

**T.C.
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİ TEZLİ YÜKSEK LİSANS
PROGRAMI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE VE İNGİLİZCE
ÖĞRETİMİ DERS KİTAPLARINDAKİ SÖZ
VARLIĞININ DURUMU VE ÖĞRETİMİ**

**FATMA KÖKTÜRK
177A7008**

**TEZ DANIŞMANI
Prof. Dr. MUHAMMED EYYÜP SALLABAŞ**

**İSTANBUL
2021**

**T.C.
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİ TEZLİ YÜKSEK LİSANS
PROGRAMI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE VE İNGİLİZCE
ÖĞRETİMİ DERS KİTAPLARINDAKİ SÖZ
VARLIĞININ DURUMU VE ÖĞRETİMİ**

**FATMA KÖKTÜRK
177A7008
ORCID NO: 0000-0003-0589-8238**

**TEZ DANIŞMANI
Prof. Dr. MUHAMMED EYYÜP SALLABAŞ**

**İSTANBUL
2021**

**T.C.
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİ TEZLİ YÜKSEK LİSANS
PROGRAMI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE VE İNGİLİZCE
ÖĞRETİMİ DERS KİTAPLARINDAKİ SÖZ
VARLIĞININ DURUMU VE ÖĞRETİMİ**

**FATMA KÖKTÜRK
177A7008**

**Tezin Enstitüye Verildiği Tarih:
Tezin Savunulduğu Tarih: 15.03.2021**

Tez Oy Birliği ile Başarılı Bulunmuştur.

	Unvan Ad Soyad	İmza
Tez Danışmanı	: Prof. Dr. Muhammed Eyyüp Sallabaş	
Jüri Üyeleri	: Doç. Dr. Esra Karakuş Tayşi	
	Doç. Dr. Talat Aytan	

**İSTANBUL
OCAK 2021**

ÖZ

YABANCILARA TÜRKÇE VE İNGİLİZCE ÖĞRETİMİ DERS KİTAPLARINDAKİ SÖZ VARLIĞININ DURUMU VE ÖĞRETİMİ

Fatma Köktürk

Ocak, 2021

Bir dilde kullanılan söz varlığının öğretimi dil becerilerinin gelişimi için önem taşımaktadır. Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesinde hazırlanan ders kitaplarındaki hedef söz varlığı, daha evvel yapılmış bir sıklık sayımına dayanmadığı için bu kitapların söz varlığı açısından durumunu belirlemek gerekir. Bununla birlikte, söz varlığının öğretilmesinde ders kitapları tek başına yeterli olamayacağı için öğrencinin öğrenme sorumluluğunu üstlenmesi beklenmektedir. Yabancı dil öğrenen öğrencilerin hedef söz varlığının anlamını tespit etmek veya pekiştirmek için birkaç tane kelime öğrenme stratejisiyle sınırlı kalması, ders kitaplarının öğrencilere kelime öğrenme stratejilerinde çeşitlilik kazanmaları için rehberlik etmesini gerektirmektedir.

Bu çalışmada Türkçe ders kitaplarının söz varlığı açısından ve kelime öğrenme stratejileri bakımından ne durumda olduğunu belirlemek amacıyla yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ders kitaplarından dünyada yaygın olarak kullanılan Yedi İklim A1 ders kitabı ile yabancılara İngilizce öğretimi ders kitabı olan Pioneer Elementary Student's Book'taki söz varlığı ve kelime öğrenme stratejileri ortaya konulmuştur.

Araştırmanın yöntemi doküman analizi olarak belirlenmiştir. Yedi İklim A1 ders kitabı ile Pioneer Elementary Student's Book öncelikle Word dosyasına aktarılmış, sonra Simple Concordance 4.07 programı ile sıklıkları analiz edilmiştir. Kelime öğrenme stratejileri ise Schmitt'in belirlediği stratejilere göre her iki kitapta bulunan stratejilerin kaydedilip tablolastırılmasıyla tespit edilmiştir. Sonuç olarak Pioneer Elementary Student's Book ile Yedi İklim A1 ders kitabında ortak bulunan ve ikisinde de yer verilmeyen kelime öğrenme stratejileri ile ortak söz varlığı olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yabancılara Türkçe Öğretiminde Ders Kitapları, Kelime Öğretimi, Kelime Öğrenme Stratejileri, Söz Varlığı.

ABSTRACT

THE STATE AND THE TEACHING OF VOCABULARY IN TURKISH AND ENGLISH TEACHING COURSE-BOOKS FOR FOREIGNERS

Fatma Köktürk

January 2021

The teaching of vocabulary used in a language is very important for the development of language skills. It is necessary to determine the circumstance of the existing vocabulary in coursebooks because the target vocabulary used in coursebooks for teaching Turkish for foreigners isn't usually based upon a frequency count. Also, It is expected for students to take responsibility for learning target vocabulary because coursebooks alone wouldn't be enough for learning a language. Students use only a limited number of vocabulary learning strategies, thus coursebooks need to guide students to learn a range of different strategies.

This study investigates the vocabulary and the vocabulary learning strategies in "Yedi İklim Türkçe A1 Çalışma Kitabı" which is a well-known coursebook of teaching Turkish for foreigners and "Pioneer Elementary Student's Book" which is also a well-known coursebook of teaching English for foreigners in order to describe the state of the vocabulary and the vocabulary learning strategies in Turkish teaching coursebooks.

This study uses document analysis as its research method. Firstly, each word in these coursebooks was typed in a Word file, then a frequency count analysis for each word is carried out on Concordance Program 4.07. Lastly, the vocabulary learning strategies in each book were analyzed by recording each strategy and creating tables according to the strategies indicated by Schmitt.

In conclusion, this study determines that there are strategies shared by both books as well as strategies never used in both "Yedi İklim A1 Ders Kitabı" and "Pioneer Elementary Student's Book".

Key Words: Course Books for Teaching Language for Foreigners, Teaching Vocabulary, Learning Vocabulary Strategies, Vocabulary.

ÖN SÖZ

Dilin etkili olarak kullanılması; kendini etkili bir şekilde ifade edebilme, ifade edilenleri doğru anlayabilme ve iletişim becerilerinin sağlıklı gelişmesi, o dilin sahip olduğu söz varlığına hâkim olmayı gerektirir. Bu sebeple yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde hedef söz varlığının her kur seviyesine uygun olarak belirlenmesi, materyallerin de belirlenen söz varlığına dayanarak hazırlanması öğrencinin dil becerilerini sağlıklı bir şekilde geliştirmesine katkı sağlayacaktır ancak Türkçenin yabancılara öğretilmesi için hazırlanan ders kitapları seviyelere göre belirlenirken daha evvel yapılan sıklık sayımlarına dayanan söz varlığına göre şekillenmemiştir.

Hedef söz varlığı öğretiminde ders kitaplarının rolü ne kadar büyük olursa olsun öğrencinin karşılaştığı herhangi bir söz varlığının anlamını belirleyebilmesi, daha evvel karşılaştıklarını pekiştirmesi için kasıtlı olarak bazı stratejileri izlemesi öğrenmenin kalıcı olması için gereklidir ancak öğrenciler genellikle birkaç tane yüzeysel öğrenme stratejilerini kullanma eğiliminde olduğu için öğretmenlerin çeşitli kelime öğrenme stratejilerini göstermesi veya ders kitaplarının, etkinlikleri çeşitli kelime öğrenme stratejilerini kullanmalarına imkân tanıyacak şekilde düzenlemesi faydalı olacaktır.

Bu çalışmanın birinci bölümünde araştırmanın amacı, önemi, problem cümlesi, sınırlılıklar, tanımlar, sayıtlılar belirtilmiştir.

İkinci bölümde kavramsal çerçeve ortaya konulmuş; sıklıkla birbiri yerine kullanılan kelime ile söz varlığı arasındaki fark tartışılmış, söz varlığının diğer unsurları, kelime sıklık sayımının ne olduğu, kelime öğrenme stratejileri açıklanmış; konuyla ilgili daha önceden yapılan araştırmalara yer verilmiştir.

Üçüncü bölümde araştırmanın yöntemi, araştırma nesneleri, veri toplama araçları ve verilerin çözümlenmesine ilişkin açıklamalar yer almıştır.

Dördüncü bölümde araştırmanın bulguları tablolar hâlinde sunulmuş, beşinci bölümde ise elde edilen bulgular değerlendirilmiş, araştırmanın sonuçları ışığında öneriler getirilmiştir.

Araştırmamın başından sonuna dek bana vakit ayırıp maddi manevi destek sağlayan kıymetli tez danışmanım Prof. Dr. Muhammed Eyyüp SALLABAŞ'a, yardıma ihtiyaç duyduğumda desteğini esirgemeyen değerli hocam Doç. Dr. Bayram BAŞ'a teşekkürlerimi sunuyorum. Son olarak, umutsuzluğa düştüğüm zamanlarda beni motive etmek için yanımda olan bütün dostlarıma teşekkürü borç bilirim.

İstanbul; Ocak, 2021

Fatma Köktürk

İÇİNDEKİLER

ÖZ	iii
ABSTRACT	iv
ÖN SÖZ	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLolar LİSTESİ	viii
KISALTMALAR	x
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Amaç.....	2
1.3. Problem ve Alt Problemler.....	2
1.4. Çalışmanın Önemi.....	3
1.5. Sınırlılıklar.....	5
1.6. Sayıtlar.....	5
1.7. Tanımlar.....	5
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE	7
2.1. Söz Varlığı.....	7
2.1.1. Kelime.....	12
2.1.2. Terimler.....	16
2.1.3. Figüratif Dil.....	18
2.1.3.1. Deyimler.....	21
2.1.3.2. Atasözleri.....	23
2.1.3.3. İkilemeler.....	27
2.1.3.4. Kalıp Sözler.....	30
2.1.3.5. Kalıplaşmış Sözler.....	34
2.2. Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Sıklık Sayımı.....	35
2.3. Yabancılar Türkçe Öğretiminde Söz Varlığının Önemi.....	37
2.4. Yabancılar Türkçe Öğretiminde Kelime Öğretimi Yöntem ve Teknikleri.....	40
2.4.1. Kelime Öğrenme Stratejileri.....	45
2.5. İlgili Araştırmalar.....	49
3. YÖNTEM	54
3.1. Araştırmanın Modeli.....	54
3.2. Araştırma Nesneleri.....	54
3.3. Veri Toplama Araçları.....	55
3.4. Verilerin Çözümlemesi.....	56
4. BULGULAR	57
4.1. Kelime Öğrenme Stratejilerine İlişkin Sonuçlar.....	57
4.1.1. Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'ndaki Kelime Öğrenme Stratejilerine İlişkin Bulgular.....	57

4.1.2. Pioneer Elementary Student's Book'taki Kelime Öğrenme Stratejilerine İlişkin Bulgular.....	69
4.1.3. Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı ile Pioneer Elementary Student's Book'taki Kelime Öğrenme Stratejilerinin Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular.....	83
4.2. Söz Varlığına İlişkin Bulgular.....	87
4.2.1. Yedi İklim A1 Türkçe A1 Ders Kitabı'ndaki Söz Varlığına İlişkin Bulgular.....	87
4.2.1.1. Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'ndaki Kelime Hazinesine İlişkin Bulgular.....	89
4.2.1.2. Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'ndaki Deyimlere İlişkin Bulgular.....	110
4.2.1.3. Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'ndaki Atasözlerine İlişkin Bulgular.....	111
4.2.1.4. Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'ndaki Kalıp Sözlere İlişkin Bulgular.....	111
4.2.1.5. Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'ndaki İkilemelere İlişkin Bulgular.....	112
4.2.2. Pioneer Elementary Student's Book'taki Söz Varlığına İlişkin Bulgular.....	113
4.2.2.1. Pioneer Elementary Student's Book'taki Kelime Hazinesine İlişkin Bulgular.....	114
4.2.2.2. Pioneer Elementary Student's Book'taki Deyimlere ve Kalıp Sözlere (Phrases) İlişkin Bulgular.....	147
4.2.3. Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı ile Pioneer Elementary Student's Book'taki Söz Varlığının Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular.....	150
5. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	157
5.1. Kelime Öğrenme Stratejilerine İlişkin Sonuçlar.....	157
5.1.1. Yedi İklim A1 Türkçe Ders Kitabı'ndaki Kelime Öğrenme Stratejilerine İlişkin Sonuçlar.....	157
5.1.2. Pioneer Elementary Student's Book'taki Kelime Öğrenme Stratejilerine İlişkin Sonuçlar.....	165
5.1.3. Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı ile Pioneer Elementary Student's Book'taki Kelime Öğrenme Stratejilerinin Karşılaştırılmasına İlişkin Sonuçlar.....	168
5.1.4. Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'ndaki Söz Varlığına İlişkin Sonuçlar.....	172
5.1.5. Pioneer Elementary Student's Book'taki Söz Varlığına İlişkin Sonuçlar.....	172
5.1.6. Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı ile Pioneer Elementary Student's Book'taki Söz Varlığının Karşılaştırılmasına İlişkin Sonuçlar.....	173
5.2. Öneriler.....	176
KAYNAKÇA.....	178

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Yedi İklim A1 Türkçe Ders Kitabı'ndaki 1. Ünite Bulunan Kelime Öğrenme Stratejileri.....	57
Tablo 2: Yedi İklim A1 Türkçe Ders Kitabı'ndaki 2. Ünite Bulunan Kelime Öğrenme Stratejiler.....	58
Tablo 3: Yedi İklim A1 Türkçe Ders Kitabı'ndaki 3. Ünite Bulunan Kelime Öğrenme Stratejileri.....	59
Tablo 4: Yedi İklim A1 Türkçe Ders Kitabı'ndaki 4. Ünite Bulunan Kelime Öğrenme Stratejileri.....	60
Tablo 5: Yedi İklim A1 Türkçe Ders Kitabı'ndaki 5. Ünite Bulunan Kelime Öğrenme Stratejileri.....	61
Tablo 6: Yedi İklim A1 Türkçe Ders Kitabı'ndaki 6. Ünite Bulunan Kelime Öğrenme Stratejileri.....	62
Tablo 7: Yedi İklim A1 Türkçe Ders Kitabı'ndaki 7. Ünite Bulunan Kelime Öğrenme Stratejileri.....	63
Tablo 8: Yedi İklim A1 Türkçe Ders Kitabı'ndaki 8. Ünite Bulunan Kelime Öğrenme Stratejileri.....	64
Tablo 9: Yedi İklim A1 Türkçe Ders Kitabı'ndaki Bütün Ünitelerde Yer Alan Kelime Öğrenme Stratejilerinin Toplamı.....	65
Tablo 10: Pioneer Elementary Student's Book'taki 1. Ünite Bulunan Kelime Öğrenme Stratejileri.....	69
Tablo 11: Pioneer Elementary Student's Book'taki 2. Ünite Bulunan Kelime Öğrenme Stratejileri.....	70
Tablo 12: Pioneer Elementary Student's Book'taki 3. Ünite Bulunan Kelime Öğrenme Stratejileri.....	71
Tablo 13: Pioneer Elementary Student's Book'taki 4. Ünite Bulunan Kelime Öğrenme Stratejileri.....	72
Tablo 14: Pioneer Elementary Student's Book'taki 5. Ünite Bulunan Kelime Öğrenme Stratejileri.....	72
Tablo 15: Pioneer Elementary Student's Book'taki 6. Ünite Bulunan Kelime Öğrenme Stratejileri.....	73
Tablo 16: Pioneer Elementary Student's Book'taki 7. Ünite Bulunan Kelime Öğrenme Stratejileri.....	74
Tablo 17: Pioneer Elementary Student's Book'taki 8. Ünite Bulunan Kelime Öğrenme Stratejileri.....	75
Tablo 18: Pioneer Elementary Student's Book'taki 9. Ünite Bulunan Kelime Öğrenme Stratejileri.....	75
Tablo 19: Pioneer Elementary Student's Book'taki 10. Ünite Bulunan Kelime Öğrenme Stratejileri.....	76

Tablo 20: Pioneer Elementary Student's Book'taki 11. Ünite de Bulunan Kelime Öğrenme Stratejileri.....	77
Tablo 21: Pioneer Elementary Student's Book'taki 12. Ünite de Bulunan Kelime Öğrenme Stratejileri.....	78
Tablo 22: Pioneer Elementary Student's Book'taki Bütün Ünitelerde Yer Alan Kelime Öğrenme Stratejileri.....	78
Tablo 23: Pioneer Elementary Student's Book ile Yedi İklim A1 Ders Kitabı'ndaki Kelime Öğrenme Stratejilerinin Karşılaştırılması.....	84
Tablo 24: Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'nda En Sık Kullanılan 100 Söz Varlığı.....	87
Tablo 25: Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'ndaki Kelime Hazinesinin Alfabetik Sıralaması.....	89
Tablo 26: Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'nda En Çok Kullanılan 50 Kelime.....	101
Tablo 27: Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'nda Birer Kez Kullanılan Kelimeler.....	102
Tablo 28: Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'nda Geçen Sayıların Alfabetik Sıralaması.....	103
Tablo 29: Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'nda En Sık Kullanılan 30 Sayı.....	104
Tablo 30: Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'nda Birer Kez Kullanılan Kullanılan Sayılar.....	105
Tablo 31: Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'nda Geçen Özel İsimlerin Alfabetik Sıralaması.....	105
Tablo 32: Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'nda En Sık Kullanılan 50 Kelime.....	108
Tablo 33: Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'nda Birer Kez Kullanılan Özel İsimler.....	109
Tablo 34: Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'ndaki Deyimlerin Alfabetik Sıralaması.....	110
Tablo 35: Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'nda En Sık Kullanılan Deyimler.....	111
Tablo 36: Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'nda Birer Kez Kullanılan Deyimler.....	111
Tablo 37: Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'ndaki Kalıp Sözlerin Alfabetik Sıralaması.....	112
Tablo 38: Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'ndaki Kalıp Sözlerin Sıklık Sayımına Göre Oluşturulmuş Listesi.....	112
Tablo 39: Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'ndaki İki kelimelerin Alfabetik Sıralaması.....	113
Tablo 40: Pioneer Elementary Student's Book'ta En Sık Kullanılan 100 Söz Varlığı.....	113
Tablo 41: Pioneer Elementary Student's Book'taki Kelime Hazinesinin Alfabetik Sıralaması.....	114
Tablo 42: Pioneer Elementary Student's Book'ta En Sık Kullanılan 100 Kelimenin Listesi.....	132

Tablo 43:	Pioneer Elementary Student's Book'ta Birer Kez Kullanılan Kelimeler.....	132
Tablo 44:	Pioneer Elementary Student's Book'taki Sayıların Alfabetik Sıralaması.....	135
Tablo 45:	Pioneer Elementary Student's Book'ta En Sık Kullanılan 30 Sayı.....	137
Tablo 46:	Pioneer Elementary Student's Book'ta Birer Kez Kullanılan Sayılar.....	138
Tablo 47:	Pioneer Elementary Student's Book'taki Özel İsimlerin Alfabetik Sıralaması.....	139
Tablo 48:	Pioneer Elementary Student's Book'ta En Sık Kullanılan 50 Özel İsim.....	144
Tablo 49:	Pioneer Elementary Student's Book'ta Birer Kez Kullanılan Özel İsimler.....	145
Tablo 50:	Pioneer Elementary Student's Book'taki Deyimler ve Kalıp Sözler (Phrases).....	147
Tablo 51:	Pioneer Elementary Student's Book'ta En Sık Kullanılan Deyim ve Kalıp Sözler (Phrases).....	149
Tablo 52:	Pioneer Elementary Student's Book'ta Birer Kez Kullanılan Deyim ve Kalıp Sözler (Phrases).....	149
Tablo 53:	Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı ve Pioneer Elementary Student's Book'taki Ortak Söz Varlığı.....	150

KISALTMALAR

GTS	: Güncel Türkçe Sözlük
TDK	: Türk Dil Kurumu
OED	: Oxford English Dictionary
KB1	: Keşfetme Stratejileri, Belirme Stratejisi 1
KB2	: Keşfetme Stratejileri, Belirme Stratejisi 2
KB3	: Keşfetme Stratejileri, Belirme Stratejisi 3
KB4	: Keşfetme Stratejileri, Belirme Stratejisi 4
KB5	: Keşfetme Stratejileri, Belirme Stratejisi 5
KB6	: Keşfetme Stratejileri, Belirme Stratejisi 6
KB7	: Keşfetme Stratejileri, Belirme Stratejisi 7
KB8	: Keşfetme Stratejileri, Belirme Stratejisi 8
KB9	: Keşfetme Stratejileri, Belirme Stratejisi 9
KS1	: Keşfetme Stratejileri, Sosyal Strateji 1
KS2	: Keşfetme Stratejileri, Sosyal Strateji 2
KS3	: Keşfetme Stratejileri, Sosyal Strateji 3
KS4	: Keşfetme Stratejileri, Sosyal Strateji 4
KS5	: Keşfetme Stratejileri, Sosyal Strateji 5
PS1	: Pekiştirme Stratejileri, Sosyal Strateji 1
PS2	: Pekiştirme Stratejileri, Sosyal Strateji 2
PS3	: Pekiştirme Stratejileri, Sosyal Strateji 3
PBE1	: Pekiştirme Stratejileri, Bellek Stratejisi 1
PBE2	: Pekiştirme Stratejileri, Bellek Stratejisi 2
PBE3	: Pekiştirme Stratejileri, Bellek Stratejisi 3
PBE4	: Pekiştirme Stratejileri, Bellek Stratejisi 4
PBE5	: Pekiştirme Stratejileri, Bellek Stratejisi 5
PBE6	: Pekiştirme Stratejileri, Bellek Stratejisi 6
PBE7	: Pekiştirme Stratejileri, Bellek Stratejisi 7
PBE8	: Pekiştirme Stratejileri, Bellek Stratejisi 8
PBE9	: Pekiştirme Stratejileri, Bellek Stratejisi 9
PBE10	: Pekiştirme Stratejileri, Bellek Stratejisi 10
PBE11	: Pekiştirme Stratejileri, Bellek Stratejisi 11
PBE12	: Pekiştirme Stratejileri, Bellek Stratejisi 12
PBE13	: Pekiştirme Stratejileri, Bellek Stratejisi 13
PBE14	: Pekiştirme Stratejileri, Bellek Stratejisi 14
PBE15	: Pekiştirme Stratejileri, Bellek Stratejisi 15
PBE16	: Pekiştirme Stratejileri, Bellek Stratejisi 16

PBE17	: Pekiştirme Stratejileri, Bellek Stratejisi 17
PBE18	: Pekiştirme Stratejileri, Bellek Stratejisi 18
PBE19	: Pekiştirme Stratejileri, Bellek Stratejisi 19
PBE20	: Pekiştirme Stratejileri, Bellek Stratejisi 20
PBE21	: Pekiştirme Stratejileri, Bellek Stratejisi 21
PBE22	: Pekiştirme Stratejileri, Bellek Stratejisi 22
PBE23	: Pekiştirme Stratejileri, Bellek Stratejisi 23
PBE24	: Pekiştirme Stratejileri, Bellek Stratejisi 24
PBE25	: Pekiştirme Stratejileri, Bellek Stratejisi 25
PBE26	: Pekiştirme Stratejileri, Bellek Stratejisi 26
PBE27	: Pekiştirme Stratejileri, Bellek Stratejisi 27
PÜB1	: Pekiştirme Stratejileri, Üstbilişsel Strateji 1
PÜB2	: Pekiştirme Stratejileri, Üstbilişsel Strateji 2
PÜB3	: Pekiştirme Stratejileri, Üstbilişsel Strateji 3
PÜB4	: Pekiştirme Stratejileri, Üstbilişsel Strateji 4
PÜB5	: Pekiştirme Stratejileri, Üstbilişsel Strateji 5

1. GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

Dilin etkili olarak kullanılması; kendini etkili bir şekilde ifade edebilme, ifade edilenleri doğru anlayabilme ve iletişim becerilerinin sağlıklı gelişmesi, o dilin sahip olduğu söz varlığına hâkim olmayı gerektirir. Bu sebeple yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde hedef söz varlığının her kur seviyesine uygun olarak belirlenmesi, materyallerin de belirlenen söz varlığına dayanarak hazırlanması öğrencinin dil becerilerini sağlıklı bir şekilde geliştirmesi için gereklidir ancak Türkçenin yabancılara öğretilmesi için hazırlanan ders kitapları seviyelere göre belirlenirken daha evvel yapılan sıklık sayımlarına dayanan söz varlığına göre şekillenmemiştir.

Hedef söz varlığı öğretiminde ders kitaplarının rolü ne kadar büyük olursa olsun öğrencinin karşılaştığı herhangi bir söz varlığının anlamını belirleyebilmesi, daha evvel karşılaştıklarını pekiştirmesi için kasıtlı olarak bazı stratejileri izlemesi öğrenmenin kalıcı olması için gereklidir ancak öğrenciler genellikle birkaç tane yüzeysel öğrenme stratejilerini kullanma eğiliminde olduğu için öğretmenlerin çeşitli kelime öğrenme stratejilerini göstermesi veya ders kitaplarının, etkinlikleri çeşitli kelime öğrenme stratejilerini kullanmalarına imkân tanıyacak şekilde düzenlemesi gerekmektedir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi için hazırlanmış ders kitaplarında yer alan söz varlığını ve kelime öğrenme stratejilerini inceleyen çalışmalar mevcuttur ancak yabancı dil öğretimi için Türkçe ve İngilizce ders kitaplarından yaygın olarak kullanılan Yedi İklim Türkçe A1 ders kitabı ile Pioneer Elementary Student's Book kitabında geçen söz varlığını ve kelime öğrenme stratejilerini karşılaştırmalı olarak ortaya koyan bir çalışma yapılmamıştır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi için hazırlanmış pek çok ders kitabı

bulunmasına karşın Türkiye’deki ve yurt dışındaki Türkçe Öğretim Merkezlerinde yaygın olarak kullanılan yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ders kitabının Yedi İklim Türkçe Ders Kitabı olduğu bilinmektedir. Pioneer Elementary Student’s Book da İngilizcenin yabancı dil olarak öğretimi için hazırlanan ve yaygın olarak kullanılan bir kitaptır. Yaygın olarak kullanılan yabancı dil öğretimi için hazırlanmış ders kitaplarının, daha fazla öğrenciye ulaşması ve dünya üzerinde yabancı dil öğrenenlerin ana kaynağı olması sebebiyle bu kitapların söz varlığı durumunun ve kelime öğrenme stratejilerinin neler olduğunun ele alınması gerekmektedir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarının kelime öğretimi; söz varlığı ve kelime stratejileri bakımından güçlü ve zayıf yönlerini ortaya koymak, sonraki çalışmalara kaynaklık edecektir. Bu sebeple, bu çalışma “Türkçenin ve İngilizcenin yabancı dil olarak öğretiminde A1 seviyesinde hazırlanmış ders kitaplarındaki söz varlığı ve kelime öğrenme stratejileri nasıldır?” sorusu etrafında şekillenmiştir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı Türkçenin ve İngilizcenin öğretimi için kullanılan ders kitaplarındaki söz varlığı durumundan hareketle Türkçe ve İngilizcenin yabancı dil olarak öğretimindeki söz varlığına dair durumu ve kelime öğrenme stratejilerini karşılaştırmalı olarak tespit etmektir. A1 seviyesindeki İngilizce ve Türkçe ders kitaplarındaki söz varlığı unsurlarını ve sıklıklarını karşılaştırmak, elde edilen bulgulardan yola çıkarak söz varlığı unsurlarını belirlemek, bu kitaplarda kullanılan kelime öğrenme stratejilerini mukayese ederek yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan A1 seviyesi ders kitaplarındaki kelime öğrenme stratejilerinin ne durumda olduğunu ortaya koymaktır.

1.3. Problem ve Alt Problemler

1. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi için hazırlanmış A1 seviyesindeki ders kitaplarında yer alan söz varlığı unsurları nelerdir?

2. Yabancı dil olarak İngilizce öğretimi için hazırlanmış A1 seviyesindeki ders kitaplarında yer alan söz varlığı unsurları nelerdir?
3. Yabancı dil olarak Türkçe ve İngilizce öğretimi için hazırlanmış A1 seviyesindeki ders kitaplarında yer alan söz varlığı unsurlarındaki benzerlik ve farklılıklar nelerdir?
4. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi için hazırlanmış ders kitaplarında kelime öğrenme stratejileri nelerdir?
5. Yabancı dil olarak İngilizce öğretimi için hazırlanmış ders kitaplarında kelime öğrenme stratejileri nelerdir?
6. Yabancı dil olarak Türkçe ve İngilizce öğretimi için hazırlanmış A1 seviyesi ders kitaplarındaki benzer ve farklı kelime öğrenme stratejileri nelerdir?

1.4. Araştırmanın Önemi

Dilin anlama ve anlatma işlevini sağlayan temel dil becerileri söz varlığı aracılığıyla anlamlandırılır ve şekillendirilir. Hem ana dilinde hem de yabancı dilde kişinin sahip olduğu söz varlığı ne kadar zengin olursa okuduğunu ve dinlediğini o kadar iyi ve doğru anlayabilir, kendini yazılı ve sözlü olarak etkili ve doğru ifade edebilir.

İkinci dil öğretiminde öğrencilere kazandırılacak söz varlığının öğretim süreci her kur seviyesi için önceden belirlenmiş; güncel ve etkili yöntem, teknik ve stratejilerle tasarlanmalıdır. Bir dil yabancı dil olarak öğrenilirken hedef söz varlığının sistematik bir biçimde kazandırılmaması; dili öğrenenin anlama ve anlatma becerilerinin kullanımında pek çok güçlüklerle karşılaşmasına, iletişimi sekteye uğratarak öğrenenin özgüveninin kırılmasına sebep olabilir. İhtiyaryer (2018, 38) de aynı görüştedir: “Karşı tarafça bilinmeyen bir kelime konuşma sırasında kullanıldığında iletişim kopukluğu veya iletişimde kısa süreli duraksamalar yaşanabilir. İletişimin sağlıklı ilerlemesi için iki tarafın da kelime bilgisinin yaklaşık düzeylerde olmasıdır.”

İngilizcenin hem ana dili hem de yabancı dil olarak öğretilmesinde söz varlığının ele alınması 1920'lere kadar uzanmaktadır. 1921'de Thorndike ve Longe tarafından başlatılan söz varlığını belirleme üzerine yapılan ilk çalışmadan sonra (Teacher's Word

Book) bunu sürekli artan yeni çalışmalar takip etmiştir. Baş ve Karadağ (2012, 100)’a göre:

“Yurt dışında yapılan söz varlığı çalışmaları yazılı ve sözlü dili ayrı ayrı ve bir arada içerecek biçimde çok farklı seviyedeki gruplar üzerinde ve eğitim sürecine doğrudan aktarılabilir tarzda yapılmaktadır. Türkiye’de söz varlığı araştırmalarında, nicel açıdan az olmaları dışında, ortak bir yöntem bulunmadığı için sonuçlarının karşılaştırılmasında da büyük problemler gözükmemektedir.”

Etkili ve hedeflerine ulaşan bir öğretim için her seviyeye uygun, öğretilecek söz varlığı listelerinin hazırlanması bir zorunluluk olarak görülmektedir ancak yabancı dil olarak Türkçenin öğretilmesinde, her seviye için ortak söz varlığı listeleri belirlenmemiştir. Bu eksiklik ders materyallerinden bütün öğretim sürecine yansımaktadır. İngilizcenin yabancı dil olarak öğretilmesinde kullanılan ders kitapları hazırlanırken daha önce belirlenmiş söz varlığı listeleri göz önünde bulundurulmuştur ancak yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde kullanılan ders kitapları herhangi bir sıklık sayımına dayanmadığı için, Türkçe ders kitaplarının söz varlığının durumunu belirlemek gerekmektedir.

Kelime öğretiminde ders kitaplarının yeri büyüktür ancak hedef kelimelerin öğrenciler tarafından kazanılması için öğrencinin de sorumluluk üstlenmesi gerekmektedir. Bu konuda yaptığı bir araştırmada Schmitt (2000, 134), öğrencilerin genellikle yüzeysel kelime öğrenme stratejileri kullandıklarını tespit etmiştir. Öğrenenlerin kelime öğrenirken kullanılacakları stratejilere çeşitlilik sağlamak için öğretmenin veya ders kitabının rehberliğine ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu çalışmada Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde yaygın olarak kullanılan Yedi İklim Türkçe A1 ders kitabı ile İngilizcenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan Pioneer Elementary Student’s Book’taki söz varlığı karşılıklı olarak ortaya konarak Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde dikkate alınan söz varlığı unsurları hakkındaki mevcut durum değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Diğer taraftan hedef söz varlığının kalıcı olarak öğrenilmesi öğrenenlerin kendilerine uygun olan stratejilerin farkında olup bunları kullanmalarıyla kolaylaşacaktır. Çünkü çok sayıda söz varlığının öğrenilmesi öğrenenler tarafından doğru stratejiler kullanılmasıyla gerçekleşecektir. Bu çalışmada İngilizceyi yabancı dil

olarak öğrenenlerin ders kitaplarında karşılaştıkları kelime öğrenme stratejileriyle Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin ders kitaplarında karşılaştıkları kelime öğrenme stratejileri belirlenerek kelime öğretme bakımından durumu ortaya koyulmuştur.

1.5. Sınırlılıklar

Bu çalışma Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe A1 ders kitabındaki ve Pioneer Elementary Student's Book kitabındaki metinlerde geçen söz varlığı unsurlarıyla ve Schmitt'in listelediği kelime öğrenme stratejileriyle sınırlıdır.

1.6. Sayıtlar

İngilizcenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan ders kitapları İngilizcenin sıklık sayımına dayanarak her seviye için özel olarak belirlendiği için kelime öğretimi konusunda bir sistematığe dayanmaktadır.

1.7. Tanımlar

A1 seviyesi: Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni'ne göre dil yeterlilik seviyeleri üç ana başlık ve altı başlıkta toplanmıştır. Bunlar; Temel Düzey Kullanıcı (A1 ve A2 seviyeleri), Ara Düzey Kullanıcı (B1 ve B2 seviyeleri) ve İleri Düzey Kullanıcı (C1 ve C2 seviyeleri) olarak adlandırılmaktadır (MEB, 21).

A1: Sıradan ve gündelik değişlerle somut gereksinimleri karşılamayı hedefleyen son derece yalın ifadeleri anlayabilir ve kullanabilir. Kendini veya bir başkasını tanıtabilir ve bir kişiye, kendisiyle ilgili sorulara yanıt verebilir. Eğer kendisiyle konuşan kişi yavaş yavaş ve tane tane kendisine yardımcı olacak biçimde konuşuyorsa, basit bir biçimde iletişim kurabilir.

Söz varlığı: Bir dilin yalnızca sözcükleri değil; deyimlerin, kalıp sözlerin, kalıplaşmış sözlerin, atasözlerinin, terimlerin ve çeşitli anlatım kalıplarının oluşturduğu bütün. (Aksan, 2015)

Kelime hazinesi: Bir dilde bulunan bütün sözcükler.

Kelime öğrenme stratejileri: Öğrencinin söz varlığı unsurlarını öğrenme amacıyla tercih ettiği çalışma yolları.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Söz Varlığı

Dilin anlama ve anlatma işlevini sağlayan temel dil becerileri söz varlığı aracılığıyla şekillendirilir ve anlamlandırılır. Ana dilinde sahip olunan söz varlığının niceliği ve niteliği önemini korurken, ikinci dil öğretiminde de aynı durum söz konusudur. Karadağ (2005, 25) “Düşünceler arası karşılıklı gidiş gelişi sağlıklı hâle getirmek ve insanlık bilgisinin artışına katkı sağlayabilmek, zengin bir kelime hazinesine sahip olmakla ilgilidir ve insan hayatının her döneminde ihtiyaç olarak beliren canlı bir süreci içermektedir.” diyerek kelime hazinesinin önemi vurgulamıştır. Aynı ihtiyacın ikinci dil öğretiminde söz konusu olduğu söylenebilir. Çünkü dilde anlamı inşa eden temel yapılar o dilin söz varlığıdır. Dil bilgisi kuralları kusursuz bir şekilde öğrenilse bile yeterli söz varlığına sahip olmayan yabancı öğrenenlerin hedef dilde iletişim kurma, anlama ve anlatma becerileri yetersiz kalacaktır.

Türkiye’deki çalışmalarda söz varlığı kavramının benimsenişiyle ilgili birtakım karışıklıklar yaşanmıştır. “Söz varlığı” kavramını Türkiye’de ilk kez kullanan Aksan (2006, 13)’dan önce, bu kavramın yerine “kelime hazinesi”, “sözcük dağarcığı”, “kelime dağarcığı”, “kelime serveti”, “sözcük serveti” terimlerinin kullanıldığı görülmektedir. Söz varlığı kavramının yerine kullanılan bu isimler mananın maksadını karşılamamaktadır. Söz varlığı kavramının neyi karşıladığını açıklamak için, önce “söz” kavramının ne ifade ettiğinden yola çıkılabilir. “Söz” kavramı için yapılan tanımlar şöyledir:

Söz, (GTS [13.01.2021]) tarafından “Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, kelam, laf, kavi.” olarak tanımlanmıştır. Bu tanımda sözün her durumda, tek bir kelimeden teşekkül etmediği anlaşılmaktadır. Korkmaz (1992, 139) sözü; “Bir maksadı

anlatmak üzere söylenen kelime veya kelimelerden oluşan dizi; toplumsal bir kurum olan dilin kişi tarafından özel olarak kullanılması.” şeklinde tanımlamıştır. Karadağ (2013, 7) da söz kavramını irdelemiştir:

“Türkçede söz kelimesi köken olarak ‘düşünmek, konuşmak’ anlamına gelen sö-fiilinden türemiştir. Kelimenin sonunda yer alan ‘-z’ eki fiilden isim yapma işlevinin yanında çokluk anlamı da vermektedir ve bu itibarla söz kelimesi ‘düşünceler, konuşmalar’ şeklinde anlamlandırılabilir. Düşünme ve konuşmayı eşleştiren söz kelimesi, dil açısından konuşmaya ait ve anlam bakımından da çoğul bir kavram olarak ele alınabilir.”

Karadağ (2013, 8) söz kavramının hangi kökten türetildiğini ve çağrışımlarını açıkladıktan sonra sözün “Kelime, ifade veya cümle + seslenme (bütün unsurları: tonlama, vurgu, ezgi, süreklilik) + beden dili (jest ve mimik).” unsurlarından meydana geldiğini ifade etmiştir. Porzig (1995, 79) de “kelime” ile “söz”ü birbirinden ayırmıştır. Çalışmasında tek kelimeli sözlerle örnekler vererek sözle kelimenin birbiriyle ilişkisinin bütün-parça ilişkisi biçiminde olmadığını göstermiştir. Söz, tek bir kelimeden oluşabildiği gibi birden çok kelimeden meydana gelen bir cümle veya bir metinden oluşabilmektedir. Bununla birlikte Porzig (1995, 79) sözü söz yapanın ton olduğunu vurgulamıştır. Bu açıklamalardan yola çıkarak sözün yalnızca kelimeyi kapsamadığı, dolayısıyla söz varlığının da sadece kelimeyi değil sözün bütün unsurlarını içine aldığı söylenebilir.

Kelime hazinesi, sözcük dağarcığı, kelime serveti vb. terimler kelime kavramına odaklandığı için söze ait diğer unsurları dışlamaktadır. Baş (2006, 104) diğer dillerdeki “söz varlığı” kavramının karşılığını vererek bu durumu şu şekilde ifade etmiştir:

“Fransızcada vocabulaire, İngilizcede vocabulary, Almancada wortschatz ve wortbestand terimi ile karşılanan söz varlığı; kelime hazinesi, kelimesi serveti, kelime dağarcığı, sözcük dağarcığı, sözcük serveti, kelime kadrosu, vocabuler kavramlarından daha geniş bir kavramdır. Söz varlığı, neredeyse tamamı eş anlamlı olan bu kavramların hepsini toplayan en üst aşamadır diyebiliriz.”

Aksan (2006,13) ise söz varlığı kavramını kullanmaya nasıl karar verdiğini şu şekilde not düşmüştür:

“Fransızcada vocabulaire, İngilizcede vocabulary, Almanca’da wortschatz ve wortbestand terimleriyle anlatılan bu kavram Türkçede kelime (sözcük) hazinesi, sözcük dağarcığı, sözcük gömüsü gibi terimlerle karşılanmıştır. Biz ‘wortbestand’dan esinlenerek bu karşılığı ilk kez kullanmıştık.”

Beyreli, Çetindağ ve Celepoğlu (2005, 138) bir çalışmalarında “Türkçenin çeşitli alanlarından seçilmiş Türkçe sözcükler, yabancı sözcükler, deyimler, atasözleri, terimler,

özel adlar, argo, yansıma sözcükler vb. sözcükler"den meydana gelmiş bir liste paylaşmışlardır. Rastgele oluşturdukları bu listenin Türkçenin söz varlığını yansıttığını düşünmüşlerdir. Listede “burç, rahle, sarıhumma, mimle-” gibi sözcüklerin yanında “göze gelmek” deyimini ve “varsağı” terimi de bulunmaktadır fakat listede atasözleri, ikileme, kalıp sözler, kalıplaşmış sözlerden örnekler yer verilmemiştir. Bununla birlikte, Beyreli, Çetindağ ve Celepoğlu (2005, 138-139) “çok genel bir bakışla dillerin sahip olduğu sözcüklerin tümüne söz varlığı” denebileceğini söyleyerek aslında kelime hazinesini tanımlamış; listede de söz varlığı unsurlarının tamamını kapsamasa da deyim, terim ve kelimelerden örnekler sunmuşlardır. Bu çalışmada söz varlığı ile kelime hazinesi kavramları arasındaki ayrımın net bir şekilde yapılmamasına rağmen, Aksan (2016, 13)’ın söz varlığı tanımına uygun olarak bir grupta yapıldığı görülmektedir.

Aksan (2015a, 15) söz varlığının çeşitli unsurlardan oluştuğunu belirtirken “bir dilin söz varlığı denince, o dilin yalnızca sözcükleri değil, deyimlerin, kalıp sözlerin, kalıplaşmış sözlerin, atasözlerinin, terimlerin ve çeşitli anlatım kalıplarının oluşturduğu bütünü” işaret etmektedir. Bu tanımlamadan anlaşıldığı üzere, “söz varlığı” kavramı altında dilin sahip olduğu kelimelerin dışında başka unsurlar da bulunmaktadır. Bir dilin kelimelerinin oluşturduğu havuza kelime hazinesi denebilir. Dolayısıyla kelime hazinesi ile söz varlığı kavramları arasında bir ilişki bulunmaktadır. Söz varlığı, kelime hazinesinin kaplamıdır. Aynı zamanda söz varlığı unsurlarının her biri o dilin sahip olduğu kelime hazinesinden mürekkeptir. Yani, söz varlığının bütün unsurları hem yapı taşı olarak dilin kelime hazinesinden terkip edilir hem de kelimeler söz varlığının gruplandırılmasında tıpkı deyimler, atasözleri, kalıplaşmış sözler vb. gibi müstakil bir grup oluşturmaktadır. Korkmaz (1992, 100) da bu kanıyı desteklemektedir. Kelime hazinesi için “Bir dilin bütün kelimeleri; bir kişinin veya bir topluluğun söz dağarcığında yer alan kelimeler toplamı.” diyerek söz varlığı ile kelime hazinesi arasındaki bu ilişkiyi ortaya koymuştur.

Karadağ (2005, 19) doktora tezinde kelimeler üzerine çalıştığı için söz varlığı kavramının tanımını vermiş ancak kelime hazinesi terimini tercih ettiğini açıklayarak bu ikisinin birbirinden farklı olduğunu Korkmaz (1992, 100)’ın tanımından yola çıkarak dile getirmiştir:

“Bu tanımlamadaki ‘söz dağarcığında yer alan kelimeler toplamı’ ifadesi, söz dağarcığı olarak adlandırılan kavram ile kelime hazinesi kavramının birbirinden farklı olduğunu vurgulamaktadır. Yukarıda da belirtildiği gibi söz varlığı/söz dağarcığı kavramı tartışılabilir ancak tekrar vurgulanmalıdır ki kelime hazinesi ile aynı anlamda kullanılması mümkün görünmemektedir.”

Aksan (2006, 13-14): “Söz varlığı içinde, bir dilin kendi öğelerinden oluşan kimi zaman yabancı öğelerin de girdiği temel söz varlığı, insanın organlarından ve vücut bölümlerinden başlayarak yiyecek-içeceklerine, en sık kullandıkları araç-gereçlere, doğayla, tarımla ilgili konu ve olaylara, en sık duydukları eylemlere ve sayı sistemine kadar uzanan bir kavramlar bütünü”nden bahsederken dilin kelime hazinesini karşılamaktadır. (Aksan 2006, 14) söz varlığının diğer unsurlarını da şu şekilde açıklamaktadır:

“Dildeki öteki sözcüklerin yanı sıra, bilim, teknik, sanat ve zanaat alanlarının kavramları olan terimler de söz varlığı içindedir. Her dilde, belli bir durumu, olayı, insanların tutum ve davranışlarını belirlemek üzere, birden çok sözcükle anlatım bulan bu öğelerden başka, bir ulusun bilgeliliğini, yaşam deneyimlerini yansıtan ve kuşaktan kuşağa aktarılan atasözleri de aynı çerçeveye içindedir.

Söz varlığında insanların toplum yaşamlarında, belli bir kültürün ürünü olarak kullandıkları ilişki sözleri (kalıp sözler) de bulunmaktadır. Türkçedeki elinize sağlık, kolay gelsin, başınız sağ olsun gibi, ilgili bölümde ele alacağımız örnekleri ayrı bir özellik taşıyan bu sözlerin yanında, kalıplaşmış biçimde çoğu kez dilden dile geçen kalıplaşmış sözcükler de vardır.

Dünya dillerinde benzerleri bulunmakla birlikte, Türkçede bambaşka bir yer tutan ve ana dilimize büyük bir anlatım gücü kazandıran ikilemeler de yine söz varlığı içinde yer alır.”

Dil-kültür ilişkisi söz varlığı üzerinde durulması gereken önemli bir konudur. Bir dilin söz varlığı, o dili konuşan toplumun kültüründen bağımsız düşünülmemelidir. Çünkü kültür, söz varlığı unsurlarının oluşmasında önemli bir unsurdur. Çiftçi ve Batur (2018, 317) herhangi bir dilin öğrenilmesinin aynı zamanda o dilin konuşulduğu kültürü tanıma anlamına geldiğini ifade ederken kelimelerin, atasözlerin, deyimlerin ve kavramların kültür taşıyıcı unsurlar olduğunu dile getirmiştir. Anşın (1994, 47), kültür aktarımından bağımsız bir dil öğretiminin neredeyse imkânsız olduğunu Fransızcada kullanılan “Au pied de la lettre” ve “Je ne suis pas dans mon assiette.” deyimlerini örnek vererek açıklamıştır:

“Fransız kültürüne ait deyimler olduğundan, farklı kültürlerle sahip bir kişi bu cümleyi gerçek anlamıyla kavramayaz. Mounin’in verdiği bu örnekten bu tür deyimlerin sadece o kültüre sahip kişiler tarafından kavranabileceğini anlamaktayız. Bu deyim bir Fransız okuyunca rahatlıkla anlayabilir ve yorumlayabilir: ‘İyi değilim, kendimi iyi hissetmiyorum, formda değilim.’ diye çevirebiliriz.”

Bazı kültürlerde var olan kavramların karşılıkları başka dillerde bulunmayabilir. Bunu Aksan (2015a) Türk kültüründe bulunan “yenge, elti, görümce, baldız” gibi kelimelerin her birinin Fransızcada “belle-sœur”, İngilizcede “sister-in-law”, Almandada “schwagerin” sözcükleriyle karşılandığını ifade etmiştir. Bu duruma verilecek örnekler çoğaltılabilir. Karşılaştırılan iki farklı dilde, birbirinin muadiline rastlanabildiği gibi her ikisinde de özel kavramlar da bulunabilir. Şamanizm’den etkilenen Japon kültüründe dini bayramlara matsuri denmektedir. İslam etkisinde şekillenen Türk kültüründe ise dini bayramlara Kurban Bayramı ve Ramazan Bayramı isimleri verilir. Japonlar tanrılarına Kamisama (Tanrı Bey, Tanrı Hanım) diye seslenmektedirler, Türkler tanrıyı Allah diyerek anmaktadırlar. Japonlar dinî bayramlarda Şinto mabetlerine kimono giyerek giderken Türklerin bayram için özel kıyafetleri yoktur. Japonlar bayramlarda pirinçten yapılan sake içkisini içerler ve tanrılara sunarlar. Türklerin bayramlarda özel olarak içtikleri belirli bir içecekleri yoktur. Akraba ziyaretlerinde bulunanlara şerbet, çay, kahve gibi içeceklerin yanında şeker ve lokum dağıtılır, misafirlere baklava ikram edilir. Japonlar yemeğe başlarken doğaya karşı şükran ifadesi olarak “İdatakimasu.” derler, Müslüman Türkler yemeği bitirirken “Elhamdulillah veya çok şükür, şükürler olsun, hamd olsun.” diyerek Allah’a şükreder. Şükretmek, dinî bayramların bulunması ortak olsa da iki kültür arasındaki dinî ve sosyolojik farklar dile yansımıştır.

Anşın (1994, 46-47) yabancı dil öğrenirken öğrencilerin kendi kültürel öğelerini referans noktası olarak aldığını düşünmektedir:

“Yabancı dil eğitiminde bir kültürden diğerine yani ana dili kültüründen yabancı dil kültürüne geçiş birçok zorluklar getirmektedir. Yabancı dil öğrenen bir kişi yabancı kültüre kendi kültüründen göndermeler yaparak ulaşmayı deneyecektir. Çünkü söz konusu olan yabancı kültür öğeleriyle karşılaşmaktır. Öğrenci sürekli olarak aynı olayları iki farklı kültür içinde karşılaştırma ve bu iki kültürü birleştiren veya ayıran noktalar üzerinde durmayı denemektedir. Tecrübe ile ana dili kültüründe edinmiş olduğu bilgileri dolaysız olarak yabancı kültüre aktarmaktadır. Yabancı dili iyice öğretmek için, dilsel kurallar yanında, öğrencinin yabancı kültürü koşullandıran olguları kavramasını sağlamak da faydalı olacaktır.”

Buna ilave olarak, dil öğretiminin bir kültür aktarımı olduğu, yabancı dil öğrenenlerin o dili konuşan insanların bakış açılarına; algılayışlarına yaklaştığı söylenebilir. “Dil öğretimi son tahlilde bir kültür aktarımını da beraberinde getirir. Bir dilin dünyasına girmek, o dille hayat bulan yaşam pratiklerini, duyuş ve düşünüş biçimlerinin de öğrenimini gerekli kılar” (Aytan, 2016, 428).

Bir dilin söz varlığı, o dili konuşan toplumun dünyaya bakışını ve kültürünü ortaya koymaktadır. Dil kültürden bağımsız bir olgu olmadığı için dil öğretiminde de söz varlığı kültürden bağımsız bir şekilde vuku bulması mümkün değildir. Türkçenin söz varlığı unsurlarındaki kelimeler, deyimler, atasözleri, kalıp sözler, ikilemeler ve kalıplaşmış sözlerin öğretimi ne derecede yabancı öğrencilerin Türk kültürünü tanımalarına yaracak vesilelerle gerçekleştirilse öğrencilerin Türkçe iletişim kurmaları; anlama ve anlatma becerileri de o ölçüde gelişecektir.

2.1.1. Kelime

Bir dilin temel yapı taşı olan “kelime”nin üzerine yapılmış onlarca tanım bulunmaktadır. Karadağ (2013, 16-24) bu tanımları, bazı hususiyetleri itibariyle kendi aralarında sınıflandırmıştır. Kelimenin sınırlarının ne olduğu, araştırmacıların zihnindeki kelime kavramına bakış açılarına göre teşekkül ettiği görülmektedir. Kimi tarifler kelimeyi biçimsel açıdan, kimileri anlamsal özelliklerine göre, kimileri iki tarifi de yetersiz olmasından kaynaklanan probleme çözüm bulmak amacıyla anlamı ve şekli bir arada esas alarak açıklamıştır. Bu sebeple akademik çalışmaları şekillendirecek ortak tanımı bulmak oldukça güçleşmiştir. En uygun tanımı bulmak, çalışmanın tutarlığı; araştırmacıların bir tanım üzerinde mutabık olması da yapılan çalışmaların karşılaştırılması açısından önem taşımaktadır.

Karadağ (2013, 16) kelimenin sınırını belirlerken otografik bakış açısını kabul eden şekli tanımların yaygın olduğunu ifade etmektedir. Carter (1984)’den aktaran Karadağ (2013, 17) “Sözcük, iki ucuna birer boşluk verilerek yazılan dil birimidir.” tanımı otografik bakış açısına göre tanımlanmıştır. Yani bir kâğıt üzerinde yazılı olan, iki ucunda boşluk bulunan her birim kelime kabul edilmektedir. Karadağ (2005, 2)’ın bu tanıma yönelttiği ilk eleştiri, dilin aynı zamanda sözlü bir beceri olduğu; kâğıt üzerinde tespit edilen boşlukların konuşma dilinde tespit edilmesi mümkün olmamasıdır. Örneğin; “Kan almış.” cümlesi yazıya döküldüğünde kan ve almış kelimelerinin birbirinden ayrıldığı görülmektedir ancak bu cümle söylenirken ulama yüzünden “Kanalmış.” şeklinde anlaşılabilir.

Kurudayıoğlu (2005, 5) da şekli tanımları çekim ekleriyle çekimlenen kelimelerin yeni kelimeler olarak kabul edilmesine sebep olacağı için eleştirmiştir.

“Bu bütün çekimli fiil ve isimler ayrı kelimeler olarak kabul etmektedir. Örneğin; “gel-” fiili “geliyorum, geleceğim, gelerek, geldi, gelmişiz” ve sair şekillerde çekimlendiğinde bu bakış açısına göre ayrı ayrı kelimeler olarak kabul edilmelidir ki bu isabetli bir karar olmayacaktır. Çünkü bunlar gel- fiilin çekimli varyantlarıdır.”

Bu tanımın başka bir problemi de bitişik kelimelerle ilgilidir. Bitişik yazılan birleşik kelimeler ile ayrı yazılan birleşik kelimelerin yapıları arasında yazılışları arasında bir fark olmadığını ifade eden Kurudayıoğlu ve Karadağ (2005, 295-296); “karga tulumba” ile “aslanağzı” kelimelerini örnek göstererek karga tulumbanın iki ayrı kavrama değil, tek bir kavrama işaret ettiğini hatırlatmaktadır. Bu iki ayrı yazılış şekline rağmen “karga tulumba” da “aslanağzı” da birleşik kelimedir ancak bu bakış açısına göre yapılmış bir kelime tanımı “karga” ile “tulumbayı” birbirinden ayıracaktır.

Kurudayıoğlu ve Karadağ (2005, 296) şekle ait tanımların eksik olduğu bir başka yönün de eş sesli kelimeler olduğunu ifade etmiştir. Eş anlamlılık konusunda Aksan (2015a, 192) şu örnekleri vermiştir.

“Eş anlamlılar kadar sık olmamakla birlikte, her dilde aynı ses bileşiminden oluşmuş, başka başka kavramları yansıtan değişik sözcüklere rastlanır... Bugün de Türkçede dolu (boşun karşıtı) ve dolu (yağan buz taneleri); kurt (canis lupus) ve kurt (solucan vb. küçük hayvancıklar) gibi sözcüklerimiz vardır.”

Dolayısıyla bu kelimelerin hangi anlamları taşıdığı bağlam içinde anlaşılmaktadır. Anlam unsurunu ihmal eden bu tanımlamada, aynı harflerle imlenen fakat birbirinden bağımsız manaları taşıyan bu kelimeler tek bir kelimeymiş gibi görünmektedir.

Dilin yalnızca yazılı bir beceri olmaması sebebiyle yetersiz kalan bu tanımlara karşılık olarak, konuşmayı esas alan ses bilimsel tanımlamalar da yapılmıştır. Karadağ (2013, 18) “Cümlede ayırabileceğimiz iki duraklama arasında söylenen parçalar.” tanımı Bayrav (1988, 76)’dan aktarmıştır ancak bu tanım Türkçenin vurgulama özelliklerine uygun bulunmamıştır. Erdem (2014, 114) bunu şu şekilde izah etmiştir: “Türkçede vurgu sisteminin tespiti bazen zor olmaktadır. Çünkü vurgunun yeri, genelde sonda olmakla beraber diğer dillere göre çok belirgin olmadığından ayırt edilemez.” Araştırmacı Türkçede vurgunun ek olarak yer değiştirmesinin de bu tanımı kabul etme

noktasında bir sorun olduğunu çünkü Türkçede kelimeye gelen eklerin vurguyu kendinden önceki heceye aktardığını hatırlatmıştır.

Kurudayıoğlu ve Karadağ (2005, 297) da bu tanımlaya karşı çıkmıştır:

“Ses bilimsel alanda ses uyumlarına göre yapılan kelime ayırma işlemi de sorundur. Türkçe gibi düzgün işleyen ses uyumlarına sahip bir dilde bile ses uyumlarına aykırılıklar söz konusudur. Birleşik kelimeler ünlü uyumuna uymamaktadır. Örneğin, birçok ve denizaltı gibi birleşik kelimeler ünlü uyumuna aykırıdır. Ses uyumları kelime belirlemede ve tarif etmede yetersiz kalmaktadır.”

Görüldüğü gibi ister sese dayalı olsun ister yazıya dayalı olsun, şekli esas alan tanımlamalar problem teşkil etmektedir.

Sadece şekli esas alan tanımlamalar olduğu gibi sadece anlamı esas alan tanımlamalar da mevcuttur. İlk bakışta anlama dayalı tanımların kelimenin ne olduğuna çözüm getireceği düşünülse de bunların da sınırları tespit edilmiştir. Kurudayıoğlu ve Karadağ (2005, 297-298), anlamı esas alan tanımların, kısaca, dilde bulunan her bağımsız ve anlamlı birimi kelime olarak kabul ettiğini ifade etmiştir. Karadağ (2013, 20) yalnızca anlama dayanan tanımların kelimede çok anlamlılık ve eş seslilik unsurlarını göz ardı ettiğini, edat ve bağlaçların nasıl değerlendirileceğine dair açıklama getirmediğini ileri sürmüştür.

Aksan (2015a, 188) çok anlamlılığı, “Kelimelerin birden çok kavramı yansıtır duruma gelmiş olması.” şeklinde tanımlayarak, çok anlamlı kelimelerde, çeşitli anlamlar arasında muhakkak bir ilişki bulunacağını nakletmiş, “yüz” sözcüğünü örnek vererek “bu kelimenin ‘yüzey, satıl’ anlamını taşıyorsa bunda herhangi bir nesnenin insan yüzüne benzetilmesi, ya insan yüzü gibi dışta olan bölümünün ya da bir yanının anlatılmak istenmesinin rol oynadığı bir aktarma sonucunda yeni bir anlam olduğunu” ifade etmiştir. Dolayısıyla çok anlamlılık kelimenin sınırını çizmek için engelleyici bir unsur olagelmıştır.

Gramer görevli kabul edilen kelimelerin, anlama dayalı tanımların sınırını belirsizleştirdiği görülmektedir. Karadağ (2013, 21) edat ve bağlaçların tek başlarına anlamları bulunmayan, gramer görevli kelimeler olarak kabul edildiğini ifade etmiştir ancak bu kelimelerin tamamen anlamsız olduğunu düşünmemektedir. Kurudayıoğlu ve Karadağ (2005, 299) da “gibi” kelimesinin kelimeler arasında ilgi kurduğunu, “kadar”

kelimesinin miktarla ilgili kıyaslama yaptığını, ‘ile’ kelimesinin ise sözcükler arasında vasıta ilgisi sağladığını; dolayısıyla bu kelimelerin yalnızca gramer görevli kabul edilmesinin hatalı olacağını ifade etmiştir.

Kurudayıoğlu (2005, 145), anlam ve şekli birleştiren tanımların sınırlarını şu şekilde tarif etmiştir:

“Ergin (1986, 95) kelimeyi, ‘Manası veya gramer vazifesi bulunan ve tek başına kullanılan ses veya sesler topluluğudur.’ diye tanımlamaktadır. Bu tanımlamadan yola çıkarak Ergin’in kelime kavramına bakacak olursak:

Ergin (1986), kelimeyi ele alırken önce ikiye ayırıyor; manalı kelimeler (isim, fiil) ve vazifeli kelimeler (edatlar). Bu tanımda göz çarpan diğer ayırt edici özellik “tek başına kullanılma”dır. Ergin şekil ve anlam yönünden bir bakış açısı ile kelime tanımı yapmıştır. Fakat bu tanım kelime kavramını tam olarak ifade etmekten uzaktır. Çünkü tek başına kullanılma özelliği göstermeyen yapılar da vardır. Örneğin; gök kuşağı gibi kendi başlarına anlamı olan iki kelimenin bir araya gelerek başka bir anlamda kullanılmaları ve bunların meydana getirdiği yeni yapılar tanımın sınırları içine girmemektedir. Bu sebepten Ergin’in kelime tanımındaki ayırıcı özellik olan ‘tek başına kullanılma’ ayrı yazılan birleşik kelimeyi kelime tanımı dışında bırakmaktadır. Gökyüzü de iki farklı birimin bir araya gelmesi ile kurulmuştur. Bu yapıyı oluşturan gök ve yüz kelimelerinin kendi anlamları varken oluşturdukları bu yapı kendi anlamlarının dışında farklı bir anlamdadır. Aslında bu yetersizlik biraz önce ifade ettiğimiz biçim-anlam bakış açısından ve her iki bakış açısını birleştirme zorluğundan kaynaklanmaktadır.”

Anlaşıldığı üzere kelimeyi tek başına ne şekli ne anlamı ne de şekil ve anlamı beraber ölçüt almak yeterli gelmiştir ancak bu belirsizliği Korkmaz (1992, 145)’ın yaptığı tanım gidermiştir: “Taban, kelime kök ve gövdelerinin çekim eki almamış yalın hâlidir.” Korkmaz (1992, 145) Gramer Terimleri Sözlüğü’nde “taban” kavramının İngilizce karşılığını “base, basis” olarak göstermiş, tabana örnek olarak “taş, işçi, bilgelik, ciltle-, ayakkabı, aktualite, planlama”yı göstermiştir. Kurudayıoğlu (2005, 8) neden “taban” kavramını kelimenin sınırı olarak düşündüğünü şu şekilde anlatmaktadır:

“Türkçe kelime yapısına baktığımız zaman kelimeler el, al-, kol, ama gibi kök halindeki basit kelimeler; satıcı kışık, gözlük, başla-, gibi köklerine getirilen eklerle oluşmuş türemiş kelimeler ve kuşpalazı, eli açık, paldır küldür, toplu iğne gibi iki ya da daha fazla kelimenin yeni bir kavramı karşılamak üzere bir araya geldiği birleşik kelimeler şeklindedir. İşte taban kavramı her üç kelime yapısında da istisna göstermeden kelime sınırlarını belirlemektedir. Meselâ gözü, gözlüğü, çalar saatler gibi her üç kelime yapısındaki kelimelere bakacak olursak, çekim ekleri atıldığında tabanların göz, gözlük, çalar saat olduğu görülecektir. Buradan hareketle tabanın, kök, gövde ya da birleşik kelime tabanı olabileceğini söyleyebiliriz. Türkçede kelime sınırlarının en kapsayıcısının taban olduğu görüşündeyiz.”

Karadağ (2005), Baş (2006), Çelik (2014) gibi araştırmacıların da sıklık sayımı çalışmalarında “kelime”yi “taban” olarak kabul ettiklerinden yola çıkarak bu kavramın ortak olarak kabul gören tanım olduğu söylenebilir.

2.1.2. Terimler

Terimler belirli alanların kavramlarıyla ilgili söz varlığını kapsamaktadır. Örneğin; özne, yüklem, cümle, bağlam gibi kavramlar dil bilimin terimleridir; akne, anoksemi, gastrit, hormon gibi kavramlar tıbaa ait terimlerdir. Bir dilin söz varlığında önemli bir yere sahip olan terim; Korkmaz (2010) tarafından “Bilim, teknik, sanat, spor, zanaat gibi çeşitli uzmanlık alanlarının kavramlarına verilen sınırlı ve özel anlamdaki ad.” olarak tanımlanmaktadır. Bu kelimeyi (GTS [26.01.2020]) ise “Bir bilim, sanat meslek, dalıyla veya bir konu ile ilgili özel ve belirli bir kavramı karşılayan kelime, ıstılah.” olarak tanımlamıştır. Baş (2006, 121) terimlerin günlük dilde kullanılan kelimeler de olabildiklerini “enflasyon, devalüasyon, ekonomi” örnekleriyle desteklemekle beraber; alan söz varlığının bazı öğelerini genel söz varlığından aldığını, genel söz varlığından bazı öğelerin de alan söz varlığına dâhil olabildiğini ifade etmiştir.

Vardar (1980, 141)’a göre, uzmanlar arasında bilgi alışverişinin sağlayan terimler tek anlamlılığa meyillidir. Aksan (2009, 40-41) da terimlerin genel olarak tek anlamlı olduğunu ve bir kavramı karşılamak için terim türetilirken çeşitli yollar izlendiğini ifade etmiştir. Buna göre terimler; dilin kendi öğelerine yeni anlamlar yükleme yoluyla dilden karşılama, birleştirme, canlandırma, çevirme, türetme yollarıyla meydana getirilmektedir. Aksan (2009a, 41) “dişçilikteki köprü, birçok makinelerdeki bıçak, marangozluktaki diş, hekimlikteki kasılma (spazm) gibi” örnekleri dilin kendi öğelerine yeni anlamlar yükleme yoluyla dilden karşılama yoluyla türetilenler için; “tekel, bilgisayar, atardamar, doğumöncesi, damarıçi, göstergibilim, dil bilim gibi” terimleri birleştirme yoluyla oluşturulanlar için örneklendirmiştir. Araştırmacı canlandırmayı “dilün unutulmuş, kimi zaman yalnız lehçe ve ağızlarda yaşayan öğelerin yeniden kullanım alanına alınması” olarak açıklamış, “nicelik, nitelik, alan, dulda, tanık gibi” terimlerle örneklendirilmiştir. Yabancı kavramların çevrilmesi yoluyla dile kazandırılan “fizikötesi, ısıölçer, sesyazar, bilim kurgu, kitle iletişim aracı, beyinakım yazımı” gibi terimler de çevirmeye örnek gösterilmektedir. Aksan (2009b, 119) son olarak bir diğere

türetme yolunun da dilin kendi kök ve eklerinden türetilen yeni kavramlar oluşturmak olduğunu “saplantı, duyarga, seçenek, asalak, benzeşme, önlem, okutman gibi.” örneklerle göstermektedir.

Birden fazla terim oluşturma yolu bulunmasına rağmen Türkçede terimler bir sorun olarak görülmektedir. Akşehirli (2008, 14) terim sayısının yetersiz olduğunu, var olan terimler veya başka dillerden Türkçeye çevrilen terimlerin bir çeviri sistemine dayanmamasını bir sorun olarak nitelendirmekte, bu durumu şu şekilde açıklamaktadır:

“Terim sorununun belki de en basit görünüşü, terim sayısındaki yetersizliktir. Bir ülkenin veya medeniyetin zenginliğinin en büyük göstergelerinden biri sahip olduğu terimlerin sayısıdır. Çünkü madem ki terim olmaksızın bilimsel bilgiden söz edilemez, o hâlde terimin niceliği, bilimin niceliğine denktir. Yani, terim sorununun terim sayısı ile ilgili boyutu aynı zamanda bir bilim sorununa işaret etmektedir.”

Bu düşünce akla uygun görünmektedir. Bir kavramın karşılığı bir kelime olarak bulunmuyorsa o kavramı anlamak da ifade etmek de çok zor olacaktır. Kavramların anlaşılmadığı bir yerde bilgi üretilmesi beklenemez. Aksan (2009a, 40-41)’ın sıraladığı terim oluşturma yollarının dile terim kazandırma sistematığı açısından yetersiz mi kaldığı, bilim insanlarının yeni terim oluşturma yolları veya çeviri konusunda zayıf mı kaldığı bilinmemektedir. Akşehirli (2008, 209-211) bunu terimlerin sistematikten yoksun olmasına, yani kavramların birbiriyle ilişkilendirilmeden üretilmesine ve sunulmasına bağlamakta; ders kitaplarında bile pek çok terimin anlam belirsizliği içinde aktarılması sonucunda bir kavram alanı oluşmamasına bağlamaktadır.

Karadağ (2013, 38) ana dili Türkçe olan öğrencilere dilimizde var olan terimlerin öğretilmesinin okuldaki derslerle ilişki kurularak yapılması gerektiğini ileri sürmektedir. Günlük dilde sıklıkla kullanılan terimlerin hususiyetle kelime öğretme sürecine katılması gerektiğini ifade ederek terimlerin akademik başarılarına etkisi olacağı için Türkçe derslerinde bu terimlerin pekiştirilmesini önermiştir. Buna ek olarak, öğretilecek terimlerin bir kavram alanı içinde bağlantılar kurularak sunulması, öğrencilerin terimlerin ne ifade ettiğini kavramalarına ve muhakeme etmelerine yardımcı olabilir. Karadağ (2013, 38)’ın terimlerin öğretim sürecine dâhil edilmesi önerisi ana dili Türkçe olan 1-8. sınıflarda öğrenim gören öğrenciler için geçerlidir ancak çocukların öncelikle doğumdan, sonra okul yıllarından hızlıca başlayarak ölene dek formal ve informal alanlarda karşılaştığı ana dilindeki söz varlığı unsurlarını öğrenmeye devam etmektedir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen birinin durumu da buna benzemektedir, Türkçe öğrenmeye başlayan bir yabancınn en azından günlük dilde kullanılan terimleri öğrenmesi gerekir. Buna ek olarak, meslek Türkçesi için terimlerin müstakil olarak ayrılması gerektiği için yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde terimler özel bir alan sayılabilir.

2.1.3. Figüratif Dil

Oxford English Dictionary (OED [16.01.2021])’de “figüratif” kavramı “Zihinde belirli bir görüntü yaratmak amacıyla dilin, kelimelerin, deyimlerin vb. alışlagelmiş (temel) anlamından farklı olacak şekilde kullanımı.” olarak tanımlanmış, literal kavramı ise “Bir kelime veya deyimnin şiirsel veya geniş anlamından çok temel anlamı olan.” olarak tanımlanmıştır. Sözlükteki anlamlarına bakıldığında literal anlamla figüratif anlam birbirinin karşıtı olarak görülmektedir. Çalışkan (2009, 4) çalışmasında figüratif dilin söz sanatları dahil olmak üzere bütün söz figürlerini kapsadığını hatırlatarak bu kavramın karşılığında mecazi teriminin kullanılmasının her zaman uygun olmayacağını belirtmiştir. Söz sanatlarının tamamı mecazi anlama dayanarak kurulmadığı için figüratif dili “mecazi” terimiyle karşılamak yanlış olacaktır. Çalışkan (2009, 4), figüratif dilin tanımında geçen “literal olmayan” ibaresine dikkat çekerek deyim ve atasözlerinin de bu kapsamda değerlendirilmesi gerektiğini ifade etmiş; literal ile figüratif arasındaki ayrımın zorluğuna da açmak fiilini örneklerindirerek değinmiştir:

“Açmak fiilinin 28 farklı anlamı sıralanmıştır. Bunlardan 1. ile 25. arasındaki anlamlar literal, 26. ve 27. sıradakiler mec. kısaltmasıyla belirtildiği üzere figüratif, 28. sıradaki ise eskimiş özelliكتedir. Fakat “Burası beni açmadı, başka yere gidelim.” (18. sıra, “Size derdimi açmaya geldim.” (20. sıra) ile “Evin arka tarafına geçmek için kapı açtık.” (26. sıra), “Öğretmen sürekli konuşuyor, öğrenciyi açmak istiyordu.” (27. sıra) cümleleri karşılaştırıldığında 18. ve 20. sıradaki kullanımın 26. sıradaki kullanımdan daha mecazi olduğu söylenebilir.”

Anlaşıldığı üzere bu örnekler mecazi olması açısından derecelendirilerek karşılaştırılmıştır. Bunun gerekçesi olarak, figüratif ile literal arasında zıtlığa dayanan kategorik bir ayrımın olmamasını gösterilmiştir. Örnekten yola çıkılacak olursa, bir fiilin farklı cümleler içindeki figüratif anlamların derecelendirmesinin, bir kelimenin ne derece figüratif veya literal olduğunu tespit etmenin, bağlamdan bağımsız bir şekilde mümkün olmadığı akla gelmektedir. Çalışkan (2009 6-7) da sözlerin dil içinde

bağlamdan bağımsız olarak ortaya çıkmadığını, literal görünen bir ifadenin bağlam içinde farklı anlamlar taşıyabileceğini özellikle belirtmiştir.

Figüratif kavramı yerine kullanılan metafor kavramının da ne olduğunu açıklamak gerekmektedir. (GTS [16.01.2021]), “metafor” için “mecaz” karşılığı verilmiştir. Aynı sözlükten “mecaz”ın karşılığına bakıldığında, “metafor”u karşılayan anlam ikinci maddede “Bir kelimeyi veya kavramı kabul edilenin dışında başka anlamlara gelecek biçimde kullanma” olarak açıklanmıştır. Metaforun bir başka tanımını da Lakoff ve Johnson (2015, 15)’in ön sözünde verilmiştir: “Grekçe 'metaphora'dan gelen 'metafor' kelimesi, meta: öte ve pherin: taşımak, yüklenmek kelimelerinden murekkeptir ve 'bir yerden başka bir yere götürmek' anlamındadır.” Aristo da metaforu benzer bir şekilde açıklamıştır. Ricœur (1974, 104)’dan aktaran Holme (2004, 1-2) Aristo’ya göre metaforu iki ana özellik ile tanımlanması gerektiğini ifade etmiştir: “Başka bir şeyle karşılaştırma yoluyla geleneksel anlamın değişimi ve başka türlü adlandırılmamış bir fenomeni yansıtması için değiştirilmiş anlamın kullanılması.”

Holme (2004, 2) Aristoteles’in hatiplerin metafora ilgisini, dinleyicileri duygulandıran ve ikna eden bir hile olarak algıladığını ifade etmiştir. Bütün bu tanımlamaların geleneksel yaklaşıma uygun olarak şekillendiği görülmektedir ancak daha sonra geleneksel tanımlarda açıklandığı gibi metaforun bir dil sorunu olmaktan çok, insanın düşünce sürecinin nasıl işlediğine dair bir kavram olarak düşünölmeye başladığı görölmektedir. Kövecses (2002, 4) “metafor”u bir kavramsal alanın başka bir kavramsal alanın terimleriyle anlama olarak tanımlamıştır. Geleneksel yaklaşıma karşı olarak, gündelik kavram sisteminin temelde doğası gereği metaforik olduğu fikrini savunan bilişsel dil bilim görüşünün savunucularından Lakoff ve Johnson (2015, 30)’a göre “metaforun özü, bir tür şeyi başka bir şeye göre anlamak ve tecrübe etmektir.”

Metaforu bilişsel dil bilime göre açıklayan Lakoff ve Johnson (2015, 12) “metafor”un ne olduğunu şu şekilde sıralamıştır:

- “Metafor kelimelerin değil, kavramların niteliğidir.
- Metaforun fonksiyonu salt sanatsal veya estetik kaygılar değil, belirli kavramları daha iyi anlamaktır.
- Metafor çoğunlukla benzerliğe dayanmaz.
- Metafor özel bir yeteneği olmayan sıradan insanlarca gündelik hayatta büyük bir zihin faaliyeti gerekmezsin kullanılır.

- Metafor linguistik bir süs, gereksiz bir dekor değil; insani düşüncenin ve akıl yürütmenin ayrılmaz bir unsurudur.”

Lakoff ve Johnson (2015, 28) kavramların metaforik olduğunu temellendirirken gündelik dilden alınmış örnekler seçerek “tartışma” kavramının “savaş” kavramı çerçevesinde şekillendiğini, tartışmada yapılan her şeyin “savaş” kavramının yapıya kavuşturmasıyla meydana geldiğini, “Tartışma savaştır.” yargısından yola çıkarak şu örneklerle sıralandırmıştır:

“İddialarınız savunulamaz.
Argümanımdaki her zayıf fikre saldırdı.
Eleştirileri doğrudan hedefi buldu.
Argümanını yerle bir ettim.
Onunla asla tartışmada galip gelemedim.
Kabul etmiyor musun? O zaman, ateş!
Bu stratejiyi kullanırsan, o seni bitirecek.
Argümanlarımda hepsini tahrip etti.”

Bu örneklerle dikkatle bakıldığında; “savunmak, saldırmak, bir silahın hedefi bulması, bir şeyi yerle bir etmek, galip gelmek, ateş açmak, bitirmek” bir savaştan bahsederken kullanılan sözlerdir ancak bu sözler tartışmadan bahsedilirken de kullanılmaktadır. Lakoff ve Johnson (2015, 28) tartışmanın bir savaş olarak algılandığını veya savaş kavramıyla tasavvur edildiğini, bu yüzden de tartışmanın savaş terimleriyle ifade edildiğini ileri sürerek bunu “Tartışma kısmen savaşa göre yapılır, anlaşılır, icra edilir ve dile getirilir. Kavram metaforik olarak yapıya kavuşur, eylem metaforik olarak yapıya kavuşur ve neticede dil metaforik olarak yapıya kavuşur.” diyerek açıklamıştır. Dolayısıyla bilişsel dil bilime göre, metaforun bir kelimenin başka bir kelime üzerinden değil, bir kavramsal alanın başka bir kavramsal alan üzerinden anlaşılması olduğu söylenebilir. Dikkatle üzerine düşünüldüğünde tartışma ile savaş arasında temelde benzerlik bulunmadığı, tartışma kavramı savaş kavramıyla algılanmaya başladıktan sonra aralarında benzerlik kurulduğu yargısına varılabilir. Tartışmanın savaş kavramlarıyla şekillenmediği bir kültürde böyle bir benzerlik kurulmayacağı varsayımına ulaşılabilir.

“Tartışmak savaştır” metaforu, İngilizcede olduğu gibi Türkçede de bulunmaktadır. “Tartışmada galip gelmek, mağlup olmak, saldırmak, savunmak, alt etmek, yenmek, bozmak, bozulmak, hodri meydan” gibi sözler tartışmadan bahsedilirken kullanılır. İngilizce ile Türkçede ortak olan başka bir metafor örneği

verilecek olursa, düz bir çeviride “Mutlu olan yukarıdadır, kederli olan aşağıdadır” metaforu uygun olabilir. “Kendimi yukarıda hissediyorum. Bu moralimi yükseltti. Ruhum kanatlandı. Moralin yüksek. Ne zaman onu düşünsem ayaklarım yerden kesilir. Düşmüş hissediyorum. Dozer altında kalmış gibiyim. Bugünlerde gerçekten hayatı tepetakla gidiyor. Ruhen dibe vurdum.” (Lakoff ve Johnson, 2015, 45). İngilizcedeki kullanımlara benzer şekilde, Türkçede de “Onu görünce havalara uçtum. İsteddiği olunca başı göğe erdi. Ayaklarım yerden kesildi. Sürünüyorum. Üzüntüden yataklara düştü.” gibi kullanımlar mevcuttur. Fark edileceği gibi, dillerde ortak olarak bulunan metaforlar bazı araştırmacıların kafasını kurcalamıştır. Kövecses (2015, 5) de “Mutluluk yukarıdadır” metaforunun İngilizcede olduğu gibi Çince de bulunduğunu fark eden Yu (1995, 1998)’nin çalışmasından bahsederek, aynı metaforun sadece İngilizcede ve Mandarin Çincesinde değil, Macarcada da olduğunu aktarmıştır. Tamamen evrensel metaforlar olup olmadığına kafa yoran Kövecses (2015, 3) ortak metaforlar varsa bile varlığını tespit etmenin güçlüğünden bahsetmiştir:

“Bütün dillerin ana dil konuşanları gündelik hayatta iletişime geçtikleri zaman, çok sayıda metafor kullanırlar. Böyle metaforik olarak kullanılan kelimeler ve sözler farklı dillerin karşısında bir hayli çeşitlilik gösterebilir. Örneğin, İngilizcenin ‘zamanını harcamak’ ile aktardığı fikir Macarcada ‘zamanını doldurmak’ olarak ifade edilir. Farklı diller ve kültürlerin kullanımlarındaki yansımaları yoğun ölçüde çeşitli olabilir ve bunun sonucu olarak şunu sormak doğaldır: Eğer evrensel diyerek dil bilimsel metaforları kastediyorsak her bir dilde meydana gelen, tamamen evrensel metaforlar var mıdır? Bu soruyu cevaplamak sadece çeşitli diller ve kültürlerde metaforik dille ilgili olarak günlük deneyimlerimize ve sezgilerimiz yetersiz olduğu için değil, aynı zamanda bugün dünyada konuşulan 4-6000 dil olduğu düşünülürse, çalışmak da oldukça zordur.”

Yukarıdaki örneklerde görüldüğü üzere, metaforik kavramlar bazı kültürlerde ortak olabilir. Bazı dillerde ortak metaforlar mevcut olsa da bir kavram alanının başka bir kavramsal alan tarafından anlaşılması kültürden kültüre değişiklik gösterebilir. Dolayısıyla “metafor”u geleneksel yaklaşımın açıkladığı gibi yalnızca kelimeler arası benzerliğe dayandırarak tanımlamak yetersiz kalacaktır. Kısacası metaforların kavramların algılanışında rol oynayan bir dil süreci olduğu söylenebilir.

2.1.3.1. Deyimler

Deyim ve atasözlerinin de figüratif dil başlığı altında değerlendirilmesi gerekir. Deyim, (GTS [26.01.2020]) tarafından “Genellikle gerçek anlamından az çok ayrı, kendine özgü bir anlam taşıyan kalıplaşmış söz öbeği.” olarak tanımlanmaktadır. Aksoy

(1991, 52) “Bir kavramı, bir durumu ya çekici bir anlatımla veya özel bir yapı içinde belirten ve çoğunun gerçek anlamlarından ayrı bir anlamı bulunan kalıplaşmış sözcük topluluğu veya tümce.” olarak tanımlamıştır. Bu tanımdan deyimlerin tek kelimelerden oluşamayacağı anlaşılmaktadır. Yurtbaşı (1996) da Örnekleriyle Deyimler Sözlüğü çalışmasının ön sözünde deyimleri “Anlatıma akıcılık, çekicilik katan, çoğunun gerçek anlamından ayrı bir anlamı bulunan, genellikle de birden çok sözcüklü dil ögesi, kalıplaşmış sözcük topluluğu.” olarak kabul etmiştir ancak bu tanımda araştırmacının deyimlerin genellikle sözcük gruplarından oluştuğunu belirtmesinin yanında, nadiren de olsa tek sözcükten oluşabileceğini göz önünde bulundurduğu anlaşılmaktadır. Aksan (2015b, 35) da diğer tanımlarla aynı doğrultuda, deyimlerin “Belli bir kavramı, belli bir durumu dile getirmek için birden çok sözcüğün bir arada, seyrek olarak da tek bir sözcüğün yan anlamında kullanılmasıyla oluşan sözler.” olduğunu dile getirmiştir. Karadağ (2013, 25) ise deyimleri, “Yeni bir anlamı karşılamak için kelimelerin sözlük anlamları dışına çıkarak oluşturdukları ve birbirleriyle bütünleşip kaynaştıkları anlam birimleri.” olarak tanımlamıştır.

Deyimler şekil bakımından üç gruba ayrılmaktadır. Aksoy (1991, 38-39) “Deyimler en az iki sözcükle kurulurlar ve biçim bakımından iki bölüğe ayrılabilirler.” diyerek deyimleri sözcük öbeği durumundaki deyimler ve tümce durumundaki deyimler olarak gruplandırmıştır ancak Bilgin (2006) bu gruplandırmayı eksik bularak eksiltili anlatım biçiminde olan deyimler bulunduğunu ifade etmiştir. “Ekmeğine yağ sürmek, püf noktası, boğaz kavgası.” gibi deyimler sözcük öbeklerinden oluşmuş; “Alsan atılmaz, satsan satılmaz; beğenmeyen küçük kızını vermesin.” gibi deyimler tümce hâlindeki; “at kapı, laf aramızda, iki de bir, giderayak” gibi deyimler de eksiltili deyimlere örnek olarak gösterilebilir.

Aksoy (1991, 48-49) ikilemeleri de deyimlerin bir alt basamağı olarak değerlendirmiştir: “Ev bark, çoluk çocuk, kap kakak, allak bullak, eski püskü, apar topar, süklüm püklüm...” gibi ikilemeleri deyim olarak örneklendirdikten sonra aynı sözcüğün yenilenmesiyle oluşan “şıkır şıkır, mırıl mırıl, yapış yapış, söylene söylene” gibi ikilemeleri deyim saymayı uygun bulmadığını belirtmiştir. İkilemeleri ve deyimleri birbirinden ayrı söz varlığı unsurları olarak ele alan Aksan’ın (2015, 186), Türkiye

Türkçesindeki deyimleri sözdizimi açısından gruptadığı ve “deyimleşmiş ikilemeler” kavramını kullandığı görülmektedir. Aksan (2015, 186)’ın Aksoy (1991, 48-49)’dan farklı olarak deyim ve ikilemeleri birbirinden ayırmasına karşın deyimleşmiş ikilemeler için “paşa paşa, yarım yamalak, derli toplu, az buçuk, eğri büğrü” gibi örnekler vermiştir. Bu örnekler doğrultusunda Aksan (2015, 186)’ın deyimleşmiş ikilemelerde aynı sözcüğün tekrarının bir nüans olarak bile görmediği söylenebilir.

Aksoy (1991, 49-50) birleşik sözcükleri sözcük öbeği durumundaki deyimlerden hususiyetle ayırmış; “Birleşik sözcüğü meydana getiren sözcükler sözcükler aralarına çekim eki ve yapım eki giremeyecek kadar kaynaşmıştır. Başlı başına üç yolla kurulurlar.” diyerek birleşik sözcüklerin anlam kayması, ses kaynaşması veya düşmesi, sözcük çeşidi kaynaşması ile kurulduklarını örneklerle açıklamış; “hanımeli, akbaba, ateşböceği, balkabağı, yerelması, karafatma gibi” örnekler anlam kayması ile, “cumartesi, kahvaltı, peki, haminne, çöreotugibi” örnekler ses kaynaşması veya düşmesi ile, “vurdumduymaz, giderayak, dedikodu, veryansın, örtbas, çıtkırıldım... gibi” örnekler de çeşitli sözcüklerin kaynaşması ile teşekkül ettiğini ifade etmiştir. Araştırmacı, buna karşılık deyimleri meydana getiren sözcüklerin arasına çekim ekleri gelebileceğini söylese de deyimlerle birleşik sözcüklerin arasındaki ayrımı bu ölçütlerle yapmanın her durumda mümkün olamayacağını da belirtmiştir. Bu sorunun çözümü için, araştırmacıların bir araya gelerek hangi deyimlerle hangi birleşik kelimelerin birbirinden ayrılması konusunda mutabakat sağlamalarını önermiştir.

2.1.3.2. Atasözleri

Atasözleri genellikle literal anlamdan uzak kurularak oluşturulmuş, kısa ve özlü sözler olduğu için bu sözleri de figüratif dil başlığı altında değerlendirmek gerekmektedir. Türk tarihinde, atasözlerinin farklı isimlerle anıldığı görülmektedir. Baş (2006, 113-114) “Sözlü Türk edebiyatında ‘savlara’ bazı atasözlerinin asılları veya ilk şekilleri olarak bakılır. Kaşgarlı Mahmut’un Divân-ı Lügati’t Türk’ünde savlar da yer almaktadır. Sav terimi İslâmiyetin etkisiyle zaman içinde yerini, ‘mesel’e bırakmıştır.” diyerek atasözünün Türk tarihinde “sav” adıyla anıldığını aktarmıştır. Aksoy (1991, 14) ise “Dîvânu Lügâti’t-Türk’te atasözleri, Arapça ‘mesel’, Türkçe ‘sav’ sözleri ile anılmıştır” diyerek bu kavramın; Divan edebiyatında ve Osmanlıcada ‘mesel’ ve

‘darbimesel’ sözleriyle ifade edildiğini, darbimeselin çoğulu olan durub-u emsalin de bu kavramı karşıladığını dile getirmiştir.

Atasözleri için yapılan tanımlar birbirine benzemektedir. Aksoy (1991, 37), atasözü için “Atalarımızın, uzun denemelere dayanan yargılarını genel kural, bilgece düşünce veya öğüt olarak düsturlaştıran ve kalıplaşmış biçimleri bulunan kamuca benimsenmiş önsözler.” tanımını vermiştir. Aksan (2015b, 38-39) atasözlerini “İnsanoğlunun deneyimlerinden, bilgeliğinden ve benzetme gücünden kaynaklanan... çoğunlukla bir tümce biçiminde oluşarak bir yargı anlatan, kimi zaman ölçü ve uyakla, söyleyiş açısından daha etkili olmaya yönelen sözler.” olarak ifade etmiştir. Albayrak (2009) da atasözlerinin ne olduğunu şu şekilde açıklamıştır:

“Atasözlerinin temel özelliklerinden biri, başlangıçta bilinen bir kişi tarafından söylenseler bile, zaman içinde anonim bir özellik kazanmaları; bir diğeri sınama-yanılma ve gözlem sonucu doğrulukları kesinlik kazanmış, kalıplaşmış, bir öğüt veya yargı olmalarıdır. Bu açıklamadan hareketle atasözlerinin tanımı şöyle yapılabilir: Atalarımızın yüzyıllar içindeki deneyim ve gözlemlerine dayalı düşüncelerini öğüt veya yargı şeklinde nakleden, doğrulukları kesinlik kazanmış, anonim, kısa ve özlü sözlerdir.”

Bu tanımlardan da anlaşıldığı gibi, atasözleri, bir milletin karşılaştığı durumlar hakkında ortaklaşa kabul ettiği yargılara dayanan, öğüt veya genelgeçer bilgiler veren sözlerdir. Aksoy (1991, 28) atasözlerinin bir süreç içinde teşekkül ettiğini ifade etmiştir:

“Bir atasözünün ilk taslağını kuşkusuz ki tek kişi ortaya koymamıştır. Ama zamanla birçok kişi onun üzerinde yontmalar, eklemeler, değiştirmeler yapmışlar; ona kamunun beğendiği, benimsediği bir biçim vermişlerdir. İşte ilk taslak, bu son biçimiyle atasözlerinin bütün niteliklerini kazanmış ve bir kişinin malı olmaktan çıkarak toplumun malı olmuştur.”

Buradan anlaşıldığı üzere atasözleri bir gözlem ve deneyim sonucu ortaya atılan yargıların, o milletin dil zevkine göre işlendiği bir süreç geçirmektedir. Albayrak (2009) da atasözleri için insanlık tarihi kadar eski olduğunu ifade etmiştir.

Aksoy (1991)’a göre atasözleri dilin bir zenginliği olarak ait olduğu dilin ve o dili konuşanların hayata bakışını yansıtır:

“Atasözleri, ulusların zekâlarındaki keskinliği, hayallerindeki genişliği, duygularındaki inceliği belirten en değerli örneklerdir. Bu sözler, derin felsefelerden başka güzel buluşlarla, parlak nüktelerle, ince alaylarla, sert taşlamalarla doludur. Böylece her atasözü, kendi ulusunun damgasını taşır.”

Albayrak (2009) toplumların karşı karşıya kaldıkları durumlar ve olaylar hakkında bir sonuca vararak kendi değerlerini ve düşüncelerini sonraki nesillere aktarabilecekleri

sözlere ihtiyaç duyduklarını; bu sebeple atasözlerinin akılda kalacak şekilde kısa ve öz biçimlerle ortaya çıktığını ifade etmiştir. Bu doğrultuda bir toplumun oluşturduğu atasözlerinin kendi aralarında tutarlı hakikatleri yansıtmaları beklenmektedir ancak “İti an, çomağı hazırla.” ile “İyi insan lafın üstüne gelir.” gibi pek çok atasözünün birbiriyle çeliştiği görülmektedir. Araştırmacı bu durumun farkında olarak sözlerine “Borç yiğidin kamçısıdır.” ile “Borca içen iki kere sarhoş olur.” atasözlerini örnek vererek anlam bakımından birbirine zıt görünen atasözlerinin esasında hayatın farklı yönlerini ve olaylara farklı bakış açılarını yansıttığını açıklamıştır. Bir konu hakkında birden çok hakikat veya bakış açısı bulunduğu göz önünde bulundurulduğunda bu açıklama makul görülmektedir. Bu kanaati destekleyen benzer bir görüş de Aksoy (1991, 30) tarafından ortaya atılmıştır:

“Birbirine aykırı olan atasözlerinin hepsi kural gibi söylenmiş olmakla birlikte doğru yargılı olmayanlar ya toplumla alaydır ya taşlamadır ya yermedir ya da bir kötümserlik ve öfke anlatımıdır. Bunlar doğru şeyler söylemek için değil, toplumca benimsenmek gibi bir genelliği bulunan ruh hâllerini yansıtmak için ortaya çıkmışlardır.”

Atasözleri bir milletin kültürünü yansıtmaya açısından kıymetli eserlerdir. Milletin sahip olduğu kültürel unsurların yer edindiği atasözleri, milletin yaşantısı ve tarihi ile ilgili ipuçları da barındırmaktadır. Albayrak (2009) bu duruma dikkat çekerek atasözlerinde “at” adının sıklıkla geçmesini örnek olarak vermiş, eski Türk toplumunda atın gündelik yaşamdaki yerinin bugünkü taşıma araçlar kadar önemli olmasına bağlamıştır.

Aksan (2011), farklı dillerin sahip olduğu söz varlığı içindeki atasözlerinin birbirinden farklı oldukları kadar benzerlikler taşıyabileceğine değinmiş, Türkçedeki, “Besle kargayı oysun gözünü” atasözünün Fransızcada aynı şekilde; “Nourris un corbeau il te crevera l’oeil” olarak ifade edildiğini aktarmıştır. Paylaştığı bir başka örnek de “Gözden uzak olan gönülden de uzak olur” atasözünün; Fransızcada aynı “Loin des yeux, loin du cœur (Gözlerden uzak, gönülden uzak.) ” Almancada da “Aus den Augen aus dem Sinn” olarak söylenişidir. Araştırmacı aynı atasözlerinin aynı ifadelerle farklı dillerdeki mevcudiyetini, edebi çevirilerin kültürler arasındaki alışverişinden kaynaklandığını düşünmektedir. Bir atasözünün farklı ana dilleri konuşan toplumlarda yer edinmesi, insanlığın günlük pratiklerinde ortak kabullerinin bulunduğunu düşündürmektedir. Yurtbaşı (1996) da on beş dilde kavramsal olarak karşılaştırdığı

atasözlerinden ortak olanları topladığı çalışmasında atasözlerinin evrensel olduğunu göstermiştir.

Aksoy (1991, 15-19) çalışmasında, atasözlerini biçim özelliklerini ve anlam özelliklerini ayrı başlıklar altında değerlendirmiş, atasözlerinin kalıplaşmış ifade olmaları sebebiyle atasözlerini oluşturan hiçbir kelimenin eş anlamlı kelimeleriyle dahi değiştirilmemesi gerektiğini; değiştirilse o sözün artık atasözü olmaktan çıkacağını ifade ederken “Derdini saklayan derman bulamaz.” atasözünü örneklemiştir. Bu atasözündeki “derman” yerine “ilaç” denirse bu söz artık atasözü sayılmayacaktır. Bu kanaatle aynı doğrultuda düşünen Karaağaç (2012) atasözlerinde ve deyimlerde kelime değiştirilmemesinin sebebini bunların kalıp söz olmalarına bağlamaktadır:

“Söz dizimi kaynaklı bu kalıp sözlerde, söz dizimindeki nedenli yapı ortadan kalkmış; birden çok söz, bir bütün kalıp olmuş ve tek söz gibi algılanan sözlük birim hâline gelmiştir. Böyle olduğu için de dil kullanımı sırasında oluşturulan söz öbeğindeki ögeler, ihtiyaca göre başka ögelerle değiştirilebilirken; bir dilin sözlüğünde hazır duran birleşik sözler, deyimler ve atasözlerinde mümkün olmamaktadır.”

Aksoy (1991, 16-17) atasözlerinin biçim özelliklerini açıklarken, “Vakit nakittir.” gibi iki kelimelik bir cümle kalıplaşarak atasözü diye anılmasının mümkün olduğu kadar “Anasına bak kızını al, kenarına bak bezini al.” gibi sıralı cümlelerden atasözlerinin oluşmasın da mümkün olduğunu ifade etmiştir.

Aksoy (1991, 17-19) atasözlerini kavram özellikleri bakımından yedi gruba ayırmıştır:

- “Sosyal olayların nasıl olageldiklerini – uzun bir gözlem ve deneme sonucu olarak- yansızca bildiren atasözleri: Komşunun tavuğu komşuya kaz görünür.
- Doğa olaylarının nasıl olageldiklerini –uzun bir gözlem sonucu olarak- belirten atasözleri: Mart kapıdan baktırır, kazma kürek yaktırır.
- Toplumsal olayların nasıl olageldiklerini uzun bir gözlem ve deneme sonucu olarak bildirirken bundan ders almamızı hatırlatan atasözleri: Ağlamayan çocuğa meme vermezler.
- Denemelere ya da mantığa dayanarak doğrudan doğruya ahlak dersi ve öğüt veren atasözleri: Çirkefe taş atma, ayağına sıçrar.
- Birtakım gerçekler, felsefeler, bilgece düşünceler bildirerek yol gösteren atasözleri: Bal bal demekle ağız tatlanmaz.
- Töre ve gelenekleri bildiren atasözleri: Bir fincan kahvenin kırk yıl hatırı vardır.
- Kimi inanışları bildiren atasözleri: Kırk yılda bir ölet olur, eceli gelen ölür.”

Atasözlerini kavramsal açıdan benzer şekilde sınıflandıran Albayrak (2009), bütün bunlara ek olarak atasözlerinin kavram bakımından çok sayıda çeşitli kollara ayırmanın

mümkün olduğunu ifade etmiştir. Yurtbaşı (1996) çalışmasında bulunan on beş dilde derlediği atasözlerini yüz yetmiş iki konuda sınıflandırmıştır.

Türkçede atasözlerini literal anlamda, figüratif anlamda ve hem literal anlamda hem de figüratif anlamda kullanılan atasözleri olarak sınıflandırma imkânını veren atasözleri bulunmaktadır. Albayrak (2009) atasözlerindeki anlamın yalnızca mecazlı olmadığını, literal anlamda anlaşılan atasözlerinin de bulunduğunu şu örnekleri karşılaştırmak suretiyle desteklemektedir:

“‘Nadası üçle, ambarı beşle’, ‘Çocuk düşe kalka büyür’, ‘Derdini söylemeyen derman bulamaz’, ‘Bir sırrın varsa söyleme dostuna, dostunun da dostun vardır; o da söyler dostuna.’ atasözleri doğrudan anlatıma, yani bu atasözlerindeki kelimeler sözlük anlamlarındaki kullanımlarına sahiptir ancak ‘Üzüm üzüme baka baka kararır.’ atasözündeki bütün kelimeler mecaz anlamlarıyla kullanılmış, dolayısıyla bu atasözündeki kavram ne ‘üzüm’ ne ‘bakmak’ ne de ‘kararmak’tır. Buradaki kavram ‘etkilenmek’tir.”

Albayrak (2009), bu açıklamasından sonra hem gerçek hem mecaz anlamlı atasözlerinin varlığından da bahsetmiş, “Ağaç yaşken eğilir.”, “Damlaya damlaya göl olur.”, “Her ağaç kökünden çürür.” atasözlerini örnek vererek bu atasözlerinin hem literal anlamda hem de mecazi anlamda anlaşılabilirliğini ifade etmiştir. Aksoy (1991, 21) ise atasözlerinin temsili sözler olarak tanımlanmasına karşı çıkmış, atasözlerinin yalnızca mecazi sözlerden oluşmadığını söyleyerek mecazi olmayan atasözlerine şu örnekleri vermiştir: “Bugünkü işini yarına bırakma. Dost ile ye iç, alışveriş etme. Akıllı düşman akılsız dosttan hayırlıdır gibi.”

Kısacası, Türk milletinin kültürel hafızasında yer alan ve nesilden nesile sözle aktarılacak yaşamaya devam eden atasözleri, kalıplaşmış dil birimleri olarak anlam; kavram ve biçim bakımından sınıflandırılmaya elverişli olacak kadar zengin olmakla birlikte figüratif dil kullanımlarındandır.

2.1.3.3. İkilemeler

İkilemeler anlatımı güçlendirmek için kullanılan, kelime tekrarlarına dayanan kalıplaşmış dil birimleridir. (GTS [16.01.2021]) ikilemeyi “Anlamı güçlendirmek için aynı kelimenin tekrarlanması, anlamları birbirine yakın, karşıt olan veya sesleri birbirini andıran kelimelerin yan yana kullanılması.” olarak tanımlamıştır. Banguoğlu (2000)

ikilemeler için “Sıfat ve zarf olarak kelimenin belirtme gücünü arttırmak için ikilenmesidir.” tanımını vermektedir.

Söz varlığının önemli bir unsuru olan ikilemelerle Türkçenin her döneminde karşılaşıldığını belirten Aksan (2005), ikilemelerin en önemli özelliğinin kullanım sıklığı olduğunu ifade etmiştir.

İkilemelerin; ahenkli söyleyişleriyle dile zevk katmasının yanında anlatımı güçlendirme veya pekiştirme işlevi bulunmaktadır. Aynı kanaatte bulunan Aksan (2015b) Türkiye Türkçesindeki ikilemelerin yapı ve sözcük türleri açısından çok zengin örneklerle sahip olduğunu ve dile çok güçlü bir anlatım imkânı sağladığını ifade etmiştir. Örneğin; “Türkiye’nin her yerini gezdim.” cümlesi, “Türkiye’yi karış karış gezdim.” veya “Türkiye’yi baştan başa gezdim.” şeklinde bir ikilemeyle tekrar kurulması daha güçlü bir anlatımı ortaya çıkarmıştır. Üstelik ikilemeler ses takrarına dayandığı için anlatıma canlılık getirmektedir, cümlelerin daha güzel duyulmasına katkı sağlamaktadır.

İkilemelerin başlıca amacının pekiştirme görevi olduğunu dile getiren Zülfikar (1995) ikilemelerin öğelerinin değiştirilemeyeceğini vurgulamıştır: “İkilemeyi oluşturan öğelerden herhangi birinden bir sesin çıkarılması, yeni bir sesin eklenmesi veya herhangi bir sesin değiştirilmesi söz konusu değildir.” Örneğin; akıl fikir ikilemesindeki kelimelerden biri değiştirilirse, akıl; düşünce veya zekâ; fikir şeklinde söylenirse, bu ifade ikileme olmaktan çıkacaktır. İkilemeler; atasözleri ve deyimler gibi, toplumsal bellekte nasıl işlenmişse o şekilde seslendirilir.

Banguoğlu (2000) ikilemeleri hangi sözcük türüyle oluşturulduğuna göre gruplandırmıştır:

- “Ad olanlar: ana baba, karı koca, hısım akraba, eş dost, kılık kıyafet, üst baş, iş güç, tas tarak, çanak çömlek, çift çubuk, düğün dernek, kazma kürek, kaş göz, saç sakal, baklava börek.
- Sıfat olanlar: kuru kuru, deli dolu, kaba saba, açık saçık, güçlü kuvvetli, anlı şanlı, yorgun argın, ıpsız sapsız, kırık dökük, yamru yumru, yalan yanlış, delik deşik, beş on, üçer beşer.
- Zamir olanlar: sen ben, şu bu, falan filan, öteki beriki, küçüğü büyüğü, yenisi eskisi, üçü beşi, şuradaki buradaki, dağdaki bağdaki.
- Zarf olanlar: az çok, iyi kötü, aşağı yukarı, ara sıra, şöyle böyle, er geç, ileri geri, gece gündüz, sabah akşam, şurada burada, düşe kalka gibi.”

Aksan (2006) da ikilemeleri benzer şekilde gruplandırmış, Banguoğlu (2000)'dan farklı olarak ünlemlerle ve çekimli eylemlerle kurulan ikilemeler bulunduğunu ifade etmiştir:

“Dil bilgisinde ad niteliği taşıyan sözcüklerin yinelenmesiyle ev ev, şehir şehir, satır satır gibi; aynı sıfatın yinelenmesiyle derin derin, acı acı, küçük küçük gibi ikilemeler oluşturulurken açık açık, akşam akşam, çabuk çabuk gibi belirteç olarak kullanılmakta; okuya okuya, içip içip, otururken otururken gibi ulaçların yinelenmesiyle yine ikilemeler kullanılmaktadır. Gider gider, geldi geldi, azmış azmış gibi çekimli eylemler; tüh tüh, vah vah gibi ünlemler de aynı yolda kullanılmaktadır.”

Aksan (2015b) bir başka çalışmasında, bunlara ek olarak ikilemenin ikinci kelimesinin başına getirilen m sesiyle kurulan ikilemelere de kağıt mağıt, okul mokul, araba maraba gibi örnekler vermiştir.

İkilemeler sıklıkla fiillerle beraber kullanılmaktadır. Kimi ikilemeler yardımcı fiillerle kimileri de ikilemenin anlamına uygun başka fiillerle beraber kullanılır. Yansıma seslerden oluşan ikilemelerin fiil olarak kullanılabilmesi ve çekimlenebilmesi için “et-, ol-, eyle-“ yardımcı fiillerinden yararlanıldığını ifade eden Zülfıkar (1995) “bık sık et-, güp güp et-, mır mır et-, cakır cakır et-, cıngır cıngır et-, ıkrık ıkrık et-, gıcır gıcır et-“ örneklerini sıralayarak yardımcı fiiller dışında başka fiillerle de ikilemelerin kullanılabildiğini şu şekilde açıklamıştır:

“Bangır bangır ikilemesine bağır-; fosur fosur ikilemesine uyu- ve lık lık ikilemesine iç-; çıtır pıtır ikilemesine konuş-, çın çın ve çin çin ikilemelerine inle- veya öt-; sır sır ikilemesine ak- fiili uygun düşmekte ve bu ikilemelerle anlatılmak istenen tasvirler daha belirginleşmektedir.”

Bu noktada deyimlerle ikilemelerin ayrımını yapmak gerekmektedir. Aksan (2006, 86) ikilemelerin sıkça kullanılmasına deyimlerin içlerinde bulunan ikilemeleri delil getirmektedir. Bazı deyimler ikilemelerden meydana gelmiştir. Örneğin; taşı tarağı toplamak, beli bıkını ayrılmak, güle güle gitmek, ileri geri konuşmak gibi deyimlerin içindeki tas tarak, bel bıkın, güle güle, ileri geri ifadeleri ikilemelerdir.

İkilemelerle ilgili önemli bir diğer husus da anlam özellikleri üzerinedir. Aksan (2006) ikilemeleri anlam açısından değerlendirmiş; eş anlamlı kelimelerden “açık seçik, delik deşik, kırık dökük, doğru dürüst gibi”, karşıt anlamlı kelimelerden “ileri geri, irili ufaklı, genç yaşlı, otura kalka gibi” ve yansımalı kelimelerden “çat pat, tak tak, fıkır fıkır gibi” teşekkül eden deyimleri birbirinden ayırmıştır.

Anlam, sözcük türü ve yapı bakımından çeşitlilik gösteren ikilemeler sık kullanılmaları yönüyle Türkçenin önemli bir söz varlığı unsurudur. Ses tekrarları vesilesiyle sözü estetik hâle getirmesinin yanında anlatımı güçlendirmesi ikilemelerin en önemli özelliğidir.

2.1.3.4. Kalıp Sözler

Her kültürde belirli durumlar için kullanılan, basmakalıp, iletişimi kolaylaştıran hazır sözler bulunmaktadır. Örneğin, Türkçe konuşan insanlar, cenaze evi gibi keyifsiz bir ortamda ev sahiplerini taziyede bulunmak için ziyaret ettikleri zaman ne diyeceklerini düşünmelerine gerek kalmaksızın “Başınız sağ olsun, Allah Rahmet eylesin, Allah (merhumun) mekânını cennet eylesin.” gibi ifadeleri kullanarak vazifelerini yerine getirebilmektedir. Literatürde, böyle özel durumlar için toplumsal bellekte bulunan hazır sözlere kalıp söz denmektedir. Bayram (2017, 14) da kalıp sözleri “Toplumlarda belli bir kültürün ürünü olarak ortaya çıkan, belli durumlarda söylenmesi gelenek olmuş sözler, toplumu oluşturan bireylerin ilişkilerini ve kültürlerini açığa çıkaran söz kalıpları.” olarak tanımlamıştır.

Kalıp sözler insan ilişkilerinde önemli bir yer tutmaktadır. Selamlaşmak için kullanılan “Selam, selamünaleyküm/aleykümselem, merhaba.” kalıp sözleri kullanılır. Hâl hatır sormak için “Nasılsın, nasıl gidiyor, ne haber, ne var ne yok?” sözlerinden biri seçilir, karşılığında “İyilik sağlık, Allah’a şükür, sen nasılsın?” gibi sözlerle karşılık verilir. İnsanlar yakınları hasta olduğunda veya hasta ziyaretinde “Geçmiş olsun, Allah şifa versin” der, bayram ve özel günlerde o güne uygun olarak “İyi bayramlar, hayırlı bayramlar, doğum günün kutlu olsun, nice senelere, yeni yılınız kutlu olsun” gibi ifadeler kullanılır. Anlaşılacağı üzere, kalıp sözler sayesinde orijinal bir söz arayışına gerek kalmadan, pratik bir şekilde verilmek istenen mesaj karşı tarafa iletilmektedir. Bu, dilin sunduğu bir kolaylıktır.

Toplum içinde uygun durumda uygun kalıp sözlerle iletişim kurmak sosyal yaşamın bir gerekliliğidir. İnsanlar, yakın çevrelerinden belirli durumlarda bazı sözleri işitmeyi istemektedir. Örneğin, yeni evli bir çift yakın çevresinden “Hayırlı olsun, Allah bir yastıkta kocatsın, Allah mesut bahtiyar etsin.” sözleriyle tebrik edilmeyi; yakın

zamanda kaza geçirmiş kişiler etraflarından “Geçmiş olsun, Allah beterinden saklasın.” sözlerini duymayı beklerler. Yakınını kaybetmiş insanlar “Allah size sabır versin, Allah geride kalanlara uzun ömür versin, Allah rahmet eylesin, makamı cennet olsun.” gibi sabır telkinlerini ve ölenin ardından edilen duaları duymak, üzücü kayıplarını yalnız yaşamadıklarını bilmek ister. Böylesi sözlerin paylaşılmadığı durumlarda insanlar arasında kırgınlıklar ve küskünlükler oluşabilir. Buradan yola çıkarak kalıp sözlerin insanların toplumsallaşma ve iletişim kurma işlevi olduğu söylenebilir.

Bir dilin sahip olduğu kalıp sözlere bakarak o kültürün inançları, yaşayış biçimleri, gelenek ve görenekleri hakkında yorum yapmak mümkündür. Cenaze örneği düşünüldüğünde, Türkçeyi yabancı bir dil olarak öğrenen bir öğrencinin kendi kültüründe taziye ziyareti geleneği yoksa bile, dili öğrenirken, Türklerin bu âdetinden haberdar olacaktır. Bu sebeple, dil öğretilirken bunun gibi durumların göz önünde bulundurulmasıyla birlikte kalıp sözlerin öğretilmesi mühim bir meseledir. Bulut (2012, 8-9) da Türkçeyi öğrenmekte olan bir yabancı “El öpenlerin çok olsun.” veya “Ağzından yel alsın.” gibi sözlerle karşılaştığında bu sözlerin anlamını kavramakta zorlanabileceği için kalıp sözlerin dili sonradan öğrenenler için şaşırtıcı olabileceğini ifade etmiş; yabancı dilin dil bilgisi kitaplarından değil, yabancı dille beraber o kültürün de yakından tanınması gerektiğini vurgulamıştır.

Türkçe pek çok duruma uygun düşen kalıp sözlere sahiptir. Erol (2007) kullanıldıkları durumlara göre kalıp sözleri kapsamlı bir şekilde yüksek lisans tez çalışmasına dâhil etmiştir. Kalıp sözleri; hayır duaları, beddualar, yeminler ve söz vermeler, günlük hayatta kullanılanlar olarak dört temel başlıkta incelemiştir. Erol (2007, 213)’un günlük hayatta kullanılanlar için topladığı kalıp sözlere bakıldığında “selamlaşma sözleri; aleykümselam, merhaba, günaydın, tünaydın, uykudan önce söylenenler; iyi geceler, iyi uykular, hâl hatır sormalar; nasılsınız, iyiyim, iyiyim siz, Allah selamet versin, Allah iyilik versin, kutlamalar; bayramınız kutlu olsun, bayramınız mübarek olsun, yıkanan ve tıraş olanlara söylenenler; güle güle kirlen, sıhhatler olsun vb.” görülmektedir.

Gökdayı (2008, 101-102) ise kalıp sözleri işlevine göre şöyle sınıflamıştır:

- “Hayır dua ve iyilik bildirenler: Güle güle oturun, Allah razı olsun, Allah ne muradın varsa versin.
- Küfür ve beddua bildirenler: Lanet olsun, Allah cezanı versin, Allah kahretsin, Allah belanı versin.
- Duygusal tepkileri dile getirenler: Güler misin; ağlar mısın, Allah aşkına, aklına şaşayım, Allah çarpsın, güleriz ağlanacak hâlimize.
- Selamlaşma bildirenler: Günaydın, iyi akşamlar, iyi sabahlar, selamünaleyküm, iyi günler, merhaba.
- Ayrılık bildirenler: Hoşça kal, görüşmek üzere, iyi yolculuklar, görüşürüz, Allah’a ısmarladık, elveda.
- İstek bildirenler: Saatiniz var mı, ateşiniz var mı, sadede gelelim, bize de buyurun, durakta inecek var, bana müsaade.
- Konuşanı veya dinleyeni yüceltme bildirenler: Senden iyi olmasın, sözünü balla kestim, estağfurullah, rahatsız ediyorum, rica ederim.
- Bir istediği kabul etme veya reddetme bildirenler: Baş üstüne, eyvallah, amenna, Allah derim, âmin, emredersiniz, maalesef, maatesettüf.
- Dinleyeni eleştirme, uyarma, tehdit etme bildirenler: Ben sana gösteririm, benden günah gitti, benden söylemesi, dikkat, dikkatli ol, kendine dikkat et, ağzına acı biber sürerim, alacağın olsun, Allah’tan korkmaz; kuldan utanmaz.
- Genel bir davranış veya düşünme bildirenler: Korkunun ecele faydası yoktur, tarih tekerrürden ibarettir, tebdili mekânda ferahlık vardır, her şey olacağına varır.
- Töre, gelenek ve kültürel değerleri yansıtanlar: Elçiye zeval olmaz, yediğin içtiğin senin olsun; gezdiğin gördüğün yerleri anlat, ölünün ardından kötü söz söylenmez, ellerinizden öperim, küçüklerin gözlerinden öperim, ayıptır söylemesi.
- Dinî inançları bildirenler: Allah bilir, günah, Allah kerim, kadere meydan okunmaz, Allah’tan geldi, takdiriilahi.
- Soru sorup cevap isteyenler: Eş olarak kabul ediyor musunuz, hemşehrim memleket nere, merhumu nasıl bilirdiniz?
- Özür dileme bildirenler: Pardon, affedersin, kusura bakma, kusura kalma, özür dilerim.
- Sembolik olarak ödüllendirme bildirenler: Aferin, bravo, berhudar ol, su gibi aziz ol, el openlerin çok olsun.
- Minnet, teşekkür bildirenler: Teşekkür ederim, teşekkürler, sağ ol, eline sağlık, zahmet oldu.”

Bulut (2012, 56-247) Anadolu ağızında kullanılan kalıp sözleri derlediği yüksek lisans tezinde kalıp sözleri tasnif ederken anlam ve çeşitlerine göre yirmi bir maddelik bir listeyle sıralamıştır:

“Hayır dualar, beddualar, selamlaşma sözleri, yeminler, günlük hayatta kullanılan çeşitli kalıp sözler, atasözü şeklinde meşhurlaşmış kalıp sözler, anlatımı süslemek için kullanılan kalıp sözler, küfür gibi kullanılan kalıp sözler, kızılan kişilere söylenen kalıp sözler, benzetme amacıyla kullanılan kalıp sözler, cevabı beklenmeyen sorularda kullanılan kalıp sözler, bir şey isterken kullanılan kalıp sözler, karşılıklı konuşmalarda kullanılan kalıp sözler, günlük hayatla ilgili iyilik dileyen kalıp sözler, misafire veya bir yerden gelene söylenen kalıp sözler, masal ve hikâyelerde kullanılan kalıp sözler, halk ağızlarındaki şarkı; türkü veya oyunlarda geçen kalıp sözler, güreşlerde geçen pehlivan duası, insanlara hitap etmek için kullanılan kalıp sözler, hayvanlara seslenirken kullanılan kalıp sözler, sevgi ve aşk ifade eden kalıp sözler.”

Bu tasniflere bakıldığında Türkçenin kalıp sözler bakımından zengin bir dil olduğu, pek çok konuda kalıp sözler bulunduğu, hatta kalıp sözlerin insanlar arasında

iletişimi sağlayan önemli bir unsur olduğu anlaşılmaktadır ancak çoğunlukla gerçek anlamda kullanılan kalıp sözlerin bir kısmının figüratif dil özellikleri taşıyabileceği göz önünde bulundurulmalıdır. Arslan (2016, 11) birisi yeni bir şey aldığı zaman söylenen “Güle güle kullan.” kalıp sözüyle bu duruma dikkat çekmiştir. Güle güle kullanmak gerçekten bir şeyi gülme eylemini gerçekleştirmek anlamına gelmemektedir; kullandığı eşyadan memnun ve mutlu olması dilenmektedir.

Bazı kalıp sözlerin mecazi anlam özelliklerine sahip olması (örneğin; baş üstüne, ağzından yel alsın vb.) bu sözlerin, deyimlerden nasıl ayrılacağı konusunda akla soru işaretleri düşürmektedir. Gökdayı (2008, 89-110) çalışmasında, kalıp sözleri diğer kalıplaşmış dil birimlerinden ayırmak için atasözlerini, ikilemeleri ve deyimleri kalıp sözlerle kıyaslamıştır. Çalışmanın sonucunda kalıp sözlerin diğer kalıplaşmış dil birimlerinden farklı olarak tek bir sözcükten oluşabildiğini ancak bu özelliğin tek başına ayırıcı olmadığını, çünkü cümle hâlinde ve sözcük grubundan oluşan kalıp sözler için yetersiz geldiğini; ayrıca kalıp sözlerin çoğunlukla belirli bir durumda kullanılmasının bütün kalıp sözlere ait bir özellik olmamasından ötürü, öteki kalıplaşmış dil birimlerinden ayıramayacağını ifade etmiştir. Buna rağmen “Güle güle kullan.” kalıp sözünün içinde bir ikileme olan “güle güle” geçmektedir. “Allah’ın emrine kurban” kalıp sözünün içinde “kurban olayım” deyiminin geçtiği ancak “Allah’ın emrine kurban” sözünde eksiltili anlatım kullanıldığı görülmektedir. Birkaç örnek üzerinden bir genelleme yapmak doğru olmayacaktır fakat kalıp sözleri, diğer kalıplaşmış dil birimlerden tamamen ayırabilmek mümkün olmasa dahi bu örnekler, kalıp sözlerin zaman zaman deyim ve ikilemeleri içerebileceğini akla getirmektedir.

Et tırnak ilişkisine benzeyen dil kültür ilişkisine doğrudan örnekler bulunabilecek kalıp sözlerin tanımında ve özelliklerinde kesin bir sınır çizilemese de toplumun değerlerini, yaşam biçimini, insan ilişkilerini ve iletişim sebeplerini ortaya koyduğu anlaşılmaktadır. Kısacası, kalıp sözlerin iletişimdeki yeri toplumsal beklentilere göre şekillenmektedir. Bu sebeple hedef söz varlığı olarak belirlenen kalıp sözler, yabancı dil öğrenenlere sunulurken gerçek yaşamla bağdaştırılmalıdır. Kalıp söz öğretimini yetersiz kalırsa Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin toplumdan uzak hissetmeleri kaçınılmaz olacağından dil öğretiminin kültürle birlikte verilmesi gerekmektedir.

2.1.3.5. Kalıplaşmış Sözler

Kalıplaşmış sözler, ünlü kişilerin belli durumlara uygun olarak veya bazı olaylar karşısında söyledikleri, akılda kalan meşhur sözlerdir. Mustafaoğlu (2018, 57) kalıplaşmış sözleri “Toplumda söz sahibi olan, tanınan, ünlü şahsiyetlerin belli bir olay veya durum dolayısıyla dile getirdikleri, toplumda iz bırakan ve zamanla yaygınlaşıp farklı dillere çevrilerek evrenselleşmiş sözler.” olarak tanımlamıştır. Ziya Paşa’nın “Âyinesi iştir kişinin lafına bakılmaz,/Şahsın görünür aklın rütbe-i eserinde.” beyiti dilden dile dolaşarak ünlemiş ve kalıplaşmış söze dönmüştür. Bu söz bazen beyitin yalnız ilk mısrasıyla da söylenebilmektedir. “Temizlik imandandır.” kalıplaşmış sözünün de Hz. Muhammet tarafından söylendiği unutulmuştur ancak bu söz oldukça yaygın bir şekilde kullanılmaktadır. XVI. Louis’in eşi olan Fransız Kraliçesi Marie Antoniette’e mâl edilen “Ekmek bulamıyorlarsa pasta yesinler.” sözü kalıplaşmış sözlerle örnek verilebilir. Bu sözün kesin olarak kraliçe tarafından söylendiği belli olmasa da günümüzde, bir Fransız kraliçesi tarafından, fakirleşip ekmek bulamayacak duruma düşen dönem halkının serzenişlerine karşılık söylendiği düşüncesiyle ünlenmiştir. Kısacası, atasözleri gibi belirli durumlar üzerine tekrar tekrar dile getirilen bu sözlerin en önemli özelliği, kim tarafından söylendiğinin belli olmasıdır.

Nasuh (2019, 26) kalıplaşmış sözlerin kimi zaman o sözün söylendiği kültürde kaldığını kimi zaman başka dillere çevrilmek suretiyle evrenselleştğini ifade etmiştir. Aksan (2015b, 45) kalıplaşmış sözlerle örnek olarak Shakespeare’in ünlü eseri Hamlet eserinde geçen “To be or not to be, that is the question.” sözünü örnek vererek bazı kalıplaşmış sözlerin özgün dille yaygınlaşıp ünlenebildiğini ifade etmiştir. Buradan yola çıkarak kalıplaşmış sözlerin yalnızca gerçek bir olay veya durum karşısında değil, sanatsal yapıtlardan da çıkabileceği anlaşılmaktadır.

Genellikle evrensel olduğu için Yabancılar Türkçe öğretiminde kültürler arasında bağlantı unsuru olarak görülebilecek kalıplaşmış sözler, sanatçıların eserlerinde geçen, çeşitli alanlarda ünlenmiş kişilerin söyledikleri, evrensel boyutta yaygınlaşmış özlü sözler olarak tanımlanabilir.

2.2.Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Kelime Sıklık Sayımı

Sıklık, (GTS [16.01.2021])’de “Sık olma durumu, sık geçme, sık kullanılma.” anlamlarına gelmektedir.

Aksan (2015a, 20) sıklığın; bir dilin sözcüklerinin öteki sözcüklere oranla ya daha çok ya da daha seyrek kullanılması anlamına geldiğini ifade etmiştir. Ölker (2011, 55-56) de sıklığı “Bir dilde kullanılan kelimelerin birbirlerine oranla kullanım sıklığını ortaya koyan çalışmalar.” şeklinde tanımlamıştır ancak Vardar (2002, 174-175)’a göre sadece kelimeler üzerinde değil, bütün dil birimleri üzerinde sıklık çalışması yapılabilmektedir. O hâlde sıklık çalışması; bir dildeki söz unsurlarının birbirlerine oranla kullanım sayılarının belirlenmesi olarak tanımlanabilir. Dolayısıyla sıklık çalışmaları; sık kullanılan kelimeleri yahut söz unsurlarını tespit etmek için yapılabileceği gibi sık kullanılan deyimler, atasözleri, terimler, kalıplaşmış sözler ve kalıp sözler için de ayrı ayrı yapılabilir.

Sözlü ve yazılı dilde kullanılan dil birimlerinin eşit bir şekilde dağılmadığının, bazı öğelerin diğerlerine göre daha az veya daha çok kullanıldığının fark edilmesiyle sıklık araştırmaları yapılmaya başlanmıştır (Vardar, 2002, 175). Bu sebeple sıklık çalışmalarının, hedef söz varlığı unsurlarının tespitinin önemli bir parçası olduğu söylenebilir. Sıklık araştırmaları Karadüz (2004, 1605-1613)’e göre dil öğretimi alanında yapılan çalışmalar açısından önem taşımakla birlikte yazılı ve sözlü dille ilgili sözlük oluşturmaya; edebi metinleri analiz etmeye yarar. Karadüz (2004, 1605-1613) yabancılara Türkçe öğretilirken hazırlanan sözlüklerde önceliğin hangi sözcüklere verileceği hususunda sıklık çalışmalarından faydalanılabileceğini dile getirmiştir.

Bir dilin yabancı dil olarak öğretiminde söz varlığı unsurlarının öğretiminin iyi planlanması gerekmektedir. Karadağ (2013, 55) bu planlamanın gerçekleşmesi için hangi kelimelerin ve diğer söz varlığı unsurlarının öğretilmesi gerektiğinin bilinmenin elzem olduğunu ifade etmektedir. Aksan (1982, 22-23) “Okumaya yeni başlayan, ilkokulun ilk sınıflarındaki öğrencilere veya bir yabancı dili öğrenmeye başlayanlara ilk aşamada öğretilmesi gereken sözcüklerin hangileri olduğu, dilin sözcüklerinin hangi sıraya göre tanıtılması gerektiği saptanırken, değişik gereksinimleri karşılayan ana dili ve yabancı dil sözlükleri hazırlarken, dildeki öğelerin sıklıklarının bilinmesi”nin

gerektiğini söylemektedir. Bu bağlamda bir dilde kullanılan söz varlığı unsurlarının her birinin ne sıklıkta kullanıldığını bilmek önem arz etmektedir. Çünkü söz varlığı unsurları üzerine yapılacak olan araştırmalardan elde edilen veriler, bunların öğretilmesindeki öncelik sonralık sırasını ortaya koymaktadır (Onan, 2016, 11-29).

Bir dilin yabancı dil olarak öğretilmesinde, o dilde en çok kullanılan ifadelerin ve söz varlığı unsurlarının bilinmesinde fayda vardır. Sıklık çalışması sonucunda elde edilen hedef söz varlığının seviyeler için belirli listeler halinde mevcut bulunması; ders kitaplarının, sözlüklerin, videoların, ses kayıtlarının ve diğer materyallerin öğretilecek söz varlığına uygun olarak hazırlanmasına hizmet edecektir. Aksi takdirde, dil öğretiminde, o dilde en sık kullanılan söz varlığı unsurlarından en aza doğru bir standart belirlenemeyecektir. Atagül (2015, 1021-1035) de aynı doğrultuda düşünmektedir: “Ders kitaplarındaki veya öğretim materyallerindeki kelimelerin rastgele seçilmesi ve dildeki bütün kelimelerin öğrenene öğretilmeye çalışılması öğretimi zora sokacak, başarıyı düşürecektir.”

Sıklık çalışmasının nasıl yapılması gerektiği de önemli bir husustur. Çünkü yapılan sıklık çalışmalarının karşılaştırılabilmesi için sıklık çalışmasında kullanılan metodun ortak olması gerekmektedir. Ölker (2011, 53-54) kelime sıklığı işleminin yapılması için öncelikle metin hatalarının düzeltilmesi konusunda uyarmıştır:

“Öncelikle kelimelerin çekimli hâlleri bilgisayardan müstakil morfemler olarak algılandığı için, her bir kelime ayrı bir madde başı imiş gibi ortaya çıkmaktadır. Örneğin: ev, ev, evler; gitmiş, gitti, gidiyor vb. Yine çekimli şekillerle beraber, aynı ses değerlerine sahip iki morfemden biri kelimenin müstakil şekliyle metinde kullanılırken diğeri ise çekimli şekilde karşımıza çıkmaktadır. Örneğin; yazın kelimesinin ‘edebiyat’ mı, ‘yaz-’ fiili mi yoksa ‘yaz vakti’ mi olduğu tamamıyla girift ve müstakil şekilleriyle bağlam dışında anlaşılmayacak yapılardır.”

Bu durumda kelimeleri eklerinden arındırıp taban hâlleriyle yazmak anlam kargaşasının önüne geçmek için elzemdir. Ölker (2011, 54) sıklık sayımı yapılmadan evvel dikkat edilmesi gereken diğer hususları şu şekilde açıklamıştır:

“İkinci sorun ise eş sesli ve çok anlamlı kelimelerdir. Kelimelerin doğru tespiti için ses değerleri aynı olan iki kelimeyi birbirinden ayırmak bilgisayarın işi değildir. Doğal olarak bu işlem tamamıyla elle yapılmalıdır. Şöyle ki ‘yüz’ kelimesinin sayısal değer mi yoksa ‘sima, çehre’ anlamındaki ‘yüz’ mü olduğunun anlaşılması oldukça zor bir iştir. Bunun için bütün yüz kelimeleri kendi metinleri içinde okunarak ayrı ayrı hangi anlama geldiği tespit edilmelidir. Daha sonra sayım yapılırken bilgisayarın bu kelimeleri birbirinden ayırması için ‘yüz1’ ve ‘yüz2’ şeklinde kodlanmalıdır. ‘yüz1’in rakam olan yüz olduğu ve ‘yüz2’nin ise çehre olan yüz olduğu ayrıca farklı bir yere not edilmelidir. Sonuncu ve en büyük sorun olarak ise kelime başlığı altında hangi tür yapıların ele alınacağıdır.”

Ölker (2011, 56), “kelime” kavramının ne olduğunu tartışmış, kendinden önce taban önerisini getiren Karadağ ve Kuradayıoğlu (2005, 303)’nun meseleye bir terim sorunuymuş gibi yaklaştıkları gerekçesiyle eleştirmiştir. Ona göre, mesele bu terimin sınırın belirlenmedir. Araştırmacı “Nereye kadar anlamla biçimin kesiştiği noktaları taban olarak alacağız? ‘Edebiyat tarihi’ni taban olarak düşünüp madde başı alan Türkçe Sözlük, ‘sanat tarihi’ni madde başı olarak almamıştır.” diyerek bunların arasındaki farkı sorgulamış, nihayetinde TDK’nin ve İmla Kılavuzu’nun kriter olarak belirlenmesi önerisi getirmiştir.

2.3. Yabancılar Türkçe Öğretiminde Söz Varlığının Önemi

Bir dilin anlama ve anlatma becerilerinin etkili kullanımı için o dilin söz varlığına hâkim olmak gerekir. Geniş bir söz varlığına hâkim olmak, bir dilin ana dili konuşanları için geçerli olduğu gibi bir dilin yabancı dil olarak öğretiminde de mühim bir meseledir. Çünkü cümleler kelimelerin belli dil bilgisi kuralları çerçevesinde bir araya gelmesiyle veya tek başına kullanımıyla bir mesaj taşırlar. Dilin literal kullanımları kadar figüratif kullanımları da kelime bilgisinin içindedir. İkilemeler gerektiğinde anlatımı güçlendirecek şekilde cümlelerin arasında yer bulur. Türkçede sıklıkla kullanılan dil imkânlarından biri olan deyimler, özellikle belirli durumları mecazi bir şekilde betimleyerek daha etkili bir anlam ifade etmeye yarar. Atasözleri tek bir cümleyle etkili bir mesaj iletmeye imkân tanır. Bir dili ana dili olarak kullanan birinin daha evvel karşılaşmadığı bir sözle başa çıkması, o dili yabancı dil olarak öğrenen birinden daha kolay olacaktır. Bu sebeple söz varlığının sistematik bir şekilde sunulması, öğrenenin o dile karşı çaresiz hissetmemesi için önemlidir.

Dil öğretiminin etkili bir şekilde gerçekleşmesi için, hedef söz varlığının her bir seviye için belirlenmesi, bunları öğretirken kullanılacak yöntem ve tekniklere karar verilmesi, hangi ilkelere göre öğretimin gerçekleşmesi gerektiği, öğrenenlerin kullanabilecekleri stratejilerde çeşitlilik sağlamak ve uygun etkinlikler sunmak gerekmektedir. Eğer söz varlığı öğretiminde bahsedilen standartlar belirlenmez, kelime öğretimi öğretmenlerin tasarrufuna veya sıklık sayımına dayanmayan ders kitaplarına

bırakılırsa yabancı dil öğrenenler için hedef dilde iletişim kurmak güçleşebilir, iletişim kurmaktaki güçlük de öğrenenlerin yetersiz hissetmesine sebep olarak hedef dile karşı kaygı geliştirmesine yol açabilir. Araştırmacılar da (Özbay, 2017; Yıldız, 2018; Demirel, 2016 gibi) bu konu üzerine eğilmiş; kelime (söz varlığı) öğretimin nasıl olması gerektiğine kafa yormuşlardır.

Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi (2013, 113), hedef dillere yönelik öğretim programlarının, ders kitaplarının, sınavların nasıl olması gerektiği hakkında bir çerçeve sunmaktadır. Materyal hazırlayanlara, öğretmenlere, eğitim yöneticilerine bir kılavuz olarak nitelendirilebilecek olan bu çerçeve, uluslararası alanda kabul edilen dil öğretim düzeylerine ilişkin tanımlara sahiptir. Her düzey için söz varlığı alanında şu tanımlamalar belirlenmiştir:

- “A1: Bazı somut durumlara ilişkin tek tük sözcük ve deyimlerden oluşan temel bir birikime sahiptir.
- A2: Alışlagelmiş durumlarda ve alışılmış konularda olağan günlük işleri halledebilmek için yeterli söz varlığına sahiptir. Temel bildirişimsel gereksinimle başa çıkabilmek için yeterli söz varlığına sahiptir. Basit temel gereksinimlerini giderebilecek kadar yeterli söz varlığına sahiptir.
- B1: Aile, hobi, ilgi alanı, iş, gezi, güncel olaylar gibi birçok kendi günlük hayatından konu hakkında, zaman zaman başka sözcüklerle anlatsa da kendini ifade edebilmek için yeterli genişlikte bir söz varlığına sahiptir.
- B2: Kendi uzmanlık alanından ve birçok genel alandan konulara ilişkin geniş bir söz varlığına sahiptir. Sık tekrarlamalar yapmamak için, değişik ifadelerle başvurabilir ama buna rağmen söz varlığındaki eksiklikler duraklamaya ve başka tanımlamalar aramaya yol açabilir.
- C1: Geniş bir sözcük dağarcığına hâkimdir ve bilmediği sözcükleri yerine zorlanmadan başka bir sözcük kullanarak açığı kapatabilir; çok nadir sözcük arar ya da bilmediği bir şeyi kullanmaktan kaçınır. Deyimlere ve günlük anlatımlara iyice hâkimdir.
- C2: Çok zengin bir sözcük dağarcığına, deyimlere ve günlük anlatım tarzlarına hâkimdir ve ince anlam farklılıklarını ayırt edebilir.”

Görüldüğü gibi söz varlığı öğretimi hangi durumlarla başa çıkılacağıyla ilgili ip uçları taşımaktadır. Örneğin A1 seviyesindeki bir öğrencinin geniş (her konuda) söz varlığına sahip olması beklenmemekte, somut durumlarla ilgili; selamlaşma, kendini tanıtma gibi alanlarla ilgili sınırlı söz varlığına sahip olması gerekmektedir. Bunun sebebi, söz varlığı öğretiminin bilinenden bilinmeyene, somuttan soyuta inşa edilmesi ile mümkün olmasıdır.

Yıldız (2013, 362) söz varlığının öğretiminde dikkat edilmesi gerekenleri açıklarken şunları sıralamıştır:

- “Söz varlığı unsurları öğretilirken somuttan soyuta ilkesine uyulmalı,
- Kelimeler bağlam içinde verilerek öğrenciler için kalıcı olması sağlanmalı,
- Kelime öğretilirken okuma çalışmaları için kullanılacak metinler öğrencilerin ihtiyacına yönelik olmalı,
- Kelime öğretirken kullanılacak dinleme metinlerinin açık, anlaşılır telaffuz edilmeli,
- Başlangıç seviyesindeki öğrencilere hedef kelimeler somut ise öğrencilere gösterilmeli, dinletilmeli ve dokundurulmalı,
- Öğretilen kelimelerin sık sık tekrarı yapılmalı,
- Edebi metinlere ve kültürel öğelere yer verilerek kültür farkındalığı geliştirilmeli,
- Hedef söz varlığı seviyeye uygun olarak belirlenip sınırlandırılmalıdır.”

Özbay (2016, 114) 1950’li yıllardan sonra düzvarım yönteminin ortaya çıkmasıyla yabancı dil öğretiminde kelime öğretiminin bağlam içinde öğretilmeye başladığını, 1970’den sonra da kelimelerin iletişim içeriği içinde gösterilerek öğretildiğini ifade etmektedir. Yıldız (2018, 362) da dilin bir bütün olarak ele alınması gerektiğini, yabancı bir dilde hedef sözcükleri öğrenirken doğru kullanım bilgisine sahip olma açısından sözcüklerin bağlam içinde tanınması gerektiğini ifade etmiştir. Alcellat (2018, 26) ise sözcüklerin bağlamdan bağımsız bir şekilde öğretilmesinin mümkün olmasına karşılık öğrenenin sözcüğü yerli yerinde kullanma konusunda yetersiz kalacağını düşünmektedir.

Marzano, Pickering ve Pollock (2008, 149) öğrencilerin yeni sözcükleri öğrenmesi için onları en az altı kere bağlam içinde görmeleri gerektiğini belirtmiştir. Nation (2000, 120)’ın Kachro (1962)’dan aktardığına göre ders kitaplarında yedi veya daha fazla tekrar edilen kelimeler öğrenciler tarafından iyice öğrenilmiştir. Crother ve Suppes (1967, 152-174) de ikinci dil öğrenme üzerine yapılan deneyleri topladıkları çalışmada kelime öğrenme deneylerine de yer vermiş, bu deneylerde en az altı kez tekrar edilen kelimelerin öğrenildiği ortaya çıkmıştır. Bu çalışmalardan anlaşılacağı üzere, bir kelimenin en az altı-yedi kere bağlam içinde sunulması, öğrencilerin hedef kelimelerin öğrenmeleri için gerekli görülmektedir.

Kısacası, dilin temelinde bulunan söz varlığının öğretimi, öğrenenlere rastgele bir şekilde yapılmamalıdır. Bu; dinleme, okuma, yazma, konuşma becerilerinin etkili kullanılmamasına, dolayısıyla öğrenenlerin hedef dili öğrenmeye karşı ön yargı geliştirmesine sebep olabilecektir. Her seviye için uygun söz varlığı tespit edilerek, öğrenenlerin kalıcı bir şekilde hedef söz varlığını kazanmasına imkân sağlanmalıdır.

2.4. Yabancılar Türkçe Öğretiminde Kelime Öğretimi Yöntem ve Teknikleri

Bir dilin yabancı dil olarak öğretilmesinde hangi söz varlığı unsurlarının öğretileceği belirlendikten sonra, hedef söz varlığının en verimli şekilde sunulması için hangi kelime öğretme yöntemlerinin, hangi teknikler kullanılarak yapılacağına karar vermek önemlidir. Çünkü yöntem ve teknikler öğretmene neyi, nasıl öğreteceği konusunda yol gösterdiği gibi öğretim yollarında çeşitlilik sağlamaktadır. Hedef dil öğrenenlere kazandırılırken tek bir yöntem ve tekniğe bağlı kalmadan, öğrenenlerin özelliklerine göre yöntem ve tekniklerde çeşitlilik sağlamak faydalı olacaktır. Ayrıca hedef kazanımlar ve söz varlığının öğretilmesinde kullanılacak yöntem ve tekniklerin ne gibi etkinlikler aracılığıyla, nasıl materyallerle öğretileceğine pek çok alternatifi olan cevaplar bulmak gerekmektedir.

(GTS [17.01.2021])’ye bakıldığında “yöntem”in karşılığında “Bir amaca erişmek için izlenen yol, usul, sistem, prosedür, politika.” tanımının verildiği görülür. “Teknik” sözcüğü “Bir bilim, sanat, meslek dalında kullanılan yöntemlerin hepsi.” olarak “strateji” ise “Önceden belirlenen bir amaca ulaşmak için tutulan yol.” olarak tanımlanmıştır. Bu tanımlarda yöntem, teknik ve strateji arasında net bir ayrım olmadığı, kavramların birbirinin yerine geçtiği dikkat çekmektedir. Bu belirsizlik; yöntem, teknik ve stratejiler üzerine çalışan araştırmacıların (Schmitt, 2000; Zorputan, 2019; Tanın, 2004; Bitir, 2017; Yusufoglu, 2017 vb.) çalışmalarında da kendini göstermiş, yapılan sınıflandırmalarda kavramlar birbirinin yerini tutmuştur. Örneğin; Yusufoglu (2017, 60)’nun “bellek teknikleri” adı altında sıraladığı “çağırışım tekniği (peg tekniği), logi tekniği (yerleşim tekniği), anahtar sözcük tekniği” olarak ifade ettiği kavramlar Schmitt (2000, 134)’in çalışmasında “bellek stratejileri” olarak sınıflandırılmıştır. Benzer şekilde İnce (2006, 53-102)’nin çalışmasında yöntem olarak tasnif edilen “sözlük kullanımı, resim, dramatizasyon, bağlam, zihinsel imaj, kelime defteri, gözlem ve yaşantılardan yararlanma ve tekrar” Schmitt (2000, 134)’in çalışmasında kelime öğrenme stratejilerine örnek olarak gösterilmişken, Gürocak (2012, 37-38)’in tezinde “resimli kartlar, drama, canlandırma” kelime öğretme stratejileri olarak kabul edilmiştir.

Dil öğretim yöntemleri bağlamında kelime öğretimi incelendiğinde, dil bilgisi çeviri yönteminde kelime öğretiminin çeviri usulüne dayandığı ve hedef dil ile ana dili arasında benzerliklere dikkat çekildiği görülmektedir. Bu yöntemde esas olan okuma-yazma becerilerini geliştirmektir ve kusursuz bir yazma becerisi için hedef dilin bütün dil bilgisi kurallarını öğretmek amaçlanmaktadır. Konuşma ve dinleme becerilerine önem verilmemesi, kelimelerin telaffuzunun öğretilmesine önem verilmemesine sebep olmuştur. Freeman ve Anderson (2014, 46-47) bu yöntemde sıklıkla kullanılan teknikleri sıralarken edebî bir parçanın çevirisinin yapılması, okuma anlama sorularını kullanma, zıt anlamlı/eş anlamlı sözcüklerden yararlanma, kökteş (aynı soydan gelen) kelimeleri bulma, kuralın tümünden gelimli uygulanması, boşlukları doldurma, ezberleme, kelimeleri cümle içinde kullanma ve kompozisyon yazmayı sıralamıştır.

Dolaysız/doğrudan yöntemde hedef kelimeler başlangıçta sınıfta/çevrede bulunan varlıkları göstererek öğretilir. Dil bilgisi çeviri yönteminde uygulanan kelimeleri çevirmek veya açıklamak bu yöntemde özellikle tercih edilmemektedir. Dil öğretimin temel amacı iletişimi sağlamak olduğu için kelime listelerine sıcak bakılmamaktadır. Öğrenilen kelimelerin telaffuzuna önem verilmekte, öğrenciler kelimeleri bağlamda kullanmaya teşvik edilmektedir. Bu yöntemde sıkça kullanılan teknikler; yüksek sesle okuma, soru ve cevap uygulaması, öğrencileri kendi kendine düzeltirme, konuşma uygulaması, boşluk doldurma çalışması, dikte yaptırma, harita çizmek, paragraf yazmadır (Freeman, Anderson, 2014, 57-58). Dolaysız yöntemin kelime öğretimindeki temel amacının anlam ile hedef dili bir araya getirmesi olduğunu ifade eden Güzel ve Barın (2016, 186), bu yönteme uygun olarak yabancılara Türkçe öğretiminde ilk iki hafta seslerin ve Türkçedeki ünlü ünsüz uyumunun öğrencilere iyice öğretilmesi gerektiği konusunda ısrar etmektedir.

Güzel ve Barın (2016, 186-187) okuma yönteminin dil öğretiminde söz varlığının önemini ortaya çıkardığını ancak dil bilgisi çeviri ve doğrudan öğretim yöntemlerindeki teknikleri kullanmaya yönlendirdiğini ifade etmiştir. Okuma yönteminin dil öğretimine en büyük katkısının seviyelere uygun söz varlığı unsurlarının dikkate alındığı hikâye kitaplarının yazılmasıdır (Barın, Güzel, 2006, 187).

Diğer bir yöntem de sözel yaklaşım, durumsal dil öğretimi yöntemidir. Bir dilin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılacak başat materyal olan ders kitaplarının seviyelendirilmiş hedef söz varlığına göre yazılmasının bu yaklaşımın bir katkısı olduğunu ifade eden Güzel ve Barın (2006, 188-189), bu yaklaşımın hedef söz varlığının seçiminde nasıl etkili olduğunu şöyle açıklamaktadır:

“Sözel yaklaşım ve durumsal dil öğretimi anlayışı, yabancı dil öğretimi konusunda büyük bir etki yapacak olan kelime bilgisinin denetlenmesi prensibinin gelişmesine yol açmıştır. Bu anlayışla sıklık sayımlarına önem verilmiş ve yaklaşık 2000 kelimelik bir çekirdek kelime bilgisinin yazılı metinlerde sık sık geçtiği belirlenmiş ve bu kelimelerin bilinmesinin yabancı bir dildeki okuma çalışmasında büyük yardımı olacağı ortaya konmuştu. Sıklık sayımlarına ve diğer ölçütlere dayanarak ortaya konan kelime bilgisi, yabancı dil öğretiminde müfredat oluşturma çalışmalarının da aşamalarını oluşturmaktaydı. Böylece temel, orta ve yüksek düzeyde hangi kelimelerin verilmesi gerektiği bilimsel bir tabana oturtulmuş oluyordu.”

İşitsel dilsel yöneme göre, hedef dilin ana dil edinimine benzeyen bir biçimde kazandırılması gerekmektedir. Bu sebeple kelime öğretimi dilin yapısı ve kalıpları öğrenildikten sonra gerçekleşmektedir. Bu yöntem diyalog ezberleme, soru ve cevap alıştırmaları, tek boşluklu yerine koyma alıştırmaları, çok boşluklu yerine koyma alıştırmaları, gibi tekniklerdir (Freeman, Anderson, 2014, 73-75).

Sessizlik yönteminde kelimelerin telaffuzuna önem verilir. Başlangıç seviyesinde hedef söz varlığı sınırlandırılmıştır. Akran düzeltmesi, öğretmenin sessizliği, fidel kartlar (telaffuz tablosu), kelime kartları, yapılandırılmış geri bildirim, kendi kendine düzeltme jestleri bu yöntemde kullanılan teknikler ve materyaller arasında sayılmaktadır (Freeman, Anderson, 2014, 93-96).

Esinlemeli yöntem/telkin yöntemi, öğrencilerin başarısızlık korkusu, çekingenlik gibi psikolojik engellerden arınmasını sağlayarak öğrenmenin neşeli ve hoşgörülü bir ortamda gerçekleşmesini amaçlamaktadır. Bu yöntemde kelime öğretimine ağırlık verilmektedir. Kelime listeleri ve diyaloglar sıklıkla kullanılmakta, gerektiğinde diyalogların ana dile çevirilerinden de faydalanılmaktadır. Rol yapma, çevresel öğrenme (posterlerin kullanımı gibi), yaratıcı uyarılama (şarkı söyleme, dans etme, dramatizasyon gibi) tekniklerden yararlanılmaktadır (Freeman, Anderson, 2014, 113-115).

Öğrencilerin kendilerini güvende hissetmesine önem veren grupla dil öğrenme yönteminde, başlangıçta ana diline yer vererek bilinen kelimelerden bilinmeyen kelimelere geçiş yapılmakta, öğrenciler bağımsızlaşmaya başladıkça hedef dile verilen ağırlık artmaktadır. Hedef dilde verilen her karşılıkların cümle içinde kullanılmasına özen gösterilmekle beraber “öğrencilerin ürettiği dil üzerine dayalı özel dil bilgisi konuları, telaffuz kalıpları ve kelime hazinesi ile” çalışılmaktadır (Freeman,Anderson, 2014, 130-131). Kelimelerin öğretiminde pandomim, resimler, hedef dilin eş anlamlıları da kullanılmaktadır.

Son olarak seçmecî yöntem, öğrenen grubunun ihtiyaçlarına göre şekillenen, diğer yöntemlerin işe yarar kısmını almayı şiar edinmiş bir yöntemdir. Güzel ve Barın (2006, 203-204), bu yöntemin öğrencileri aktif kılan, derslere motive eden, birden fazla duyu organına hitap eden bir yöntem olduğunu, sıklıkla görmeye ve işitmeye dayalı araç gereçlerden yararlanmayı gerektirdiğini ifade etmiştir. Dolayısıyla, tek bir doğru kabul edilmediğinden, kelime öğretiminde de öğrenen grubun özelliklerine uygun olarak hangi kelime öğretim yöntem ve teknikleri kullanılacağına tecrübeli öğretmenler karar verebilecektir.

Oxford ve Crookal (1990, 10-24) sözcük öğretim tekniklerini üç ana grupta toplamıştır. Bunlar; bağlam dışı teknikler; kelime listeleri, bilgi kartları, sözlük kullanımı, yarı bağlama dayalı teknikler; sözcük grupları, kelime veya kavramları ilişkilendirme, görsel canlandırma, işitsel canlandırma, anahtar kelime, fiziksel tepki, fiziksel algı, anlamsal haritalandırma, tümüyle bağlama dayalı teknikler; okuma ve dinleme çalışmaları ile konuşma ve yazma çalışmalarıdır.

Gürocak (2012) ise kelime öğrenme tekniklerini sözlü, işitsel ve görsel olarak üç ana grupta kategorize etmiştir:

“Görsel teknikler; resimler, fotoğraflar, çizimler, bilgi kartları, duvar şeması, çarkıfelekler, kuklalar, panolar, figürler, resimli hikâyeler diyagramlar, haritalar, grafikler, formlar, reklamlar, bulmacalar, yapbozlar, dergi ve gazete kesintileri, gerçek nesneler, filmler, pantomim, jest ve mimiklerin herhangi biriyle uygulanabilir.

Sözel teknikte, yeni bir sözün anlamını öğretmek için kayıt cihazı kullanılabilir. Karşılıklı konuşmalar, diyaloglar, şarkılar ve günümüzde kullanılan ses yayınları (podcast), işitsel tekniklerin kullanıldığı bir sınıftaki araçlardır. Bu tür etkinlikler, en iyi hikâyeleri, dersleri veya ses kayıtlarını dinleyerek öğrenen ve dersi dışarıdan dinleyen öğrenciler için caziptir.

Sözlü teknik yukarıda bahsedilen iki tekniğe kıyasla oldukça geniştir. Sözlü teknikler tanımları, tek ve iki dilli sözlükleri, eş anlam ve zıt anlamlıları, alt sözcükleri (özel anlam), sözcük yapımını, kökü aynı olan sözcükleri, anlam alanını, kavram oluşturmayı, çeviri ve bağlama dayalı tahmin çalışmalarını içerir.”

Gürocak (2012, 39-44) çalışmasında sözlük kullanımını, çeviriyi ve bağlama dayalı tahmin çalışmalarını geleneksel teknikler olarak saymış; resimli kelime kartlarını, diyalogları, videoları, pantomimi, rol yapma ve dramayı beden dili ve yüz ifadeleri başlığı altında toplamıştır.

İnce (2006, 53-104)’nin çalışmasına bakıldığında kelime hazinesini geliştirme yolları başlığı altında sözlük kullanımı, çağrışım, müzik, resim, dramatizasyon, bağlam, zihinsel imaj, oyun, kelime defteri, gözlem ve yaşantılardan yararlanma, kelime listesi, jest; mimik; taklit ve tasvirler, tekrarlar, anlam analizi, bulmacalar ve birleştirilmiş yöntemi sıraladığı görülmektedir.

Turgut (2006, 40-45) da strateji ve teknik kavramlarının iç içe geçmiş kavramlar olduğunu vurgulayarak okuma yoluyla kelime öğretimi, hafıza teknikleri [peg (çağrışım) tekniği, anahtar kelime tekniği, logi (yerleşim) tekniği, uzaysal gruplandırma, parmak tekniği], görsel teknikler (gerçek nesneler, resimler, jest ve mimikler), sözlü teknikler (tanımlar ve anlamı gösteren sözcükler, eş anlamlılar ve zıt anlamlılar, ölçekler, açıklamalar, tercüme), anlam haritaları, sözlükler, kelime defteri ve kartları, kelime öğretiminde bilgisayar kullanımı ve oyunları kelime öğretimi teknikleri ve stratejilerine dâhil etmiştir.

Buradan anlaşılabileceği gibi kelime öğretim yöntem ve teknikleri ile kelime öğrenme stratejileri arasında kesin bir ayrım olmasa da araştırmacılar temel olarak görsel, işitsel ve sözel başlıklar altında gruplandırmalar oluşturmuştur. Öğrencilerin görüp işitmesine, uygulamasına ve taklit etmesine imkân veren çeşitli etkinlikler bulunmasının, hedef dilin birden fazla duyu organına hitap ederek öğrenilmesini elverişli hâle getirdiği söylenebilir. Bu yöntem ve tekniklerin, kelime öğretilirken kullanılan materyalleri de içerdiği görülmektedir ancak bu materyallerin otantik olması gerekmektedir.

Otantik materyaller öğretim ortamı için tasarlanmamış ancak ders içeriklerine uygun olarak kullanılabilir, gerçek hayattan alınmış materyallerdir. Bu materyaller sayesinde öğrencilerin derse ilgilerini ve güdülenmelerini artırdığını aktaran Özdemir

(2013, 555), otantik materyallerin öğrenmeye daha fazla duyu organlarını kattığını ve bunun da öğrenmenin kalıcılığını artırdığını ifade etmiştir. Güner ve Boyacı (2015, 763) da “öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarını karşılayarak öğretim sürecini etkileyebilecek duygusal filtrelemeyi” azaltılabileceğini ve otantik materyallerin kelime ve yapıların öğretilmesinde kullanılabileceğini düşünmektedir. Aynı şekilde, seçilen yöntem ve teknikleri uygularken kullanılan materyallerin, öğrenenlerin gerçek yaşamda karşılığını bulduğu içeriklerden oluşması öğrenenlerin dikkatini canlı tutacaktır. Dolayısıyla, öğrenme ortamında uygulanan yöntem ve tekniklerin etkililiğini artırmak için günlük hayatta karşılaşılan materyallerden destek almak ve bunları ders içeriğine uyarlamak faydalı olacaktır.

Kelime öğretim yöntemleri ve tekniklerinde kesin bir ayrım olmasa da bu tartışmanın dil öğretimindeki asıl yeri öğrenenlerin ilgi ve ihtiyaçlarına en uygun yöntem ve teknikleri belirlemektir. Örneğin tekrar usulüyle öğrenmeye alışmış bir öğrenen grubu için tekrar etme yolu izlenebilir veya teknolojiyle haşır neşir büyüyen, Z kuşağından oluşan bir öğrenen grubu için öğretim sürecine bilgisayar kullanımı bütünleştirilebilir. Kısacası tek bir yöntem ve tekniği takip etmekte tutucu olmamak, izlenen yolda çeşitlilik sağlamak için yabancı dil öğretiminde yöntem ve tekniklerden haberdar olmayı ve dil öğretiminin işlevselliğini göz önünde bulundurmaya gerekli kılmaktadır.

2.4.1. Yabancılar Türkçe Öğretiminde Kelime Öğrenme Stratejileri

Öğrenme stratejileri, öğrencilerin öğrenmelerini yönetmelerinde etkin oldukları süreçlerdir. Dil öğrenme stratejileri de öğrenenin bir dili öğrenirken öğrendiklerini hatırlamasında, kalıcı hâle getirmesinde rol oynamaktadır. Oxford (1999), dil öğrenme stratejilerinin, yabancı dil öğrenenlerin kullandıkları yöntem, teknik ve etkinlikler olduğunu ifade etmiştir. Dil öğrenme stratejilerinin parçası sayılabilecek kelime öğrenme stratejileri de hedef söz varlığını öğrenmede, geri çağırmada, kalıcı hâle getirmede ve aktif olarak kullanmada öğrencilerin izledikleri yollar olarak düşünülebilir.

Kelime öğretimi, dil öğretiminin önemli bir parçasıdır. Çünkü dil becerilerinin gelişimi ve söz varlığının kazanılması iç içe geçen süreçlerdir. Dört temel dil becerisinin gelişimi için hedef söz varlığının kazanılması ve aktif söz varlığına aktarılması, hedef

dilde anlamayı ve anlatmayı sağlamaktadır. Karatay (2007, 143) da söz varlığının zengin veya zayıf olmasının anlama ve anlatma becerilerini etkilediğini belirtmektedir. Dil öğreniminde her seviye için belirlenmiş hedef söz varlığına hâkim olmamak, bu becerilerin gelişiminde ve kullanılmasında aksaklıklara sebep olabilir.

Hedef söz varlığının kazanılmasında öğrencilerin kendi stratejilerini belirlemeleri ve öğrenme sorumluluğunu üstlenmeleri beklenmektedir. Ancak öğrenciler sınırlı sayıda ve basit düzeyde stratejiler geliştirebilmekte, yeni ve etkili stratejiler geliştirme konusunda yetersiz kalabilmektedir. Nation (2013, 39) hedef söz varlığı ile başa çıkmak için öğrencilerin, birkaç stratejiyi kullandıklarını ifade etmiştir. Ancak öğretmenlerin, öğrencilerin kullandığı stratejilerde çeşitlilik kazanması için, rehberlik etmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Nation (2013, 40)’a göre, öğrencilerin hedef söz varlığıyla karşılaştıklarında yaptıkları şunlardır:

- Bağlamdaki kelimeyi tahmin ederek veya görmezden gelerek kelimeyle hızlıca başa çıkmak,
- Kelimeyi sözlükte bulmak ve aynı kelimeye tekrar bakmak istediğinde kolayca bulabilmek için işaretlemek,
- Anlamı bulmak ve daha sonra çalışmak için kelime kartına yazmak,
- Anlamı bulup kelimeye o anda çalışmak.

Schmitt (2000, 133-134) ise yabancı dil öğrenen öğrencilerin yaygın olarak not alma, tekrarlama ve ezberleme stratejilerini kullandıklarını tespit etmiş, öğrencilerin öğrenmede daha etkili olabilecek derin stratejiler yerine sıkı olanları tercih ettiklerini Sanaoui (1995)’den aktarmıştır ifade etmiştir:

“İyi öğrenenler, yeni kelimeyi kullanma ve gözden geçirme, kelime öğrenmelerini yapılandırma ve kelime stratejileri kullanma gibi şeyler yaparlar ve ikinci dilde önceden öğrendikleri ve yeni kelimeler arasındaki anlamsal ilişkilerin farkındadırlar. Yani kelimeleri uygulamak için girişimlerde bulunurlar ve öğrenmeleri bilinçlidir. Zayıf öğrenenler ise genellikle bu farkındalık ve denetimden yoksundur.”

Zayıf öğrenenlerin birçok stratejiyi uygulamaktan yoksun olması; öğretmenlerin öğrenenleri yeni ve etkili stratejiler kullandırmaya yönlendirmesini gerektirdiği gibi dil öğretim setlerinde de pek çok stratejiye birden yer verilmesinin önemini artmıştır. Gömleksiz (2013, 578) de yabancılara dil öğretmek için hazırlanan ders kitaplarının dil öğrenme stratejilerini kullanmaya yönlendirmesi ve stratejilerin kullanımı konusunda açıklayıcı olması gerektiğini düşünmektedir. Kelime öğrenme stratejileri de dil öğrenme

stratejisi sayılırlar. Dolayısıyla ders kitaplarında kelime öğrenme stratejilerine yönlendirmek öğrenenlerin öğrenme sorumluluğu üstlenmesine yardımcı olabilir.

Ana dil öğretiminde bilinmeyen bir kelime ile karşılaşıldığında başvuru kelime öğrenme stratejileri üç grupta toplanmıştır:

Bilinmeyen bir kelime ile karşılaşıldığında kelime anlamını çözmek için kullanılacak stratejiler, kelime anlamını kesinleştirmek ve kelime hazinesini derinleştirmek için kullanılacak stratejiler, yeni kelime ve kavram öğrenmek için kullanılacak stratejiler (Karadağ, 2013, 84). Kelimenin içinde bulunduğu bağlama başvurma; kelimeyi başka ifade, cümle ve metin bağlamında arama; şekil bilgisi (morfoloji) farkındalığı kazandırma; tahmin etme; sözlük kullanma; bağlam üretme, metinler arası okuma; kelime defteri/sözlük oluşturma; kavram haritası oluşturma; dil farkındalığı kazandırma; iletişime açık olma; dinleme ve okuma alışkanlığı kazanma bu stratejilerdir (Karadağ, 2013, 84-89). Ana dil öğretimindeki dil öğrenme stratejileri, yabancı dil öğretiminde de kullanılabileceği gibi yabancı dil öğretimi için ayrıca saptanan kelime öğrenme stratejilerinde çeşitlilik sağlamak faydalı olacaktır.

Schmitt (2000, 134) öğrencilerin kullanabilmesi için topladığı kelime öğrenme stratejilerini tasnif ederek bir liste halinde sunmuştur. Bu çalışmaya göre, kelime öğrenme stratejileri; keşfetme stratejileri ve pekiştirme stratejileri olarak iki ana gruba ayrılmıştır. Keşfetme stratejileri; belirtme stratejileri, sosyal stratejilerini içermektedir. Pekiştirme stratejileri de sosyal stratejiler, bellek stratejileri, bilişsel stratejiler ve üst bilişsel stratejiler olarak ayrı ayrı sınıflanmıştır. Schmitt (2000, 135) belirleme stratejilerini; öğrenenin bir kelimeyle ilk kez karşı karşıya kaldığında bir başkasının uzmanlığına başvurmadan, tek başına kullandığı stratejileri içerdiğini aktarmaktadır. Sosyal stratejileri, dil öğrenmeyi geliştirirken başka insanlarla etkileşim kurmak olarak açıklamış; bellek stratejilerinin önceden bilinen kelimeyle akılda tutulacak kelimeyi ilişkilendirme, gruplama ve görsel kullanmak olduğunu ifade etmiştir. (Schmitt 2000,136) bilişsel stratejilerin bellek stratejilerine benzediğini kabul etmektedir ancak bilişsel stratejilerin özel olarak kelime defteri tutmak gibi kelime çalışmaya yarayan mekanik araçlar kullanmayı ve tekrarlamayı içerdiğini dile getirerek bellek stratejilerinden ayırmıştır. Üst bilişsel beceriler ise öğrenme sürecini bilinçli bir şekilde

gözden geçirme, en iyi yollarını değerlendirme ve planlama hakkında karar vermeyi içermektedir.

Aşağıda Schmitt'in (2000, 134) sunduğu kelime öğrenme stratejileri listelenmiştir. Ancak liste Türkçeye çevrildiği için kısaltmalar orijinal şekliyle değil Türkçe çevirisine uygun olarak düzenlenmiştir:

Örnek: KB1 (Keşfetme Stratejisi; Belirleme Stratejisi, 1) : Konuşmanın bölümünü analiz etme.

“KEŞFETME STRATEJİLERİ

Belirleme Stratejileri

- KB1: Konuşmanın bölümünü analiz etme,
- KB2: Ekleri kökleri analiz etme,
- KB3: Anadilde aynı kökten gelen kelimeleri kontrol etme,
- KB4: Var olan herhangi bir resim veya hareketi analiz etme,
- KB5: Metinsel bağlamdan anlamı tahmin etme,
- KB6: İkidilli sözlük kullanma,
- KB7: Tek dilli sözlük kullanma,
- KB8: Kelime listeleri yapma,
- KB9: Resimli kartlar kullanma.

Sosyal Stratejiler

- KS1: Yeni bir kelimenin anlamını ve eş anlamını öğretmene sorma,
- KS2: Yeni bir kelimenin eş anlamısını öğretmene sorma,
- KS3: Kelimenin anlamını sınıf arkadaşına sorma,
- KS4: Öğretmene yeni kelime ile kurulmuş bir cümle sorma,
- KS5: Grup çalışmasında yeni kelimenin anlamını keşfetme.

PEKİŞTİRME STRATEJİLERİ

Sosyal Stratejiler

- PS1: Grup içinde kelimenin anlamına çalışma,
- PS2: Öğretmenin, öğrencilerin kelime listelerini veya resimlerinin doğruluğunu kontrol etmesi,
- PS3: Anadili öğrenilen dil olan kişilerle iletişim kurma.

Bellek Stratejileri

- PBE1: Kelimenin anlamına onun resimli sunumu ile çalışma,
- PBE2: Kelimenin anlamını resimleştirme,
- PBE3: Kelimeyi önceki kişisel tecrübeye bağlama,
- PBE4: Kelimeyi, kelimenin iş birliği içinde olduğu diğer kelimelerle ilişkilendirme,
- PBE5: Kelimeyi eş ve zıt anlamlarıyla bağlama,
- PBE6: Anlam haritaları kullanma,
- PBE7: Dereceli sıfatlar için ölçekler kullanma,
- PBE8: Peg yöntemi,
- PBE9: Logi yöntemi,
- PBE10: Kelimeleri gruplandırarak çalışma,
- PBE11: Kelimeleri bir sayfada dağıtıp gruplandırarak çalışma,
- PBE12: Yeni kelimeyi cümle içinde kullanma,
- PBE13: Kelimeyi olay dizisinde gruplama,
- PBE14: Bir kelimenin okunuşuna çalışma,
- PBE15: Yeni kelimeye çalışırken onu sesli söyleme,
- PBE16: Kelimeyi görselleştirme,
- PBE17: Kelimenin ilk harfinin altını çizme,
- PBE18: Kelimeyi şekille ifade etme,

PBE19: Kelimenin anlamını görselleştirme,
PBE20: Anahtar kelime yöntemini kullanma,
PBE21: Kelimelere birlikte çalışmak için grupta,
PBE22: Kelimenin yazılışına çalışma,
PBE23: Ekleri ve kökleri hatırlama,
PBE24: Kelimeyi geçen konuşmadan hatırlama,
PBE25: Kelimeleri bir deyimle beraber öğrenme,
PBE26: Anlam haritaları kullanma,
PBE27: Yeni bir kelime öğrenirken hareketler kullanma.
Bilişsel Stratejiler
PBİ1: Sözlü tekrar yapma,
PBİ2: Yazılı tekrar yapma,
PBİ3: Kelime listeleri oluşturma,
PBİ4: Resimli kartlar oluşturma,
PBİ5: Derste not tutma,
PBİ6: Ders kitabının kelime bölümünü kullanma,
PBİ7: Kelime listesini kayıttan dinleme,
PBİ8: Nesnelerin üzerine hedef dildeki karşılıklarını yazan etiketler yapıştırma,
PBİ9: Kelime defteri tutma.
Üstbilişsel Stratejileri
PÜB1: Hedef dilde medyayı kullanma,
PÜB2: Tekrarı artırmak için az kullanılan kelimeleri kullanma,
PÜB3: Kendi kendine kelime testleri yapma,
PÜB4: Yeni kelimeyi atlama, geçme,
PÜB5: Zaman geçse de kelimeye çalışmaya devam etme.

2.5. İlgili Araştırmalar

Bu bölümde yabancılara Türkçe öğretiminde söz varlığının kullanım sıklığına yönelik çalışmalara yer verilmiştir.

Aşık (2007) yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde rastgele belirlenen hedef sözcüklerin, sözcük öğretiminde başarısızlığa neden olacağı ön kabulünden yola çıkarak; Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenler için bir hedef kelime listesi hazırlamayı amaçlamıştır. Bu amaçla çalışmaya, 2006 senesinde Ankara, İzmir, İstanbul gibi büyük şehirlerde bulunan bakkal, market, berber, hamam, otogar, metro, havalimanı, okul, üniversite gibi çeşitli alanlardan alınan üçer dakikalık 1000 tane günlük konuşma kaydı dahil edilerek konuşmalar bilgisayar ortamına aktarılmış, sözcük s ayım programı ile kelime sıklık oranlarına ulaşılarak bir liste hâlinde sıralanmıştır.

Tunçel (2011) özel olarak yabancı uyruklu üniversite öğrencilerinin ihtiyaç duyacağı söz varlığını belirlemek amacıyla Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yerleşkesi'ndeki kantin, öğrenci işleri, kütüphane, yemekhane, fotokopi merkezi ve kırtasiyede farklı gün ve saatlerde ses kaydı alarak, bu mekanlarda en sık

kullanılan kelimeleri, kelime gruplarını ve soru kalıplarını belirlemiştir. Bu sözler, bilgisayar yardımıyla yazıya aktarılarak kelimelerin ve kelime grupları ve soru kalıplarının sıklık analizi ve yaygınlığı belirlenmiştir.

Arslan (2014) yabancılara Türkçe öğretimi ders kitaplarında yer alan okuma metinlerinin söz varlığını ortaya koymak amacıyla Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe 1 (A1, A2), 2 (B1, B2), 3 (C1, C2) ders kitaplarında geçen atasözü, deyim, ikileme, özel isimler, ünlemler ve ilişki sözlerini belirlemiştir.

Atagül (2015) yabancılara Türkçe öğretiminde deyim ve atasözlerine dair sıklık çalışmalarına yer verilmediğini ifade etmiştir. Bu sebeple Türkçeyi yabancı dil olarak öğretenlere ve ders kitabı hazırlayanlara bir kılavuz olması için, en sık kullanılan deyim ve atasözleri listesi hazırlamayı amaçlamıştır. Araştırmacı 1000'er tane deyim ve atasözü belirledikten sonra bunları uzman görüşüne dayanarak 500'e indirmiş, daha sonra yabancılara Türkçe öğreten 50 öğretmenden bu deyim ve atasözlerin sık kullanılma durumlarına göre eleyerek 150'ser tane deyim ve atasözü belirlemesini sağlamıştır.

Gökçen (2016), yabancılara Türkçe öğretim ders kitaplarında ve Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin yazılı metinlerinde yer alan söz varlığını incelemek amacıyla Gazi, Yeni Hitit ve İstanbul yabancılar için Türkçe öğretim setlerinin A1, A2, B1, B2, C1 seviyelerindeki söz varlığı sıklığını ve yaygınlığını tespit etmiştir. Bununla birlikte, Ankara Üniversitesi, Gaziantep Üniversitesi ve İstanbul Üniversitesi'ndeki Türkçe öğretim merkezlerinde A1, A2, B1, B2, C1 seviyelerinde öğrenim gören 500 öğrencinin yazılı anlatımlarındaki söz varlığı sıklığı ve yaygınlığı da araştırmaya dahil edilmiştir.

Arslan (2016) araştırmasında yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan Gökkuşuğu Türkçe, Pratik Türkçe, Türkçe Alıştırma Kitabım, İstanbul, İzmir ve Yeni Hitit kitaplarının her birinin A1 ve A2 seviyesini kullanarak bu kitaplarda bulunan kalıp sözlerini bağlam, sıklık ve çeşitlilik analizini gerçekleştirmiştir.

Kalıp söz özelinde sıklık analizi yapılan bir başka çalışma Bayram (2017)'a aittir. Bayram (2017) da dilde iletişimsel kolaylık sağlayan kalıp sözleri hem ders kitaplarındaki kullanım sıklığını incelemiş hem de yabancı dil olarak Türkçeyi öğrenen

öğrenciler tarafından kalıp sözlerin ne ölçüde bilindiğini ortaya koymuştur. Bu amaçla Yeni Hitit B1, B2/C1 Yabancılar İçin Türkçe, İstanbul B1, B2 Yabancılar İçin Türkçe; Gazi TÖMER B1, B2 Yabancılar İçin Türkçe kitaplarında bulunan bütün metinler ve etkinliklerdeki kalıp sözleri tespit ederek kullanım sıklığını analiz edip kalıp sözleri kullanıldıkları bağlama göre sınıflandırmıştır. Bununla birlikte, araştırmacı, ders kitaplarında yer alan kalıp sözlerin öğrenciler tarafından ne kadar bilindiğini tespit etmek için Uluslararası Antalya Üniversitesinde ana dili İngilizce olan 50 öğrenciye Söylem Tamamlama Testi uygulamıştır.

Serin (2017) yabancılar Türkçe öğretimi için hazırlanan ders kitaplarının söz varlığını belirlemek ve bunu Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin kazandığı söz varlığı ile karşılaştırarak ders kitaplarının Türkçenin söz varlığının öğretilmesindeki yerinin ne kadar etkili olduğunu ortaya koyma amacıyla, Yedi İklim Türkçe A1, A2 ve B1 seviyesindeki ders kitapları ve çalışma kitaplarındaki söz varlığı ile Bosna Hersek'te bulunan Yunus Emre Enstitüsü Türk Kültür Merkezi'nde A1, A2 ve B1 seviyesinde öğrenim gören öğrencilerin yazılı metinlerindeki söz varlığını karşılaştırmıştır.

Mustafaoğlu (2018) dille kültür ilişkisinden yola çıkarak yabancı dil olarak İngilizce ve Türkçe öğretmek için hazırlanan aynı seviyedeki kitapların söz varlığını karşılaştırmak amacıyla İstanbul Yabancılar İçin Türkçe seti A1 ve A2 ile Oxford Üniversitesinden çıkan New Headway A1 ve A2 seviyesindeki kitaplarını incelemiş; benzerliklerini ve farklılıklarını ortaya koymuştur.

Özdemirel ve Dilidüzgün (2018), yabancılar Türkçe öğretim ders kitapları hazırlanırken, bu kitaplarda kullanılacak sözcüklerin kelime sıklık listelerine dayandırılmadığını belirtmiş, yabancı dil olarak İngilizce ve Türkçe ders kitaplarında bulunan sözcüklerle o dilin temel söz varlığında bulunan ve en sık kullanılan sözcüklerini karşılaştırmak istemişlerdir. Bu amaçla İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 ve A2 ders kitaplarındaki kelimelerle “Yazılı Türkçenin Kelime Sıklığı Sözlüğü”ndeki (Göz, 2013) sözcükleri; American Headway Starter ile American Headway 1 ders kitapları ile “New General Service List”te (Culligan, Philips ve Browne, 2014) bulunan sözcükler kıyaslanmış, ders kitaplarında bulunan sözcüklerle sözlükler arasındaki benzerlikler açığa çıkarılmıştır.

Güneş (2019) yabancı dil olarak İngilizce ders kitaplarıyla Türkçe ders kitaplarında bulunan temalar ile bu temalarda yer alan söz varlığını belirlemek ve bu kitaplar arasındaki benzerlikleri ve farklılıkları saptamayı; tespit edilen eksikliklerin, gelecekte hazırlanması beklenen yabancılara Türkçe ders kitaplarına yol gösterici olmasını amaçlamıştır. Bu çerçevede araştırmacı, A1 ve A2 seviyesindeki New Headway, Face to Face, Big Picture; Yeni Hitit 1, Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe ve İstanbul Yabancılar İçin Türkçe ders kitaplarındaki temaları ve temalarda yer alan sözcükleri, kalıp ifadeleri ve sosyal ifadeleri incelemiştir.

Nasuh (2019) da yabancılara Türkçe öğretme amacıyla yazılmış olan ders kitaplarında bulunan kalıp söz ve deyimlerin sıklığını ortaya koymak için Yedi İklim Türkçe öğretim seti ile İstanbul Yabancılar İçin Türkçe öğretim setlerinin A1, A2, B1, B2 seviyelerindeki kalıp söz ve deyim sıklıklarını karşılaştırmıştır.

Hayran (2019) yabancılara Türkçe öğretimi ders kitaplarında bulunan deyimleri, ikilemeleri, atasözlerini ve kalıp sözleri ve terimleri inceleyerek en verimli ders kitabını ortaya koymayı hedeflemiştir. Bu sebeple Yedi İklim Türkçe, Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe ve Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe A1, A2, B1, B2, C1, C2 ders kitaplarında yer alan söz varlığı unsurlarını incelemiş ve bunları birbiriyle karşılaştırmıştır.

Erdoğan (2019) çalışmasında yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde atasözü ve deyimlerin düzeye göre öğretilmesi gerektiği düşüncesinden yola çıkarak, yabancılara yönelik Türkçe ders kitaplarından Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe, İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı ve Gazi Yabancılar İçin Ders Kitabı'nın her bir seviyesinde bulunan okuma ve dinleme metinlerindeki deyim ve atasözlerinin sıklık analizini yaparak öğretim setlerini karşılaştırmıştır.

Şenyiğit (2020), sözlü Türkçede en sık kullanılan 1000 kelimeyi belirlemek için Ankara, İstanbul, Kocaeli ve Sakarya'daki kütüphane, kafe, kantin, lokanta, kütüphane, alışveriş merkezi, market gibi kalabalık mekanlardan seçtiği konuşmaları kaydederek yazılı metinlere çevirmiştir. Topladığı metinlerde geçen söz varlığının sıklık, yaygınlık, oran ve dağılımlarını ortaya koyarak elde ettiği verileri yabancılara Türkçe öğretiminde

A1 ve A2 seviyesinde öğrenim gören öğrenenlere yardımcı olacak bir sözlük oluşturmuştur.

Yabancılar Türkçe öğretiminde kelime öğretimi stratejileri üzerine yapılan çalışmalar da bulunmaktadır. Erer (2011) çalışmasında Gazi Tömer Yabancılar İçin Türkçe serisi ile New English File serisini sözcük öğretimi bakımından karşılaştırırken ders kitaplarının, öğrencileri kelime öğrenme stratejilerine yönlendirmesi açısından da karşılaştırmış, Gazi Tömer Yabancılar için Türkçe setinde kelime öğrenme stratejisi kullanma bilincinin kazandırılması için zayıf olduğunu ancak İngilizce seti kelime öğrenme stratejilerini kullanma bilinci kazandırdığı sonucuna ulaşmıştır.

Saydam (2018), Karadağ (2013)'ın belirlediği kelime öğretim stratejilerini ölçüt alıp yabancılar Türkçe öğretimi ders kitaplarında bulunan kelime öğretim stratejilerini belirleyerek karşılaştırmıştır. Bu amaçla İstanbul Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe, Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe, Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe ders kitaplarının A1 seviyelerini incelemiştir. Araştırmacı ayrıca, farklı şehirlerdeki 90 okutmana anket uygulamış; İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi'nde, YTÜ Türkçe Öğretim Merkezi'nde ve Gazi Üniversitesi Türkçe Merkezi'nde bulunan üçer sınıfta ders süreçleri hakkında yapılandırılmış gözlem formu tutmuştur.

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma doküman analizine dayalı nitel bir araştırmadır. Yıldırım ve Şimşek (2011, 188) doküman analizi yapılırken araştırılacak olgular hakkında bilgi edinmek amacıyla yazılı materyallerin analiz edildiğini ifade etmiştir.

“Doküman analizi basılı veya elektronik tabanlı belgelerin incelenmesi ve değerlendirilmesi için kullanılan sistematik bir yöntemdir. Nitel araştırmadaki diğer analitik yöntemler gibi, doküman analizi de anlam çıkarmak, bilgiye ulaşmak ve deneysel araştırmaları geliştirmek için verilerin incelenmesini ve yorumlanmasını gerektirir” (Bowen, 2009, 27).

Nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizinin güçlü ve zayıf yönleri bulunmaktadır. Yıldırım ve Şimşek (2011), konuyla ilgili ulaşılması güç kişi ve kurumlara ulaşamadığı durumlarda doküman incelemesinin zengin bir veri kaynağı olduğunu ifade etmiştir. Bununla birlikte doküman analizinin katılımcı tepkiselliğinden uzak olmasını, analizin zamana yayılabilirliğini, yazılı ve görsel materyallerin çokluğunu, düşük maliyetli olmasını, yazılı ve görsel metinlerin gözden geçirilmeleri sebebiyle nitelikli olmalarını da doküman incelemesinin güçlü yönleri arasında saymışlardır.

Bu çalışmada yabancılara Türkçenin söz varlığı öğretiminde ders kitaplarının yabancılara İngilizce öğreten ders kitaplarına kıyasla ne durumda olduğu betimlenmiştir.

3.2. Araştırma Nesneleri

Bu çalışmada iki farklı doküman söz varlığı ve kelime öğrenme stratejieri bakımından ele alınarak incelenmiştir. Pioneer Elementary Student’s Book yabancılara İngilizce öğretiminde yaygın olarak kullanılan kitaplardan biridir. Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Ders Kitabı da hem Türkiye’de Türkçe öğretim merkezlerinde hem de uluslararası alanda Türkçe öğreten dil merkezlerinde en yaygın

olarak kullanılan kitap olduğu bilinmektedir. Bu araştırma, temel seviye olan A1 ile sınırlandırılmış; araştırma nesneleri Pioneer Elementary Student's Book ve Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı olarak belirlenmiştir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırma nesneleri olarak belirlenen kitaplardaki okuma ve dinleme metinleri, etkinlikler, yönlendirici ifadeler, kelime listeleri, başlıklar ve dil bilgisi kurallarını açıklayan tablolardaki metinler de dâhil olmak üzere bütün metinler bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Bu metinler analiz edilirken aşağıdaki ölçütlere dikkat edilmiştir:

- Ayrı yazılan birleşik kelimelerin, ikilemelerin ve diğer kalıplaşmış dil birimlerinin ayrı ayrı sayılmaması için her bir kalıplaşmış birim arasındaki boşluğa “+” işareti ile birleştirilmiştir.
- Kısaltmalar uzun hâlleriyle yazılarak sayılmıştır.
- Özel isimlerin diğer isimlerden ayrılmasını sağlamak için başlarına “*” işareti koyulmuştur söz varlığı listesine dâhil edilmemiştir.
- Madde başı numaralandırmalar dizine alınmamıştır.
- Kelimelerde bulunan çekim ekleri silinerek taban hâlleriyle dizine alınmıştır.
- Fiillerde bulunan çekim ekleri atılarak, fiil sonlarına “-” konmuştur.
- Kalıcı isim yapanlar dışındaki fiilimsi ekleri fiillerden silinmiştir.
- Eş sesli kelimelerin karıştırılmasını önlemek için parantez içinde hangi anlamı taşıdıkları belirtilmiştir.
- Ünlemler de dizinde yer almıştır.
- İngilizce metinde yazılışları aynı ancak anlamları farklı olan kelimeler de parantez içinde belirtilmiştir.
- Çalışmaya dil bilgisel yapılar dâhil edilmemiştir. Örneğin; do, have, be fiilleri gramer yapısının bir parçasıysa dizinde yer almamış ancak başlı başına bir kelime veya kelime grubuysa dizine alınmıştır.
- İngilizcede bulunan derecelendirme sıfatlarından çekim ekleri silinmiş ancak kelimeyi değiştiren (worst, best gibi) derecelendirme sıfatları sıklık sayımına dâhil edilmiştir.

- Bütün bu işlemlerden sonra Simple Concordance 4.0.7 programı kullanılarak sıklık analizi yapılmıştır.

Kitaptaki kelime öğrenme stratejilerinin tespiti ise kitapta bulunan her etkinliğin altına etkinlikte kullanılan kelime öğrenme strateji türünün kaydedilmesi ve Word dosyasında tablollaştırılması suretiyle gerçekleştirilmiştir.

3.4. Verilerin Çözümlemesi

Çalışmayı analiz ederken Simple Concordance Program 4.07 kullanılmıştır. Programın dili İngilizce olduğu için Türkçe metinleri analiz ederken programa Türkçe harflerin (ö, ü, ğ vb.) görünmesi için Türkçe karakterler eklenmiştir.

4. BULGULAR

4.1. Kelime Öğrenme Stratejilerine İlişkin Bulgular

Çalışmanın bu bölümünde Yedi İklim Türkçe A1 ve Pioneer Elementary Student's Book ders kitaplarındaki kelime öğrenme stratejilerine ilişkin bulgular ünite özelinde ve iki ders kitabının tablolar hâlinde karşılaştırılması yoluyla sunulmuştur.

4.1.1. Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'ndaki Kelime Öğrenme Stratejilerine İlişkin Bulgular

Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'ndaki kelime öğrenme stratejileri kitapta bulunan bütün ünitelerdeki metinlerden ve etkinliklerden tespit edilerek tablolar hâlinde sunulmuştur.

Tablo 1. Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'ndaki 1. Üniteye Bulunan Kelime Öğrenme Stratejileri

	A.Merhaba		B.Nerelisiniz?		C.Karşılaşma /Selamlaşma	
	Metinler	Stratejiler	Metinler	Stratejiler	Metinler	Stratejiler
	A1	KB5, PBE14	B1	KB4, PBE14	C1	PÜB1
	A2	PBİ2, PBE12, PBE22, KB4	B2	KB2, KB4, PBİ7, PBE22	C2	KB4, PBE22
	A3	PBİ1, KB4, PBE14	B3	KB2, PBE12, KB4	C3	PBİ1, KB4, PBE14
	A4	PBİ1	B4	PBİ1, PBE22, PBE12	C4	PBE13
	A5	PBE22	B5	PBE22, PBİ2	C5	PBE12, PBE22
	A6	PBİ1, KB4	B6	PBİ1, KB4	C6	PBE22, PBE14
	A7	PBİ1, PBE22	B7	PBE1, PBE12, PBE14, KB4	C7	KB2, KB4
	A8	PS1, PBİ2, PBE14, KB4	B8	PBİ1	C8	PBİ1, PÜB3
	A9	PBİ7, PBE14, KB4	B9	PBİ2, PBE22	C9	KB2, PBE22, KB4

	A10	KB10, PBE1, KB4	B10	KB4, KB2	C10	KB5, KB4
	A11	PBE1, KB4	B11	KB4, PBİ2, PBE12, PBE22	C11	PBE22
	A12	, PBE1, KB4	B12	PBE23, PBİ2, PBE22	Kelime Dünyası	PBİ6, PS1
	A13	PBE12, PBİ2, PBE22, KB4	B13	PBE12	Değerlendirme	PÜB3, KB4
	A14	KB4	B14	KB5, PBE14, KB4		
	Kelime Dünyası	PBİ6	B15	PBE1, KB4		
			B16	PBE1, KB4		
			Kelime Dünyası	PBE12, PBİ6		
Toplam		39		43		26

Bu ünite; 26 kez var olan herhangi bir resim veya hareketi analiz etme stratejisi (KB4), 15 kez kelimenin yazılışına çalışma stratejisi (PBE22), 9 kez yeni kelimeyi cümle içinde kullanma stratejisi (PBE12), 9 kez sözlü tekrar yapma (PBİ1), 9 kez bir kelimenin okunuşuna çalışma stratejisi (PBE14), 7 kez yazılı tekrar yapma stratejisi (PBİ2), 6 kez kelimenin anlamına onun resimli sunumu ile çalışma (PBE1), 5 kez ekleri kökleri analiz etme (KB2), 3 defa metinsel bağlamından anlamını tahmin etme stratejisi (KB5), 3 kez ders kitabının kelime bölümünü kullanma stratejisi (PBİ6), ikişer kez kelime listesini kayıttan dinleme stratejisi (PBİ7), kendi kendine kelime testleri yapma (PÜB3), grup içinde kelimenin anlamına çalışma (PS1), birer kez ekleri kökleri hatırlama (PBE23), kelimeyi olay dizisinde gruplama (PBE13), hedef dilde medyayı kullanma (PÜB1), stratejileri kullanılmıştır.

Tablo 2: Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'ndaki 2. Ünite Bulunan Kelime Öğrenme Stratejileri

	A.Ailem ve Ben		B.Evim		C.Adresim	
	Metinler	Stratejiler	Metinler	Stratejiler	Metinler	Stratejiler
	A1	KB5, KB4,	B1	KB5	C1	KB5, PBE22, PBE12
	A2	KB5	B2	KB4	C2	PBİ2, PBE22
	A3	KB5	B3	PBE1, PBE10	C3	PBİ2
	A4	PBİ2	B4	PBE22,	C4	KB2

				PBE12		
	A5	PBİ1, PS1	B5	PBE10, PBE1	C5	KB2, PS1, PBE14
	A6	KB4	B6	KB2, KB4	C6	PBİ2, PBE12
	A7	KB5	B7	KB4	C7	PBE12
	Kelime Dünyası	PBE12, PBİ6	B8	KB4, KB5, KB2, PBE12	Serbest Okuma	PÜB1
			B9	PBİ2, PBE1	Kelime Dünyası	PBE12, PBİ6
			B10	KB4, KB5, PBE12	Değerlendirme	PÜB3
			B11	KB4, KB2		
			B12	PBE12		
			B13	PBE1, PBE22, PBE22, PBE23		
			B14	PBE23		
			Kelime Dünyası	PBİ6		
Toplam	10		28		17	

Bu ünite 9 kez var olan herhangi bir resim veya hareketi analiz etme (KB4), 9 kez kelimeyi cümle içinde kullanma (PBE12), 8 kez metinsel bağlamdan anlamı tahmin etme (KB5), 5 kez ekleri kökleri analiz etme (KB2), 5 kez yazılı tekrar yapma (PBİ2), 5 kez kelimenin yazılışına çalışma (PBE22), 3 kez kelimenin anlamına onun resimli sunumu ile çalışma (PBE1), 3 kez ders kitabının kelime bölümünü kullanma (PBİ6), ikişer kez kelimeleri gruplandırarak çalışma (PBE10), ekleri ve kökleri hatırlama (PBE23), sözlü tekrar yapma (PBİ1), grup içinde kelimenin anlamına çalışma (PS1), birer kez kelimeyi önceki tecrübeye bağlama (PBE3), kelimenin okunuşuna çalışma (PBE14), hedef dilde medyayı kullanma (PÜB1), kendi kendine kelime testleri yapma (PÜB3) stratejileri kullanılmıştır.

Tablo 3: Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'ndaki 3. Ünite Bulunan Kelime Öğrenme Stratejileri

	A.Saat Kaçta?	Stratejiler	B.Ne Kadar? Kaç Lira?	Stratejiler	C.Nerede? Ne Zaman?	Stratejiler
	A1	KB2, KB4	B1	KB4, KB5, PBE22	C1	PÜB1
	A2	PBE1	B2	KB4, PBE22	C2	PBE12
	A3	KB5	B3	PBE1, PBE12	C3	PBE1
	A4	KB2, KB5, KB4,	B4	KB4	C4	KB5, KB4,

		PBE12				PBE12
	A5	KB5, KB4, KB2, PBE5	B5	KB4	C5	KB4
	A6	KB2, PBE5, PBE12, PBE13,	B6	KB4	C6	KB4
	A7	KB2, KB4	B7	KB5, PBE14, PS1	C7	KB4, PBE10, PBE22
	A8	PBE12	B8	PBE22, PBE1	C8	PBE12
	A9	PBi2, PBE22	B9	KB5, KB4	C9	PS3
	A10	PBi2, PBE22	B10	KB5, PBE12	Serbest Okuma	
	A11	KB2	Kelime Dünyası	PS1, PS3, PBE12, PBİ6	Kelime Dünyası	PBE12, PBİ6
	A12	KB2, KB4			Değerlendirme	PÜB3
	A13	PÜB1, PÜB3				
	A14	PBE23				
	A15	PBE12				
	A16	PBE23, PBİ2				
	Kelime Dünyası	PÜB3, PBİ6				
Toplam		38		22		18

Bu ünite; 14 kez var olan herhangi resim ve hareketleri analiz etme (KB4), 12 kez yeni kelimeyi cümle içinde kullanma (PBE12), 8 kez metinsel bağlamdan anlamı tahmin etme (KB5), 7 kez ekleri kökleri analiz etme (KB2), altışar kez kelimenin anlamına onun görsel sunumu ile çalışma (PBE1), kelimenin yazılışına çalışma (PBE22), üçer kez yazılı tekrar yapma (PBİ2), ders kitabının kelime bölümünü kullanma (PBİ6), ikişer kez hedef dilde medyayı kullanma (PÜB1), kendi kendine kelime testleri yapma (PÜB3), kelimeyi eş ve zıt anlamlarıyla bağlama (PBE5), ekleri ve kökleri hatırlama (PBE23), kelimeyi geçen konuşmadan hatırlama (PBE24), grup içinde kelimenin anlamına çalışma (PS1), anadili öğrenilen dil olan kişilerle iletişim kurma (PS3), birer kez kelimeyi olay dizininde gruplama (PBE13), kelimenin okunuşuna çalışma (PBE14), kelimeleri gruplandırarak çalışma (PBE10) stratejileri kullanılmıştır.

Tablo 4: Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'ndaki 4. Ünite Bulunan Kelime Öğrenme Stratejileri

	A. Bizim Sokağımız		B. Ne? Nerede?		C. Bir Haftalık Planımız	
	Metinler	Stratejiler	Metinler	Stratejiler	Metinler	Stratejiler
	A1	KB5, KB4, PBE22	B1	KB4	C1	KB4, KB5, PBE12
	A2	PBE3	B2	KB5	C2	KB2, KB5, KB4

	A3	PBE12	B3	PBE1	C3	PBE12
	A4	KB4, KB5, PÜB3	B4	KB2, KB4	C4	KB4, KB5, PBE22, PBE23
	A5	KB2, KB5	B5	KB4, KB5, PBE22	C5	KB4, KB5
	A6	KB2	B6	PÜB3	C6	PBE22, PBE23
	A7	PBE23, PBE22	B7	PBE4, PBE1	C7	PBE23
	A8	KB5	B8	KB4, KB5	C8	PBE12
	A9	PBE12	B9	PBE12	C9	PBE23
	A10	PBE12	B10	PBİ2	C10	PBE12
	Kelime Dünyası	PBE12, PBİ6	B11	PS1, PS3	Serbest Okuma	PÜB1
			B12	KB4, KB5, KB2, PBE12	Kelime Dünyası	PBE12, PS1 PS3, PBİ6
			B13	PÜB1	Değerlendirme	PÜB3
			B14	PBE23		
			Kelime Dünyası	PBE12, PBİ6		
Toplam	18		24		24	

Bu ünite 12 kez metinsel bağlamdan anlamı tahmin etme (KB5), 12 kez yeni kelimeyi cümle içinde kullanma (PBE12), 11 kez var olan herhangi bir resim veya hareketi analiz etme (KB4), 6 kez ekleri ve kökleri hatırlama (PBE23), 5 kez ekleri ve kökleri analiz etme (KB2), 5 kez kelimenin yazılışına çalışma (PBE22), 3 kez kelimenin anlamına onun resimli sunumu ile çalışma (PBE1), 3 kez kendi kendine kelime testleri yapma (PÜB3), 3 kez ders kitabının kelime bölümünü kullanma (PBİ6), 2 kez anadili öğrenilen dil olan kişilerle iletişim kurma (PS3), grup içinde kelimenin anlamına çalışma (PS1), hedef dilde medyayı kullanma (PÜB1), 1 kez kelimeyi, kelimenin iş birliği içinde olduğu diğer kelimelerle ilişkilendirme (PBE4), 1 kez yazılı tekrar yapma (PBİ2) stratejileri kullanılmıştır.

Tablo 5: Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'ndaki 5. Ünite Bulunan Kelime Öğrenme Stratejileri

	A. Meslekleri Tanıyalım		B. Ne Olmak İstiyorsun?		C. Hobilerim	
	Metinler	Stratejiler	Metinler	Stratejiler	Metinler	Stratejiler
	A1	KB5, PBE12	B1	KB5, PBE22, PBE12	C1	KB4, KB5, PBE22
	A2	KB5, PBE12	B2	PBE10, KB4	C2	KB4, KB5, PBE22
	A3	KB2	B3	KB4, KB5	C3	PBE12
	A4	KB2	B4	KB4, PBE10,	C4	KB4, KB5

				KB2		
	A5	PBE23, PBİ2	B5	PBE23	C5	PBE1
	A6	KB5, PBE12	B6	PS3	C6	PBİ2, PBE2
	A7	PBİ1	B7	PÜB1, KB4, KB5	C7	KB4, KB5, PS1, PBE14
	A8	KB2	B8	KB4, PBE12	C8	PBE12, PBE23
	A9	KB4, PBE22	B9	PBE22, PBE23	Serbest Okuma	PÜB1, KB5, KB4
	A10	PBE23, PBİ1	B10	KB4, KB5	Kelime Dünyası	PBE12, PBİ6
	A11	PBE22, PBE23, KB4	B11	KB4, PBE12	Değerlendirme	PÜB3
	A12	KB4, KB5, PBE22	B12	PBE12		
	A13	KB4, KB5, PBE22	Kelime Dünyası	PBE12, PBİ6		
	A14	PS1, PS3				
		KB4, KB5, PBE12				
	Kelime Dünyası	PBE12, PBİ6				
Toplam		32		26		23

Bu ünite 17 kez var olan herhangi bir resim veya hareketi analiz etme (KB4), 15 kez metinsel bağlamdan anlamı tahmin etme (KB5), 13 kez yeni kelimeyi cümle içinde kullanma (PBE12), 8 kez kelimenin yazılışına çalışma (PBE22), 6 kez ekleri ve kökleri hatırlama (PBE23), 4 kez ekleri kökleri analiz etme (KB2), üçer kez anadili öğrenilen dil olan kişilerle iletişim kurma (PS3), ders kitabının kelime bölümünü kullanma (PBİ6), ikişer kez hedef dilde medyayı kullanma (PÜB1), grup içinde kelimenin anlamına çalışma (PS1), sözlü tekrar yapma (PBİ1), yazılı tekrar yapma (PBİ2), kelimeleri gruplandırarak çalışma (PBE10), birer kez kendi kendine kelime testleri yapma (PÜB3), kelimenin anlamına onun resimli sunumu ile çalışma (PBE1) stratejileri kullanılmıştır.

Tablo 6: Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'ndaki 6. Ünite Bulunan Kelime Öğrenme Stratejileri

	A.Yolculuk Nereye?		B.Trafikte		C.Bugün Hava Nasıl?	
	Metinler	Stratejiler	Metinler	Stratejiler	Metinler	Stratejiler
	A1	KB4, KB5, PBE12	B1	KB5, PÜB3	C1	KB4, KB5, PBE22, PS1

	A2	KB2, KB4	B2	KB5, PBE12	C2	KB4, PBE22
	A3	KB2, KB4	B3	KB4, PBE22	C3	PBE12, PBE1
	A4	KB2, KB4	B4	PBE12	C4	KB4, PBE10
	A5	KB2, PBİ2	B5	KB5, KB4, PBE12	C5	PBİ2
	A6	KB5, KB4, PBE12	B6	KB4, PBE12	C6	KB4, KB5, PÜB3
	A7	KB4, KB5, PBE12	Kelime Dünyası	PBE12, PBİ6	C7	PBE12
	A8	KB4, KB5, PS1			C8	PBE1
	A9	PBE12, PBE13, PBİ6			C9	PBE12
	Kelime Dünyası	PBE12, PBİ6			C10	KB4
					Serbest Okuma	PÜB1, KB4, KB5
					Kelime Dünyası	PBE12, PBİ6
					Değerlendirme	PÜB3
Toplam	23		14		23	

Bu ünite 16 kez var olan herhangi bir resim veya hareketi analiz etme (KB4), 14 kez yeni kelimeyi cümle içinde kullanma (PBE12), 10 kez metinsel bağlamdan anlamı tahmin etme (KB5), dörder kez ekleri ve kökleri analiz etme (KB2), ders kitabının kelime bölümünü kullanma (PBİ6), üçer kez kendi kendine kelime testleri yapma (PÜB3), kelimenin anlamına onun resimli sunumu ile çalışma (PBE1), ikişer kez yazılı tekrar yapma (PBİ2) ve kelimenin yazılışına çalışma (PBE22), grup içinde kelimenin anlamına çalışma (PS1), birer kez kelimeleri gruplandırarak çalışma (PBE10), hedef dilde medyayı kullanma (PÜB1), kelimeyi olay dizisinde grupta (PBE13) stratejileri kullanılmıştır.

Tablo 7: Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'ndaki 7. Ünite Bulunan Kelime Öğrenme Stratejileri

	A. Telefon		B. Bilgisayar ve İnternet		C. Yüz Yüze	
	Metinler	Stratejiler	Metinler	Stratejiler	Metinler	Stratejiler
	A1	KB4, KB5, PBE12	B1	KB4, PBE12	C1	KB4
	A2	KB4, PBE12	B2	KB4, KB5, PBE12	C2	PBE12
	A3	KB4, PBE12	B3	PBE1	C3	KB4, PBE12
	A4	KB5, KB4	B4	PÜB3, KB4, KB5	C4	PBE12, KB4, KB5
	A5	PBE12	B5	KB4	C5	PBE12

	A6	PBİ2, PBE12	B6	PBE12	C6	KB5, PBE12
	A7	KB2, KB4, PBE12	B7	PBE12	C7	KB5, PBE22, PÜB3
	A8	KB4, KB5, PBE22, PÜB3	B8	PBE12	C8	KB4, KB2
	A9	PB23, PBE22, KB4	Kelime Dünyası	PBİ6, PBE12	C9	KB2, BPE12
	Kelime Dünyası	PBE12, PBİ6			Serbest Okuma	PÜB1, KB5
					Kelime Dünyası	BPİ6, BPE12
					Değerlendirme	PÜB3
Toplam		25		15		22

Bu ünite 15 kez var olan herhangi bir resim veya hareketi analiz etme (KB4), 12 kez yeni kelimeyi cümle içinde kullanma (PBE12), 9 kez metinsel bağlamdan anlamı tahmin etme (KB5), 4 kez kendi kendine kelime testleri yapma (PÜB3), üçer kez ekleri kökleri analiz etme (KB2), kelimenin yazılışına çalışma (PBE22), ders kitabının kelime bölümünü kullanma (PBİ6), birer kez kelimenin anlamına onun resimli sunumu ile çalışma (PBE1), yazılı tekrar yapma (PBİ2), hedef dilde medyayı kullanma (PÜB1) stratejileri kullanılmıştır.

Tablo 8: Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'ndaki 8. Ünite Bulunan Kelime Öğrenme Stratejileri

A.Hafta Sonu		B.Yaz Tatili		C.Bayram	
Metinler	Stratejiler	Metinler	Stratejiler	Metinler	Stratejiler
A1	KB4, KB5, PÜB3	B1	KB5, PBE22, PBE12	C1	KB4, KB5, PBE12
A2	KB4, KB5, PBE12	B2	KB5, PBE12	C2	PB4
A3	KB4, KB5, PBE12	B3	PBE12, KB4	C3	PBE12
A4	KB5, PBE22	B4	KB4, KB5, PÜB3	C4	KB4, KB5, PBE12
A5	KB5, KB4, PÜB3	B5	KB4, KB5, PBE12	C5	PBE10
A6	PBE12	B6	KB4, KB5, PBE12	C6	PBE1, PBE12
A7	PBE12, PBE13, PBİ6	Kelime Dünyası	PBE12, PBE12, PBİ6	C7	PBE22
Kelime Dünyası	PBİ6, PBE12			C8	PBE12
				Serbest Okuma	KB5, KB4, PÜB3
				Kelime	PBİ6,

					Dünyası	PBE12
					Değerlendirme	PÜB3
Toplam	19		19		19	

Bu ünite de 18 kez yeni kelimeyi cümle içinde kullanma (PBE12), 13 kez metinsel bağlamdan anlamı tahmin etme (KB5), 11 kez var olan herhangi bir resim veya hareketi analiz etme (KB4), 5 kez kendi kendine kelime testleri yapma (PÜB3), 4 kez ders kitabının kelime bölümünü kullanma (PBI6), 3 kez kelimenin yazılışına çalışma (PBE22), birer kez kelimenin anlamına onun resimli sunumu ile çalışma (PBE1), kelimeleri gruplandırarak çalışma (PBE10), kelimeyi olay dizisinde gruplama (PBE13) stratejileri kullanılmıştır.

Tablo 9: Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'ndaki Bütün Ünitelerde Yer Alan Kelime Öğrenme Stratejilerinin Toplamı

	1.Ünite	2.Ünite	3.Ünite	4.Ünite	5.Ünite	6.Ünite	7.Ünite	8.Ünite	Toplam
KEŞFETME STRATEJİLERİ									
Belirleme Stratejileri	-	-	-	-	-	-	-	-	
KB1: Konuşmanın bölümünü analiz etme,	-	-	-	-	-	-	-	-	0
KB2: Ekleri kökleri analiz etme,	5	5	7	5	4	4	3	-	33
KB3: Ana dilinde aynı kökten gelen kelimeleri kontrol etme,	-	-	-	-	-	-	-	-	0
KB4: Var olan herhangi bir resim veya hareketi analiz etme,	26	9	14	11	17	16	15	11	119
KB5: Metinsel bağlamdan anlamı tahmin etme,	3	8	8	12	15	10	9	13	78
KB6: İkidilli sözlük kullanma,	-	-	-	-	-	-	-	-	0
KB7: Tek dilli sözlük kullanma,	-	-	-	-	-	-	-	-	0
KB8: Kelime listeleri yapma,	-	-	-	-	-	-	-	-	0
KB9: Resimli kartlar kullanma.	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Sosyal Stratejiler	-	-	-	-	-	-	-	-	
KS1: Yeni bir kelimenin anlamını	-	-	-	-	-	-	-	-	0

ve eş anlamını öğretmene sorma,									
KS2: Yeni bir kelimenin eş anlamlısını öğretmene sorma,	-	-	-	-	-	-	-	-	0
KS3: Kelimenin anlamını sınıf arkadaşına sorma,	-	-	-	-	-	-	-	-	0
KS4: Öğretmene yeni kelime ile kurulmuş bir cümle sorma,	-	-	-	-	-	-	-	-	0
KS5: Grup çalışmasında yeni kelimenin anlamını keşfetme.	-	-	-	-	-	-	-	-	0
PEKİŞTİRME STRATEJİLERİ									
Sosyal Stratejiler									
PS1: Grup içinde kelimenin anlamına çalışma,	2	2	2	2	2	2	-	-	12
PS2: Öğretmenin, öğrencilerin kelime listelerini veya resimlerinin doğruluğunu kontrol etmesi,	-	-	-	-	-	-	-	-	0
PS3: Anadili öğrenilen dil olan kişilerle iletişim kurma.	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Bellek Stratejileri									
PBE1: Kelimenin anlamına onun resimli sunumu ile çalışma,	6	3		3	1	3	1	1	18
PBE2: Kelimenin anlamını resimleştirmeye,	-	-	-	-	-	-	-	-	0
PBE3: Kelimeyi önceki kişisel tecrübeye bağlama,	-	-	-	-	-	-	-	-	0
PBE4: Kelimeyi, kelimenin iş birliği içinde olduğu diğer kelimelerle ilişkilendirme,	3	1	2	-	-	1	-	-	7
PBE5: Kelimeyi eş ve zıt anlamlarıyla bağlama,	-	-	2	-	-	-	-	-	2
PBE6: Anlam haritaları kullanma,	-	-	-	-	-	-	-	-	0
PBE7: Dereceli sıfatlar için ölçekler kullanma,	-	-	-	-	-	-	-	-	0
PBE8: Peg yöntemi,	-	-	-	-	-	-	-	-	0

PBE9: Logi yöntemi,	-	-	-	-	-	-	-	-	0
PBE10: Kelimeleri gruplandırarak çalışma,	-	2	1	-	2	1	-	-	6
PBE11: Kelimeleri bir sayfada dağıtıp gruplandırarak çalışma,	-	-	-	-	-	-	-		0
PBE12: Yeni kelimeyi cümle içinde kullanma,	9	9	12	12	13	14	12	18	99
PBE13: Kelimeyi olay dizisinde gruplama,	1	-	1	-	-	1	-	1	4
PBE14: Bir kelimenin okunuşuna çalışma,	9	1	1	-	-	-	-	-	11
PBE15: Yeni kelimeye çalışırken onu sesli söyleme,	-	-	-	-	-	-	-	-	0
PBE16: Kelimeyi görselleştirme,	-	-	-	-	-	-	-	-	0
PBE17: Kelimenin ilk harfinin altını çizme,	-	-	-	-	-	-	-	-	0
PBE18: Kelimeyi şekille ifade etme,	-	-	-	-	-	-	-	-	0
PBE19: Kelimenin anlamını görselleştirme,	-	-	-	-	-	-	-	-	0
PBE20: Anahtar kelime yöntemini kullanma,	-	-	-	-	-	-	-	-	0
PBE21: Kelimelere birlikte çalışmak için gruplama,	-	-	-	-	-	-	-	-	0
PBE22: Kelimenin yazılışına çalışma,	15	5	6	5	8	2	3	3	47
PBE23: Ekleri ve kökleri hatırlama,	1	2	2	5	4	-	-	-	14
PBE24: Kelimeyi geçen konuşmadan hatırlama,	-	-	2	-	-	-	-	-	2
PBE25: Kelimeleri bir deyimle beraber öğrenme,	-	-	-	-	-	-	-	-	0
PBE26: Anlam haritaları kullanma,	-	-	-	-	-	-	-	-	0
PBE27: Yeni bir kelime öğrenirken hareketler kullanma.	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Bilişsel Stratejiler									
PBİ1: Sözlü tekrar yapma,	9	2	-	-	2	-	-	-	13
PBİ2: Yazılı tekrar yapma,	7	5	3	1	2	2	1	-	21
PBİ3: Kelime listeleri oluşturma,	-	-	-	-	-	-	-	-	0
PBİ4: Resimli kartlar oluşturma,	-	-	-	-	-	-	-	-	0

PBİ5: Derste not tutma,	-	-	-	-	-	-	-	-	0
PBİ6: Ders kitabının kelime bölümünü kullanma,	3	3	3	3	3	4	3	4	26
PBİ7: Kelime listesini kayıttan dinleme,	2	-	-	-	-	-	-	-	2
PBİ8: Nesnelerin üzerine hedef dildeki karşılıklarını yazan etiketler yapıştırma,	-	-	-	-	-	-	-	-	0
PBİ9: Kelime defteri tutma.	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Üstbilişsel Stratejileri									
PÜB1: Hedef dilde medyayı kullanma,	1	1	2	2	2	1	1	-	10
PÜB2: Tekrarı artırmak için az kullanılan kelimeleri kullanma,	-	-	-	-	-	-	-	-	0
PÜB3: Kendi kendine kelime testleri yapma,	2	1	2	3	1	3	4	5	21
PÜB4: Yeni kelimeyi atlama, geçme,	-	-	-	-	-	-	-	-	0
PÜB5: Zaman geçse de kelimeye çalışmaya devam etme.	-	-	-	-	-	-	1	-	1

Tabloda görüldüğü gibi Yedi İklim Türkçe A1 ders kitabında en çok kullanılan en az kullanılabilecek doğru sıralandığında stratejiler; 119 kez var olan herhangi bir resim veya hareketi analiz etme (KB4), 99 kez yeni kelimeyi cümle içinde kullanma (PBE12), 78 kez metinsel bağlamdan anlamı tahmin etme (KB5), 47 kez kelimenin yazılışına çalışma (PBE22) ve 33 kez ekleri kökleri analiz etme (KB2) olmuştur. Kitapta yer verilen diğer stratejiler; 26 kez ders kitabının kelime bölümünü kullanma (PBİ6), 21 kez kendi kendine kelime testleri yapma (PÜB3), 21 kez yazılı tekrar yapma (PBİ2), 18 kez kelimenin anlamına onun resimli sunumu ile çalışma (PBE1), 14 kez ekleri ve kökleri hatırlama (PBE23), 13 kez sözlü tekrar yapma (PBİ1), 12 kez grup içinde kelimenin anlamına çalışma (PS1), 11 kez bir kelimenin okunuşuna çalışma (PBE14), 10 kez hedef dilde medyayı kullanma (PÜB1), 7 kez kelimeyi, kelimenin iş birliği içinde olduğu diğer kelimelerle ilişkilendirme (PBE4), 6 kez kelimeleri gruplandırarak çalışma (PBE10), 4 kez kelimeyi olay dizisinde gruplama (PBE13), ikişer kez kelimeyi eş ve zıt anlamlarıyla bağlama (PBE5) ve kelime listesini kayıttan dinleme (PBİ7).

Kitapta hiç yer verilmeyen stratejiler ise; konuşmanın bölümünü analiz etme (KB1), ana dilde aynı kökten gelen kelimeleri kontrol etme (KB3), ikidilli sözlük kullanma (KB6), tek dilli sözlük kullanma (KB7), kelime listeleri yapma (KB8), resimli kartlar kullanma (KB9), yeni bir kelimenin anlamını öğretmene sorma (KS1), yeni bir kelimenin eşanlamlısını öğretmene sorma (KS2), kelimenin anlamını sınıf arkadaşına sorma (KS3), öğretmene yeni kelime ile kurulmuş bir cümle sorma (KS4), grup çalışmasında yeni kelimenin anlamını keşfetme (KS5), kelimeyi önceki kişisel tecrübeye bağlama (PBE3), kelimeyi, kelimenin ilişkili olduğu diğer kelimelerle ilişkilendirme (PBE4) anlam haritaları kullanma (PBE6), dereceli sıfatlar için ölçekler kullanma (PBE7), peg yöntemi (PBE8), logi yöntemi (PBE9), yeni kelimeye çalışırken onu sesli söyleme (PBE15), kelimeyi görselleştirme (PBE16), kelimenin ilk harfinin altını çizme (PBE17), kelimeyi şekille ifade etme (PBE18), kelimenin anlamını görselleştirme (PBE19), anahtar kelime yöntemini kullanma (PBE20), kelimeleri birlikte çalışmak için gruplama (PBE21), kelimeyi geçen konuşmadan hatırlama (PBE24), kelimeleri bir deyimle beraber öğrenme (PBE25), anlam haritaları kullanma (PBE26), yeni bir kelime öğrenirken hareketler kullanma (PBE27), kelime listeleri oluşturma (PBİ3), resimli kartlar kullanma (PBİ4), derste not tutma (PBİ5), nesnelerin üzerine hedef dildeki karşılıklarını yazan etiketler yapıştırma (PBİ8), kelime defteri tutma (PBİ9), tekrarı artırmak için az kullanılan kelimeleri kullanma (PÜB2) ve yeni kelimeyi atlama geçmedir(PÜB4).

4.1.2. Pioneer Elementary Student's Book'taki Kelime Öğrenme Stratejilerine İlişkin Bulgular

Pioneer Elementary Student's Book'taki kitapta yer alan bütün ünitelerdeki metinlerde ve etkinliklerde tespit edilen kelime öğrenme stratejileri tablolar hâlinde sunulmuştur.

Tablo 10: Pioneer Elementary Student's Book'taki 1. Ünite Bulunan Kelime Öğrenme Stratejileri

Etkinlikler	1a.	1b.	1c.	1d.	Review
1.	KB1, KB4	KB4, KB2	KB4, KB5, PBE12, PÜB1	KB4	PÜB3, PBE12, PBE23, PBİ2

2.	KB2, PBE15	KS3, KB4, PBE22	KB4, KB5	PS1, PS5	
3.	KS5, PS1	PBE12	PBE12, KB2	PBE2, PÜB1	
4.	KB2	KB2, KB2, KB2, KB4, PBE23	KB2,PBE23, PBE26, PBE12, PS1, PS2	KB4, PBE12, PBE22	
5.	PBE22	PBE14, KB1		PBE12	
6.	PS1	KB4, PBE12			

Birinci ünite de ikişer kez (KB1) konuşmanın bölümünü analiz etme, (PBE2) kelimenin anlamını resimleştirme, (PÜB1) hedef dilde medyayı kullanma, 9 kez (KB4) var olan herhangi bir resim veya hareketi analiz etme, sekizer kez (KB2) ekleri kökleri analiz etme, (PBE12) yeni kelimeyi cümle içinde kullanma, birer kez (PBE15) yeni kelimeye çalışırken onu sesli söyleme, (PBE14) kelimenin okunuşuna çalışma, (PBİ2) yazılı tekrar yapma, (PS5), (PÜB3) Kendi kendine kelime testleri yapma, (KS5) grup çalışmasında yeni kelimenin anlamını keşfetme, (PS2) öğretmenin, öğrencilerin kelime listelerini veya resimlerinin doğruluğunu kontrol etmesi, (KS3) kelimenin anlamını sınıf arkadaşına sorma, (KB5) metinsel bağlamdan anlamı tahmin etme, (PBE26) anlam haritaları kullanma, 4 kez (PS1) grup içinde kelimenin anlamına çalışma, üçer kez (PBE22) kelimenin yazılışına çalışma ile (PBE23) ekleri ve kökleri hatırlama kullanılmıştır.

Tablo 11: Pioneer Elementary Student’s Book’taki 2. Ünite de Bulunan Kelime Öğrenme Stratejileri

Etkinlikler	2a	2b	2c	2d	Review
1.	KB4, KB5	KB5	PBE4, PBE14	PBE10, PBE12, PBİ7, KB4	PBE4, PBE3, PBİ2, PBE22, PÜB3, PBİ6
2.	KB2, PBE23, PBE22	PBE13	PBE14, KB4, KB5, PBE12, PBE22, PBE12	PBİ7, KB4, PBE12, PÜB1, PBE22, PBE24	
3.	PBİ2, PBE14	KB2, KB4, PBE12, PBE10, PBE23, PS1	KB4, PBE12, PBE12, PBE24	PBE12, KB5, PBİ2, PBE23	
4.	KB4, PS1, PBE12	PÜB1, PBE24, PBE12			
5.		PBE14, PBİ1			
6.		PBE12, PBİ1			

İkinci ünite de birer kez (PBE3) kelimeyi önceki kişisel tecrübeye bağlama, (PBE13) kelimeyi olay dizininde gruplama, (PÜB3) kendi kendine kelime

testleri yapma, (PBİ6) ders kitabının kelime bölümünü kullanma, ikişer kez (PBİ1) sözlü tekrar yapma, (PBİ7) kelime listesini kayıttan dinleme, (PÜB1) hedef dilde medyayı kullanma, (KB2) ekleri kökleri analiz etme, (PBE4) kelimeyi, kelimenin iş birliği içinde olduğu diğer kelimelerle ilişkilendirme, (PBE10) kelimeleri gruplandırarak çalışma, (PS1) grup içinde kelimenin anlamına çalışma, üçer kez (PBİ2) yazılı tekrar yapma, (PBE23) ekleri ve kökleri hatırlama, (PBE24) kelimeyi geçen konuşmadan hatırlama, dörder kez (KB5) metinsel bağlamdan anlamı tahmin etme, (PBE22) kelimenin yazılışına çalışma, (PBE14) bir kelimenin okunuşuna çalışma, 7 kez (KB4) var olan herhangi bir resim veya hareketi analiz etme, 11 kez (PBE12) yeni kelimeyi cümle içinde kullanma bulunmuştur.

Tablo 12: Pioneer Elementary Student's Book'taki 3. Ünite Bulunan Kelime Öğrenme Stratejileri

Etkinlikler	3a	3b	3c	3d	Review
1.	PBİ7, PBE12	KB4	KB4, KB5, PBE12	PBİ7, PBE10	PÜB3, PBE12, PBE23, PBE13
2.	KB5	KB5, PBE1	KB5, KB2	PÜB1, KB4, PBE24,	
3.	PBE24, PBE12	KB2, PBE22, PBE23	PBİ7, PBE14, PBİ1, PBE22, PBE12, KB4, PS1	PBE12	
4.	KB2, PBE10,	PS1, PBE12, KB4		PBE12, PBE22, KB4, KB5,	
5.	PBE12, PS1, KB4	PBE12, PBE22			
6.					

Üçüncü ünite birer kez (PBE1) kelimenin anlamına onun resimli sunumu ile çalışma, (PBE13) kelimeyi olay dizisinde gruplama, (PBE14) bir kelimenin okunuşuna çalışma, (PBİ1) sözlü tekrar yapma, (PÜB1) hedef dilde medyayı kullanma, (PÜB3) kendi kendine kelime testleri yapma, ikişer kez (PBE10) kelimeleri gruplandırarak çalışma, (PBE23) ekleri ve kökleri hatırlama, (PBE24) kelimeyi geçen konuşmadan hatırlama, üçer kez (KB2) ekleri kökleri analiz etme, (PS1) grup içinde kelimenin anlamına çalışma, (PBİ7) kelime listesini kayıttan dinleme, 4 kez (PBE22) kelimenin yazılışına çalışma, 5 kez (KB5) metinsel bağlamdan anlamı tahmin etme, 7 kez (KB4) var olan herhangi bir resim veya hareketi analiz etme, 10 kez (PBE12) yeni kelimeyi cümle içinde kullanma kullanılmıştır.

Tablo 13: Pioneer Elementary Student's Book'taki 4. Ünite Bulunan Kelime Öğrenme Stratejileri

Etkinlikler	4a	4b	4c	4d	Review
1.	KB4, KB5, PBE12	KB4, PBİ7, PBE22	KB5, PBE4	KB4, PBE12,	PÜB3, PBE10, PBE4, PBE23, PB2, PBE13
2.	PBİ7, PBİ1, PBE15	KB5	KB4, KB5, PBE14, PBE12	PBE24, PÜB1	
3.	KB2, PBİ2, PBE22	KB2, PBE22, PBE12	PBE1, PBE5, PBE12, PÜB1, PBE16, PBE12	PBE12, PBE22, KB4, KB5, PS1	
4.	PBE15, PBE12, PS1, KB4	PBE24, PÜB1			
5.	PS1, PBE12, PBE1				
6.					

Dördüncü ünite 1 kez (PBİ1) sözlü tekrar yapma, (PBE5) kelimeyi eş ve zıt anlamlarıyla bağlama, (PBE10) kelimeleri gruplandırarak çalışma,, (PBE13) kelimeyi olay dizisinde gruplama, (PBE14) bir kelimenin okunuşuna çalışma, (PBE16) kelimeyi görselleştirme, (PBE23) ekleri ve kökleri hatırlama, (PÜB3) kendi kendine kelime testleri yapma, (PBİ2) yazılı tekrar yapma; ikişer kez (PBE1) kelimenin anlamına onun resimli sunumu ile çalışma, (PBE4) kelimeyi, kelimenin iş birliği içinde olduğu diğer kelimelerle ilişkilendirme, (PBE15) yeni kelimeye çalışırken onu sesli söyleme, (PBE24) kelimeyi geçen konuşmadan hatırlama, (KB2) ekleri kökleri analiz etme, (PBİ7) kelime listesini kayıttan dinleme; 3 kez (PÜB1) hedef dilde medyayı kullanma, (PS1) grup içinde kelimenin anlamına çalışma; 4 kez (PBE22) kelimenin yazılışına çalışma; 6 kez (KB4) var olan herhangi bir resim veya hareketi analiz etme, (KB5) metinsel bağlamdan anlamı tahmin etme; 9 kez (PBE12) yeni kelimeyi cümle içinde kullanma tespit edilmiştir.

Tablo 14: Pioneer Elementary Student's Book'taki 5. Ünite Bulunan Kelime Öğrenme Stratejileri

Etkinlikler	5a	5b	5c	5d	Review
1.	KB4, KB5, PBE12, PBE14	PÜB1, KB5, KB4, PBE12	PÜB1, KB4, KB5, PBE12, PBE14	KB4, KB5, PÜB1, PBE14	PÜB3, PBE4, PBE4, PBE22, PBE23, PBE12
2.	KB2, KB5, PS1, PBE22	PBE4, PÜB3	PBE1, PBE23, PBE12, PS1, PBİ6	PS1, KB4, PBE12	
3.	PBE14, PBİ1, PBİ7	PS1, PBE12,		PÜB1, PBE24, PÜB3	

4.	PBE12, PS1	PBE23, PBE22		PBE12, KB5, PBİ5	
5.		PÜB1, PBE24, PÜB3			
6.		PS1, PBE12			

Beşinci ünite de birer kez (PBİ1) sözlü tekrar yapma, (PBİ5) derste not tutma, (PBİ6) ders kitabının kelime bölümünü kullanma, (PBİ7) kelime listesini kayıttan dinleme, (PBE1) kelimenin anlamına onun resimli sunumu ile çalışma, (KB2) ekleri kökleri analiz etme; 2 (PBE24) kelimeyi geçen konuşmadan hatırlama, üçer kez (PBE4) kelimeyi, kelimenin iş birliği içinde olduğu diğer kelimelerle ilişkilendirme, (PBE22) kelimenin yazılışına çalışma, (PBE23) ekleri ve kökleri hatırlama; dörder kez (PÜB3) kendi kendine kelime testleri yapma, (PBE14) bir kelimenin okunuşuna çalışma; beşer kez (KB4) var olan herhangi bir resim veya hareketi analiz etme, (PÜB1) hedef dilde medyayı kullanma; altışar (KB5) metinsel bağlamdan anlamı tahmin etme, (PS1) grup içinde kelimenin anlamına çalışma; 10 kez (PBE12) yeni kelimeyi cümle içinde kullanma bulunmaktadır.

Tablo 15: Pioneer Elementary Student's Book'taki 6. Ünite de Bulunan Kelime Öğrenme Stratejileri

Etkinlikler	6a	6b	6c	6d	Review
1.	PÜB1, KB4, KB5, PBE14	KB4	PBE14, KB1, KB4, KB5, PBE22, KB7, PBE12	KB4, PBE12, KB5	PBE4, KB5, PÜB3, PBE23, PBE22
2.	KB2, KB5, PBE22, PBİ6	PÜB1, PBE14, PBE15, PBE10, PBE22	KB2, KB4, KB5, PBE1, PBE22, PBE12, PS1, PBE10, PS2	PÜB1, PÜB3, PBE24	
3.	PBİ7, PBE14	KB4, PBE23, PBE22, PBE12		PBE12, KB5, KB4, KB1, PBE10, PS1, PBİ7, KB7	
4.	PÜB1, PBE24	PBE14, PBE15, PBİ7			
5.	PBE12, PS1	PBE12, PÜB1			
6.		PBE12, PS1			

Altıncı ünite de 1 kez (PS2) öğretmenin, öğrencilerin kelime listelerini veya resimlerinin doğruluğunu kontrol etmesi, (PBE1) kelimenin anlamına resimli sunumuyla çalışma, (PBE4) kelimeyi, kelimenin iş birliği içinde olduğu diğer kelimelerle ilişkilendirme, (PBİ6) ders kitabının kelime bölümünü kullanma; ikişer kez (PBE15) yeni kelimeye çalışırken onu sesli söyleme, (PBE23) ekleri ve kökleri

hatırlama, (PBE24) kelimeyi geçen konuşmadan hatırlama, (PÜB3) kendi kendine kelime testleri yapma, (KB1) konuşmanın bölümünü analiz etme, (KB2) ekleri kökleri analiz etme, (KB7) tek dilli sözlük kullanma; 3 kez (PBE10) kelimeleri gruplandırarak çalışma, 3 kez (PBİ7) kelime listesini kayıttan dinleme, 4 kez (PS1) grup içinde kelimenin anlamına çalışma; 5 kez (PBE14) bir kelimenin okunuşuna çalışma, (PÜB1) hedef dilde medyayı kullanma; 6 kez (PBE22) kelimenin yazılışına çalışma, yedişer kez (KB4) var olan herhangi bir resim veya hareketi analiz etme, (KB5) metinsel bağlamdan anlamı tahmin etme, 8 kez (PBE12) yeni kelimeyi cümle içinde kullanma bulunmaktadır.

Tablo 16: Pioneer Elementary Student's Book'taki 7. Üniteye Bulunan Kelime Öğrenme Stratejileri

Etkinlikler	7a	7b	7c	7d	Review
1.	KB4, PBE22, PBE10, PBE4	PBE1, PBE22, PBE12	KB4, PBE12,	KB4, PBE12,	KB5, PBE22, PÜB3, PBE4, PBE13
2.	PBE14, KB4, KB5	KB4, KB5, PBE12	KB5, KB4, PBE12, PBE4, PBE22	PÜB1, PBE24, KB5	
3.	PBE4, KB4 KB5, PBE10	KB2, KB5, PBE10, PBE22	PBE1, PBE4, KB5, KB7, PS1, PBE12,	KB5, PS1, PBE23, PBE12,	
4.	PBE12, PS1,	PBİ7, PBİ1, PBİ2, PBE22		PBE12, KB5, PBE10, PBE22,	
5.		PÜB1, PBE24			
6.		PBE12			

Yedinci üniteye birer kez (PBE13) kelimeyi olay dizisinde gruplama, (PBE14) bir kelimenin okunuşuna çalışma, (PBİ1) sözlü tekrar yapma, (PBİ2) yazılı tekrar yapma, (PBİ7) kelime listesini kayıttan dinleme, (KB2) ekleri kökleri analiz etme, (KB7) tek dilli sözlük kullanma, (PÜB3) kendi kendine kelime testleri yapma, (PBE23) ekleri ve kökleri hatırlama; ikişer kez (PBE1) kelimenin anlamına resimli sunumla çalışma, (PBE24) kelimeyi geçen konuşmadan hatırlama, (PÜB1) hedef dilde medyayı kullanma; 3 kez (PS1) grup içinde kelimenin anlamına çalışma; 4 kez (PBE10) kelimeleri gruplandırarak çalışma, (PBE22) kelimenin yazılışına çalışma; 5 kez (PBE4) kelimeyi, kelimenin iş birliği içinde olduğu diğer kelimelerle ilişkilendirme; 7 kez (KB4) var olan herhangi bir resim veya hareketi analiz etme, onar

kez (KB5) metinsel bağlamdan anlamı tahmin etme, (PBE12) yeni kelimeyi cümle içinde kullanma kullanılmıştır.

Tablo 17: Pioneer Elementary Student's Book'taki 8. Ünite Bulunan Kelime Öğrenme Stratejileri

Etkinlikler	8a	8b	8c	8d	Review
1.	KB5, PBE12	KB4, PBE22	KB4, KB5, PBE12, PBE4	KB4, PBE12	PBE4, PÜB3, PBE12, PBE23, PBE22
2.	KB5, KB4, KB1, PBE12	KB5, PBE12	KB4, PBE1, PBE12	PÜB1, KB4, PBE12	
3.	-	PBİ7, PBİ1	KB2, KB5, PBE22, PBE21, PS2	PBE12, KB5, KB1, PBE4, PBE22	
4.	KB2, PBE12,	PÜB1, PBE12, PBE16			
5.	PBE1, PBE14, PBİ7, PBİ1, PBE12	PS1, PBE12,			
6.	PBE12, PS1				

Sekizinci ünite 1 kez (PBE23) ekleri ve kökleri hatırlama, (PÜB3) kendi kendine kelime testleri yapma, (PBE14) bir kelimenin okunuşuna çalışma, (PBE16) kelimeyi görselleştirme, (PBE21) kelimelere birlikte çalışmak için gruplama, (PS2) öğretmenin, öğrencilerin kelime listelerini veya resimlerinin doğruluğunu kontrol etmesi; ikişer kez (KB2) ekleri kökleri analiz etme (PBİ7) kelime listesini kayıttan dinleme, (PBE1) kelimenin anlamına resimli sunumuyla çalışma, (PBİ1) sözlü tekrar yapma, (KB1) konuşmanın bölümünü analiz etme, (PÜB1) hedef dilde medyayı kullanma, (PS1) grup içinde kelimenin anlamına çalışma; 3 kez (PBE4) kelimeyi, kelimenin iş birliği içinde olduğu diğer kelimelerle ilişkilendirme; 4 kez (PBE22) kelimenin yazılışına çalışma; altışar kez (KB5) metinsel bağlamdan anlamı tahmin etme, (KB4) var olan herhangi bir resim veya hareketi analiz etme; 14 kez (PBE12) yeni kelimeyi cümle içinde kullanma kullanılmıştır.

Tablo 18: Pioneer Elementary Student's Book'taki 9. Ünite Bulunan Kelime Öğrenme Stratejileri

Etkinlikler	9a	9b	9c	9d	Review
1.	KB4, KB5, PBE12	KB4, KB5	KB4, KB5, KB1, KB7, PBE12	KB4, PBE22, PBE4	PÜB3, PBE12, PBE10, PBE23, PBE13
2.	KB5	PBE22, KB5	KB5, PBE10,	KB4, PBE12,	

			PBE22, KB5, PBE12, KB4, PS1, PS2	PÜB1, KB1	
3.	KB4, PBE12, KB2	KB2, PBE22		PS1, PBE12	
4.	PBİ7, PBİ1, PBE14	PÜB1, PBE24		PBE12, KB5, KB4, PBE4,	
5.	PS1, PBE1, PBE12	PBE1, PBE12, PS1			

Dokuzuncu ünite 1 kez (PBE13) kelimeyi olay dizisinde gruplama, 1 kez (PBİ1) sözlü tekrar yapma, (PBİ7) kelime listesini kayıttan dinleme,, 1 kez (PBE24) kelimeyi geçen konuşmadan hatırlama, (PBE14) bir kelimenin okunuşuna çalışma, 1 kez (PBE21) kelimelere birlikte çalışmak için gruplama, ikişer kez (KB2) ekleri kökleri analiz etme, (PBE1) kelimenin anlamına resimli sunumuyla çalışma, (PBE4) kelimeyi, kelimenin iş birliği içinde olduğu diğer kelimelerle ilişkilendirme, (KB1) konuşmanın bölümünü analiz etme, (PÜB1) hedef dilde medyayı kullanma, (PBE10) kelimeleri gruplandırarak çalışma; dörder kez (PBE22) kelimenin yazılışına çalışma, (PS1) grup içinde kelimenin anlamına çalışma, (PBE23) ekleri ve kökleri hatırlama, (PS2) öğretmenin, öğrencilerin kelime listelerini veya resimlerinin doğruluğunu kontrol etmesi, (KB7) tek dilli sözlük kullanma, (PÜB3) kendi kendine kelime testleri yapma; sekizer kez (KB4) var olan herhangi bir resim veya hareketi analiz etme, (KB5) metinsel bağlamdan anlamı tahmin etme, 10 kez (PBE12) yeni kelimeyi cümle içinde kullanma kullanılmıştır.

Tablo 19: Pioneer Elementary Student’s Book’taki 10. Ünite Bulunan Kelime Öğrenme Stratejileri

Etkinlikler	10a	10b	10c	10d	Review
1.	KB4, KB5, PBE10	PÜB1, KB4, KB5, PBE12, PBE14	KB7	PÜB1, PBE12, PBE22, PBE24, PBE14	PÜB3, KB5, PBE22, PBE23, PBE12
2.	PS1, PBE12,	KB4, PBE22	KB5, KB4, PBE12	PS1, PBE12, KB5	
3.	KB5, PBE22	KB2, PBE12, KB5	KB5, KB2, KB4, PBE12, PBE22	PBE12, KB5, PBE13,	
4.	PÜB3, PBE12, PBE24	PÜB1,KB1, PBE14, PBE22	PÜB1, , PS1, PBE12		
5.	PÜB3, PBE14	PBE12, PS1			
6.	PS1, PBE12,				

Onuncu ünite 1 kez (PBE10) kelimeleri gruplandırarak çalışma, (KB1) konuşmanın bölümünü analiz etme, (KB7) tek dilli sözlük kullanma, (PBE23) ekleri ve kökleri hatırlama, (PBE13) kelimeyi olay dizisinde grupta; 2 kez (KB2) ekleri kökleri analiz etme, (PBE24) kelimeyi geçen konuşmadan hatırlama, 3 kez (PÜB3) kendi kendine kelime testleri yapma; dörder kez (PÜB1) hedef dilde medyayı kullanma, (PBE14) bir kelimenin okunuşuna çalışma; beşer kez (PS1) grup içinde kelimenin anlamına çalışma, (KB4) var olan herhangi bir resim veya hareketi analiz etme, 6 kez (PBE22) kelimenin yazılışına çalışma; 9 kez (KB5) metinsel bağlamdan anlamı tahmin etme; 13 kez (PBE12) yeni kelimeyi cümle içinde kullanma kullanılmıştır.

Tablo 20: Pioneer Elementary Student's Book'taki 11. Ünite Bulunan Kelime Öğrenme Stratejileri

Etkinlikler	11a	11b	11c	11d	Review
1.	PBE14, KB4	KB4, KB5, PBE22	KB4, KB5, PBE12	KB4, PBE12, PS1, PBE14	PBE12, PBE11, PBE23, PBE4, PÜB3
2.	KB4, KB5	PBE11, KB4	PBE22, PBE12, PBE22, PÜB1, PBE14, PS1, PBE16, PS2	PÜB1, PBE24, KB4	
3.	PBE14, PBI1	KB5, PBI6,		PBE12, KB5,	
4.	KB2, KB5, PBE22, PBI6	PBE1, PBE12, PS1,			
5.	PÜB1, PBE24	PBE12			
6.	PBE1, PBE12, PS1				

On birinci ünite 1 kez (PBE24) kelimeyi geçen konuşmadan hatırlama, (PBE4) kelimeyi, kelimenin iş birliği içinde olduğu diğer kelimelerle ilişkilendirme, (PBE16) kelimeyi görselleştirme, (PBE23) ekleri ve kökleri hatırlama, (KB2) ekleri kökleri analiz etme, (PBI1) sözlü tekrar yapma, (PS2) öğretmenin, öğrencilerin kelime listelerini veya resimlerinin doğruluğunu kontrol etmesi, (PÜB3) kendi kendine kelime testleri yapma; 2 kez (PBE11) kelimeleri bir sayfada dağıtıp gruplandırarak çalışma, (PBE1) kelimenin anlamına resimli sunumuyla çalışma, (PBI6) ders kitabının kelime bölümünü kullanma; 3 kez (PÜB1) hedef dilde medyayı kullanma; 4 kez (PS1) grup içinde kelimenin anlamına çalışma, (PBE14) bir

kelimenin okunuşuna çalışma, (PBE22) kelimenin yazılışına çalışma; 6 kez (KB5) metinsel bağlamdan anlamı tahmin etme; 7 kez (KB4) var olan herhangi bir resim veya hareketi analiz etme; 8 kez (PBE12) yeni kelimeyi cümle içinde kullanma kullanılmıştır.

Tablo 21: Pioneer Elementary Student's Book'taki 12. Ünite Bulunan Kelime Öğrenme Stratejileri

Etkinlikler	12a	12b	12c	12d	Review
1.	KB4, KB5, PBE4	PÜB1, KB4, KB5, PBE12	KB4, KB5, KB7, PBE12	PBE12, KB4	PÜB3, PBE23, PBE22, PBE12
2.	PBE23, PBE22,	KB4, KB5, PBE14, PBİ1, PBE4	KB7, PBE22, KB2, PS1, PÜB1	PÜB1, PBE22, PBE14	
3.	KB5, KB2, PBİ6, PBE22	KB2, KB5, PBE22		PS1, KB5, PBE12,	
4.	PÜB3, PBE24	PBE14, PBİ1		KB4, KB5, PBE11, PBE12, PBE22, PBE23	
5.	PBE12, PS1	PS1, PBE12,			
6.	PS1, PBE12				

On ikinci ünite 1 kez (PBİ6) ders kitabının kelime bölümünü kullanma,, (PBE11) kelimeleri bir sayfada dağıtıp gruplandırarak çalışma, (PBE24) kelimeyi geçen konuşmadan hatırlama; ikişer kez (KB7) tek dilli sözlük kullanma, (PBE4) kelimeyi kelimenin iş birliği içinde olduğu diğer kelimelerle ilişkilendirme, (PBİ1) sözlü tekrar yapma, (PÜB3) kendi kendine kelime testleri yapma; üçer kez (PBE14) bir kelimenin okunuşuna çalışma, (KB2) ekleri kökleri analiz etme, (PBE23) ekleri ve kökleri hatırlama (PÜB1) hedef dilde medyayı kullanma; 5 kez (PS1) grup içinde kelimenin anlamına çalışma, 6 kez (KB4) var olan herhangi bir resim veya hareketi analiz etme; 7 kez (PBE22) kelimenin yazılışına çalışma; 8 kez (KB5) metinsel bağlamdan anlamı tahmin etme; 9 kez (PBE12) yeni kelimeyi cümle içinde kullanma kullanılmıştır.

Tablo 22: Pioneer Elementary Student's Book'taki Bütün Ünitelerde Yer Alan Kelime Öğrenme Stratejilerinin Toplamı

	1. Ünite	2. Ünite	3. Ünite	4. Ünite	5. Ünite	6. Ünite	7. Ünite	8. Ünite	9. Ünite	10. Ünite	11. Ünite	12. Ünite	Toplam
KEŞFETME STRATEJİLERİ													
Belirleme													

Stratejileri													
KB1: Konuşmanın bölümünü analiz etme,	2	-	-	-	-	2	-	2	2	1	-	-	9
KB2: Ekleri kökleri analiz etme,	8	2	3	2	1	2	1	2	2	2	1	3	29
KB3: Ana dilinde aynı kökten gelen kelimeleri kontrol etme,	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
KB4: Var olan herhangi bir resim veya hareketi analiz etme,	9	7	7	6	5	7	7	6	8	5	7	6	80
KB5: Metinsel bağlamdan anlamı tahmin etme,	2	4	5	5	6	7	10	6	8	9	6	8	76
KB6: İkidilli sözlük kullanma,	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
KB7: Tek dilli sözlük kullanma,	-	-	-	-	-	2	1	-	1	1	-	2	7
KB8: Kelime listeleri yapma,	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
KB9: Resimli kartlar kullanma.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Sosyal Stratejiler													
KS1: Yeni bir kelimenin anlamını ve eş anlamını öğretmene sorma,	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
KS2: Yeni bir kelimenin eş anlamlısını öğretmene sorma,	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
KS3: Kelimenin anlamını sınıf arkadaşına sorma,	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
KS4: Öğretmene yeni kelime ile kurulmuş bir cümle sorma,	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
KS5: Grup çalışmasında yeni kelimenin anlamını keşfetme.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
PEKİŞTİRME STRATEJİLERİ													
Sosyal Stratejiler													
PS1: Grup içinde kelimenin anlamına çalışma,	4	2	3	2	1	-	-	-	-	-	-	-	12
PS2: Öğretmenin, öğrencilerin kelime listelerini veya resimlerinin	1	-	-	-	-	1	1	1	-	-	1	-	5

doğruluğunu kontrol etmesi,													
PS3: Anadili öğrenilen dil olan kişilerle iletişim kurma.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Bellek Stratejileri													
PBE1: Kelimenin anlamına onun resimli sunumu ile çalışma,	-	-	1	2	1	1	2	2	2	-	2	-	13
PBE2: Kelimenin anlamını resimleştirme,	-	-		-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
PBE3: Kelimeyi önceki kişisel tecrübeye bağlama,	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
PBE4: Kelimeyi, kelimenin iş birliği içinde olduğu diğer kelimelerle ilişkilendirme,	-	2	-	2	3	1	5	3	2	-	1	2	21
PBE5: Kelimeyi eş ve zıt anlamlarıyla bağlama,	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
PBE6: Anlam haritaları kullanma,	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
PBE7: Dereceli sıfatlar için ölççekler kullanma,	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
PBE8: Peg yöntemi,	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
PBE9: Logi yöntemi,	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
PBE10: Kelimeleri gruplandırarak çalışma,	-	2	2	1	-	3	4	-	2	1	-	-	15
PBE11: Kelimeleri bir sayfada dağıtıp gruplandırarak çalışma,	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
PBE12: Yeni kelimeyi cümle içinde kullanma,	8	12	10	9	10	8	10	14	10	13	12	9	125
PBE13: Kelimeyi olay dizisinde gruplama,	-	1	1	1	-	-	1	-	1	1	-	-	6
PBE14: Bir kelimenin okunuşuna çalışma,	-	4	1	1	4	5	1	1	1	4	4	3	29
PBE15: Yeni kelimeye çalışırken onu sesli söyleme,	1	-	-	2	-	2	-	-	-	-	-	-	5

PBE16: Kelimeyi görselleştirme,	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	1	-	3
PBE17: Kelimenin ilk harfinin altını çizme,	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
PBE18: Kelimeyi şekille ifade etme,	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
PBE19: Kelimenin anlamını görselleştirme,	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
PBE20: Anahtar kelime yöntemini kullanma,	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
PBE21: Kelimelere birlikte çalışmak için gruplama,	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
PBE22: Kelimenin yazılışına çalışma,	2	4	4	4	3	6	7	4	4	6	4	7	55
PBE23: Ekleri ve kökleri hatırlama,	3	3	2	1	3	2	1	1	1	1	1	3	22
PBE24: Kelimeyi geçen konuşmadan hatırlama,	-	3	2	2	2	2	2	-	1	2	2	1	19
PBE25: Kelimeleri bir deyimle beraber öğrenme,	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
PBE26: Anlam haritaları kullanma,	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
PBE27: Yeni bir kelime öğrenirken hareketler kullanma.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Bilişsel Stratejiler													
PBI1: Sözlü tekrar yapma,	-	2	1	1	1	-	1	2	1	-	1	2	12
PBI2: Yazılı tekrar yapma,	1	3	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	6
PBI3: Kelime listeleri oluşturma,	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
PBI4: Resimli kartlar oluşturma,	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
PBI5: Derste not tutma,	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
PBI6: Ders kitabının kelime bölümünü kullanma,	-	1	-	-	1	1	-	-	-	-	2	1	6
PBI7: Kelime listesini kayıttan dinleme,	-	2	3	2	1	3	1	2	1	-	-	-	15
PBI8: Nesnelerin üzerine hedef dildeki karşılıklarını yazan etiketler	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0

yapıştırma,													
PBI9: Kelime defteri tutma.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Üstbilişsel Stratejiler													
PÜB1: Hedef dilde medyayı kullanma,	2	2	1	3	5	5	2	2	2	4	3	3	34
PÜB2: Tekrarı artırmak için az kullanılan kelimeleri kullanma,	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
PÜB3: Kendi kendine kelime testleri yapma,	1	1	1	1	4	2	1	1	1	3	1	2	19
PÜB4: Yeni kelimeyi atlama, geçme,	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
PÜB5: Zaman geçse de kelimeye çalışmaya devam etme.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0

En sık kullanılan kelime öğrenme stratejilesinin ne olduğuna bakıldığında ilk sırada (PBE12) yeni kelimeyi cümle içinde kullanma stratejisi olduğu görülür. Kitapta kullanılan diğer stratejiler ise 80 kez (KB4) var olan herhangi bir resim veya hareketi analiz etme, 76 kez kullanılan (KB5) metinsel bağlamdan anlamı tahmin etmedir. 55 kez (PBE22) kelimenin yazılışına çalışma, 34 kez (PÜB1) hedef dilde medyayı kullanma, 29 kez (KB2) ekleri kökleri analiz etme ve (PBE14) bir kelimenin okunuşuna çalışma, 19 kez (PBE24) kelimeyi geçen konuşmadan hatırlama, 22 kez (PBE23) ekleri kökleri hatırlama, 21 kez (PBE4) kelimeyi, kelimenin iş birliği içinde olduğu diğer kelimelerle ilişkilendirme, 19 kez (PÜB3) kendi kendine kelime testleri yapma, 15 kez (PBE10) kelimeleri gruplandırarak çalışma, 13 kez (PBE1) kelimenin anlamına onun resimli sunumu ile çalışma, 12 kez (PBİ1) sözlü tekrar yapma ve (PS1) grup içinde kelimenin anlamına çalışma, 9 kez (KB1) konuşmanın bölümünü analiz etme, 7 kez (KB7) tek dilli sözlük kullanma, 6 kez (PBE13) kelimeyi olay dizininde gruplama; (PBİ2) yazılı tekrar yapma ve (PBİ6) ders kitabının kelime bölümünü kullanma, 5 kez (PBE15) yeni kelimeye çalışırken onu sesli söyleme ve (PS2) öğretmenin, öğrencilerin kelime listelerini veya resimlerinin doğruluğunu kontrol etmesi, 3 kez (PBE16) kelimeyi görselleştirme, birer kez (PBİ5) derste not tutma; (PBE21) kelimelere birlikte çalışmak

için grupta; (PBE5) kelimeyi eş ve zıt anlamlarıyla bağlama; (PBE3) kelimeyi önceki kişisel tecrübeye bağlama; (KS5) grup çalışmasında yeni kelimenin anlamını keşfetme; (KS3) kelimenin anlamını sınıf arkadaşına sorma stratejileridir.

Kitapta yer verilmeyen stratejiler (KB3) ana dilinde aynı kökten gelen kelimeleri kontrol etme, (KB6) ikidilli sözlük kullanma, (KB8) kelime listeleri yapma, (KB9) resimli kartlar kullanma, (KS1) yeni bir kelimenin anlamını ve eş anlamını öğretmene sorma, (KS2) yeni bir kelimenin eş anlamlısını öğretmene sorma, (KS4) öğretmene yeni kelime ile kurulmuş bir cümle sorma, (PS3) anadili öğrenilen dil olan kişilerle iletişim kurma, (PBE6) anlam haritaları kullanma, (PBE7) dereceli sıfatlar için ölçekler kullanma, (PBE8) peg (çağırışım) yöntemi, (PBE9) logi (yerleşim) yöntemi, (PBE11) kelimeleri bir sayfada dağıtıp gruplandırarak çalışma, (PBE17) kelimenin ilk harfinin altını çizme, (PBE18) kelimeyi şekille ifade etme, (PBE19) kelimenin anlamını görselleştirme, (PBE20) anahtar kelime yöntemini kullanma, (PBE25) kelimeleri bir deyimle beraber öğrenme, (PBE26) anlam haritaları kullanma, (PBE27) yeni bir kelime öğrenirken hareketler kullanma, (PBİ3) kelime listeleri oluşturma, (PBİ4) resimli kartlar oluşturma, (PBİ8) nesnelerin üzerine hedef dildeki karşılıklarını yazan etiketler yapıştırma, (PBİ9) kelime defteri tutma, (PÜB2) tekrarı artırmak için az kullanılan kelimeleri kullanma, (PÜB4) yeni kelimeyi atlama, (PÜB5) zaman geçse de kelimeye çalışmaya devam etme stratejileridir.

4.1.3. Pioneer Elementary Student's Book ile Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabındaki Kelime Öğrenme Stratejilerinin Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular

Bu bölümde Yedi İklim Türkçe A1 ders kitabından elde edilen bulgularla Pioneer Elementary Student's Book ders kitabından elde edilen bulgulardan hareketle her iki ders kitabında bulunan kelime öğrenme stratejilerinin belirlenerek bu kitaplarda kaçar kez kullanıldıklarına ilişkin bulguların iki ders kitabının tablolar hâlinde karşılaştırılması yoluyla sunulmuştur. Tablo 23'de bazı stratejilerin her iki ders kitabında ortak olarak kullanıldığı, bazı stratejilere ortak olarak yer verilmediği görülmektedir.

Tablo 23: Pioneer Elementary Student's Book ile Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabındaki Kelime Öğrenme Stratejilerinin Karşılaştırılması

	Pioneer Elementary Student's Book	Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı
KEŞFETME STRATEJİLERİ		
Belirleme Stratejileri		
KB1: Konuşmanın bölümünü analiz etme,	9	0
KB2: Ekleri kökleri analiz etme,	29	33
KB3: Ana dilinde aynı kökten gelen kelimeleri kontrol etme,	0	0
KB4: Var olan herhangi bir resim veya hareketi analiz etme,	80	119
KB5: Metinsel bağlamdan anlamı tahmin etme,	76	78
KB6: İkidilli sözlük kullanma,	0	0
KB7: Tek dilli sözlük kullanma,	7	0
KB8: Kelime listeleri yapma,	0	0
KB9: Resimli kartlar kullanma.	0	0
Sosyal Stratejiler		
KS1: Yeni bir kelimenin anlamını ve eş anlamını öğretmene sorma,	0	0
KS2: Yeni bir kelimenin eş anlamlısını öğretmene sorma,	0	0
KS3: Kelimenin anlamını sınıf arkadaşına sorma,	1	0
KS4: Öğretmene yeni kelime ile kurulmuş bir cümle sorma,	0	0
KS5: Grup çalışmasında yeni kelimenin anlamını keşfetme.	1	0
PEKİŞTİRME STRATEJİLERİ		
Sosyal Stratejiler		
PS1: Grup içinde kelimenin anlamına çalışma,	12	12
PS2: Öğretmenin, öğrencilerin kelime listelerini veya resimlerinin doğruluğunu kontrol etmesi,	5	0
PS3: Anadili öğrenilen dil olan kişilerle iletişim kurma.	0	0
Bellek Stratejileri		
PBE1: Kelimenin anlamına onun resimli sunumu ile çalışma,	13	18
PBE2: Kelimenin anlamını resimleştirme,	0	0

PBE3: Kelimeyi önceki kişisel tecrübeye bağlama,	1	0
PBE4: Kelimeyi, kelimenin iş birliği içinde olduğu diğer kelimelerle ilişkilendirme,	21	7
PBE5: Kelimeyi eş ve zıt anlamlarıyla bağlama,	1	2
PBE6: Anlam haritaları kullanma,	0	0
PBE7: Dereceli sıfatlar için ölçekler kullanma,	0	0
PBE8: Peg yöntemi,	0	0
PBE9: Logi yöntemi,	0	0
PBE10: Kelimeleri gruplandırarak çalışma,	15	6
PBE11: Kelimeleri bir sayfada dağıtıp gruplandırarak çalışma,	0	0
PBE12: Yeni kelimeyi cümle içinde kullanma,	125	99
PBE13: Kelimeyi olay dizisinde gruplama,	6	4
PBE14: Bir kelimenin okunuşuna çalışma,	29	11
PBE15: Yeni kelimeye çalışırken onu sesli söyleme,	5	0
PBE16: Kelimeyi görselleştirme,	3	0
PBE17: Kelimenin ilk harfinin altını çizme,	0	0
PBE18: Kelimeyi şekille ifade etme,	0	0
PBE19: Kelimenin anlamını görselleştirme,	0	0
PBE20: Anahtar kelime yöntemini kullanma,	0	0
PBE21: Kelimelere birlikte çalışmak için gruplama,	1	0
PBE22: Kelimenin yazılışına çalışma,	55	47
PBE23: Ekleri ve kökleri hatırlama,	22	14
PBE24: Kelimeyi geçen konuşmadan hatırlama,	19	2
PBE25: Kelimeleri bir deyimle beraber öğrenme,	0	0
PBE26: Anlam haritaları kullanma,	0	0
PBE27: Yeni bir kelime öğrenirken hareketler kullanma.	0	0
Bilişsel Stratejiler		
PBi1: Sözlü tekrar yapma,	12	13
PBi2: Yazılı tekrar yapma,	6	21
PBi3: Kelime listeleri oluşturma,	0	0
PBi4: Resimli kartlar oluşturma,	0	0
PBi5: Derste not tutma,	1	0
PBi6: Ders kitabının kelime bölümünü kullanma,	6	26

PBİ7: Kelime listesini kayıttan dinleme,	15	2
PBİ8: Nesnelerin üzerine hedef dildeki karşılıklarını yazan etiketler yapıştırma,	0	0
PBİ9: Kelime defteri tutma.	0	0
Üstbilişsel Stratejileri		
PÜB1: Hedef dilde medyayı kullanma,	34	10
PÜB2: Tekrarı artırmak için az kullanılan kelimeleri kullanma,	0	0
PÜB3: Kendi kendine kelime testleri yapma,	19	21
PÜB4: Yeni kelimeyi atlama, geçme,	0	0
PÜB5: Zaman geçse de kelimeye çalışmaya devam etme.	0	1

Tablo incelendiğinde Pioneer Student's Book ile Yedi İklim Türkçe A1 ders kitabında ortak olarak bulunan kelime öğrenme stratejileri şunlardır: (KB2) ekleri kökleri analiz etme, (KB4) var olan herhangi bir resim veya hareketi analiz etme, (KB5) metinsel bağlamdan anlamı tahmin etme, (PBE1) kelimenin anlamına onun resimli sunumu ile çalışma, (PBE4) kelimeyi, kelimenin iş birliği içinde olduğu diğer kelimelerle ilişkilendirme, (PBE5) kelimeyi eş ve zıt anlamlarıyla bağlama, (PBE10) kelimeleri gruplandırarak çalışma, (PBE12) yeni kelimeyi cümle içinde kullanma, (PBE13) kelimeyi olay dizisinde grupta, (PBE14) bir kelimenin okunuşuna çalışma, (PBE22) kelimenin yazılışına çalışma, (PBE23) ekleri ve kökleri hatırlama, (PBE24) kelimeyi geçen konuşmadan hatırlama, (PS1) grup içinde kelimenin anlamına çalışma, (PBİ1) sözlü tekrar yapma, (PBİ2) yazılı tekrar yapma, (PBİ6) ders kitabının kelime bölümünü kullanma, (PBİ7) kelime listesini kayıttan dinleme, (PÜB1) hedef dilde medyayı kullanma, (PÜB3) kendi kendine kelime testleri yapma.

Her iki ders kitabında da kullanılmayan kelime öğrenme stratejilerinin (KB3) ana dilinde aynı kökten gelen kelimeleri kontrol etme, (KB6) iki dilli sözlük kullanma, (KB8) kelime listeleri yapma, (KB9) resimli kartlar kullanma, (KS1) yeni bir kelimenin anlamını ve eş anlamını öğretmene sorma, (KS2) yeni bir kelimenin eş anlamlısını öğretmene sorma, (KS4) öğretmene yeni kelime ile kurulmuş bir cümle sorma, (PS3) ana dili öğrenilen dil olan kişilerle iletişim kurma, (PBE2) kelimenin anlamını resimleştirme, (PBE6) anlam haritaları kullanma, (PBE7) dereceli sıfatlar için

ölçekler kullanma, (PBE8) peg (çağırışım) yöntemi, (PBE9) logi (yerleşim) yöntemi, (PBE11) kelimeleri bir sayfada dağıtıp gruplandırarak çalışma, (PBE17) kelimenin ilk harfinin altını çizme, (PBE18) kelimeyi şekille ifade etme, (PBE19) kelimenin anlamını görselleştirme, (PBE20) anahtar kelime yöntemini kullanma, (PBE25) kelimeleri bir deyimle beraber öğrenme, (PBE26) anlam haritaları kullanma, (PBE27) yeni bir kelime öğrenirken hareketler kullanma, (PBİ3) kelime listeleri oluşturma, (PBİ4) resimli kartlar oluşturma, (PBİ8) nesnelerin üzerine hedef dildeki karşılıklarını yazan etiketler yapıştırma, (PBİ9) kelime defteri tutma, (PÜB2) tekrarı artırmak için az kullanılan kelimeleri kullanma, (PÜB4) yeni kelimeyi atlama, geçme stratejileridir.

4.2. Söz Varlığına İlişkin Bulgular

4.2.1. Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'ndaki Söz Varlığına İlişkin Bulgular

Yedi İklim A1 Türkçe Ders Kitabı'nda farklı söz varlığı sayısı 2.469'dur. Bunların 83'ü ders kitabında geçen sayılar, 318'i özel isimlerdir. Ders kitabında 34 farklı kalıp söz, 11 farklı ikileme, 61 farklı deyim, 2 farklı atasözü, özel isimler ve sayılar hariç 1960 farklı kelime bulunmaktadır.

Ders kitabında en sık kullanılan 100 söz varlığı unsurlarından en sık kullanılan 100 tanesi aşağıdaki listede sıklık sayısı ile birlikte verilmiştir:

Tablo 24: Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'nda En Sık Kullanılan 100 Söz Varlığı

34 onlar	40 güzel
34 Esra	40 Asuman
34 kullan-	41 aile
35 incele-	41 on
35 ye-	41 konuş-
35 akşam	42 değil
35 sabah	42 oda
36 başla-	42 sıfır
37 tatil	43 arkadaş
37 Mustafa	43 hafta sonu
38 dünya	43 kelime
38 kadar	43 lira
38 nasıl	44 Ali,
38 pazar	44 çık-
39 iyi günler (kalıp söz)	45 bilgisayar
39 Kemal	45 çocuk
39 de-	45 kilo/kilogram
	45 iki

46 masa
46 dinle-
47 otur-
47 biz
47 bura
47 da
47 iş
48 uçak
49 al-
49 önce
50 meslek
50 zaman
60 baba
61 kim
61 öğrenci
62 daha
64 bey
64 yok
65 sınıf
66 en
69 anne
69 sev-
70 okul
70 yaz-
70 tamamla-
70 ol-
71 telefon
72 gel-
72 iste-
73 Murat
74 gün
74 merhaba
75 nerede
76 sen
80 o
85 hanım
87 ad
91 de
95 hangi
99 ev
99 saat
103 yap-
106 sonra
130 oku-
151 bu
151 çok
172 git-
183 ile
195 ne
213 var
232 ben
233 bir
246 ve

55 teşekkür et-
51 cevapla-
51 hava
52 ilgili
52 siz
52 Ahmet,
52 Filiz,
53 evet
53 öğretmen
55 Derya,
58 iyi
58 kaç

4.2.1.1. Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'ndaki Kelime Hazinesine İlişkin Bulgular

Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'ndaki farklı kelime sayısı 1960'tır ancak bu sayı özel isimlerin ve sayıların listeden çıkarılmasıyla elde edilmiştir. Kelime hazinesinin sıklığı 16.340 olarak belirlenmiştir. Aşağıdaki listede, Yedi İklim A1 Türkçe Ders Kitabı'ndaki kelime hazinesi alfabetik olarak sıralanmıştır.

Tablo 25: Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'ndaki Kelime Hazinesinin Alfabetik Sıralaması

6 abla	41 aile	69 anne
5 acaba	4 ailece	8 anneanne
2 aceleci	7 aile sağlığı merkezi	2 annecik
2 acele et-	3 ait	3 anons
1 acenta	1 akıl	11 apartman
8 acentacı	5 akıllı	14 ara
3 aç	5 ak-	30 araba
2 aç	35 akşam	2 arabacı
14 açık	2 akşam yemeği	15 araç
1 açıkça	2 akvaryum	19 ara-
7 açıkla-	49 al-	3 Aralık (ay)
4 açıklama	2 alan	2 araştırma
13 açıl-	4 alet	2 araştı-
10 aç-	2 alfabe	1 arayabil-
1 acı	7 alın	20 arka
4 acık-	18 alışveriş	43 arkadaş
3 acılı	4 alışveriş+merkezi	2 arkadaşlık et-
2 acı-	2 alkışla-	2 arkeolog
87 ad	18 alo	4 arkeoloji
2 ada	12 alt	4 armut
13 adam	6 altın	1 art-
3 Adana	27 ama	2 artık
2 Adana kebabı	2 aman (ünlem)	2 artır-
3 aday	4 amca	2 arzu et-
6 adet	1 ameliyat	2 asansör
4 adet (sayı)	1 ameliyat yap-	11 aşağı
24 adres	2 amin	2 aşçı
1 ad tefggtamlaması	7 an	2 aşk
3 affet-	1 ana	1 asıl
1 afiyet	9 anahtar	2 asker
8 ağabey	3 ana+sayfa	1 askerlik
25 ağaç	2 anı	3 askı
4 ağır	14 anla-	3 aslan
9 ağız	2 anlam	4 aslında
15 ağla-	2 anlaş-	6 at
3 ağrı	32 anlat-	5 at-
9 ağrı-	9 anlatabil-	4 ateş
2 ağrı kesici	1 anlatım	2 atkı
5 ağustos	25 anlayabil-	3 atla-

3 atlet (sporcu)
2 atlı
2 av
7 avlu
3 avuç
10 avukat
4 avukatlık
17 ay
1 ay (gök cismi)
6 ayak
9 ayakkabı
5 ayakkabılık
2 aydınlık
4 ayı
1 ayırt+edebil-
4 ayna
10 aynı
12 ayran
6 ayrıca
5 ayrıl-
4 az
1 azal-
2 azalmak
60 baba
9 babaanne
5 babacık
6 bacak
1 bağır-
5 bağla-
3 bağlantı
1 bağlı
17 bahçe
4 bahçıvan
3 bahset-
29 bak-
3 bakır
1 bakırcı
3 bakırcılık
6 bakkal
14 baklava
1 bal
21 balık
12 balıkçı
4 balina
6 balkon
5 balon
8 banka
1 bank
5 banyo yap-
3 banyo
2 baraj
11 bardak
2 basamak
15 baş

3 başarı
1 başarılı
2 başbakan
10 başka
1 başkent
36 başla-
1 başlık
4 başvur-
5 başvuru
2 basınç
31 basit
2 basket
2 basketbol
2 bas-
2 batarya
6 batı
5 bavul
27 bayram
6 bayram harçlığı
5 bayramlaş-
2 bayramlık
10 bayram namazı
1 bayram şekeri
6 bazen
8 bazı
12 bebek
16 beceri
2 bedava
2 beden
1 beden dili
10 beğen-
5 beğeni
1 bekar
1 bekarlık
31 bekle-
3 bel
2 belde
1 belediye
1 belirli+geçmiş+zaman
2 belirt-
3 belki
3 belli
2 belli ol-
232 ben
6 bence
2 benzer
3 beraber
3 berber
2 bereket
16 beri
2 besle-
4 betimleme
64 bey

8 beyaz
2 beyaz peynir
4 beyefendi
1 bigisayar
2 bildirim
32 bilet
11 bilgi
45 bilgisayar
3 bilgisayarci
1 bilgisayar masası
2 bilim adamı
19 bil-
1 bilye
5 bina
25 bin-
17 biraz
2 birbiri
11 birçok
10 birkaç
18 birlikte
15 bisiklet
2 bitir-
13 bit-
4 biyoloji
47 biz
1 boğa
2 boğaz
4 bol
2 bölge
2 böl-
25 bölüm
5 borç
1 börek
14 boş
4 boşluk
1 boşuna
13 boy
1 boyacı
6 boya-
1 boyat-
1 böyle
2 böylece
1 boylu
2 boyun
3 boyun
1 boyunca
2 bozul-
151 bu
1 bu arada
22 buçuk
7 büfe
33 bugün
1 bugünlük
15 bul-

1 bulabil-
2 bulaşık
2 bulaşık makinesi
3 bulun-
1 bulunma hâl eki
3 buluş-
4 bulut
10 bulutlu
2 bulvar
2 bunaltıcı
10 bunlar
47 bura
3 burç
10 burun
6 bütün
31 büyük
1 büyükanne
6 buyur-
1 buz
6 buzdolabı
8 cadde
4 cam
10 cami
7 can
7 canlandır-
2 canlan-
8 cep
2 ceket
1 cennet
14 cep telefonu
7 cetvel
9 cevap
51 cevapla-
3 cevizli
2 çabuk
1 çabuk ol-
4 çadır
6 çağır-
4 çağrı
13 çal-
17 çalış-
3 çalışkan
9 çalışma
1 çalışma odası
1 çalıştır-
4 çam
2 çamaşır makinesi
20 çanta
3 çardak
2 çarp-
12 çarşamba
9 çarşı
1 çatal
20 çay

2 çaydanlık
1 çekmece
4 çek-
2 çelimsiz
3 çeşitli
3 çevirmeli
10 çevre
11 çeyrek
16 çiçek
5 çift
44 çık-
5 çıkar-
3 çıkış
7 çıkış kapısı
4 çikolata
2 çilek
3 çilingir
4 çimen
2 çim
2 çipura
2 çita
4 çiz-
2 çizgili
3 çizme
45 çocuk
2 çocukluk
1 çoğu
151 çok
1 çokluk eki
2 çok-
5 çorap
7 çorba
1 çöz-
15 çünkü
2 ciddi
3 ciğer
2 cisim
2 civciv
1 .com
8 cuma
8 cumartesi
31 cümle
8 cüzdan
47 da
13 dağ
1 dağcı
2 dağcılık
1 dağ havası
62 daha
1 dahil
1 daima
9 daire
15 dakika
4 dal

6 damat
1 damla
1 davet
5 davetiye
3 davetli
2 davran-
3 davul
3 dayanıklı
1 dayan-
12 dayı
91 de
9 dede
1 dedecik
39 de-
5 defa
18 defter
1 değer
14 değerlendir-
10 değerlendirme
2 değerli
42 değil
1 değişik
3 değişiklik
4 değiştir-
4 demet
2 demlik
11 deniz
7 derece
18 ders
4 derslik
1 ders programı
3 derya kuzusu
2 devam
10 devam et-
3 devamlı
11 diğer
3 dıt (meşgul sesi)
3 dik-
5 dikkat
2 dikkatli
2 dikte
9 dil (lisan)
15 dil bilgisi
2 dilek
2 dile-
3 dilim
1 dil (organ)
46 dinle-
6 dinlen-
2 dirsek
10 dışarı
7 dış
3 dışçı
1 dış hekimi

2 dış
1 dış kapı
3 diyalog
3 diyet
2 diz
1 dizi
1 dizin
2 doğa
5 doğa yürüyüşü
2 doğ-
33 doğru
5 doğu
7 doğum günü
10 doğum tarihi
3 doğum yeri
32 doktor
4 doktorluk
1 doktor önlüğü
4 dokun-
1 dokunmalı
3 dokunmatik
2 dolap
7 dolaş-
2 dolayı
2 dol-
15 doldur-
1 doldurabil-
3 dolmuş
7 dolu
7 domates
21 dön-
5 dondurma
2 dondurucu
2 dönem
10 döner
3 dönüş
3 dost
2 dosya
1 doy-
2 doyur-
1 dua
3 dudak
2 düdü
17 düğün
2 düğün çorbası
1 düğün daveti
1 dükkân
5 duman
17 dün
4 dünkü
38 dünya
9 dur-
4 durak
13 durum

2 düşün-
1 düş-
5 düşün-
2 düşür-
3 dut
9 duvar
7 duy-
2 duygu
2 duygulan-
2 düzen
1 düzenlen-
4 düzenli
3 eczacı
1 eczane
4 edebiyat
2 et-
6 efendi
6 eğitim
4 eğitim fakültesi
3 eğlenceli
10 eğlen-
1 egzersiz
2 egzersiz yap-
1 ek
3 ekim(ay)
15 ekmek
2 eksik
1 eksi
8 el
2 ela
6 elbette
11 elbise
3 elbise dolabı
2 eldiven
12 el
12 elma
6 elveda
2 emek
3 emekli
2 emir
3 emlakçı
4 emniyet
3 emniyet kemeri
66 en
1 enişte
2 e-posta
2 erkek
1 erkek kardeş
11 erken
1 ertesi
2 eser
4 eş
3 eşek
25 eşleştir-

2 eşofman
1 eşsiz
8 eşya
2 es-
12 eski
2 esna
9 et
2 et-
1 etkile-
7 etkinlik
5 etraf
99 ev
1 evcil
1 evcil hayvan
53 evet
4 ev hanımı
2 evlat
8 evlen-
4 evli
2 evlilik
1 ev sahibi
1 evsiz
3 ev telefonu
1 ey (ünlem)
2 eylül
2 eyvah
1 ezik
2 ezogelin
2 ezogelin çorbası
2 fabrika
2 fakir
9 fakülte
4 fare
13 farklı
1 fasulye
1 fatura
4 fayda
9 fayton
5 fazla
2 felsefe
3 fiil
2 fikir
3 fıkra
4 fil
11 film
2 fincan
4 fındık
3 fırçala-
13 fırın
1 fırıncı
1 fırla-
2 firma
2 fırtınalı
4 fıstık

8 fiyat
2 fizik
1 fiziki
8 form
11 fotoğraf
3 fotoğrafçı
2 fotoğraflı
9 fotoğraf makinesi
11 futbol
1 gardrop
11 garson
14 gazete
10 gece
4 gecelik
7 geç
8 geçen
22 geç-
2 geçir-
3 geçmiş
2 gecik-
2 gecikmeli
72 gel-
16 gelecek
1 gelecek zaman
2 geleneksel
3 gelin
2 geliştir-
8 gemi
8 genç
4 genel
7 genellikle
3 geniş
1 gerçek
3 gerçekten
2 gerektir-
5 geri
9 getir-
2 geveze
8 gez-
1 gezdir-
21 gezi
14 gibi
172 git-
19 gir-
4 giriş
2 gitar
14 giy-
3 giyim
3 giysi
2 gizemli
2 gol
8 göğüs
3 gök gürültüsü
5 gökkuşağı

4 gökyüzü
11 gömlek
5 gönder-
1 gönül
22 gör-
9 göre
5 görev
18 görevli
8 görsel
2 görüntülü
2 görünüm
10 görüş-
3 göster-
15 götür-
2 gövde
13 göz
1 gözle-
5 göz
11 gözlük
2 gözyaşı
3 gram
2 gri
6 güçlü
10 gül-
4 gül(çiçek)
1 güler yüzlü
4 gümüş
74 gün
2 gündüz
8 güneş
3 güneş gözlüğü
4 güneşlen-
17 güneşli
7 güney
1 güneybatı
1 güneydoğu
1 günlerce
19 günlük
1 gürle-
2 gürültü
6 güvenlik
3 güvercin
40 güzel
2 güzel sanatlar
7 haber
5 haberci
5 haberleş-
2 haberleşme
6 hafif
18 hafta
4 hafta içi
1 haftalarca
6 haftalık
43 hafta sonu

2 hak
2 hakem
13 hakkında
14 hala
2 hala kızı
2 hala oğlu
5 hâl
4 hâl eki
1 halk
2 hamam
4 hamsi
2 han
95 hangi
85 hanım
9 hanımefendi
2 harçlık
1 hareket
12 hareket et-
2 harf
2 harika
6 harita
6 hasta
1 hastalık
11 hastane
1 hat
2 hatırla-
1 hatırlat-
2 hatta
51 hava
9 havaalanı
3 hava durumu
1 hava raporu
4 havayolu
3 havlu
3 havuç
6 havuz
5 hayal
15 hayat
15 haydi
25 hayır
2 hayırlı
19 hayvan
2 hayvanat bahçesi
4 hazır
4 haziran
14 hazırla-
19 hazırlık
1 hazırlık yap-
6 hediye
2 hediye
1 hediye
2 hediye et-
2 helal
4 hem

18 hemen
6 hemşire
1 hemşire
1 hemşirelik
2 henüz
8 hep
6 hepimiz
3 hepsi
19 her
2 herhangi
9 herkes
3 her
4 hesap
9 heyecan
16 heyecanlı
13 hiç
3 hiçbir
2 hikaye
1 hımm
2 hırka
2 hırsız
2 hırsızlık
3 hız
12 hızlı
2 hizmet
19 hobi
2 hoca
2 hoparlör
1 hopla-
1 horoz
1 hoş
1 hoşlan-
8 hostes
2 hüzünlen-
2 huzurlu
2 ırmak
1 ışık
23 iç
25 iç-
6 içecek
5 içeri
34 için
1 idare
1 iddia
29 ifade
2 iğne
1 ihlamur
1 ihtiyaç
1 ihtiyar
2 iki katlı
1 ikiniz
3 ikram et-
1 il
6 ilaç

3 ilan
8 ilçe
183 ile
16 ileri
3 ilerle-
5 iletişim aracı
11 iletişim
3 ilgi
2 ilgi alanı
52 ilgili
2 ilginç
3 ılık
1 ilişki
2 ilişkin
25 ilk
9 ilkbahar
3 ilkokul
3 imam
3 imza
8 ince
35 incele-
2 incir
7 indirim
1 inek
1 in-
5 iniş
30 insan
3 inşallah
25 internet
4 ip
3 iptal
3 iptal ol-
3 ırmak
1 ise
47 iş
2 iş merkezi
3 işaret
22 işaretle-
3 ışık
8 iş yeri
2 isim
2 isimli
1 isim tamlaması
2 ısıt-
1 iskender (yemek)
5 ıslak
2 ıslan-
1 ispanak
7 istasyon
72 iste-
5 istek
2 itfaiyeci
1 iyelik eki
58 iyi

1 iyilik
4 ızgara
3 izle-
3 jandarma
1 jeton
2 jilet
2 jokey
5 kabin
2 kablo
2 kabul et-
58 kaç
9 kaçınıcı
2 kaç-
38 kadar
5 kadın
2 kafa
22 kahvaltı
20 kahvaltı et-
6 kahve
5 kahverengi
15 kal-
14 kalabalık
1 kalp
4 kalın
20 kalıp
22 kalk-
1 kalp
2 kamp
1 Kanadalı
2 kanat
7 kanepa
3 kangal
2 kanguru
4 kantin
5 kapak
4 kapalı
4 kapan-
4 kapat-
22 kapı
2 kapıcı
1 kapılı
2 kapla-
2 kaplan
3 kaplumbağa
3 kaptan
1 kap-
8 kar
2 karakol
2 karamsar
1 karar
2 karar-
2 kardan adam
29 kardeş
2 karı

14 karın
2 karışık
9 karlı
4 karpuz
8 karşı
2 karşılaş-
3 karşılaştı-
13 karşılık
13 karşılıklı
9 kart
4 kar topu
7 kasa
2 kasap
2 kaş
3 kaşar peyniri
1 kaşık
2 kasım
23 kat
6 katıl-
3 katkı
2 katlı
1 kat-
21 kavram
3 kaybet-
2 kaydet-
3 kaydırak
2 kaygılı
8 kayıt
3 kay-
1 kaymak
1 kaza
5 kazak
2 kazanç
8 kazan-
2 kazı
3 kebab
3 kebabçı
11 kedi
2 kefir
43 kelime
5 kemer
10 kenar
26 kendi
2 kere
3 kervan
2 kervancılık
2 kervansaray
2 keşif
5 kesil-
4 kes-
2 kestane
2 keyif
5 keyifli
2 kez

11 ki
2 kibar
2 kilit
45 kilo/kilogram
2 kilolu
4 kilometre
1 kilometrelik
61 kim
2 kimse
4 kimya
5 kıl-
3 kır
1 kira
2 kiralık
1 kiraz
1 kır çiçeği
2 kır-
2 kirlilik
8 kırmızı
2 kırtasiye
20 kısa
1 kısaca
5 kısalt-
10 kış
15 kişi
4 kişilik
5 kişisel
2 kışlık
6 kısım
32 kitap
5 kitaplık
2 kıvrıkcık
12 kıyafet
4 kıyı
3 kıyma
22 kız
2 kızar-
1 kızıl
2 kız kardeş
3 kız-
3 klavye
1 koca
1 köfte
3 kokla-
3 koku
5 kol
8 kolay
1 kolayca
9 koltuk
2 koltuk takımı
2 komedi
2 komik
10 komşu
2 komut

1 konfor
1 konforlu
4 konser
5 konu
41 konuş-
1 konuşabil-
15 konuşma
1 konu
9 köpek
1 köprü
2 kopyala-
1 koridor
2 kork-
2 korkunç
1 koro
1 koş-
2 köşe
6 koş-
2 kötü
2 kötülük
11 köy
9 koy-
2 köylü
2 kral
1 kredi
2 kredi kartı
1 kroki
13 kuaför
2 kucak
15 küçük
5 kulak
34 kullan-
11 kullanabil-
2 kullanıl-
4 kullanım
15 kültür
1 kültür merkezi
2 kulüp
2 kumanda
3 kumaş
3 kumes
4 kumsal
3 künefe
15 kur-
2 kurabil-
6 kural
3 kurs
2 kurtar-
1 kurtuluş
1 kuru
2 kuru fasulye
11 kuruş
2 kuruyemiş
12 kuş

15 kutla-
2 kutsal
2 kutu
23 kütüphane
1 küvet
2 kuyumcu
5 kuzey
1 kuzeybatı
1 kuzeydoğu
4 laboratuvar
3 ilaç
2 lacivert
4 lahmacun
4 lamba
2 lavabo
1 leopar
2 levrek
1 leylek
5 limon
2 limonlu
1 limonluk
2 limonsuz
43 lira
6 lise
1 liste
7 litre
13 lokanta
2 lokma tatlısı
2 lokum
15 lütfen
4 maalesef
2 macera
10 maç
3 madalya
3 maden suyu
5 mağaza
12 mahalle
1 mahalle muhtarı
2 mahkeme
2 makarna
3 makas
2 maksut
1 mal
11 manav
2 mandalina
8 mangal
2 mantı
3 manyetolu
2 marangoz
13 market
2 marmara
3 mart
46 masa
1 masal

1 masa örtüsü
5 maske
6 matematik
8 mavi
3 maydanoz
4 mayıs
1 medeniyet
1 mekân
11 mektup
2 mektuplaşmak
3 memnun
1 memnun et-
28 memnun ol-
3 memur
2 mendil
3 merak
5 merak et-
2 mercan (balık)
4 mercimek
2 mercimek çorbası
3 merkez
6 mesafe
7 mesaj
50 meslek
14 metin
21 metre
25 metro
16 mevsim
2 mevsimlik
2 meydan
16 meyve
4 meyve suyu
2 mezar
3 mezun
2 mezun ol-
1 mikrofon
2 miktar
1 milli
2 millet
2 milliyet
6 mimar
2 mimarlık
2 minibüs
9 misafir
1 misafir odası
2 misafirperver
2 misket (halk oyunu)
2 mod
1 mola
2 monitör
2 mor
1 motorlu
1 motorlu taşıt

2 motosiklet
5 motosikletçi
2 muayene
2 muayene et-
1 mübarek
4 müdür
1 muhabir
10 mühendis
5 mühendislik
3 muhtar
14 muhtarlık
2 mümkün
2 müsait
4 müşteri
15 mutfak
1 mutfak dolabı
9 mutlu
8 mutluluk
2 muz
6 müze
8 müzik
1 müzisyen
2 nadiren
3 nakit
1 nal
4 namaz
2 namaz kıl-
2 nar
38 nasıl
195 ne
3 neden
2 nefis
3 nehir
5 ne kadar
5 nere
75 nerede
18 nereden
20 nereli
10 neresi
30 nereye
6 nergis
7 neşeli
6 nesne
1 neye
8 neyi
1 neyle
1 nezaket
3 ne zaman
2 nezle
2 nice
23 niçin
3 nihayet
4 nine
3 nisan

1 niye
5 numara
2 nöbetçi
2 nokta
2 normal
2 not
1 nüfus
1 nüfuslu
6 numara
10 numaralı
80 o
2 obez
1 ocak
6 ocak (ay)
42 oda
15 öde-
6 ödev
1 ofis
2 öfkeli
14 öğle
1 öğlen
2 öğlen yemeği
2 öğle tatili
2 öğleyin
30 oğul
20 öğren-
61 öğrenci
53 öğretmen
8 öğretmenlik
3 öğün
5 okşa-
4 oksijen
130 oku-
70 okul
70 ol-
2 ölç-
1 öl-
1 öldür-
3 oluştur-
2 ömür
2 omuz
49 önce
1 önem
14 önemli
34 onlar
5 önlük
18 ön
6öp-
23 ora
2 ördek
1 ordu
5 organ
5 orman
9 örnek

4 orta
2 ortalama
2 ortaokul
1 orta şekerli
2 örtü
1 örümcek
20 otel
19 otobüs
3 otomobil
2 otoyol
47 otur-
7 oturma odası
9 öyle
1 öyleyse
25 oyna-
18 oyun
1 oyun sahası
7 özel
1 özellik
6 öz geçmiş
4 özle-
13 pahalı
3 paket
2 palto
2 panda
1 panel
1 pano
3 pansiyon
4 pantolon
2 papatya
22 para
2 parasız
3 parçalı
30 park
3 parmak
3 parti
1 pas
4 pasaport
2 pasta
4 pastane
5 patates
1 patla-
4 patlıcan kebabı
2 paylaş-
38 pazar
2 pazarcı
12 pazartesi
6 pek
2 pekala
1 pekçok
12 peki
2 pembe
11 pencere
9 perde

7 perşembe
4 peşin
9 peynir
4 pide
4 pijama
16 piknik
4 piknik alanı
1 piknik yeri
4 pilav
6 pilot
3 piring
4 pirzola
10 pişir-
3 pist
2 piyano
29 plan
2 planlı
1 platform
2 poğaça
13 polis
1 porsiyon
2 portakal
6 poşet
3 posta
8 postacı
2 posta kartı
8 postane
7 pota
2 program
2 proje
1 proje yap-
2 pul
2 pusula
4 radyo
8 raf
5 rahat
2 rahatla-
1 rahatlık
2 rahatsız et-
2 rapor
2 rastla-
2 reçel
3 reçete
4 rehber
3 rehberlik
1 reklamcılık
2 rekor
30 renk
1 renkli
1 resepsiyon
12 resim
5 ressam
2 ressamlık
3 rica

7 rica et-
3 robot
3 ropörtaj
5 rötär
1 ruj
5 rüzgar
4 rüzgarlı
99 saat
3 saatlik
35 sabah
1 sabah kahvaltısı
2 sabır
2 sabırlı
1 sabun
15 saç
6 sadece
15 sağ
5 sağanak
2 sağla-
11 sağlık
2 sağlıklı
1 sağlık memuru
1 saha
5 sahil
3 sahip
1 sakal
3 sakın
2 saksı
2 saldırgan
11 salı
2 salıncak
5 salkım
25 salon
1 sanat
3 sanatçı
12 sandalye
2 saniye
7 santimetre
1 santimetrelık
2 sarar-
1 saray
3 sarı
2 sarıl-
9 satıcı
3 satın al-
2 satır
12 sat-
4 satranç
2 sauna
4 savaş
1 savun-
2 saye
8 sayfa
1 saygı

2 saygılı
1 saygın
12 sayı
3 sayılı
4 sayın
2 sayısal
2 sebep
9 sebze
11 seç-
2 seçenek
2 seçme
2 sefer
3 sehpa
23 sekreter
1 selam
8 selamlaş-
2 semt
76 sen
9 sepet
7 serbest
3 sergi
3 serin
2 serinle-
17 ses
2 seslendir-
2 seslen-
69 sev-
6 sevgi
18 sevgili
4 sevil-
2 sevimli
4 sevinç
7 sevin-
7 seyahat
1 seyahat acentesi
6 seyahat et-
5 seyirci
18 seyret-
1 şahıs
1 şahıs zamiri
6 şair
1 şaka
6 şalgam suyu
1 şans
3 şanslı
1 şans
3 şapka
3 şarj
4 şarkı
1 şarkı söyle-
1 şart
8 şeftali
17 şehir
5 şehir merkezi

8 şeker
5 şekerli
4 şekerlik
3 şekersiz
3 şekil
2 şemsiye
3 şenlik
18 şey
4 iş hanı
6 şifre
10 şık
10 şikâyet
2 şikâyetçi
3 şikâyet et-
26 şimdi
1 şimdiki zaman
2 şimdilik
2 şirin
12 şirket
2 şişe
11 şoför
3 şoförlük
2 şömine
2 şort
2 şöyle
21 şu
3 şubat
1 şükür
1 şunlar
10 şura
12 sıcak
2 sıcakkanlı
8 sıcaklık
3 sıfat
42 sıfır
4 sık
1 sıkıl-
2 sıkışık
1 sıklık
6 sil-
9 silgi
10 simit
1 simitçi
27 sınav
2 sincap
15 sinema
65 sınıf
3 sınıf öğretmenliği
2 sinirlen-
5 sinirli
4 sipariş
23 sıra
9 sırala-
1 siren

5 sırt
2 sis
12 sisli
4 site
3 sivri
7 siyah
52 siz
8 sizce
3 iskender
2 iskender kebabı
6 soğan
12 soğuk
2 soğuk algınlığı
8 sohbet et-
25 sokak
16 sol
2 sol-
23 son
7 sonbahar
106 sonra
19 sonuç
8 sor-
9 sorabil-
27 soru
1 soru sorabil-
1 sorumlu
2 sorun
4 sosyal
2 sosyal etkinlik
8 soy ad
28 söyle-
2 söyleyebil-
8 söz
1 sözcük
2 sözlük
23 spor
2 sporcu
3 stetoskop
13 su
6 sucuk
1 sucuklu yumurta
5 sula-
2 sun-
4 sunucu
12 sür-
8 süre
2 süreç
1 sürpriz
2 sürücü
3 sus-
4 susam
2 süsle-
2 susuz
7 süt

2 sütçü
1 sütlü
1 sütsüz
2 tabak
2 tabiat
6 tabii
2 tablet
3 tablo
4 tat
2 tat-
3 tahmin et-
4 tahta
5 takım
1 takım elbise
2 tak-
1 takip et-
9 taksî
11 taksit
2 takvim
2 talep
1 talimat
2 tam
20 tamam
3 tamamen
70 tamamlar-
4 tamirci
1 tane
10 tanı-
18 tanış-
10 tanıt-
3 tanıtabil-
2 taraf
1 tarak
3 tarif
5 tarif et-
18 tarih
1 tarihî eser
2 tarla
2 tartış-
2 tasarım
1 taşıma
9 taşı-
2 taşıt
37 tatil
6 tatil köyü
14 tatlı
2 tatlıcı
2 tava
5 tavşan
3 tavuk
7 taze
2 tebrik
2 tebrik kartı
2 tedavi

1 tedavi et-
1 tehlike
8 tek
1 tekerlekli
2 teklif
1 teknolojik
8 tekrar
3 tekrar et-
4 tekrarla-
1 telaffuz
2 telaffuz et-
71 telefon
2 telefon hattı
16 televizyon
1 telgraf
25 temel
3 temiz
4 temmuz
3 tencere
5 teneffüs
2 tenis
2 tepe
5 tepsi
1 terazi
7 tercih et-
1 tercih
1 tercüman
2 tereyağı
2 terim
3 terk et-
1 ter
2 terlik
2 termal
10 terzi
1 terzilik
55 teşekkür et-
5 tezgâh
2 timsah
1 tıraş
1 tırman-
4 tırnak
2 tişört
7 tiyatro
1 tok
18 top
3 topla-
2 toplam
3 toplantı
9 top
1 topuklu
5 torun
1 toz şeker
6 trafik
7 tren

7 tür
2 türbe
6 tur
5 turist
3 turistik
19 turizm
3 Türk kahvesi
2 türlü
2 turuncu
3 tuşlu
14 tut-
4 tuvalet
3 tuz
3 tuzlu
2 tuzluk
3 tuzsuz
32 uç-
48 uçak
1 uçurtma
1 uçar-
12 uçuş
1 ücret
15 ucuz
1 ufak
3 ulak
16 ulaşım
7 ulaş-
2 ulaştır-
8 ülke
5 ulus
1 un
3 üniforma
24 ünite
20 üniversite
2 ünlü
13 unut-
2 Urfa kebabı
1 Urfa kebabçısı
1 ürün
1 üşüt-
17 üst
4 usta
1 üstünlük
7 ütü
2 ütüle-
12 uyan-
1 üyelik
3 uygarlık
2 uygulama
16 uygun
2 uyku
4 uykulu
8 uyu-
11 uzak

1 uzat-
3 üzere
7 üzeri
1 üzgün
2 üz-
6 üzüm
20 uzun
4 uzun boylu
2 üzüntü
3 valiz
7 vapur
213 var
4 var-
2 vasıta
1 vatan
6 vazo
246 ve
5 vedalaş-
1 vefa
14 ver-
5 veteriner
5 veya
2 vişne
3 vitrin
1 vücut
4 web
3 ...ya ...ya da
9 yağ-
6 yağışlı
20 yağmur
19 yağmurlu
4 yağmurluk
6 yak-
8 yakala-
12 yakın
2 yakış-
5 yaklaşık
2 yaklaş-
2 yalan
3 yalnız
1 yalvar-
7 yan-
2 yanaş-
22 yan
5 yani
24 yanlış
103 yap-
3 yapabil-
2 yapıl-
2 yapıştır-
6 yaprak
2 yara
2 yaralı
1 yararlan-

2 yarasa
9 yardım
8 yardım+et-
2 yardımlaş-
6 yarım
11 yarın
7 yarış-
12 yarışma
3 yarışmacı
1 yasak
22 yaş
8 yaşa-
6 yaşlı
7 yatak
2 yatakhane
8 yatak odası
4 yat-
7 yavaş
5 yavru
5 yayla
2 yay-
26 yaz
70 yaz-
11 yazabil-
10 yazar
1 yazdır-
14 yazı
2 yazıcı
2 yazım
2 yazın (mevsim)
2 yazlık
2 yaz tatili
35 ye-
11 yeğen
2 yelek
2 yelkenli
25 yemek
2 yemekhane
7 yemek
1 yemek masası
8 yenge
9 yeni
23 yer
2 yerleş-
4 yerleştir-
8 yeşil
2 yetim
5 yetiştir-
2 yetişkin
1 yetiş-
2 yet-
1 yetki
2 yetkili
7 yıka-

21 yıl
2 yılan
7 yıldız
2 yıllık
2 yine
3 yırtıcı
2 yiyecek
1 yoğun
7 yoğurt
64 yok
1 yoksul
25 yol
6 yolcu
20 yolculuk
4 yön
2 yönelik
1 yönel-
1 yönelti-
1 yönetici
1 yönet-
2 yönetmen

5 yönlendir-
2 yöresel
2 yorgun
2 yorgunluk
2 yorucu
8 yorul-
1 yorum
2 yük
9 yukarı
7 yüksek
2 yüksel-
8 yumurta
8 yurt
2 yürek
6 yurt dışı
23 yürü-
11 yürüyüş
1 yuva
25 yüz-
1 yüzlerce
6 yüzük

2 yüzyıl
50 zaman
1 zaman zarfı
1 zamir
3 zarar
1 zararlı
1 zarf
1 zaten
4 zayıf
2 zehirli
5 zemin
4 zeytin
5 zil
2 zirve
4 ziyafet
1 ziyaret
7 zor
8 zürafa
2 zurna

Yedi İklim A1 Türkçe Ders Kitabı'nda en çok kullanılan 50 kelime aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 26: Yedi İklim A1 Türkçe Ders Kitabı'nda En Çok Kullanılan 50 Kelime

43 kelime,
43 lira,
45 bilgisayar,
45 çocuk,
45
kilo/kilogram,
46 masa,
47 biz,
47 bura,
47 da,
47 iş,
48 uçak,
49 önce,
50 meslek,
50 zaman,
51 hava,
52 ilgili,

52 siz,
53 evet,
53 öğretmen,
58 iyi,
58 kaç,
60 baba,
61 kim,
61 öğrenci,
62 daha,
64 bey,
64 yok,
65 sınıf,
66 en,
69 anne,
70 okul,
71 telefon,
74 gün,

75 nerede,
76 sen,
80 o,
85 hanım,
87 ad,
91 de,
95 hangi,
99 ev,
99 saat,
106 sonra,
151 bu,
151 çok,
183 ile,
195 ne,
213 var,
232 ben,
246 ve.

Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'nda 272 farklı kelime birer kez kullanılmıştır. Bu kelimelerin listesi Tablo 27'de gösterilmiştir.

Tablo 27: Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'nda Birer Kez Kullanılan Kelimeler

Acenta,	daima,	hımm
açıkça,	damla,	(düşünme
acı,	davet,	sesi),
ad tamlaması,	dedecik,	horoz,
afiyet,	değer,	hoş,
akıl,	değişik,	ışık,
aman (ünlem),	ders programı,	idare,
ameliyat,	dil (organ),	iddia,
ana,	dış hekimi,	ihlamur,
anlatım,	dış kapı,	ihtiyaç,
asıl,	dizi,	ihtiyar,
askerlik,	dizin,	ikiniz,
ay (gök cismi),	doktor önlüğü,	il,
bağlı,	dokunmalı,	ilişki,
bakırcı,	dua,	inek,
bal,	düğün daveti,	ise,
bank,	dükkan,	isim
başarılı,	eczane,	tamlaması,
başkent,	egzersiz,	iskender
başlık,	ek,	(yemek),
bayram şekeri,	eksi,	ıspanak,
beden dili,	enişte,	iyelik eki,
bekar,	erkek kardeş,	iyilik,
bekarlık,	ertesi,	jeton,
belediye,	eşsiz,	kapılı,
belirli geçmiş	evcil,	karar,
zaman,	evcil hayvan,	kaşık,
bigisayar,	ev sahibi,	kaymak,
bilgisayar	evsiz,	kaza,
masası,	ey (ünlem),	kilometrelik,
bilye,	ezik,	kira,
boğa,	fasulye,	kiraz,
börek,	fatura,	kır çiçeği,
boşuna,	fırıncı,	kısaca,
boyacı,	fiziki,	kızıl,
böyle,	gardırop,	koca,
boyu,	gelecek	köfte,
boyunca,	zaman,	kolayca,
bu arada,	gerçek,	konfor,
bugünlük,	gönül,	konforlu,
bulunma hâl	güteryüzlü,	konu,
eki,	güneybatı,	köprü,
büyükanne,	güneydoğu,	koridor,
buz,	günlerce,	koro,
cennet,	haftalarca,	kredi,
çalışma odası,	halk,	kroki,
çatal,	hareket,	kültür merkezi,
çekmece,	hastalık,	kurtuluş,
çoğu,	hat,	kuru,
çokluk eki,	hava raporu,	küvet,
dağcı,	hediye,	kuzeybatı,
dağ havası,	hemşire,	kuzeydoğu,
dahil,	hemşirelik,	leopar,

leylek,
limonluk,
liste,
mahalle
muhtarı,
mal,
masal,
masa örtüsü,
medeniyet,
mekân,
mikrofon,
milli,
misafir odası,
mola,
motorlu,
motorlu taşıt,
mübarek,
muhabir,
mutfak dolabı,
müzisyen,
nal,
nezaket,
niye,
nüfus,
nüfuslu,
ocak,
ofis,
öğlen,
önem,
ordu,
orta şekerli,
örümcek,
öyleyse,
oyun sahası,
özellik,
panel,
pano,
pas,
pekçok,
piknik yeri,
platform,
porsiyon,
rahatlık,
reklamcılık,

renkli,
resepsiyon,
ruj,
sabah
kahvaltısı,
sabun,
sağlık
memuru,
saha,
sakal,
sanat,
santimetrelik,
saray,
saygı,
saygın,
selam,
seyahat
acentesi,
şahıs,
şahıs zamiri,
şaka,
şart,
şimdiki zaman,
şükür,
şunlar,
sıklık,
simitçi,
siren,
sorumlu,
sözcük,
sucuklu
yumurta,
sürpriz,
sütlü,
sütsüz,
takım elbise,
talimat,
tane,
tarak,
tarihî eser,
taşıma,
tehlike,
tekerlekli,
teknolojik,

telafluz,
telgraf,
terazi,
tercih,
tercüman,
ter,
terzilik,
tıraş,
tok,
topuklu,
toz şeker,
uçurtma,
ücret,
ufak,
un,
Urfa
kebabçısı,
ürün,
üstünlük,
üyelik,
üzgün,
vatan,
vefa,
vücut,
yasak,
yemek
masası,
yetki,
yoğun,
yoksul,
yönetici,
yorum,
yuva,
yüzlerce,
zaman zarfı,
zamir,
zararlı,
zarf,
zaten,
ziyaret.

4.2.1.1.1.Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'ndaki Sayılara İlişkin Bulgular

Kelime hazinesi içinde 83 farklı sayı bulunmuştur. Sayıların kitaptaki kullanım sıklığı ise 734'tür.

Tablo 28: Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'nda Geçen Sayıların Alfabetik Sıralaması

1 bin dokuz yüz doksan dört	3 altmış iki
1 bin dokuz yüz doksan iki	45 iki
1 bin dokuz yüz doksan sekiz	13 ikinci
1 bin dokuz yüz doksan yedi	2 üç
1 bin dokuz yüz elli iki	13 üçüncü
1 dokuz yüz doksan sekiz	7 dördüncü
1 dört yüz elli	19 dört
1 iki bin dört yüz	18 elli
1 iki yüz	1 elli beş
1 üç yüz elli yedi	2 elli dokuz
1 yedi yüz otuz yedi	6 kırk
1 yedi yüz yetmiş yedi	4 kırk beş
2 yüz altmış sekiz	2 seksen
2 yüz bin	1 seksen beş
1 yüz otuz	33 sekiz
2 yüz yetmiş sekiz	3 yetmiş
2 yüz yirmi üç	2 yetmiş beş
1 altı yüz	2 yetmiş sekiz
1 altı yüz kırk beş	1 yetmiş yedi
8 beş yüz	27 beş
1 beş yüz altmış altı	8 beşinci
2 on bin	18 altı
1 üç bin	5 altıncı
1 beş bin	3 altmış
3 on altı	16 yedi
9 on beş	2 yedinci
8 on bir	2 sekizinci
3 on dokuz	14 dokuz
4 on dört	2 dokuzuncu
1 on milyar	17 otuz
1 on milyarlarca	2 otuz dokuz
6 on sekiz	bir milyon
4 on üç	2 bin
11 on iki	15 yüz
6 on yedi	233 bir
8 yirmi beş	2 birer
1 yirmi bir	16 birinci
1 yirmi birinci	41 on
1 yirmi dokuz	18 yirmi
3 yirminci	2 doksan
3 yirmi üç	
1 altmış beş	

Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'ndaki en sık kullanılan ilk 30 sayı şunlardır:

Tablo 29: Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'nda En Sık Kullanılan 30 Sayı

4 on dört,	5 altıncı,	6 kırk,
4 on üç,	6 on sekiz,	7 dördüncü,
4 kırk beş,	6 on yedi,	8 beş yüz,

8 on bir,
8 yirmi beş,
8 beşinci,
9 on beş,
11 on iki,
13 ikinci,
13 üçüncü,

14 dokuz,
15 yüz,
16 yedi,
16 birinci,
17 otuz,
18 elli,
18 altı,

18 yirmi,
19 dört,
27 beş,
33 sekiz,
41 on,
45 iki,
233 bir.

Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'nda 27 tane sayı birer kez kullanılmıştır. Bu sayıların listesi Tablo 30'da gösterilmiştir.

Tablo 30: Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'nda Birer Kez Kullanılan Sayılar

Bin dokuz yüz doksan dört,
bin dokuz yüz doksan iki,
bin dokuz yüz doksan sekiz,
bin dokuz yüz doksan yedi,
bin dokuz yüz elli iki,
dokuz yüz doksan sekiz,
dört yüz elli,
iki bin dört yüz,
iki yüz,
üç yüz elli yedi,
yedi yüz otuz yedi,
yedi yüz yetmiş yedi,
yüz otuz,
altı yüz,

altı yüz kırk beş,
beş yüz altmış altı,
üç bin,
beş bin,
on milyar,
on milyarlarca,
yirmi bir,
yirmi birinci,
yirmi dokuz,
altmış beş,
elli beş,
seksen beş,
yetmiş yedi.

4.2.1.1.2. Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'ndaki Özel İsimlere İlişkin Bulgular

Yedi İklim A1 Ders Kitabı'nda 320 farklı özel isim bulunmuştur. Bu isimler toplamda 1.523 kez kullanılmıştır. Aşağıdaki listede özel isimlerin kullanım sıklıkları alfabetik sıralamaya göre belirtilmiştir.

Tablo 31: Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'nda Geçen Özel İsimlerin Alfabetik Sıralaması

3 Adalar
1 Adıyaman
2 Amasra
1 Ağrı
2 Ağrı Dağı
52 Ahmet
2 Akane
5 Akdeniz
1 Akşemseddin
1 Aksu
2 Akün Tiyatrosu
2 Aleksander Graham Bell
1 Alessandra
3 Allessandra Lolita Oswald

44 Ali
2 Allah
2 Almanca
2 Almanya
1 Almanyalı
1 Altınkanat
3 Altınkanat Havayolları
7 Amasra
1 Amasralı
2 Amire
2 Amman
1 Amman Üniversitesi
2 Amsterdam
3 Anadolu

3 Anıtkabir
27 Ankara
2 Ankaralı
2 Ankara Üniversitesi
9 Antalya
2 Arap
4 Arapça
2 Arnavut
2 Arnavutça
2 Arnavutluk
2 Arnold
2 Aşyan Sokağı
5 Aslı
1 Astana
40 Asuman
3 Atatürk Bulvarı
1 Atatürk Caddesi
4 Avusturya
2 Ayder Yaylası
4 Ayla
1 Aylin
10 Ayşe
1 Ayten
8 Azra
1 Bağdat
3 Bartın
2 Batı Karadeniz
2 Begüm
1 Belarus
1 Belaruslu
1 Belçika
6 Bell
1 Beylerbeyi Postanesi
2 Bingazi
2 Bolu
2 Bosna Hersek
2 Bosna Hersekli
2 Bosnalı
1 Brüksel
1 Bükreş
2 Bulgar
2 Bulgarca
2 Bulgaristan
1 Burcu
6 Bursa
8 Büyüka
1 Cahit Yılmaz
4 Canan
1 Cansu
1 Cemil
12 Ceren
5 Çağlayan
7 Çamlıca Mahallesi
4 Çankaya

1 Çetin
4 Çin
4 Çinli
9 Daniela
1 Demet
32 Deniz
55 Derya
1 Dışkapı
2 Diyarbakır
3 Doğu Karadeniz
1 Dünya Supersport Şampiyonası
3 Efes
3 Ege
1 Ege Denizi
1 Ekvador
1 Ekvadorlu
11 Elida
18 Elif
15 Emine
2 Emin
14 Emre
3 Enes
3 Eriko
2 Erzincan
2 Eşref Armağan
13 Esin
34 Esra
2 Everest
1 Eylül
2 Farsça
5 Fatih
1 Fatih Sultan Mehmet
2 Fatma
1 Fikri
52 Filiz
2 Fırtına Vadisi
1 Frankfurt
3 Fransa
2 Fransız
2 Fransızca
2 Gama İş Merkezi
6 Gaziantep
2 Gaziantepi
2 Gazi Üniversitesi
5 Gerede
2 Goteborg
1 Gözde Sitesi
3 Graham
1 Graham Bell
1 Gül
2 Güler
2 Gürcistan
1 Gürcistanlı
2 Gürcü

2 Gürcüce
4 Güvenpark
1 Hacı Bayram
6 Hacı Bayram Veli
1 Hakan Altun
3 Hamburg
3 Hana
2 Hans
2 Hasan
3 Hidayet
3 Hollanda
2 Hollandalı
2 Hoşdere Caddesi
1 İstanbul
2 İngiliz
6 İngilizce
2 İngiltere
1 İngilizce
3 İzmir
2 Japon
2 Japonca
4 Japonya
1 Japonyalı
1 Jassy Trency
2 John
1 İka
3 Kahire
2 Kahramanmaraş
4 Kami
1 Kanadalı
4 Kapadokya
9 Karadaniz
1 Karakaçan
5 Kayseri
1 Kazakistan
1 Kazakistanlı
1 Keloğlu
39 Kemal
2 Kemer (ilçe)
2 Kenan
8 Kenan Sofuoğlu
3 Kenyalı
3 Kerem
1 Kırmızı Başlıklı Kız
7 Kızılay
1 Kızılay Alışveriş Merkezi
4 Kızılay Meydanı
3 Kızılcahamam
2 Kızıldeniz
7 Kızılırmak
2 Kız Kulesi
1 Kongo
1 Kongolu
2 Konyalı

1 Küplüce Postanesi
2 Kuran-ı Kerim
1 Leonov
2 Leyla
1 Lolita
2 Londra
4 Los Angeles
1 Lübnanlı
2 Mahmud
2 Mehdi
13 Mehmet
1 Mehmet Uçar
1 Mei
3 Melek
9 Melike
10 Meltem
7 Merve
17 Meryem
3 Metin
1 Michael Phelps
2 Milli Piyango İdaresi
1 Mimar Sinan Üniversitesi
2 Mısırlı
2 Mısır
1 Mostar Köprüsü
1 Muhteşem Yüzyıl
73 Murat
37 Mustafa
1 Mutluluk Sokağı
3 Napoli
1 Nene Hatun
1 Norveç
1 Norveçli
2 Olga
16 Ömer
2 Ömer Altınkanat
2 Ömer
1 Orhan
1 Ortaköy
4 Osmanlı Devleti
1 Oswald
6 Özge
1 Özkan
3 Pamukkale
1 Para (oyun adı)
2 Pekin
5 Peribacaları
7 Ramazan Bayramı
1 İranlı
29 İrfan
1 Riga
1 Roman
1 Romanya
6 Romanyalı

2 Rus
2 Rusça
2 Rusya
1 Rusyalı
6 Safranbolu
6 Salih
1 Samet Uçar
1 Samsun
2 Sandra
2 Sao Paulo
4 Saraybosna
31 Sedat
2 Selçuklu
5 Selim
2 Sema
9 Serdar
1 Sevcan Yılmaz
1 Sevgi Caddesi
1 Sezen
1 Şeref
3 Şeyma
1 Şule
1 Sofuoğlu
3 Soğuksu Milli Parkı
1 Solfasol
2 Soysal
22 İstanbul
2 İstanbullu
2 İstanbul Üniversitesi
1 İstiklal Caddesi
2 Süleymaniye Camisi
2 Sultanahmet
2 Sümela Manastırı
2 Tac Mahal
2 Tahran
2 Taksim
2 İtalya
5 İtalyan
2 İtalyanca

1 Tandogan
6 Taner
1 Topkapı Sarayı
1 Trabzon
2 Tülay
2 Tunus
1 Tunuslu
9 Turgut
13 Türk
7 Türkçe
2 Türk Hava Yolları
2 Türkistan
20 Türkiye
1 Türkiye Çocuk dergisi
4 Türkiyeli
2 Tuz Gölü
1 Ulucanlar Göz Hastanesi
3 Ürdüm
3 Ürdünlü
2 Uzun Göl
2 Van Gölü
2 Varşova
1 Washington
1 Yapı Kredi Bankası
28 Yaren
5 Yasemin
1 Yeliz
2 Yenimahalle
1 Yeni Yuvam Düğün Salonu
6 Yıldız Apartmanı
2 YKM Alışveriş Merkezi
2 Yücetepe
3 Yusuf
11 Zehra
27 Zeynep
1 Zeynep Güner

Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'nda en sık kullanılan 50 özel isim şunlardır:

Tablo 32: Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'nda En Sık Kullanılan 50 Özel İsim

6 Safranbolu,
6 Salih,
6 Taner,
6 Yıldız Apartmanı,
7 Amasra,
7 Çamlıca Mahallesi,
7 Kızılay,
7 Kızılırmak,
7 Merve,

7 Ramazan Bayramı,
7 Türkçe,
8 Azra,
8 Büyükkada,
8 Kenan Sofuoğlu,
9 Antalya,
9 Daniela,
9 Karadeniz,
9 Melike,

9 Serdar,
9 Turgut,
10 Ayşe,
10 Meltem,
11 Elida,
11 Zehra,
12 Ceren,
13 Esin,
13 Mehmet,
13 Türk,
14 Emre,
15 Emine,
16 Ömer,
17 Meryem,
18 Elif,
20 Türkiye,

22 İstanbul,
27 Ankara,
27 Zeynep,
28 Yaren,
29 İrfan,
31 Sedat,
32 Deniz,
34 Esra,
37 Mustafa,
39 Kemal,
40 Asuman,
44 Ali,
52 Ahmet,
52 Filiz,
55 Derya,
73 Murat.

Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'nda 98 özel isim birer kez kullanılmıştır. Bu isimlerin listesi Tablo 33'te gösterilmiştir.

Tablo 33: Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'nda Birer Kez Kullanılan Özel İsimler

Adıyaman,
Ağrı,
Akşemseddin,
Aksu,
Alessandra,
Almanyalı,
Altınkanat,
Amasralı,
Amman Üniversitesi,
Astana,
Atatürk Caddesi,
Aylin,
Ayten,
Bağdat,
Belarus,
Belaruslu,
Belçika,
Beylerbeyi Postanesi,
Brüksel, Bükreş,
Burcu,
Cahit Yılmaz,
Cansu,
Cemil,
Çetin,
Demet,
Dışkapı,
Dünya Supersport

Şampiyonası,
Ege Denizi,
Ekvador,
Ekvadorlu,
Eylül,
Fatih Sultan Mehmet,
Fikri,
Frankfurt,
Gözde Sitesi,
Graham Bell,
Gül,
Gurcistanlı,
Hacı Bayram,
Hakan Altun,
İstanbul,
İngilizce,
Japonyalı,
Jassy Trency,
İka,
Kanadalı,
Karakaçan,
Kazakistan,
Kazakistanlı,
Keloğlan,
Kırmızı Başlıklı Kız,
Kızılay Alışveriş Merkezi,

Kongo,
Kongolu,
Küplüce Postanesi,
Leonov,
Lolita,
Lübnanlı,
Mehmet Uçar,
Mei,
Michael Phelps,
Mimar Sinan Üniversitesi,
Mostar Köprüsü,
Muhteşem Yüzyıl,
Mutluluk Sokağı,
Nene Hatun,
Norveç,
Norveçli,
Orhan,
Ortaköy,
Oswaldo,
Özkan,
Para (oyun adı),
İranlı,
Riga,
Roman,
Romanya,
Rusyalı,
Samet Uçar,

Samsun,
Sevcan Yılmaz,
Sevgi Caddesi,
Sezen,
Şeref,
Şule,
Sofuoğlu,
Solfasol,
Tandoğan,

Topkapı Sarayı,
Trabzon,
Tunuslu,
Türkiye Çocuk dergisi,
Ulucanlar Göz Hastanesi,
Washington,
Yapı Kredi

Bankası,
Yeliz,
Yeni Yuvam
Düğün Salonu,
Zeynep Güner.

4.2.1.2.Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'ndaki Deyimlere İlişkin Bulgular

Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'nda 61 farklı deyim kullanılmıştır. Bu deyimler toplamda 150 kez kullanılmıştır. Aşağıdaki listede, kitapta kullanılan deyimlerin sıklıkları belirtilmiştir.

Tablo 34: Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'ndaki Deyimlerin Alfabetik Sıralaması

2 abdest al-	1 iğne yap-
1 ad ver-	3 iletişim kur-
1 aklına gel-	3 ilgi duy-
1 boş dur-	1 işaret ver-
1 canı iste-	4 iş yap-
1 canı sıkıl-	2 karar ver-
7 cevap ver-	1 karşılık ver-
6 cevap verebil-	1 kendine gel-
1 çiçek aç-	1 müjde ver-
5 davet et-	4 mola ver-
1 diyalog kur-	2 not et-
1 dünyaya gel-	4 ortaya çık-
1 eğitim al-	1 önem ver-
1 faydası ol-	8 özür dile-
11 fotoğraf çek-	2 para çek-
6 geç kal-	3 paranın üstü
1 gök gürle-	1 pas at-
1 gönül al-	1 selam söyle-
2 gözden geçir-	1 söz et-
2 göz kırp-	1 şaka yap-
3 güneş aç-	1 sipariş ver-
2 haberi ol-	3 takım tut-
1 haber taşı-	3 tatil yap-
1 haber ver-	7 telefon et-
2 halay çek-	1 umrumda değil
1 hava aç-	1 yalnız başına
2 hava kapan-	3 yola çık-
1 hayırdır inşallah	1 yol gözle-
2 hayırlı olsun	6 yürüyüş yap-
4 icat et-	5 ziyaret et-
2 iddiaya gir-	

Kitapta en sık kullanılan deyimler şunlardır:

Tablo 35: Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'nda En Sık Kullanılan Deyimler

3 paranın üstü,	4 icat et-,
3 takım tut-,	5 davet et-,
3 tatil yap-,	5 ziyaret et-,
3 yola çık-,	6 cevap verebil-,
3 iletişim kur-,	6 yürüyüş yap-,
3 ilgi duy-,	6 geç kal,
3 güneş aç-,	7 telefon et-,
4 ortaya çık-,	7 cevap ver-,
4 mola ver-,	8 özür dile-,
4 iş yap-,	11 fotoğraf çek-,

Kitapta 30 tane deyim birer kez kullanılmıştır. Bu deyimlerin listesi Tablo 36'da gösterilmiştir.

Tablo 36 : Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'nda Birer Kez Kullanılan Deyimler

hayırdır inşallah,	haber taşı-,
umrumda değil,	haber ver-,
yalnız başına,	hava aç-,
ad ver-,	iğne yap-,
aklına gel-,	işaret ver-,
boş dur-,	karşılık ver-,
canı iste,	kendine gel-,
canı sıkıl-,	müjde ver-,
çiçek aç-,	önem ver-,
diyalog kur-,	pas at-,
dünyaya gel-,	selam söyle-
eğitim al-,	söz et-,
faydası ol-,	şaka yap-,
gök gürle-,	sipariş ver-,
gönül al-,	yol gözle-

4.2.1.3. Yedi İklim A1 Ders Kitabı'ndaki Atasözlerine İlişkin Bulgular

Yedi İklim A1 Ders Kitabı'nda 2 farklı atasözüne birer kez yer verilmiştir.

- 1 Son pişmanlık fayda vermez
- 1 Her işin başı sağlık.

4.2.1.4. Yedi İklim A1 Ders Kitabı'ndaki Kalıp Sözlere İlişkin Bulgular

Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'nda 34 farklı kalıp söz kullanılmıştır. Kalıp sözlerin toplamda 379 kez kullanıldığı görülmektedir. Bunlardan 6 tanesi birer kez kullanılmıştır. Aşağıda alfabetik sıralamaya göre kalıp sözlerin sıklık listesi verilmiştir.

Tablo 37: Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'ndaki Kalıp Sözlerin Alfabetik Sıralaması

13 Affedersiniz	17 Hoşça kal/kalın
1 Afiyet olsun	23 Hoş geldin/geldiniz
8 Bayramın mübarek olsun	7 İyi akşamlar
4 Bayramınız kutlu olsun	4 İyi bayramlar
2 Bereket versin	4 İyi geceler
1 Bendensiniz	39 İyi günler
28 Buyurun	1 İyi ki doğdun
21 Efendim	1 İyi yolculuklar
4 Eline/ellerinize sağlık	4 Kolay gelsin
2 Geçmiş olsun	2 Kusura bakma
16 Görüşmek üzere	3 Kutlu olsun
1 Gözünüz aydın	74 Merhaba
11 Güle güle	30 Nasılsın/nasılsınız
2 Güle güle kullan/kullanın	6 Sağ ol/olun
19 Günaydın	1 Üstü kalsın
7 Hayırlı işler	2 Yaşasın
9 Hoş bulduk	2 Yine bekleriz

Aşağıdaki listede, Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'ndaki kalıp sözler sıklık sayısına göre sıralanmıştır.

Tablo 38: Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'ndaki Kalıp Sözlerin Sıklık Sayımına Göre Oluşturulmuş Listesi

1 Afiyet olsun	4 Eline/ellerinize sağlık
1 Bendensiniz	4 İyi bayramlar
1 Gözünüz aydın	4 İyi geceler
1 İyi ki doğdun	4 Kolay gelsin
1 İyi yolculuklar	6 Sağ ol/olun
1 Üstü kalsın	7 Hayırlı işler
2 Bereket versin	7 İyi akşamlar
2 Geçmiş olsun	8 Bayramın mübarek olsun
2 Güle güle kullan/kullanın	9 Hoş bulduk
2 Kusura bakma	11 Güle güle
2 Yaşasın	13 Affedersiniz
2 Yine bekleriz	
3 Kutlu olsun	
4 Bayramınız kutlu olsun	

4.2.1.5. Yedi İklim A1 Ders Kitabı'ndaki İkilemelere İlişkin Bulgular

Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'nda 11 farklı ikileme kullanılmış, ders kitabında toplam 31 kez ikilemelerin kullanımına yer verilmiştir. Kitaptaki deyimlerin 5 tanesi birer kez kullanılmıştır. Aşağıdaki liste Yedi İklim Türkçe A1 Kitabı'nda yer alan ikilemeler sıklık sayılarına sıralanmıştır.

Tablo 39: Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı’ndaki İkilemelerin Alfabetik Sıralaması

1 hızlı hızlı
1 mışıl mışıl
1 uzun uzun
1 yan yana
1 gece gündüz
2 doya doya
2 ara sıra
3 gündüz gece
3 yüze yüze
5 bol bol
11 güle güle

4.2.2. Pioneer Elementary Student’s Book’taki Söz Varlığına İlişkin Bulgular

Pioneer Elementary Student’s Book’ta 3.588 farklı söz varlığı tespit edilmiştir. Kitapta tespit edilen söz varlığının toplamda 60.628 kez kullanıldığı görülmektedir. Kitaptaki kelime hazinesini oluşturan farklı kelime sayısı 3.461’dir. Kelime hazinesi içinde sayılan kelimelerin 539’u özel isimler, 130’u sayılardır. “Phrase” olarak sınıflandırılan 127 farklı deyim ve kalıp söz kullanılmıştır.

Tablo 40: Pioneer Elementary Student’s Book’ta En Sık Kullanılan 100 Söz Varlığı

74 again	94 help	145 take
74 car	94 well	145 think
75 ask	96 say	152 answer
75 good	98 then	152 word
75 place	99 friend	153 listen
77 could	102 below	154 work (n)
77 find	104 going to	155 want
77 his	106 very	160 how
78 any	107 have got	167 me
78 call	108 about	168 write
78 wednesday	115 does	172 go
81 et cetera	115 review	176 like
81 speak	118 student	177 yes
82 has	119 which	178 read
82 three	120 two	180 was
83 really (adv)	121 time	182 no
84 because	126 from	183 when
85 where	126 question	186 or
86 verb	127 phrase	186 one
87 try	128 her	187 so
90 something	129 people	197 play(v)
93 get	137 make	218 did
93 them	141 there	219 this
94 complete	142 some	220 am

226 at
228 she
257 but
265 use (v)
266 on
270 they
279 my
280 he
321 that
329 with

353 for
373 we
408 what
420 can
423 your
500 of
504 do
528 are
687 it
791 in

843 not
1076 to
1149 a/an
1218 and
1307 I
1315 you
2358 the
9168 is

4.2.2.1. Pioneer Elementary Student's Book'taki Kelime Hazinesine İlişkin Bulgular

Pioneer Elementary Student's Book'tan sayılar ve özel isimler çıkarıldığında kitaptaki kelime hazinesinde toplam 2.792 farklı kelime bulunduğu tespit edilmiştir. Bu kelimelerin kullanım sayısı ise toplamda 56.996 olarak belirlenmiştir. Kelime hazinesinde fiiller, isimler, ünlemler, birleşik kelimeler bulunmaktadır.

Tablo 41: Pioneer Elementary Student's Book'taki Kelime Hazinesinin Alfabetik Sıralaması

1 (French)fries
1 access
1 accounting
1 admission
1 afraid
1 after morning
1 agent
1 air conditioner
1 alarm
1 aloud
1 although
1 angry
1 angry with
1 animation
1 announcement
1 apartment
1 apartment building
1 apparently
1 appliance
1 apply
1 aqua
1 archaeologist
1 assessment
1 atchooo
1 attention
1 atmosphere
1 attached

1 autograph
1 background
1 badly
1 band
1 base
1 basic
1 beating
1 bicycle
1 biologist
1 birth
1 blame
1 blew
1 block
1 blown
1 bookcase
1 bookshop
1 botanical
1 bracket
1 brook
1 brush
1 businessmen
1 calculate
1 cancer
1 candy
1 car pool
1 carbon dioxide
1 career
1 carry on

1 castellan
1 cave
1 caver
1 celebrety
1 cell
1 celsius
1 census
1 character
1 chase
1 chat
1 chemistry
1 choose to
1 clean up
1 closed
1 closet
1 clown
1 coastal
1 coffee shop
1 collage
1 collection
1 combine
1 come out
1 comic
1 comic strip
1 comment
1 comparative form
1 compass
1 complaining

1 concentrate
1 concert hall
1 conclusion
1 consequence
1 construction
1 contact
1 contain
1 containers
1 content
1 cooker
1 cookie
1 cool(warm)
1 correctly
1 corresponding
1 couch
1 covered
1 covering
1 cowboy
1 crazy
1 creatively
1 cricket
1 criminal
1 crisp
1 criteria
1 cross out
1 cruise ship
1 dancer
1 dangerously
1 deal
1 death
1 decription
1 define
1 definite
1 delight
1 deliver
1 dentist
1 department
1 departure
1 development
1 diagnosis
1 diagram
1 diary
1 difficulty
1 dine
1 direct
1 dirty
1 disadvantage
1 disagree with
1 discovery
1 discribe
1 discription
1 diversity
1 divided
1 do for

1 double room
1 download
1 downstairs
1
downtown(area)
1 drawing
1 drawn
1 drew
1 driven
1 drugstore
1 dry cleaning
1 dying
1 earth
1 eaten
1 egde
1 elementary school
1 elevator
1 embarrassing
1 enduring
1 engineer
1 era
1 error
1 estimated
1 everglade stadium
1 everthing
1 evolution
1 excess
1 exit
1 facial
1 factory
1 fair
1 fallen
1 famale
1 fartest
1 farthest
1 faster
1 faucet
1 feed
1 female
1 few
1 fiendly
1 fight
1 fill
1 fire department
1 fire station
1 fixing
1 flag
1 flamate
1 flashlight
1 flew
1 floor (of a

room)
1 flown
1 footbal club
1 forever
1 four wheel drive
1 frank
1 fresh air
1 frozen
1 full stop
1 fully
1 furthest
1 gadget
1 gallery
1 game show
1 garbage
1 gas
1 geat
1 gender
1 generator
1 get away from
1 get back
1 get on
1 gist
1 give back
1 go over
1 go through
1 go to university
1 good night
1 grade
1 graphic
1 graphical
1 grassland
1 green room
1 grown
1 hail
1 halfway
1 handbag
1 hang
1 hause
1 have a fever
1 headline
1 heat up
1 heavily
1 helpline
1 hid (hide)
1 hide
1 high school
1 highly
1 highway
1 hill
1 hire
1 home address

1 home number
1 homeworking
1 honest
1 hopefully
1 horseback
1 household
1 huh
1 human
1 hunting
1 ideal
1 in season
1 inch
1 incorrect
1 increase
1 interface
1 irrelevant
1 isolated
1 jean
1 jogging
1 label
1 lain
1 last name
1 lay
1 lay out
1 lazy
1 league
1 leave(sthbehind)
1 lecture hall
1 less
1 level
1 lie on
1 life story
1 life-like
1 lifetime
1 lively
1 look on
1 luckily
1 mad
1 mail
1 major
1 maker
1 marital status
1 marked
1 master
1 match with
1 material
1 mattress
1 membership
1 mess
1 messy
1 meter
1 middle
1 mill

1 mineral
1 minimum
1 misfortune
1 mission
1 mixed
1 mixture
1 mobile number
1 modal
1 modern languages
1 modern-day
1 mom
1 moment
1 montain
1 mostly
1 motion
1 motorcycle
1 mount
1 mp3 player
1 mp4
1 multiple
1 must
1 myself
1 nap
1 national
1 native
1 natural
1 nearly
1 neat
1 neatly
1 newsletter
1 newsstand
1 no time
1 none
1 nope
1 northerly
1 northwest
1 nourth
1 obey
1 obvious
1 odd
1 officer
1 oil painting
1 omolette
1 onto
1 open up
1 organic
1 outlet
1 owl
1 packing
1 painter
1 pal
1

pandbaccounting. com
1 pant
1 parenthesis
1 password
1 past tense
1 pattern
1 penicillin
1 percent
1 period
1 permanent
1 persona
1 personal information
1 personel
1 persuade
1 peso
1 pharmacy
1 phew
1 phonetic
1 phonograph
1 phosphoric acid
1 pianist
1 pick
1 pill
1 ping-pong
1 pioneer
1 pixar
1 pizzeria
1 pleased
1 plugg
1 plugg in
1 pointing
1 police station
1 polo shirt
1 polyster
1 population
1 portal address
1 position
1 postal
1 postscript
1 potato chips
1 power plant machine
1 preference
1 preparation
1 prepare
1 pressed
1 principal
1 privacy
1 promise
1 proper
1 prove

1 PTO (please turn over)
1 purse
1 put up
1 quietly
1 quotation
1 rang
1 rawfish
1 receiver
1 recreational vehicle
1 red(meat)
1 refrigerator
1 register
1 remarkable
1 rented
1 rephrase
1 report to
1 represent
1 republic
1 resepsionist
1 revolution
1 rhyme
1 rib-eye
1 riddle
1 rise
1 rock
1 roommate
1 round
1 rung
1 sadness
1 safety
1 salesperson
1 scamper
1 scientific
1 scientist
1 scorer
1 seasonal
1 security
1 self
1 sell
1 semtember
1 sender
1 sense
1 separate
1 session
1 settee
1 shade
1 shopping cart
1 silly
1 since
1 single room
1 sit around
1 situated

1 slang
1 sleep in
1 slice
1 slice off
1 slipper
1 smoker
1 smoking room
1 smoothie
1 sneaker
1 soccer
1 social media
1 solution
1 soothing
1 species
1 speck
1 speculation
1 spelt
1 spoon
1 sporting
1 spot
1 springtime
1 stainless
1 starring
1 starter
1 stay out
1 stink
1 stolen
1 subway
1 support
1 surviving
1 sweater
1 swum
1 symbolise
1 take back
1 take part
1 talent
1 teen
1 television studios
1 thanking
1 three-pointer
1 timeless
1 tolerance
1 touch
1 tough
1 tourist attraction
1 traditionally
1 transcript
1 translate
1 translation
1 trash
1 treatment
1 truly

1 try out
1 turn over
1 turn to
1 uh-huh
1 umbrella
1 unconscious
1 united
1 unlucky
1 upstairs
1 urban
1 username
1 usual
1 vacation
1 video
1 voucher
1 voyage
1 water-power
1 waterproof
1 watt
1 western
1 white meat
1 wild
1 woken
1 wonder
1 wooden
1 work on
1 workplace
1 worldwide
1 worn
1 wrinkly
1 yard
1 zip code
10 aerobic
10 apple
10 attend
10 been
10 boring
10 business card
10 calm
10 camping
10 cheese
10 chocolate
10 cup
10 date
10 definitely
10 device
10 dictionary
10 finish
10 flatmate
10 glass
10 go on
10 good at
10 guest

10 happy
10 high
10 interest
10 irregular verb
10 library
10 local
10 mathematic
10 medium
10 mobile
10 object
10 painting
10 practice
10 press(v)
10 radio
10 relax
10 respond to
10 rug
10 salad
10 score
10 section
10 set
10 sign
10 space
10 step
10 sugar
10 type(v)
10 uncountable noun
10 until
10 upset
10 weeks
10 whenever
10 without
10 won
10 wood
102 below
104 going to
106 very
1076 to
108 about
11 apologise
11 begin
11 desk
11 do out of
11 easily
11 excellent
11 false
11 fast
11 fine
11 forget
11 friendly
11 full of
11 get married
11 goes

11 greet(v)
11 healthy
11 key
11 kid
11 lift(v)
11 line
11 linking
11 milk
11 motorbike
11 music
11 orange
11 organise
11 park
11 part
11 pool
11 population
11 possible
11 present simple
11 price
11 quiz
11 refer to
11 saw
11 sleep(n)
11 spent
11 suit(v)
11 sunday
11 syllable
11 trainer
11 t-shirt
11 underground
11 voice
11 website
11 white
11 wife
11 window
111 do*
1149 a/an
115 does
115 review
118 student
119 which
12 beat
12 birthday
12 boy
12 building
12 camera
12 communication
12 dark
12 dear
12 dinner
12 direction
12 double

12 early
12 especially
12 every
12 exchange
12 exempli gratia (for example)
12 fantastic
12 fruit
12 funny
12 hair
12 hot
12 however
12 invitation
12 kitchen
12 lecture
12 ledge
12 light(adj)
12 look for
12 luck
12 member
12 mine
12 month
12 pass
12 possessive
12 produce
12 project
12 reason
12 receipt
12 relevant
12 salt
12 shopping centre
12 simple
12 somewhere
12 soup
12 speaker
12 summer
12 surname
12 task
12 tea
12 tennis
12 test
12 together
12 tour
12 traffic
12 wash
12 waste(n)
12 yellow
121 time
1218 and
126 from
126 question
127 phrase

128 her
129 people
13 area
13 battery
13 beach
13 borrow
13 busy
13 cake
13 company
13 computer
13 cost
13 credit card
13 customer
13 difficult
13 experience
13 friday
13 habit
13 hand
13 happening
13 living room
13 meal
13 met
13 monday
13 nothing
13 notice
13 o'clock
13 ready
13 ride
13 send
13 sofa
13 somebody
13 spend
13 under
13 view
13 whose
1307 I
1315 you
137 make
14 action
14 adverb
14 animal
14 anyway
14 armchair
14 avoid
14 century
14 dangerous
14 during
14 electric
14 environment
14 exercise
14 extra
14 father
14 final
14 football

14 general
14 hard
14 map
14 meat
14 meeting
14 mile
14 polite
14 prefer
14 pretty(adv)
14 programme
14 river
14 run
14 scuba diving
14 service
14 son
14 sound(n)
14 subject
14 tick
14 took
141 there
142 some
145 take
145 think
15 bag
15 bed
15 brackets
15 capital(city)
15 carefully
15 cheap
15 children
15 create
15 event
15 game
15 hope
15 juice
15 meaning
15 mountain
15 potato
15 pronunciation
15 refuse
15 route
15 science
15 swim
15 there was
15 thought
15 ticket
15 till
15 win
15 young
15 yours
15 yourself
152 answer
152 word

153 listen
154 work(n)
155 want
16 ago
16 ante meridiem
16 close
16 cold
16 consonant
16 exciting
16 fridge
16 giving
16 gym
16 hey
16 join
16 main
16 men
16 mobile phone
16 open
16 opinion
16 partner
16 personality
16 photograph
16 report(v)
16 street
16 travel
16 turn
16 txtese
16 wait
16 wear
16 work in
160 how
167 me
168 write
17 business
17 city centre
17 conversation
17 countable noun
17 cousin
17 delicious
17 easy
17 exam
17 fact
17 famous
17 formal
17 list
17 minute
17 parent
17 product
17 refer
17 second
17 similar

17 singular
17 situation
17 supermarket
17 while
17 worry
172 go
176 like
177 yes
178 read
18 actually
18 arrangement
18 become
18 believe
18 cinema
18 even
18 everyone
18 far
18 made
18 meet
18 near
18 offer(v)
18 popular
18 secretary
18 sometimes
18 told
18 true
180 was
182 no
183 when
186 or
187 so
19 appropriate
19 brown
19 course
19 dish
19 down
19 energy
19 given
19 miss
19 of course
19 office
19 terrible
19 there were
19 those
19 walk(v)
19 warm
19 wrong
197 play(v)
2 accessory
2 achievement
2 acid
2 act
2 adding
2 adult

2 against
2 almond
2 aluminium foil
2 anymore
2 application form
2 archaeology
2 arrival
2 artist
2 assume
2 award
2 bachelor
2 balance
2 barbecue
2 bath
2 beauty salon
2 became
2 beef
2 began
2 begun
2 belong
2 bet
2 biggest
2 blank
2 blow
2 board
2 bottom
2 brain
2 brainstorm
2 bright
2 bubble
2 bulb
2 burn
2 bus stop
2 butterfly
2 cabin
2 cable
2 calorie
2 can(n)
2 cappuccino
2 captain
2 category
2 caught
2 ceaser salad
2 centigrade
2 central
2 certain
2 chain
2 champion
2 chicken wing
2 childhood
2 chosen
2 classic
2 cleaner

2 clearly
2 clerk
2 cloudy
2 coast
2 code
2 cognate
2 coin
2 colleague
2 collocation
2 com
2 come in
2 commercial
2 comparison
2 completely
2 compost
2 conditioner
2 confirmation
2 connect
2 contain
2 containing
2 control
2 controller
2 cooper
2 copy
2 corner shop
2 correction
2 count on
2 county
2 cover(v)
2 crafts
2 credit
2 crepe
2 crime
2 curly
2 customer
2 customer review
2 cute
2 cycle
2 date of birth
2 dead
2 develop
2 dialling code
2 digital
2 digital camera
2 direct speech
2 disabled
2 disagree
2 discussion
2 distant
2 documentary
2 dolphin
2 domino
2 done

2 dot
2 doubt
2 drama
2 drank
2 drove
2 drunk
2 dry
2 ear
2 earliest
2 easiest
2 eh
2 either
2 enhance
2 enjoying
2 e-shopping
2 ethermail.com
2 everglade
2 exact
2 expand
2 expected
2 experiment
2 explore
2 factory outlet
2 fallow
2 family tree
2 fed
2 fell
2 finder
2 firstly
2 fitting room
2 fixed
2 flower
2 footwear
2 foreign
2 forest
2 forum
2 fought
2 foul
2 fresh
2 fry
2 function
2 gardening
2 genius
2 gesture
2 get to work
2 glacier
2 glad
2 go around
2 go into
2 goal
2 goatee
2 GPS(global positioning system)

2 grammatical
2 grandchildren
2 granddaughter
2 grandmother
2 grass
2 greatest
2 happen to
2 happiness
2 have a shower
2 have an accident
2 headphone
2 held
2 hell
2 hidden
2 hmm
2 home-cooked
2 hung(hang)
2 hunt
2 hunted
2 identification
2 identity card
2 including
2 institute
2 instruct
2 intelligent
2 intention
2 international
2 introduce
2 introduction
2 jar
2 justify
2 ketchup
2 keyboard
2 kilo
2 kitten
2 known
2 laid-back
2 learner
2 learnt
2 least
2 leg
2 lent
2 link
2 lip
2 literature
2 little
2 lol(loughing out lod)
2 lonely
2 look after
2 look up

2 lovely
2 main course
2 marriage
2 meant
2 mechanic
2 megabuys
2 memory
2 messenger
2 metal
2 might
2 miles per hour
2 mini
2 mouse
2 move out
2 movement
2 narrate
2 national park
2 neutral
2 newsagent
2 next-door
2 nobody
2 non-members
2 noon
2 notebook
2 oil
2 onion
2 oops
2 open ended
2 opening hours
2 ordinal
2 organisational
2 overall
2 oversleep
2 owner
2 paid
2 panic
2 particular
2 pasta
2 pastry
2 patty
2 perfectly
2 phone call
2 pickle
2 pie
2 pitch
2 platform
2 police
2 politely
2 pollute
2 popcorn
2 prevent
2 primary school
2 prior

2 procedure
2 queen
2 quick
2 raisin
2 rate
2 raw
2 recently
2 rechargeable
2 record
2 recyclable
2 refund
2 regularly
2 remind
2 remote control
2 rental
2 repeated
2 respond
2 reveal
2 rewrite
2 ridden
2 rock climber
2 rock climbing
2 romantic comedy
2 rose
2 rubric
2 run around
2 rush
2 sad
2 samba
2 sang
2 sauna
2 scary
2 scissors
2 search
2 several
2 shave
2 sheep
2 shook
2 showtimes
2 sightseeing
2 signature
2 silent
2 sit down
2 skill
2 sky
2 slept
2 slow
2 slurp
2 smell
2 snow(v)
2 sort
2 so-so
2 sour

2 souvenir
2 speech
2 specific
2 spicy
2 spiky
2 stadium
2 star
2 state
2 steal
2 steel
2 step on
2 stole
2 stone
2 stood
2 store
2 storm
2 stove
2 stranger
2 street
2 strip
2 structure
2 succeed
2 suddenly
2 suitable
2 sung
2 sunshine
2 surf
2 surprise
2 surprised
2 survivor
2 sushi
2 swam
2 swap with
2 sweet
2 swimmer
2 swimming pool
2 tablet
2 take apart
2 take out
2 taxi driver
2 teakwando
2 teammate
2 teenager
2 telephone number
2 texting
2 thirsty
2 threw
2 throw
2 thrown
2 tie
2 ton
2 tooth

2 toothache
2 totally
2 tour guide
2 tracksuit
2 training
2 travelling
2 turtle
2 ugly
2 unbelievable
2 understood
2 unhappy
2 unique
2 unsure
2 urgent
2 volleyball
2 wake
2 wake-up
2 wash-up
2 water sports
2 waterfall
2 wavy
2 weak
2 web page
2 weekday
2 whatever
2 wheather
2 wind (n)
2 wire
2 woke
2 worst
2 wrap
2 written
2 yellow line
20 age
20 black
20 end
20 evening
20 everything
20 hate
20 hear
20 phone
20 save
20 short forms
20 world
20 yesterday
21 accept
21 best
21 clothes
21 coffee
21 difference
21 go out
21 item
21 jacket
21 number

21 pay
21 red
21 request
218 did
219 this
22 appointment
22 around
22 blue
22 both
22 each
22 ending
22 expensive
22 free
22 have to
22 invite
22 letter
22 own
22 perfect
22 shop
22 team
22 tomorrow
220 am
226 at
228 she
23 better
23 book
23 bought
23 happen
23 interesting
23 into
23 maybe
23 mind
23 remember
23 repeat
23 shopping
23 small
23 sport
23 television
2358 the
24 ancient
24 cook
24 favourite
24 following
24 full
24 important
24 keep
24 past simple
24 size
25 add
25 another
25 beautiful
25 bus
25 circle
25 job

25 restaurant
25 sister
25 sorry
25 trip
25 university
25 used
25 weather
257 but
26 above
26 different
26 ever
26 future
26 large
26 money
26 No(number)
26 often
26 tonight
265 use (v)
266 on
27 big
27 family
27 favour
27 holiday
27 imagine
27 message
27 plural
27 saturday
27 table
27 water
270 they
279 my
28 affirmative
28 between
28 every day
28 express
28 feel
28 film
28 thanks
28 tip
28 today
280 have*
280 he
29 house
29 no (not any)
29 point(v/n)
29 us
3 absolutely
3 accountant
3 across
3 affect
3 ailment
3 air
3 air conditioning

3 alone
3 along
3 already
3 annoyed
3 appetiser
3 apple pie
3 archaeological
3 argue
3 assistance
3 astronomy
3 athlete
3 attraction
3 attractive
3 autumn
3 average
3 bald
3 beautifully
3 behaviour
3 belt
3 beverage
3 bird
3 biscuit
3 bit
3 block of
3 blog
3 boarding pass
3 boss
3 botanical garden
3 bread
3 broke
3 burning
3 businessman
3 button
3 calorie-free
3 care
3 case
3 casual
3 catalogue
3 cent
3 chat show
3 check-in
3 cheer
3 chess
3 chilly
3 classmate
3 classroom
3 climb
3 club sandwich
3 college
3 come along
3 come up with
3 concern
3 condition

3 confused
3 consider
3 continent
3 conveyor belt
3 couple
3 cream
3 cry
3 currency
3 cycling
3 deadline
3 decrbe
3 desert
3 disbelief
3 disgusting
3 dislike
3 driver
3 driving test
3 earache
3 earlier
3 east
3 economic
3 emergency
3 enter
3 enthusiastic
3 entrance
3 espresso
3 ethnic
3 expect
3 expert
3 failed
3 fall
3 fall(v)
3 fan
3 fascinating
3 fashionable
3 fitness
3 flow
3 fly(v)
3 for a while
3 foreigner
3 furnished
3 fuzzy
3 gap
3 go up
3 good afternoon
3 good looking
3 graduated
3 grandfather
3 grandparents
3 ground
3 grow up
3 guy
3 habitual

3 hairdresser
3 hall
3 hand luggage
3 harmful
3 headteacher
3 helpless
3 hit
3 hold
3 hostess
3 ice
3 ice cream
3 ignore
3 indoor
3 instruction
3 instrument
3 issue
3 item of
3 jazz
3 jewellery
3 joke
3 jump
3 kept
3 kick(v)
3 lack
3 ladder
3 lastly
3 lemon
3 length
3 lettuce
3 lie down
3 lime
3 living
3 location
3 long-lasting
3 low-fat
3 luxury
3 machine
3 male
3 management
3 manager
3 metre
3 middle-aged
3 mineral water
3 mobile phone number
3 moon
3 motorway
3 moustache
3 mouth
3 movie
3 ms(miss)
3 musical
3 no one
3 noisy

3 non-smoking
3 north
3 nowhere
3 obligation
3 occasion
3 ocean
3 old-fashioned
3 olive oil
3 omit
3 onion rings
3 option
3 original
3 otherwise
3 overdo
3 owe
3 packaging
3 paint
3 palace
3 paramedic
3 parking
3 passport
3 patient(n)
3 PE(phsical education)
3 pea
3 pepper
3 permission
3 pet
3 petrol station
3 phone number
3 photography
3 physical
3 pink
3 pleasant
3 pocket
3 pollution
3 post office
3 postcard
3 postcode
3 pot
3 price tag
3 protect
3 proud of
3 purpose
3 put out
3 pyramid
3 quality
3 quantity
3 quite
3 race
3 railway station
3 ran
3 ray
3 reader

3 realise
3 recycle
3 recycle bin
3 referee
3 relaxed
3 repetition
3 research (n)
3 respect
3 reusable
3 reuse
3 righth
3 risk
3 rode
3 runner
3 runny
3 sail
3 salty
3 sandal
3 sauce
3 save up
3 scared
3 scratch
3 seafood
3 seat
3 secondary school
3 sent
3 serve
3 shop assistant
3 shops
3 shot
3 shout
3 shy
3 sign off
3 skinny
3 skyscraper
3 slim
3 smile
3 sms
3 sneeze
3 social network
3 soft drink
3 solar
3 solid
3 song
3 sore throat
3 specific
3 spectator
3 stand
3 stative
3 statue
3 steakhouse
3 stomach
3 stupid

3 suburb
3 success
3 survey
3 talent show
3 teeth
3 term
3 terribly
3 tiring
3 tool
3 trouble
3 try on
3 turn on
3 twin
3 underline
3 underneath
3 unhealthy
3 unpleasant
3 unplug
3 useless
3 user
3 video game
3 wedding
3 wet
3 wherever
3 winner
3 wish(v)
3 yen
30 else
30 hi
30 stop
30 town
30 up
31 ask for
31 decide
31 language
31 school
32 advice
32 back
32 brother
32 group
32 never
32 note
32 out
321 that
329 with
33 after
33 drive
33 green
33 if
33 negative
33 way
33 yeah
34 enjoy
34 had

34 leave
34 mean
34 noun
34 over
35 drink
35 hello
35 morning
35 order(v)
35 past
35 rest(vn)
35 thriller
353 for
36 bad
36 country
36 euro
36 example
36 hotel
36 hour
36 put
36 reading
36 short
36 someone
36 their
37 left
37 night
37 plan(v)
37 post
meridiem
37 teacher
373 we
38 always
38 box
38 choose
38 learn
38 need to
38 our
38 show(v)
38 study
38 weekend
39 life
39 room
4 academic
4 actor
4 agree with
4 alarm clock
4 all right
4 altogether
4 ambulance
4 anybody
4 apology
4 attending
4 attract
4 available
4 bake

4 baked potato
4 ball
4 banana
4 bathroom
4 be going to
4 beard
4 bigger
4 blonde
4 bored
4 bottle of
4 brand
4 broccoli
4 build
4 business centre
4 business trip
4 call back
4 came
4 carry
4 cash
4 catch
4 chance
4 channel
4 chatspeak
4 cheese cake
4 chemist
4 chilli pepper
4 clean
4 click
4 climate
4 come on
4 comedy
4 comfortable
4 compare
4 competition
4 connection
4 cooked
4 couple of
4 court
4 cross
4 cruise
4 cultural
4 culture
4 curious
4 danger
4 daughter
4 die
4 dishwasher
4 disposable
4 dog
4 draft
4 easier
4 edit
4 education

4 email address
4 emergency service
4 entry
4 environmental
4 environmentally
4 equipment
4 everybody
4 excuse
4 face
4 fare
4 farther
4 fee
4 felt
4 freezer
4 frequency
4 from...to
4 further
4 garage
4 gave
4 geographical
4 geography
4 get off
4 glove
4 grandson
4 guitar
4 hairdryer
4 handsome
4 hang up
4 hard-boiled
4 hardly
4 health
4 heat
4 hold on
4 horrible
4 hospital
4 host
4 included
4 incredible
4 inform
4 injured
4 instructor
4 inventor
4 judo
4 jumper
4 junk food
4 keywords
4 kill
4 knife
4 lake
4 laugh
4 law
4 lie

4 lifeguard
4 lifestyle
4 locate
4 loud
4 manage
4 mark
4 medal
4 microwave
4 mirror
4 mood
4 move
4 mysterious
4 necessary
4 nephew
4 noise
4 nose
4 nowadays
4 olive
4 omelette
4 ours
4 outdoor
4 overweight
4 pair of
4 party
4 pat(v)
4 perform
4 piano
4 piece
4 pilates
4 port
4 possessive
4 practical
4 predict
4 prefer to(do something)
4 preference
4 presenter
4 print(v)
4 prize
4 probably
4 psychology
4 punctuation
4 put in
4 quickly
4 quiet
4 rainforest
4 recommend
4 reference
4 region
4 replace
4 require
4 reservation
4 resort
4 rice

4 rich
4 routine
4 satellite television
4 scarf
4 sea
4 secondly
4 secret
4 seminar
4 share
4 ship
4 shirt
4 sick
4 side
4 sing
4 singer
4 sir
4 sitcom
4 site
4 skiing
4 skilful
4 sold
4 sorry for
4 spare
4 spoke
4 spring
4 stage
4 state
4 suffix
4 suitcase
4 suppose
4 surgery
4 sweatshirt
4 synonym
4 tap
4 tasty
4 taught
4 teach
4 theirs
4 theme park
4 throat
4 torch
4 train
4 tunnel
4 tyre
4 uncle
4 unfriendly
4 unknown
4 vet
4 vitamin
4 wall
4 wallet
4 wardrobe
4 west

4 wildlife
4 winning
4 within
4 wore
4 work at
4 yep
4 zumba
40 dance
40 describe
40 enough
40 home
40 live
40 lot
40 much
40 old
40 woman
408 what
41 as
41 has got
41 pound
41 start(v)
41 understand
42 doctor
42 right
42 visit
420 can
423 your
43 flat
43 listen to
43 love
43 module
43 most
43 news
43 next
43 than
44 let
44 stay
44 tell
45 city
45 class
45 come
45 long
45 look
45 man
45 page
45 will
45 would
46 correct
46 late
46 madam
46 pair
47 change
47 only
47 picture

47 text(v)
48 grammar
48 name
48 oh
48 sure
48 week
48 year
49 great
49 many
49 paragraph
5 academic year
5 accommodation
5 according
5 action film
5 active
5 advance
5 aggressive
5 airport
5 avenue
5 away
5 baby
5 bad news
5 bank
5 beep
5 behind
5 bill
5 bold
5 bottle
5 bow(v)
5 bowl
5 break down
5 brilliant
5 bring
5 broken
5 built
5 cafe
5 carbonated
5 central heating
5 ceviche
5 chair
5 championship
5 chef
5 chicken
5 chubby
5 climber
5 come over
5 command
5 communicate
5 compound
5 confident
5 confirm

5 context
5 continue
5 convenient
5 count
5 countable
5 crowded
5 department store
5 design(n)
5 dessert
5 discover
5 door
5 drawer
5 eco-friendly
5 electrician
5 engineering
5 entertainment
5 every time
5 exist
5 fat
5 fire brigade
5 first name
5 fitness centre
5 floor
5 foggy
5 foot (feet)
5 forecast
5 fork
5 freezing
5 fun
5 garden
5 get up
5 glass of
5 gold
5 graduate
5 grey
5 grow
5 hairstyle
5 half
5 half and hour
5 hat
5 have fun
5 heading
5 heard
5 heavy
5 height
5 hieroglyphics
5 highlight
5 hole
5 horse riding
5 huge
5 hurry (v)
5 husband
5 image

5 in front of
5 inside
5 interview (n)
5 invention
5 karate
5 laundry
5 learnt
5 lemonade
5 lens
5 licence
5 lock out
5 low
5 make-up
5 manual
5 market
5 mayonnaise
5 midnight
5 moody
5 nature
5 net
5 opera
5 opposite
5 organisation
5 painkiller
5 part time
5 passenger
5 pence
5 performance
5 perhaps
5 personal
5 photographer
5 picnic
5 polo
5 poor
5 public transport
5 put on (clothes)
5 quarter
5 rain (v)
5 relative
5 rent (v)
5 reported speech
5 reporter
5 rest of
5 result
5 retire
5 return
5 revise
5 ring (v)
5 room service
5 science fiction
5 season

5 silver
5 sit
5 ski(v)
5 soap
5 south
5 spare-time
5 spices
5 strange
5 style
5 sunny
5 symbol
5 sympathise
5 symptom
5 talk to
5 tall
5 temple
5 temporary
5 thin
5 through
5 tight
5 tired
5 tomato
5 tone
5 total
5 traveller
5 tree
5 trouser
5 turn off
5 unfortunately
5 vegetarian
5 voicemail
5 volcano
5 washing machine
5 welcome
5 windy
5 worse
50 activity
500 of
504 do
51 anything
51 dialogue
51 here
51 match
51 watch
52 colour
52 go to
52 problem
52 same
52 usually
528 are
53 discuss
53 present
54 food

54 went
58 look at
58 need
58 shape
59 day
59 email
59 nice
59 please
59 vocabulary
6 accident
6 architect
6 attention
6 beginning
6 biology
6 boot
6 break(n)
6 bridge
6 brought
6 bye
6 canal
6 capoeira
6 card
6 castle
6 certainly
6 charge
6 cheek
6 cheerful
6 child
6 chips
6 clock
6 closing
6 coat
6 coffee table
6 collaborate
6 compliment
6 congratulations
6 cosy
6 dad
6 decision
6 destination
6 destroy
6 diet
6 distinguish
6 dollar
6 dynamic
6 each other
6 electronic
6 exhibition
6 fail
6 fast food
6 firefighter
6 flyer
6 furniture

6 get to
6 gift wrap
6 greeting
6 has to
6 hers
6 history
6 housework
6 informal
6 internet
6 invent
6 kabisa
6 knew
6 lasagna
6 lesson
6 lunch
6 martial arts
6 mistake
6 mix
6 modern
6 mother
6 mr(mister)
6 museum
6 nationality
6 neighbour
6 newspaper
6 niece
6 normal
6 occupation
6 past participle
6 per
6 performer
6 plant
6 possession
6 power
6 pronoun
6 purple
6 rarely
6 receive
6 recipe
6 recycling
6 relationship
6 relaxing
6 rescue
6 role play
6 rude
6 sailing
6 sandwich
6 seen
6 select
6 shower
6 single
6 sink
6 special
6 spelling

6 square
6 starting
6 statement
6 story
6 studio
6 successful
6 suggestion
6 sun
6 survive
6 take off
6 taxi
6 technology
6 tense
6 text message
6 thursday
6 topping
6 towards
6 transport
6 trophy
6 tuesday
6 used to
6 versus
6 visitor
6 wi-fi
6 work out
6 wow
6 yoga
60 person
60 these
61 all
61 by
61 just
62 form
62 more
62 other
62 sentence
64 also
64 information
64 OK
65 eat
65 know
65 new
67 last
67 should
68 check
68 idea
687 it
69 buy
69 got
69 see
7 abroad
7 afternoon
7 allow
7 almost

7 annoying
7 anywhere
7 ate
7 aunt
7 awful
7 balcony
7 ballet
7 be in trouble
7 boat
7 breakfast
7 cabinet
7 careful
7 climbing
7 clothing
7 common
7 concert
7 countryside
7 cover(n)
7 creative
7 daily
7 definitions
7 degree
7 detail
7 draw
7 eco-shopping
7 electricity
7 fat-free
7 feeling
7 feet
7 file
7 finding
7 first time
7 fish(v)
7 fit(v)
7 flavour
7 floor lamp
7 flu
7 formation
7 gift
7 girl
7 guess
7 hang out
7 hug(v)
7 ill
7 in cash
7 intonation
7 irregular
7 island
7 journey
7 kind
7 kiss(v)
7 lend
7 lose
7 lost

7 manner
7 married
7 medicine
7 mum
7 munite
7 nervous
7 off
7 online
7 opening
7 outgoing
7 plain(n)
7 plastic
7 plate
7 player
7 positive
7 post
7 poster
7 printer
7 prompts
7 reply
7 rule
7 sale
7 sales assistant
7 shelf
7 sight
7 skirt
7 solve
7 soon
7 speak to
7 stomach ache
7 straight
7 strawberry
7 stressed
7 stuck
7 sunglasses
7 superlative
7 table tennis
7 telephone
7 tent
7 throw away
7 tourist
7 traditional
7 tuna
7 umm...
7 uncountable
7 unsure of
7 vegatable
7 wait for
7 waiter
7 waitress
7 whole
7 winter
7 wonderful

7 worth
7 writer
7 wrote
70 adjective
70 give
70 him
70 talk about
70 thing
71 before
71 now
72 talk
72 too
72 were
72 who
73 why
74 again
74 car
75 ask
75 good
75 place
77 could
77 find
77 his
78 any
78 call
78 wednesday
791 in
8 aluminium
8 anyone
8 appearance
8 base form
8 basketball
8 book(v)
8 bowling
8 butter
8 campsite
8 carrot
8 centre
8 choice
8 civilisation
8 comparative
8 cool
8 corn
8 cut
8 description
8 driving
8 drop
8 DVD
8 exactly
8 facility
8 features
8 finally
8 fire
8 fix

8 forgot
8 get together
8 go for
8 good morning
8 guidelines
8 head
8 ingredient
8 instead
8 its
8 kiwi
8 knowledge
8 lamp
8 leather
8 look forward to
8 lucky
8 magazine
8 mrs(mistress)
8 neighbourhood
8 paper
8 personal pronouns
8 petrol
8 pets
8 pick up
8 preposition
8 progressive
8 questionnaire
8 reach
8 reduce
8 regular
8 roof
8 rubbish
8 safe
8 sailing boat
8 screen
8 shoe
8 snack
8 steak
8 strong
8 suggest
8 take up
8 taste
8 tasteless
8 temperature
8 title
8 top
8 topic
8 useful
8 vowel
8 windsurfing
8 women
8 yoghurt

81 et cetera
81 speak
82 has
83 really(adv)
84 because
843 not
85 where
86 verb
87 try
9 abbreviation
9 ability
9 ad(advertisement)
9 address
9 agree
9 amazing
9 architecture
9 arrive
9 art
9 article
9 bedroom
9 bike
9 born
9 caller
9 calling
9 camper(van)
9 cancel
9 cat
9 cough
9 delivery
9 discount
9 dress
9 egg
9 everywhere
9 excited
9 explain
9 expression
9 eye
9 find out
9 fish
9 flight
9 follow
9 found
9 gone
9 headache
9 helpful
9 hiking
9 hungry
9 hurt (v)
9 include
9 instead of
9 laptop
9 live in
9 massage

9 mention
9 menu
9 month
9 mushroom
9 next to
9 official language
9 once
9 outside
9 oven
9 pen
9 percent
9 pizza
9 professor
9 related
9 road
9 seem
9 self- assesment
9 serious
9 spell
9 station
9 still
9 theatre
9 though
9 variety
9 weight
9 who
90 something
9168 is
92 be*
93 get
93 them
94 complete
94 help
94 well
96 say
98 then
99 friend
8 january
2 february
2 3D
5 march
2 april
17 may
4 june
7 july
4 august
4 september
2 october
2 november
2 december

Kitapta en sık kullanılan 100 kelime ve kullanım sıklıkları Tablo 42’de gösterilmiştir:

Tablo 42: Pioneer Elementary Student’s Book’ta En Sık Kullanılan 100 Kelimenin Listesi

73 why	111 do*	218 did
74 again	115 does	219 this
74 car	115 review	220 am
75 ask	118 student	226 at
75 good	119 which	228 she
75 place	121 time	257 but
77 could	126 from	265 use (v)
77 find	126 question	266 on
77 his	127 phrase	270 they
78 any	128 her	279 my
78 call	129 people	280 have*
78 wednesday	137 make	280 he
81 et cetera	141 there	321 that
81 speak	142 some	329 with
82 has	145 take	353 for
83 really(adv)	145 think	373 we
84 because	152 answer	408 what
85 where	152 word	420 can
86 verb	153 listen	423 your
87 try	154 work(n)	500 of
90 something	155 want	504 do
92 be*	160 how	528 are
93 get	167 me	687 it
93 them	168 write	791 in
94 complete	172 go	843 not
94 help	176 like	1076 to
94 well	177 yes	1149 a/an
96 say	178 read	1218 and
98 then	180 was	1307 I
99 friend	182 no	1315 you
102 below	183 when	2358 the
104 going to	186 or	9168 is
106 very	187 so	
108 about	197 play(v)	

Pioneer Elementary Student’s Book’taki kelime hazinesinde 528 tane kelimenin birer kez kullanıldığı görülmektedir. Bu kelimeler Tablo 43’te gösterilmiştir.

Tablo 43: Pioneer Elementary Student’s Book’ta Birer Kez Kullanılan Kelimeler

four wheel	accounting	after morning
drive	admission	agent
access	afraid	air conditioner

alarm
aloud
although
angry
angry with
animation
announcement
apartment
apartment building
apparently
appliance
apply
aqua
archaeologist
assessment
atchooo
attention
atmosphere
attached
autograph
background
badly
band
base
basic
beating
bicycle
biologist
birth
blame
blew
block
blown
bookcase
bookshop
botanical
bracket
brook
brush
businessmen
calculate
cancer
candy
carbon dioxide
career
car pool
carry on
castellon
cave
caver
celebrety

cell
celsius
census
character
chase
chat
chemistry
choose to
clean up
closed
closet
clown
coastal
coffee shop
collage
collection
combine
comic
comic strip
come out
comment
comparative form
compass
complaining
concentrate
concert hall
conclusion
consequence
construction
contact
containers
contain
content
cooker
cookie
cool(warm)
correctly
corresponding
couch
covered
covering
cowboy
crazy
creatively
cricket
criminal
crisp
criteria
cross out
cruise ship
dancer
dangerously
deal

death
decription
define
definite
delight
deliver
dentist
department
departure
development
diagnosis
diagram
diary
difficulty
dine
direct
dirty
disadvantage
disagree with
discovery
discribe
discription
diversity
divided
do for
double room
download
downstairs
downtown(area)
drawing
drawn
drew
driven
drugstore
dry cleaning
dying
earth
eaten
enduring
egde
elementary school
elevator
embarrassing
engineer
era
error
estimated
everglade
stadium
everthing
evolution
excess

exit
facial
factory
fair
fallen
famale
fartest
farthest
faster
faucet
footbal club
feed
female
few
fiendly
fight
fill
fire
department
fire station
fixing
flag
flamate
flashlight
flew
floor (of a room)
flown
forever
frank
(French)fries
fresh air
frozen
full stop
fully
furthest
gadget
gallery
game show
garbage
gas
geat
gender
generator
get back
get on
get away from
gist
give back
good night
go over
go through
go to
university

grade
graphical
graphic
grassland
green room
grown
hail
halfway
handbag
hang
hause
have a fever
headline
heat up
heavily
helpline
hid (hide)
hide
highly
high school
highway
hill
hire
home address
home number
homeworking
honest
hopefully
horseback
household
huh
human
hunting
ideal
inch
incorrect
increase
in season
interface
irrelevant
isolated
jean
jogging
label
lain
last name
lay
lay out
lazy
league
leave(sthbehind)
lecture hall
less

level
lie on
life-like
life story
lifetime
lively
look on
luckily
mad
mail
major
maker
marital status
marked
master
match with
material
mattress
membership
mess
messy
meter
middle
mill
mineral
minimum
misfortune
mission
mixed
mixture
mobile
number
modal
modern-day
modern
languages
mom
moment
montain
mostly
motion
motorcycle
mount
mp4
mp3 player
multiple
must
myself
national
native
natural
nap
nearly
neat

neatly
newsletter
newsstand
none
nope
northerly
northwest
no time
nourth
obey
obvious
odd
officer
oil painting
omolette
onto
open up
organic
outlet
owl
packing
painter
pal
pandbaccounting. com
pant
parenthesis
password
past tense
pattern
preference
penicillin
percent
period
permanent
persona
personal information
personel
persuade
peso
pharmacy
phew
phonetic
phonograph
phosphoric acid
pianist
pick
pill
ping-pong
pioneer
pixar

pizzeria
pleased
plugg
plugg in
pointing
police station
polo shirt
polyster
portal address
position
postal
postscript
potato chips
population
power plant machine
preparation
prepare
pressed
principal
privacy
promise
proper
prove
PTO(please turn over)
purse
put up
quietly
quotation
rang
rawfish
receiver
recreational vehicle
red(meat)
refrigerator
register
remarkable
rented
rephrase
report to
represent
republic
resepsionist
revolution
rhyme
rib-eye
riddle
rise
rock
roommate
round
rung

sadness
safety
salesperson
sit around
scamper
scientific
scientist
scorer
seasonal
security
self
sell
semtember
sender
sense
separate
session
settee
shade
shopping cart
silly
since
single room
situated
slang
sleep in
slice
slice off
slipper
smoker
smoking room
smoothie
sneaker
soccer
social media
solution
soothing
species
speck
speculation
spelt
spoon
sporting
spot
springtime
stainless
starring
starter
stay out
stink
stolen
subway
support
surviving

sweater
swum
symbolise
take back
take part
talent
teen
television
studios
thanking
three-pointer
timeless
tolerance
touch
tough
tourist
attraction
traditionally
transcript

translate
translation
trash
treatment
truly
try out
turn over
turn to
uh-huh
umbrella
unconscious
united
unlucky
upstair
urban
username
usual
vacation
video

voucher
voyage
water-power
waterproof
watt
western
white meat
wild
woken
wonder
wooden
workplace
work on
worldwide
worn
wrinkly
yard
zip code

4.2.2.1.1. Pioneer Elementary Student's Book'taki Sayılara İlişkin Bulgular

Pioneer Elementary Student's Book'ta 130 farklı sayının 1173 kez kullanılışı tespit edilmiştir. Kitapta birer kez kullanılan sayıların sıklık sayısı alfabetik sıralamasına göre Tablo 44'te gösterilmiştir.

Tablo 44: Pioneer Elementary Student's Book'taki Sayıların Alfabetik Sıralaması

1 a thousand and five hundred
1 fifty one fourteen
1 eighteenth
1 eightys
1 eleventh
1 fifteenth
1 fifth
1 fifty five
1 fifty four
1 fifty one
1 fifty six
1 five-hundred
1 forty
1 forty five
1 forty-seven
1 forty-nine
1 four hundred
1 four-hundred and fifty
1 forty-two
1 eighty eight
1 fifty nine
1 ninety seven
1 ninth
1 ninety four

1 ninety-eighth
1 one hundred and fourty seven
1 one hundred and twenty-four
1 one thousand five hundred fourteen
1 seven
1 seven hundred and ten
1 seven-hundred
1 seven-hundred and fifty
1 seventeenth
1 seventy five
1 seventy six
1 seventy-eight
1 six-hundred
1 sixth
1 sixty three
1 sixty-five
1 sixty-seven
1 sixty-six
1 ten million
1 tenth
1 thirty seven
1 thirty-first
1 thirty-nine

1 three hundred
1 three hundred and fourty five
1 three-thousand and five hundred
1 twentieth
1 twenty nine
1 twenty seven
1 twenty thirteen
1 twenty twenty
1 twenty-fifth
1 twenty-ninth
1 twenty-sixth
1 two hundred nine
1 two thousand and four
1 two thousand and eleven
1 two thousand two hundred twenty four
1 two-hundred and seventy
2 sixty two
2 thirty-three
2 eighty five
2 eighty six
2 fourteenth
2 fourth
2 nineteenth
2 ninety
2 one and a half
2 one hundred and fifty
2 seventh
2 seventy
2 thirty one
2 thirty-five
2 twelfth
2 twenty eight
2 twenty-seventh
2 twenty six
2 twenty-first
2 twenty-fourth
2 twenty-one
2 twenty-third
2 two million
2 two-hundred and fifty
3 ninety-five
3 three thousand

3 twenty three
3 forty
3 one-million
3 sixteen
3 thirteen
3 thirteenth
3 twenty five
3 two-thousand
4 forty-five
4 seventeen
4 sixty
5 ninety-nine
5 eighty
6 two hundred
6 twenty-four
7 eighteen
7 sixteenth
8 one-thousand
8 eleven
8 fifteen
10 fourteen
11 third
12 one-hundred
16 twenty
16 thirty
18 twice
22 nineteen
23 nine
29 twelve
29 fifty
36 zero
36 first
41 eight
46 seven
46 ten
51 six
60 four
70 five
82 three
120 two
186 one

Kitapta en sık kullanılan 30 sayı, Tablo 45'te sıklık sayımlarıyla beraber sıralanmıştır.

Tablo 45: Pioneer Elementary Student's Book'ta En Sık Kullanılan 30 Sayı

5 ninety-nine
5 eighty
6 two hundred

6 twenty-four
7 eighteen
7 sixteenth

8 one-thousand
8 eleven

8 fifteen
10 fourteen
11 third
12 one-hundred
16 twenty
16 thirty
18 twice
22 nineteen

23 nine
29 twelve
29 fifty
36 zero
36 first
41 eight
46 seven
46 ten
51 six

60 four
70 five
82 three
120 two
186 one

Kitapta birer kez kullanılan 63 tane sayı bulunmaktadır. Bu sayılar Tablo 46’da gösterilmiştir.

Tablo 46: Pioneer Elementary Student’s Book’ta Birer Kez Kullanılan Sayılar

1 a thousand and five hundred
1 fifty one fourteen
1 eighteenth
1 eightys
1 eleventh
1 fifteenth
1 fifth
1 fifty five
1 fifty four
1 fifty one
1 fifty six
1 five-hundred
1 forty
1 forty five
1 forty-seven
1 forty-nine
1 four hundred
1 four-hundred and fifty
1 forty-two
1 eighty eight
1 fifty nine
1 ninety seven
1 nineth
1 ninety four
1 ninety-eigh
1 one hundred and fourty seven
1 one hundred and twenty-four
1 one thousand five hundred fourteen
1 seven
1 seven hundred and ten
1 seven-hundred
1 seven-hundred and fifty

1 seventeenth
1 seventy five
1 seventy six
1 seventy-eight
1 six-hundred
1 sixth
1 sixty three
1 sixty-five
1 sixty-seven
1 sixty-six
1 ten million
1 tenth
1 thirty seven
1 thirty-first
1 thirty-nine
1 three hundred
1 three hundred and fourty five
1 three-thousand and five hundred
1 twentieth
1 twenty nine
1 twenty seven
1 twenty thirteen
1 twenty twenty
1 twenty-fifth
1 twenty-ninth
1 twenty-sixth
1 two hundred nine
1 two thousand and four
1 two thousand and eleven
1 two thousand two hundred twenty four
1 two-hundred and seventy

4.2.2.1.2. Pioneer Elementary Student's Book'taki Özel İsimlere İlişkin Bulgular

Pioneer Elementary Student's Book'ta 539 farklı özel isim bulunmaktadır. Bu özel isimlerin kitapta toplam 1.366 kez kullanıldığı tespit edilmiştir. Kitapta geçen özel isimler arasında insanlara verilen isimler; ülke, millet ve dil isimleri; şehir, sokak, bulvar, yol ve mekan isimleri bulunmaktadır.

Tablo 47: Pioneer Elementary Student's Book'taki Özel İsimlerin Alfabetik Sıralaması

1 74 Garden Street	1 Canary Islands
1 Acapulco	1 Caribbean
1 Africa	1 Casey Junior's
1 Alan	1 Celina Howard
1 Alex	1 Centennial Bridge
1 Alfredo's Pizza House	1 Central America
1 Alison Thompson	1 Charles
1 Al's mini market	1 Charlotte
1 Andy Gibson	1 City View Hotel
1 Angelo's Restaurant	1 Collins
1 Annie Smith	1 Danny Smith
1 Apple Macintosh	1 Danny Wickham
1 Art Blakey	1 Darren
1 Atlantic	1 Denmark
1 Balaton(lake)	1 Dora
1 Balboa	1 Dr Fry
1 Balboa Avenue	1 Dr Lee's Surgery.
1 Baltic Sea.	1 Dylan
1 Barbara	1 Edinburgh
1 Barca	1 Eleven James Street
1 Baxter	1 Ellie
1 Bell Road	1 Elm
1 Benson Road	1 Elm Centre
1 Bianca	1 Emmerdale Park
1 Billy	1 England
1 Blair	1 English Language Institute
1 The Blue Dragon	1 English literature
1 Bolivia	1 European
1 Bolton Street	1 Everglade Stadium
1 Brandon	1 Eva Scott
1 bigdancars.net	1 Fairview
1 Briana Roswell	1 Fairview Park
1 Briand	1 Fahrenheit
1 Bristol	1 Ferdinand Porsche
1 Bronze Horseman	1 Federation Internationale de Football Association
1 Brooklyn	1 Fireside Bowling Alley
1 Brooks Secondary School	1 Five Lancaster Street
1 Brown	1 Flatmate Finder
1 Budapest	1 Fox Street Chemist's
1 Cafe Convent Garden	1 Fred Smith
1 Cambridgeshire	1 Friar Place
1 Camp Nou	

1 Giza
1 Glen Cooper
1 Glenda
1 Grand
1 Grantley University
1 Grayson
1 Greece
1 Greenfield
1 Green Park
1 Greg Dale
1 Grenda
1 Grove Park Primary School
1 Harry Flounder
1 Haven Street
1 Head East
1 Helen Stone
1 Highland Swimming Pool
1 Hermitage Museum
1 Heyburn Running Club
1 Hilary Thompson
1 Himalayas
1 Howard's Cafe
1 Huntingdon
1 Ian
1 IMac
1 Ingrid Walker
1 Ipad
1 Iphone
1 Ipod
1 Isabel
1 Isabella
1 Jack Madison
1 Jack Reece
1 Jack Rogers
1 James Bond
1 Jamie's Cafe
1 Janet
1 Japanese
1 Jason Knightly
1 Jeddah
1 Jeff
1 Jenny's Dance School
1 Jerry
1 Joanne
1 John Richard
1 Jones
1 Joo
1 Josh
1 Juniper Avenue
1 Keith
1 Kekes
1 Kent
1 Kilimanjaro
1 Kim

1 Kimberly
1 Kleit
1 Knowles
1 Lara
1 Leeds
1 Linda Maycroft
1 Lionel
1 Liverpool
1 Logie
1 Longhurst Library
1 Lucas Gomez
1 Maldives
1 Malta
1 Mamma Maria's Pizza
1 Manhattan
1 Maple Avenue
1 Mark Addison
1 Mary Watson
1 Mary Maloney
1 Mayfaield Museum
1 Mayfair Road
1 Mediterranean
1 Mega Shopping Centre
1 Melanie
1 Metrocard
1 Michelle
1 Middle East
1 Miranda
1 Molly
1 Monica
1 Morocco
1 Mount Aconcagua
1 Mount Kilimanjaro
1 Mount Snow
1 Mr. Addison
1 Mr. and Mrs Franklin
1 Mr. and Mrs Rogers
1 Mr. Callow
1 Mr. Collins
1 Mr. Jackson
1 Mr. Kingston
1 Mr. Landler
1 Mr. Moore
1 Mr. Peters
1 Mr. Richards
1 Mr. Sanchez
1 Ms. SandraJones
1 Ms Taylor
1 Ms. Thompson
1 Nathan
1 Natural History Lecture Hall
1 Niagara
1 Northern Ireland
1 North Fox Street

1 Norwood Campsite
1 Oliveiero
1 Oxton hospital
1 Pablo
1 Pablo's Pizza
1 Palace Theatre
1 Panama Bay
1 Paraguay
1 Patrick Swanson
1 Patterson
1 Patti Foreman
1 Patti
1 Peter the Great
1 Phillips
1 Piccadilly Theatre
1 Raymond Street
1 Reynold Park
1 Rich
1 Richmond and Salford Accounting
1 Robert Madison
1 Ron
1 Rosebud Avenue
1 Rosemary
1 Roy
1 Rysy
1 Sally
1 San Francisco
1 Sandy
1 Scotland
1 Sheila cook
1 Shelby Bridge
1 Sheryl
1 Smith
1 Smith
1 Sophie
1 South Fox Street
1 Springfield
1 Springfield Language Institute
1 Springfield University
1 Stanton
1 Sundown Road
1 Sunshine Hotel
1 Sussex
1 Suzie
1 Swan Lake
1 Swindon
1 Switzerland
1 Taunton Street
1 Taylor
1 TD Garden
1 Tenerife
1 The Bridge of the Americas
1 The British Museum

1 The Great Pyramids of Giza
1 The Heyburn Running Club
1 The Lost World
1 The Nineth Hour
1 The Old Town
1 The Science Museum
1 The Steakhouse
1 Thomas
1 Thompson
1 Tigers
1 Tina Robertsfour
1 Tine
1 Titicaca
1 Tonia
1 Trenton Station
1 Tsars of Russia
1 Venezuela
1 Veronica
1 Vesuvius
1 Vivian
1 Wayne Callow
1 Westmount Secondary School
1 William Frankston
1 Winter Palace
1 www.thedailynews.net
1 Yosemite National Park
1 Zimbabwe
1 Pasific
2 River Neva
2 Rigby
2 Alley
2 Alphaplex
2 Andrew
2 Antonio
2 Argentinian
2 Arlington Street
2 Australian
2 Barcelona
2 Ben
2 Brighton
2 Blanca
2 Bob Pallister
2 Brazilian
2 Brenda
2 Bridge Street
2 Canadian
2 Carol Ramsey
2 Claire
2 Colombian
2 Concord Avenue
2 Daisy White
2 Danny
2 David
2 Doctor Harrison

2 Donald
2 Dr Mayers
2 Eddie
2 Elwood Road
2 Fulton Avenue
2 Golden Beach
2 Greg Foster
2 Helen
2 Helen Keller
2 Henry Ford
2 Indian
2 Ingrid
2 Ireland
2 Island Beauty
2 James
2 Jen Synder
2 Jersey Boys
2 Jess
2 Jessie
2 Joe's Steakhouse
2 John Powell
2 Judy
2 Karl Benz
2 Katherine
2 Kevin Moore
2 Lake Park Hotel
2 Lima
2 Lisa Jacobs
2 Lisa Taylor
2 Lucas
2 Lucy
2 Madrid
2 Manchester
2 Maria moore
2 Marie Curie
2 Martin
2 Maya Civilisation
2 Mayfair Street
2 Metropolitan National Park
2 Mexican
2 Midwest Road
2 Moscow
2 Mother Teresa
2 Mr. Farrell
2 Mr. Harrison
2 Mr. Roberts
2 New York
2 Nile
2 Nobel Prize
2 Oxford
2 Pacific Ocean
2 Panama Canal
2 Park Street
2 Paul's Place

2 Pedro
2 Petro
2 Portugal
2 Proffesor Grayson
2 Prognosis Negative
2 Richards
2 Rio Parana
2 River Nile
2 Ronald
2 Ronnie
2 Sahara
2 Samantha
2 Sheila
2 Simon
2 Southern
2 South Side
2 Southside Station
2 Spainard
2 Stephen
2 Steven
2 Stuart
2 Superfit Fitness Centre
2 Tanya Miller
2 Tate Modern
2 Ted Davis
2 The Pampas
2 The Parana
2 The World Cup
2 Turkey
2 Turkish
2 Victor
2 Warsaw
2 West Germany
2 Weston Lake
2 William's Hotel
2 Willow Street
2 Yorkshire
3 Amy
3 Atlantic Ocean
3 Austalia
3 Beach Palace
3 Beth
3 Betty
3 Bob
3 Bowes Avenue
3 Buenos Aires
3 Canada
3 Carol
3 Casco Viejo
3 Chile
3 Colombia
3 Conley Island
3 Dan
3 Diana

3 Diane
3 Dr Crawley
3 Dr Lee
3 Fairview Avenue
3 Fiona
3 Fox Street
3 Fred
3 Hello Oliver
3 Hungarian
3 Irish
3 J.peters
3 Jason
3 Kevin
3 Lancaster Street
3 Lionel Jones
3 Malloney
3 Mann
3 Medford Avenue
3 National History Museum
3 Nora
3 Olivia
3 Panama
3 Peruvian
3 Polish
3 Portuguese
3 Robert
3 Saudi Arabia
3 Steve Jobs
3 The Andes
3 Thomas Edison
3 Timberview Road
3 Titanic
3 Vietnamese
3 Walnut Street
4 Alfredo
4 Amazon
1 Channel 3
4 Chinese
4 Convent Garden Cafe
4 Dave
4 Fire Force II
4 Greg
4 Harry
4 Harry Dale
4 Italian
4 Jane
4 Japan
4 Jenny
4 Katie
4 Lancashire
4 Liam
4 Mountain Range
4 Nancy
4 Old Ted

4 Oxton
4 Panama city
4 Paula
4 Peru
4 Reema
4 Rugby
4 Sussian
4 Ryan
4 Sandra
4 St Petersburg
4 Sue
4 Tidy
4 Mrs. Pickles
5 Fay
5 America
5 Andy
5 Edison
5 Egypt
5 France
5 French
5 India
5 Joe
5 Julia
5 Larry
5 Linda
5 The United States of America
6 Brazil
6 Brian
6 Emily
6 Frank
6 Henry
6 Hungary
6 Julie
6 Kelly
6 Mexico
6 Paris
6 Patagonia
6 Roger
6 Rome
6 Russia
6 Susan
6 The United Kingdom of Great Britian
6 Tim Jill
7 American
7 Anna
7 British
7 China
7 Gary
7 Mary
7 Poland
7 Tim
7 Tina
7 Tony

8 London
8 Spain
9 Alison
9 El Capitan
9 Emma
9 Jack
9 Lisa
9 Maria
9 Mike
10 Italy
11 Hilary
12 Mark
12 Paul
12 South Spring Street

12 Spanish
13 Jake
13 South America
13 Tom
14 Lee
14 Peter
14 Ted
15 Maya
16 Steve
20 Egyptian
22 Argentina
22 John
29 English

Pioneer Elementary Student's Book'ta en sık kullanılan 50 özel isim Tablo 48'de kullanım sıklıkları belirtilerek sıralanmıştır.

Tablo 48: Pioneer Elementary Student's Book'ta En Sık Kullanılan 50 Özel İsim

6 Henry
6 Hungary
6 Julie
6 Kelly
6 Mexico
6 Paris
6 Patagonia
6 Roger
6 Rome
6 Russia
6 Susan
6 The United Kingdom of Great Britian
6 Tim Jill
7 American
7 Anna
7 British
7 China
7 Gary
7 Mary
7 Poland
7 Tim
7 Tina
7 Tony
8 London
8 Spain
9 Alison

9 El Capitan
9 Emma
9 Jack
9 Lisa
9 Maria
9 Mike
10 Italy
11 Hilary
12 Mark
12 Paul
12 South Spring Street
12 Spanish
13 Jake
13 South America
13 Tom
14 Lee
14 Peter
14 Ted
15 Maya
16 Steve
20 Egyptian
22 Argentina
22 John
29 English

Kitapta birer kez kullanılan özel isimlerin sayısı 371'dir Bu sayılar alfabetik sıralamaya göre Tablo 49'da gösterilmiştir.

Tablo 49: Pioneer Elementary Student's Book'ta Birer Kez Kullanılan Özel İsimler

1 74 Garden Street
1 Acapulco
1 Africa
1 Alan
1 Alex
1 Alfredo's Pizza House
1 Alison Thompson
1 Al's mini market
1 Andy Gibson
1 Angelo's Restaurant
1 Annie Smith
1 Apple Macintosh
1 Art Blakey
1 Atlantic
1 Balaton(lake)
1 Balboa
1 Balboa Avenue
1 Baltic Sea.
1 Barbara
1 Barca
1 Baxter
1 Bell Road
1 Benson Road
1 Bianca
1 Billy
1 Blair
1 The Blue Dragon
1 Bolivia
1 Bolton Street
1 Brandon
1 bigdancars.net
1 Briana Roswell
1 Briand
1 Bristol
1 Bronze Horseman
1 Brooklyn
1 Brooks Secondary School
1 Brown
1 Budapest
1 Cafe Convent Garden
1 Cambridgeshire
1 Camp Nou
1 Canary Islands
1 Caribbean
1 Casey Junior's
1 Celina Howard
1 Centennial Bridge
1 Central America
1 Charles
1 Charlotte
1 City View Hotel

1 Collins
1 Danny Smith
1 Danny Wickham
1 Darren
1 Denmark
1 Dora
1 Dr Fry
1 Dr Lee's Surgery.
1 Dylan
1 Edinburgh
1 Eleven James Street
1 Ellie
1 Elm
1 Elm Centre
1 Emmerdale Park
1 England
1 English Language Institute
1 English literature
1 European
1 Everglade Stadium
1 Eva Scott
1 Fairview
1 Fairview Park
1 Fahrenheit
1 Ferdinand Porsche
1 Federation Internationale de Football Association
1 Fireside Bowling Alley
1 Five Lancaster Street
1 Flatmate Finder
1 Fox Street Chemist's
1 Fred Smith
1 Friar Place
1 Giza
1 Glen Cooper
1 Glenda
1 Grand
1 Grantley University
1 Grayson
1 Greece
1 Greenfield
1 Green Park
1 Greg Dale
1 Grenda
1 Grove Park Primary School
1 Harry Flounder
1 Haven Street
1 Head East
1 Helen Stone
1 Highland Swimming Pool
1 Hermitage Museum

1 Heyburn Running Club
1 Hilary Thompson
1 Himalayas
1 Howard's Cafe
1 Huntingdon
1 Ian
1 IMac
1 Ingrid Walker
1 Ipad
1 Iphone
1 Ipod
1 Isabel
1 Isabella
1 Jack Madison
1 Jack Reece
1 Jack Rogers
1 James Bond
1 Jamie's Cafe
1 Janet
1 Japanese
1 Jason Knightly
1 Jeddah
1 Jeff
1 Jenny's Dance School
1 Jerry
1 Joanne
1 John Richard
1 Jones
1 Joo
1 Josh
1 Juniper Avenue
1 Keith
1 Kekes
1 Kent
1 Kilimanjaro
1 Kim
1 Kimberly
1 Kleit
1 Knowles
1 Lara
1 Leeds
1 Linda Maycroft
1 Lionel
1 Liverpool
1 Logie
1 Longhurst Library
1 Lucas Gomez
1 Maldives
1 Malta
1 Mamma Maria's Pizza
1 Manhattan
1 Maple Avenue
1 Mark Addison
1 Mary Watson

1 Mary Maloney
1 Mayfaield Museum
1 Mayfair Road
1 Mediterranean
1 Mega Shopping Centre
1 Melanie
1 Metrocard
1 Michelle
1 Middle East
1 Miranda
1 Molly
1 Monica
1 Morocco
1 Mount Aconcagua
1 Mount Kilimanjaro
1 Mount Snow
1 Mr. Addison
1 Mr. and Mrs Franklin
1 Mr. and Mrs Rogers
1 Mr. Callow
1 Mr. Collins
1 Mr. Jackson
1 Mr. Kingston
1 Mr. Landler
1 Mr. Moore
1 Mr. Peters
1 Mr. Richards
1 Mr. Sanchez
1 Ms. SandraJones
1 Ms Taylor
1 Ms. Thompson
1 Nathan
1 Natural History Lecture Hall
1 Niagara
1 Northern Ireland
1 North Fox Street
1 Norwood Campsite
1 Oliveiero
1 Oxtan hospital
1 Pablo
1 Pablo's Pizza
1 Palace Theatre
1 Panama Bay
1 Paraguay
1 Patrick Swanson
1 Patterson
1 Patti Foreman
1 Patti
1 Peter the Great
1 Phillips
1 Piccadilly Theatre
1 Raymond Street
1 Reynold Park
1 Rich

1 Richmond and Salford
Accounting
1 Robert Madison
1 Ron
1 Rosebud Avenue
1 Rosemary
1 Roy
1 Rysy
1 Sally
1 San Francisco
1 Sandy
1 Scotland
1 Sheila cook
1 Shelby Bridge
1 Sheryl
1 Smith
1 Smith
1 Sophie
1 South Fox Street
1 Springfield
1 Springfield Language Institute
1 Springfield University
1 Stanton
1 Sundown Road
1 Sunshine Hotel
1 Sussex
1 Suzie
1 Swan Lake
1 Swindon
1 Switzerland
1 Taunton Street
1 Taylor

1 TD Garden
1 Tenerife
1 The Bridge of the Americas
1 The British Museum
1 The Great Pyramids of Giza
1 The Heyburn Running Club
1 The Lost World
1 The Nineth Hour
1 The Old Town
1 The Science Museum
1 The Steakhouse
1 Thomas
1 Thompson
1 Tigers
1 Tina Robertsfour
1 Tine
1 Titicaca
1 Tonia
1 Trenton Station
1 Tsars of Russia
1 Venezuela
1 Veronica
1 Vesuvius
1 Vivian
1 Wayne Callow
1 Westmount Secondary School
1 William Frankston
1 Winter Palace
1 www.thedailynews.net
1 Yosemite National Park
1 Zimbabwe

4.2.2.2. Pioneer Elementary Student's Book'taki Deyimlere ve Kalıp Sözlere (Phrases) İlişkin Bulgular

Pioneer Elementary Student's Book'ta 127 farklı deyim ve kalıp sözlere (phrases) yer verilmiştir. Bu ifadelerin kitaptaki kullanım sıklığının 1093 olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 50: Pioneer Elementary Student's Book'taki Deyimler ve Kalıp Sözlerin (Phrases) Alfabetik Sıralaması

1 add up
1 as usual
1 bad luck
1 be able to
1 be fair
1 (be) in a mood
1 can i get
1 do your homework
1 drive (somebody) crazy
1 fall in love

1 have a baby
1 have an idea
1 have a temperature
1 how are you doing
1 how is everything
1 how is it going
1 I'm OK
1 just a second
1 nighty-night
1 pretty well

1 right on
1 right away
1 take long
1 take notes
1 take your mind off sth
1 there you are
1 to be fair
1 good at
1 who knows
1 you are welcome
1 you have got a point
2 as soon as
2 at the same time
2 could i get
2 do not panic
2 get well soon
2 good evening
2 good luck
2 good to see you
2 have a good (something)
2 how are things
2 not exactly
2 of course not
2 wait a minute
2 yours faithfully
3 as much as
3 crazy about
3 get lost
3 glad to hear
3 goodbye
3 have a look
3 have children
3 pay attention
3 take care
3 take part
3 that's right
3 very well
3 what's up
3 yours sincerely
4 a good deal
4 at least
4 do not mention it
4 get stuck in
4 have a nice day
4 have (a) problem (with)
4 in fact
4 not that
4 sounds like fun
4 too bad
4 well done
5 are you kidding
5 by the way
5 I see
5 I guess

5 look like
5 not at all
5 shake hands
5 too much
6 guess what
6 in the future
6 nice to meet you
6 not bad
6 pleased to meet you
6 right now
6 what's more
6 you know
7 as well as
7 at all
7 first of all
7 for example
7 how are you
8 ASAP (as soon as possible)
8 no way
8 why not
9 good for you
9 how about
9 make sure
9 not really
9 very good
10 It's/That's OK
11 here you are-go
11 in the end
12 what's wrong
13 can not stand
13 what about
14 all the time
15 I don't know
15 no problem
17 I'm sorry
17 that's all
18 see you (later-soon)
19 excuse me
20 how many
21 how much
21 kind of
24 a few
24 at the moment
24 I'm afraid
28 thank you
30 let's (let us)
37 a little
38 would you like
39 a lot
46 would like
47 there are
65 there is
107 have got

Kitapta en sık kullanılan deyim ve kalıp sözler (phrases) Tablo 51’de kullanım sıklıklarıyla birlikte sıralanmıştır.

Tablo 51: Pioneer Elementary Student’s Book’ta En Sık Kullanılan Deyim ve Kalıp Sözler (Phrases)

9 not really	20 how many
9 very good	21 how much
10 It’s/That’s OK	21 kind of
11 here you are-go	24 a few
11 in the end	24 at the moment
12 what’s wrong	24 I’m afraid
13 can not stand	28 thank you
13 what about	30 let’s (let us)
14 all the time	37 a little
15 I don’t know	38 would you like
15 no problem	39 a lot
17 I’m sorry	46 would like
17 that’s all	47 there are
18 see you (later-soon)	65 there is
19 excuse me	107 have got

Kitapta birer kez kullanılan kullanılan deyim ve kalıp sözlerin (phrases) sayısı 28’dir. Bunlar alfabetik sıralamaya göre Tablo 52’de gösterilmiştir.

Tablo 52: Pioneer Elementary Student’s Book’ta Birer Kez Kullanılan Deyim ve Kalıp Sözler (Phrases)

1 add up	1 how is everything
1 as usual	1 how is it going
1 bad luck	1 I’m OK
1 be able to	1 just a second
1 be fair	1 nighty-night
1 (be) in a mood	1 pretty well
1 can i get	1 right on
1 do your homework	1 right away
1 drive (somebody) crazy	1 take long
1 fall in love	1 take notes
1 have a baby	1 take your mind off (something)
1 have an idea	1 there you are
1 have a temperature	1 to be fair
1 how are you doing	1 good at

4.2.3. Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı ile Pioneer Elementary Student's Book'taki Söz Varlığının Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular

Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'nda kullanılan 2.469 farklı söz varlığı, Pioneer Elementary Student's Book'ta 3.588 farklı söz varlığı bulunmaktadır.

Kitaplar kelime hazinesi açısından karşılaştırıldığında Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'nda 1.960 farklı kelime, Pioneer Elementary Student's Book'ta 2.792 farklı kelime kullanılmıştır. Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'nda 318 farklı özel isim, Pioneer Elementary Student's Book'ta 539 farklı özel isim bulunmaktadır. Sayılar açısından karşılaştırıldığında Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'nda 83 farklı sayı, Pioneer Elementary Student's Book'ta 130 farklı sayı kullanılmıştır. Türkçe ders kitabında kalıp sözler, deyimler, atasözleri ayrı ayrı sayılmıştır ancak İngilizce ders kitabında “phrase” olarak sınıflandırılan deyimler ve kalıp sözler bulunduğu için bunlar bir başlık altında sıralanmıştır. Bununla birlikte Pioneer Elementary Student's Book'ta hiç atasözü kullanılmamıştır. Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'nda 61 farklı deyim, 34 farklı kalıp söz; Pioneer Elementary Student's Book'ta ise 127 farklı deyim ve kalıp söz (phrase) kullanılmıştır.

Pioneer Elementary Student's Book'taki söz varlığının Türkçeye çevrilmesi yoluyla bu kitaptaki söz varlığının Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'ndakilerle karşılaştırması sonucunda ortak söz varlığı havuzu oluşturulmuştur. Her iki kitapta ortak olarak bulunan 1004 farklı söz varlığı bulunmuştur. Ortak söz varlığı Tablo 53'te alfabetik sıralamasına göre gösterilmiştir.

Tablo 53: Yedi İklim A1 Türkçe Ders Kitabı ve Pioneer Elementary Student's Book'taki Ortak Söz Varlığı

acele et-	ağız	altıncı
aç	ağla-	altmış
aç-	ağrı kesici	altmış-beş
açık	ağustos	altmış-iki
açıkça	aile	ama
açıklama	ak-	amca
ada	Akdeniz	ameliyat
adam	akşam yemeği	an
adet	alan	ana
adres	alet	anahtar
affedersiniz	alışveriş merkezi	anı
ağaç	altı	anla-
ağır	altın	anlam

anlat-
anne
apartman
ara
ara-
araba
araç
Aralık (ay)
araştırma
arkadaş
arkeolog
arkeoloji
arttır-
asansör
aslında
aşağı
aşk/sevgi
at-
atlet
Ay
ay
ayak
ayakkabı
ayna
aynı
ayrıl-
az
baba
babaaanne
bacak
bağır-
bağlantı
bağlı
bahçe
bahset-
bak-
balık
balkon
banka
banyo
bardak
basit
basketbol
başarı
başarılı
başka
başkent
başla-
başlık
batarya
batı
bavul
bazen
bazı

bebek
beceri
beden
beğen-
bekar
bekle-
belki
ben
benzer
besle-
beş
beşinci
Beş yüz
betimleme
bey
beyaz
bil-
bilet
bilgi
bilgisayar
bilgisayar
bilim insanı
bin
bin-
bina
bir
bir milyon
birbiri
birçok
birinci
birkaç
birlikte
bisiklet
bitir-
biz
boğaz
boş boş otur- / boş dur-
boşluk
boya-
boyacı
boyunca
bozul-
bölüm
böyle
bu
bu arada
bugün
bul-
buluşık makinesi
bulutlu
bulvar
bura
burun

buyurun
buz
buzdolabı
bütün
büyük
ceket
cep
cevap ver-
cevapla-
ciddi
Cuma
cumartesi
cümle
cüzdan
çabuk
çadır
çal-
çamaşır makinesi
çanta
çarp-
çarşamba
çarşı
çatal
çay
çeşitli
çevre
çeyrek
çık-
çıkart-
çıkış
çiçek
çift
çikolata
çimen
Çin
Çinli
çiz-
çocuk
çocukluk
çok
çorba
çöz-
çünkü
dağ
dağcı
dağcılık
daha
dahil
daire
dakika
davet et-
davetiye
davran-
dayan-

dayanıklı
dede
değer
değerlendirme
değerli
değil
değiştir-
deniz
derece
ders
devam et-
dışarı
diğer
dikkat
dikkatli
dil
dil bilgisi
dile-
dilim
dinle-
dinlen-
diş
dişçi
diyalog
diyet
doğa
doğa yürüyüşü
doğru
doğu
doğum günü
doğum tarihi
doksan
doktor
dokun-
dokuz
dokuzuncu
dolap
dolaş-
doldur-
dolu
domates
dondurma
dost
dosya
dön-
dönem
dördüncü
dört
dört yüz elli
dudak
durak
durum
duvar
duy-

düğün
dükkan
dün
dünya
düş-
düşün-
düz üstü bilgisayar
düzenli
eczane
edebiyat
efendi
egzersiz yap-
eğitim
eğlen-
Ekim
ekmek
el
elbise
eldiven
elli
elli beş
elli dokuz
elma
en
e-posta
erkek
erkek kardeş
erken
es-
eski
eşleştir-
eşofman
eşsiz
et
etkile-
etkinlik
ev
ev sahibi
evcil hayvan
evet
evlen-
evli
evlilik
eylül
fabrika
fakir
fare
farklı
fatura
fazla
fırçala-
fırın
fiil
fikir

film
fincan
fiyat
fotoğraf
fotoğrafçı
Fransa
Fransız
futbol
gardrop
garson
gazete
gece
geç-
geçmiş
geçmiş olsun
gel-
gelecek
geleneksel
geliştir-
gemi
genç
genel
genellikle
geniş
gerçekten
geri
getir-
gez-
gezi
gir-
giriş
git-
gitar
giy-
giysi
gizemli
gizemli
gol
gökyüzü
gömlek
gönder-
gör-
görev
görünüm
görüş-
görüştürmek
üzere/görüştürüz
göster-
göz
gri
güçlü
gül-
gümüş
gün

günaydın
güneş
güneş gözlüğü
güneşli
güney
günlük
güvenlik
güzel
haberleş-
hafta
hafta içi
haftasonu
hakem
hakkında
hâl
hangi
hanım
hareket
harika
harita
hasta
hastalık
hastane
hatırla-
hatırlat-
hava
hava durumu
havaalanı
havuç
havuz
hayat
haydi
hayır
hayvan
hazır
hazırla-
hazırlık
haziran
hediye
hemen
hepsi
her
herkes
heyecanlı
hızlı
hiç
hiçbir
hikâye
hoparlör
hoş
hoşça kal
hoşgeldin
ısıt-
ıslak

icat et-
iç-
içecek
için
iddiaya gir-
iftaiyeci
iki
iki yüz
ilaç
ile
ilişki
ilk
ilkokul
imza
in-
ince
incele-
indirim
İngiliz
İngilizce
İngiltere
insan
internet
isim
iste-
iş
iş merkezi
iş yeri
İtalya
İtalyan
iyelik
iyi
iyi akşamlar
iyi geceler
iyi günler
iyi günler/yolculuklar
iyilik
Japon
Japonca
John
kabin
kablo
kabul et-
kadın
kafa
kahvaltı
kahve
kahverengi
kal-
kalabalık
kalk-
Kanadalı
kanepe

kapalı
kapat-
kapı
kaplumbağa
kaptan
karakol
karamsar
karar
karar ver-
karı
karşı
karşılık ver-
karşılıklı
kart
Kasım
kaşık
kat
katıl-
kay-
kaybet-
kaydet-
kayıt
kaza
kazak
kazan-
kazı-
kedi
kelime
kemer
kendi
kes-
keşif
kır-
kırk beş
kırmızı
kısa
kış
kıvrıkcık
kız
kız kardeş
kibar
kilo
kim
kimse
kiralık
kirlilik
kişi
kişilik
kişisel
kitap
kitaplık
koca
kokla-
kolay

kolayca
koltuk
komedi
komik
komşu
komşuluk
konser
konu
konus-
kopyala-
korkunç
koş-
koy-
köfte
köpek
köprü
kötü
kredi
kredi kartı
kuaför
kulak
kullan-
kur-
kural
kurs
kurtar-
kuş
kutu
kuzey
kuzeybatı
küçük
kültür
kütüphane
limon
lise
liste
Londra
lütfen
maalesef
madalya
makarna
makas
market
Mart
masa
matematik
mavi
medeniyet
mekan
mektup
memnun
memur
merak et-
merhaba

merkez
mesaj
meslek
metin
metre
metro
mevsimlik
meydan
meyve
meyve suyu
mezun
mezun ol-
Mısır
Mısırlı
millet
mimar
mimarlık
misafir
motosiklet
muhabir
mutfak
mutlu
mutluluk
mühendis
mühendislik
mümkün
müsait
müşteri
müze
müzik
nadiren
nakit
nasıl
nasılsın?
nasılsınız
ne
ne kadar
ne zaman
neden
nefis
nehir
nerede
nesne
neşeli
nisan
nokta
normal
not et-
numara
nüfus
o
Ocak
oda
ofis

oğul
okşa-
oku-
okul
ol-
on
on altı
on beş
on bir
on dokuz
on dört
on iki
on sekiz
on üç
on yedi
onlar
orman
orta
ortalama
ortaokul
otel
otobüs
otoyol
otur-
otuz
otuz dokuz
oyun
öde-
öğle
öğle yemeği
öğren-
öğrenci
öğretmen
öl-
öldür-
ömür
önce
önem ver-
önemli
öp-
örnek
örtü
özel
özellik
özür dile-
pahalı
pantolon
para
park
pasaport
patates
paylaş
Pazar
pazartesi

pek çok
peki
pembe
pencere
perde
perşembe
peynir
piknik
pilot
pirinç
piyano
platform
polis
portakal
posta
postane
program
proje
radyo
raf
rahat
rahatla-
rahatsız et-
renk
resepsiyon
resim
ressam
rica et-
ropörtaj
Rusya
rüzgar
rüzgarlı
saat
sabah
sabır
sabır
sabun
sabun
saç
sadece
sağ
sağlık
sağlıklı
sahil
sakal
sakin
salı
salon
sanat
sanatçı
sandalıye
Sandra
saniye
saray

sarı
sarıl-
sat-
satın al-
satranç
sauna
savun-
sayfa
sebep
sebze
seç-
seçenek
sefer
sehpa
sekiz
sekreter
seksen
seksen beş
selam
selamlaş-
sen
sergi
serin
ses
sevimli
seyahat
seyirci
seyret-
sıcak
sıcaklık
sıfır
sık/ sık sık
sıklık
sınav
sınıf
sıra
sinema
sinirli
sipariş et-
sisli
site
siyah
soğuk
sokak
sol
son
sonra
sonuç
sor-
soru
sorun
soy ad
söyle-
sözlük

spor
su
sun-
sunucu
susuz
sür-
süreç
sürücü
süt
şahıs zamiri
şaka yap-
şans
şanslı
şapka
şarkı
şarkı söyle-
şehir
şehir merkezi
şeker
şekil
şemsiye
şey
şifre
şikayet
şimdi
şimdiki zaman
şirket
şişe
şu
şubat
tabak
tabii
tablet
tablo
tahmin et-
tahta
takım
takım elbise
takip et-
taksi
talimat
tamam
tamamen
tamamla-
tanış-
tanıt-
tarih
tartış-
taşı-
tat
tat-
tatil
tatil köyü/ tatil yeri
tatlı

tavuk
taze
tebrik
tehlike
tekrar et-
tekrarla-
telafluz
telefon
televizyon
temmuz
tenis
tepe
tercih
tercih et-
tereyağı
terim
terk et-
terlik
teşekkür ederim
tırman-
tırnak
tişört
tiyatro
top
topla-
toplam
torun
trafik
tren
tur
turist
tut-
tuvalet
tuz
tuzlu
tür
Türkçe
Türkiye
ucuz
uç-
uçak
uçuş
ulaş-
unut-
uyan-
uygun
uyku
uyku
uyu-
uzak
uzun
ücret
üç

üç bin
üçüncü
ülke
üniversite
ünlü
ürün
üstünlük
üstünü çiz-
üyelik
üzgün
üzüntü
var
var-
Varşova
Vasita
ve
ver-
veteriner
veya
web site
yak-
yakala-
yalnız
yan
yan-
yanlış
yap-
yapabil-
yaralı
yardım
yardım et-
yarım
yarın
yarışma
yaş
yaşa-
yat-
yatak
yatak odası
yavaş
yaz
yaz-
yazar
yazdır-
yazıcı
ye-
yedi
yedinci
yeğen
yelkenli
yemek
yeni
yer

yerleştir-
yeşil
yetişkin
yetmiş
yetmiş beş
yıka-
yıl
yıldız
yirmi
yirmi beş
yirmi bir
yirmi birinci
yirmi dokuz
yirmi üç
yirminci
yiyecek
yoğurt
yok
yol
yolcu
yolculuk
yorgun
yorucu
yorum
yön
yönetici
yönetim
yukarı
yumurta
yurt dışı
yüksek
yüksel-
yürü-
yüz
yüz-
yüzde
yüzyıl
zaman
zamir
zararlı
zarf
zaten
zayıf
zayıf
zemin
zeytin
ziyaret et-
zor

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuçlar

5.1.1. Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabındaki Kelime Öğrenme Stratejilerine İlişkin Sonuçlar

Sık kullanılan stratejiler ünitelere göre karşılaştırıldığında şu sonuçlar ortaya çıkmıştır:

Yedi İklim Türkçe A1 ders kitabındaki birinci üniteye en çok kullanılan strateji, (26 kez) “var olan herhangi bir resim veya hareketi analiz etme” stratejisidir. En az kullanılan stratejiler (birer kez) “grup içinde kelimenin anlamına çalışma”, “kelimeyi önceki tecrübeye bağlama”, “hedef dilde medyayı kullanma”, “kelimeyi olay dizisinde grupta”, “ekleri kökleri” hatırlamadır.

A1 seviyesinde, temel söz varlığının öğrencilere kazandırılması gerekmektedir. Hedef dilin temel söz varlığını kazandırmak için öğretmenin pandomimden, çeşitli el kol hareketlerinden yararlanmasının yanında, öğretim setinde görsel unsurların da bulunması yararlı bulunmaktadır. Hedef dili öğrenenler, ders kitabında mevcut olan görsel unsurları, kelimelerin anlamını tespit etmek için kullandıkları gibi, bunları yalnız çalışırken pekiştirmek amacıyla da kullanabilir. Araştırmada (15 kez) “kelimenin yazılışına çalışma”, (10 kez) “kelimenin okunuşuna çalışma” stratejisi kullanıldığı tespit edilmiştir. Bir kelimeyi bilmek kelimenin yalnızca anlamını bilmek değildir, telaffuzunu ve yazılışını bilmek de önemlidir. Nation (2013, 44) da bir kelimenin tanınmasının o kelimenin yazım kurallarının ve seslenişinin de bilinmesi anlamına geldiğini ifade etmiştir.

Türkçe sondan eklemeli bir dildir. Dolayısıyla öğrencilerin kelime öğrenirken morfolojik farkındalık kazanmaları, kelimeleri tanımaları açısından önemlidir. Bu

amaçla kitabın ilk ünitesinden itibaren öğrencilerin, “ekleri ve kökleri bulma” stratejilerini kullanmaya yönlendirildiği görülmektedir.

İkinci ünite de en fazla kullanılan stratejinin “var olan herhangi bir resim veya hareketi analiz etme” olduğu görülmektedir. Bundan sonra en çok kullanılan ikinci strateji, “kelimeyi cümle içinde kullanma”dır. Çalışmada (7 kez) “metinsel bağlamdan kelimenin anlamını tahmin etme” stratejisi kullanılmıştır. Bağlam üretmek, var olan söz varlığını aktif söz varlığına aktarma açısından önem taşımaktadır. Brown (2000, 377) da iki dilli sözlüklerin kullanımının azaltılmasını gerekli görmektedir. Çünkü iki dilli sözlüklerin, hedef kelimeyi içselleştirmeye ve kelimeyi daha sonra hatırlamaya nadiren yardımcı olabildiğini düşünmektedir. Buna karşılık, öğrenenlerin kelimenin anlamını bağlamdan tahmin etmeleri için teşvik edilmelerini uygun bulmaktadır.

Üçüncü ünite de en çok kullanılan strateji “herhangi bir resim veya hareketi analiz etme”dir. Kitabın, öğrenenleri bu ünite de (11 kez) “yeni kelimeyi cümle içinde kullanma” stratejisine yönlendirdiği görülmektedir. İlk üç ünite de olduğu gibi, bu ünite de “ekleri ve kökleri bulma” stratejisi kullanılmıştır.

Dördüncü ünite de en sık “metinsel bağlamdan anlamı tahmin etme” stratejisinin kullanılması dikkat çekmektedir. Bir miktar söz varlığı öğrenildikten sonra yeni söz varlığı unsurlarının bağlamdan çıkarılması beklenmektedir. En sık kullanılan bir diğer strateji olan “yeni kelimeyi cümle içinde kullanma” stratejisinin bulunması, kitabın öğrenenleri daha çok bağlam üretmeye yönlendirmeyi amaçladığını göstermektedir.

Beşinci ünite en çok; var olan “herhangi bir resim veya hareketi analiz etme”, metinsel bağlamdan anlamı tahmin etme ve yeni kelimeyi cümle içinde kullanma stratejilerine yönlendirmiştir.

Altıncı ünite de en sık kullanılan stratejiler bir önceki ünite de olduğu gibidir. Bu ünite en çok; “var olan herhangi bir resim veya hareketi analiz etme”, “metinsel bağlamdan anlamı tahmin etme” ve “yeni kelimeyi cümle içinde kullanma” stratejilerine yönlendirmiştir.

Yedinci ünite de “var olan herhangi bir resim veya hareketi analiz etme” stratejisinin ardından en çok kullanılan ilk iki strateji “yeni kelimeyi cümle içinde kullanma” ve “metinsel bağlamdan anlamı tahmin etme” stratejileridir. Ünite de “ekleri

ve kökleri analiz etme” stratejisi kullanılmasından, öğrenenlere yeni morfolojik farkındalık kazandırılmak istendiği anlaşılmaktadır.

Sekizinci ünite, en sık yeni “kelimeyi cümle içinde kullanma” stratejisinin kullanıldığı tespit edilmiştir. Sıklık açısından ikinci sırada yer alan “metinsel bağlamdan anlamı tahmin etme” stratejisini ise var olan “herhangi bir resim veya hareketi analiz etme” stratejisi takip etmiştir. Bu ünitenin A1 seviyesinin son ünitesi olması sebebiyle, diğer ünitelerde olduğundan daha fazla, “kendi kendine kelime testleri yapma” stratejisine yer verilmesi şaşırtıcı değildir. Çünkü öğrenenler, kurun sonunda kelime bilgilerini değerlendirmeye ihtiyaç duyabilmektedir.

Yedi İklim Türkçe A1 ders kitabında sıklıklarından bağımsız olarak yaygın bulunan stratejilerden; “var olan herhangi bir resim veya hareketi analiz etme” (KB4), “metinsel bağlamdan anlamı tahmin etme” (KB5), “kelimenin anlamına onun resimli sunumu ile çalışma” (PBE1), “yeni kelimeyi cümle içinde kullanma” (PBE12), “kelimenin yazılışına çalışma” (PBE22), “ders kitabının kelime bölümünü kullanma” (PBİ6), “kendi kendine kelime testleri yapma”nın (PÜB3) bütün ünitelerde kullanıldığı görülmektedir. Temel söz varlığının kazanılması, bir dilin öğreniminde elzemdir. Yedi İklim Türkçe A1 ders kitabında da buna verilen önem görülmektedir. Bütün ünitelerde temel söz varlığı sunulurken faydalanan görseller, öğrenenlere “var olan herhangi bir resim veya hareketi analiz etme” stratejisini kullanma imkânı sağlamıştır. En sık ve en yaygın olarak kullanılan strateji budur. Bu durum, yeni kelime öğrenirken öğrenenlerin görsellere duyduğu ihtiyacının karşılanmasının amaçlandığını göstermektedir. Görsel unsurların öğrenmeyi kolaylaştırdığı bilinmektedir. Ders kitabında, bu stratejiye destek olarak bütün ünitelerde yer verilen “kelimenin anlamına resimli sunumuyla çalışma” stratejisi de bulunmaktadır. Dolayısıyla öğrenenler, hedef kelimeleri bireysel çalışmalarında tekrar etmek istediklerinde, kitapta bulunan görseller hatırlatıcı ve pekiştirici unsurlar olarak değerlendirilebilir. Pekiştirme amacıyla kullanılan “kelimenin anlamına onun resimli sunumuyla çalışma” stratejisinin yaygın olarak tercih edilmesi, görsellerin öğrenmeyi kolaylaştırdığını düşündürmektedir. Üstelik bu stratejinin kullanıldığı pek çok etkinlik öğrenenleri bağlam oluşturmaya da yönlendirebilir.

Bağlam üretme, aktif söz varlığının gelişimi için önem taşımaktadır. Bu sebeple bütün ünitelerde kullanılan “yeni kelimeyi cümle içinde kullanma” stratejisine konuşma ve yazma etkinlikleriyle sıkça başvurulmuştur ancak “yeni kelimeyi cümle içinde kullanma” stratejisini etkili kullanmak gerekmektedir. Güneş (2019, 14), aralarında anlamsal ve kavramsal bağıntı olmayan kelimelerden oluşturulmuş bir bağlamın hedef kelimeyi öğrenmeye hizmet etmeyeceğini ifade etmektedir. Kitabın, öğrenenlerin “yeni kelimeyi cümle içinde kullanma” stratejisini kullanmasına sıkça fırsat vermesi, öğretmenlerin bu cümleleri kontrol edip öğrencilere dönüt vermesine imkân sağlayabilir.

“Metinsel bağlamdan anlamı tahmin etme” stratejisine bütün ünitelerde sık yer verildiği görülmüştür ancak bu stratejinin en az birinci ünite kullanıldığı gözlemlenmektedir. Diğer ünitelerde daha sık kullanılan bu stratejinin, birinci ünite daha az kullanılmasının sebebi, özgün cümlelerden evvel “merhaba, iyi akşamlar, nasılsın, iyiyim” gibi kalıp ifadelerin öğretilmesi olabilir. Hasekioğlu (2009, 42), “metnin bağlamından anlamı tahmin etme” stratejisinin etkili bir şekilde kullanılması için, öğrenenlerin yararlanması gereken ipuçlarını öğretmenlerin gösterebileceğini ifade etmektedir. Dolayısıyla bu stratejinin ders kitabında sıkça başvurulmuş bir strateji olması, öğrenenlerin sınıfta kelimenin anlamını bağlamdan tahmin etme pratiği kazanmalarına yardımcı olabilir.

Bütün ünitelerin sonunda “Kelime Dünyası” başlığı altında kelime bölümü ve değerlendirme testi bulunmaktadır. Öğrenenler bağlam üretirken ünitenin sonundaki kelime bölümünde bulunan söz varlığından yararlanmaya ve değerlendirme bölümündeki sorularla hem dil bilgisini hem de söz varlığını test etmeye yönlendirilmiştir. Dolayısıyla, bütün ünitelerde bulunan “ders kitabının kelime bölümünü kullanma” ve “kendi kendine kelime testleri yapma” stratejilerine rastlamak şaşırtıcı değildir. Öğrenenlerin, her ünitenin sonunda, “kendi kendine kelime testleri yapma” stratejisini kullanabilecekleri ünite sonu değerlendirmelerine ek olarak, bazı metinlerden sonra doğru yanlış etkinlikleri de bulunmaktadır. Öğrenenler ünite sonu değerlendirmelerinde ve doğru yanlış testlerinde hedef söz varlığını öğrenip öğrenmediklerini test edebilmektedir.

Türkçe sondan eklemeli bir dildir. Kelime tabanına gelen yapım ekleriyle ve iki kelimenin birleşmesiyle yeni kelimeler meydana gelmektedir. Çekim ekleri de kelimeye zaman, kişi, çoğulluk gibi anlamlar yüklemektedir. Dolayısıyla bazı kelimeleri tanımak için öğrenenlerin kelimeye gelen eklerin ve kökün ne olduğu hakkında farkındalık geliştirmesi gerekmektedir. Kitap, bu açıdan şekil bilgisi farkındalığı kazandırmak için, öğrenenleri ekleri kökleri analiz etme stratejisi kullanmaya, bazı morfolojik yapıları tekrar ederek hatırlatmak için de “ekleri kökleri hatırlama” stratejisine yöneltmiştir. Birinci ünite 5, ikinci ünite 5, üçüncü ünite 7, dördüncü ünite 4, beşinci ünite 4, altıncı ünite 4 ve yedinci ünite 3 kez kullanılan “ekleri ve kökleri analiz etme” stratejisine son üniteye yer verilmemiştir. Bunun sebebi sekizinci ünite, dil bilgisinde öğretilenlerin genel tekrarına yer verilmesidir. Buna karşılık “ekleri kökleri hatırlama” stratejisine en çok dördüncü ve beşinci ünitelerde yer verilmiş ancak kitabın altıncı ve yedinci ünitelerinde yeni morfolojik yapılar gösterilse de tekrar edilmesi sağlanmamış, altıncı üniteden itibaren “ekleri kökleri hatırlama” stratejisi kullanılmamıştır.

Kitapta “hedef kelime listesini kayıttan dinleme” stratejisiyle yalnızca birinci ünite 2 kez karşılaşılmaktadır. Bütün ünitelerde dinleme metinleri mevcutsa da kelime listesinin ayrıca bir liste hâlinde ses kaydının bulunması, özellikle A1 seviyesi için faydalı olabilir. Çünkü öğrenilmesi gereken bir kelimenin telaffuzuna çalışmak isteyen bir öğrenenin, o kelimeyi dinleme imkânına sahip olması gerekmektedir. Yalnızca birinci ünite değil, bütün ünitelerde bulunan kelime listelerinin sesli olarak sunulması öğrenenler açısından yararlı olabilir.

Ünitelerde “kelimenin yazılışına çalışma” stratejisine ve “yazılı tekrar yapma” stratejisine verilen ağırlık, üniteler arasında dengesiz bir dağılım göstermektedir. En çok birinci ünite (15 kez) kelimenin yazılışına çalışma stratejisi kullanılırken bu stratejiye en az altıncı ünite 2 kez verildiği görülmektedir.

Yazılı tekrar yapmak, öğrenenin kelimenin yazılışını kısa süreli bellekten uzun süreli belleğe aktarması için faydalı olabilir. Bu stratejinin ilk ünitelerde, son ünitelere göre daha sık kullanıldığı ancak sekizinci ünite bu stratejiye hiç yer verilmediği görülmektedir. Bunun sebebi, öğrenenlerin sekizinci üniteye kadar hedef kelimelere çokça maruz kaldıklarından bu kelimeleri iyice öğrendiklerinin varsayılması olabilir.

A1 seviyesinde, öğrenenlerin hedef dildeki medya içeriklerini anlaması pek mümkün değildir. Bu seviyedeki öğrenenler kendi başlarına seviyelerine uygun bir medya bulma konusunda zorlanacakları için, öğretim setlerinde otantik metinlerden hazırlanmış medya içeriklerine yer vermek öğrencileri motive edebilir. Bu sebeple, materyal tasarlarken, A1 seviyesine uygun otantik metinlerin kullanılması gerekmektedir. Arslan ve Adem (2010) yabancı dil öğretiminde başarılı olmanın görsel ve işitsel materyallerin kullanımıyla ilişkili olduğunu ifade etmektedir. Sekizinci ünite dışında bütün ünitelerde en az bir kere, öğrenenlerin “hedef dilde medya kullanma” stratejisini uygulamalarına imkân sağlayacak şarkılara, karikatürlere yer verilmiştir. Sekizinci ünite dışında bütün ünitelerde en az bir kez bu strateji bulunmaktadır.

“Sözlü tekrar yapma” stratejisinin üç ünite kullanıldığı gözlemlenmiştir. Bu stratejinin, en sık birinci ünite dokuz defa kullanılmasının sebebinin altında, öğrenenleri henüz öğrenmeye başladıkları dilin telaffuzuna alıştırmaya amacı yatıyor olabilir. Ancak bu strateji ikinci ünite 1 kez, beşinci ünite 2 kez kullanılmıştır, diğer ünitelerde hiç bulunmamıştır. Özellikle A1 seviyesinde sözlü tekrar yapma stratejisine ağırlık vermek yerinde olabilir.

“Kelimeleri gruplandırarak çalışma” stratejisi ikinci ve beşinci dördüncü ünitelerde ikişer kez, üçüncü ve altıncı ünitelerde birer kez kullanılmıştır. Bu strateji, kitapta örnek teşkil edecek şekilde bulunması yeterli olabilir. Bu örneklerle dikkat eden öğrenenler, daha sonra bireysel çalışmalarında da, aralarında genel anlam-özel anlam ilişkisi olan yeni kelimeleri gruplayarak öğrenmeyi tercih edebilirler.

“Kelimeyi olay dizisinde kullanma” stratejisi en az kullanılan stratejilerdendir. Birinci ve üçüncü ünite birer kez kullanılmıştır.

“Grup içinde kelime anlamına çalışma”, “kelimeyi eş ve zıt anlamlarıyla bağlama”, “kelime listesi kayıttan dinleme”, “zaman geçse de kelimeye çalışmaya devam etme” stratejileri yalnızca birer ünite kullanılmıştır.

“Öğrenenlerin grup içinde kelime anlamına çalışma” stratejisini kullanmaları için sınıf ortamında grup çalışmalarına yer verilmesi gerekmektedir. Öğretmenler ders planlarken grup çalışmaları yaptırabilir ancak kitabın daha çok grup çalışmasına yönlendirmesi faydalı olabilir. Çünkü dil öğrenmek etkileşimli bir süreçtir ve

öğrenenlerin görsellerle beraber ve bağlam içinde gördükleri kelimeleri, hem öğretmenlerinden hem de grup arkadaşlarından duymaları, öğrenme sürecini kolaylaştırabilir. Balkan (2019, 26-27) da grup çalışmalarının; kritik düşünme becerilerini geliştireceğini, sınıf içinde öğrenmeyi destekleyen ve öğrencinin güven duyacağı bir hava oluşturarak öğrenmeyi kalıcı hâle getirebildiğini ifade etmiştir.

“Kelimeyi eş ve zıt anlamlarıyla bağlama” stratejisi kitapta yalnızca zıt anlamlı kelimelerin sunulduğu metin ve etkinliklerde tespit edilmiştir.

Kullanılmayan stratejiler incelendiği zaman “yeni bir kelimenin anlamını öğretmene sorma”, “yeni bir kelimenin eşanlamlısını öğretmene sorma”, “kelimenin anlamını sınıf arkadaşına sorma”, “öğretmene yeni kelime ile kurulmuş bir cümle sorma”, “grup çalışmasında yeni kelimenin anlamını keşfetme” stratejileri sosyal stratejiler olduğu için, bu stratejilerin kullanımına yönlendirme yapılmadığı düşünülebilir. “Yeni kelimeye çalışırken onu sesli söyleme”, “kelimeyi görselleştirme”, “kelimenin ilk harfinin altını çizme”, “kelimeyi şekille ifade etme”, “kelimenin anlamını görselleştirme”, “kelimeleri birlikte çalışmak için grupta”, “anlam haritaları kullanma”, “yeni bir kelime öğrenirken hareketler kullanma”, “resimli kartlar kullanma”, “nesnelerin üzerine hedef dildeki karşılıklarını yazan etiketler yapıştırma”, “kelime defteri tutma”, “kelime listeleri oluşturma”, “tekrarı artırmak için az kullanılan kelimeleri kullanma”, “yeni kelimeyi atlama geçme” ve “anahtar kelime yöntemini kullanma” stratejilerinin kitapta yer almaması bunların, öğrenenin bireysel çalışmalarında kullanabileceği stratejiler olduğu düşünülebilir. “Resimli kartlar kullanma” stratejisi resimli kartlardan oluşan bir materyalle kullanılabileceğinden kitapta yer verilmemiştir ancak resimli kartlarla sınıf ortamında grupta veya bireysel olarak çalışılabileceği için, öğretim seti hazırlayanlar, kitapta bulunan hedef kelime listesinden kelime kartları da tasarlayabilir. “İki dilli sözlük kullanma” ve “tek dilli sözlük kullanma” stratejilerine rastlanmaması, kitabın sözlükçe bulundurmamasıyla ilişkilendirilebilir. A1 seviyesi, tek dilli sözlük kullanma konusunda; hedef söz varlığının betimleyici içermemesi sebebiyle yetersiz kalsa da öğrenenlerin, kelimelerin anlamını keşfetmeleri için, bolca kullanılan görseller sayesinde sözlük ihtiyacı en aza indirilmiştir. Ancak öğrenci bilmediği kelimeleri her zaman ders kitabındaki görseller aracılığıyla öğrenemeyeceği gibi, bağlamdan çıkarma

veya öğretmenine/arkadaşında sorma fırsatına da sahip olmayabilir. Bu durumda iki dilli bir sözlük veya tek dilli bir sözlük ihtiyacı doğabilir. Bu sebeple her seviyeye uygun olarak, yabancılara Türkçe öğretimi amacıyla hazırlanan iki dili ve tek dilli sözlük çalışmalarının bulunması gerekmektedir. Bu sayede öğretmenler öğrenenlere bu yayınları tavsiye edebilirler. Ancak Tanın (2004) öğrenenlerin her yeni kelime için sözlüğe bakmayı alışkanlık haline getirmesinin faydalı olmayacağı konusunda uyarmaktadır. Ona göre öğrenenlere, yeni kelimelerin anlamına hemen sözlükten bakmadan önce birkaç kez bağlam içinde görüp sonra teyit etme amacıyla sözlüğe bakmalarını öğretmek gerekir.

“Ana dili öğrenilen dil olan kişilerle iletişim kurma” stratejisi, esasında sosyal strateji olduğu için kitapta yer bulması beklenmemektedir ancak dili öğrenenlerin ana dili Türkçe olduğu için, kitapta öğretmenle doğrudan diyaloga yönlendiren etkinliklerin bu stratejiyi kullandığı düşünülebilir. Bu stratejinin daha sık kullanılması için ana dili hedef dil olan kimselerle iletişim kuracak bir ortamda bulunma imkânı gerekmektedir.

Kelimeleri bir deyimle beraber öğrenme stratejisinin kullanılmaması ise hedef söz varlığını oluşturan unsurların, temel söz varlığından meydana gelmesinden ve A1 seviyesinde söz varlığının betimleyici içermemesinden kaynaklanmaktadır. Bireylerin kişisel tecrübesini tahmin etmek mümkün olmadığından, “kelimeyi önceki kişisel tecrübeye bağlama” stratejisine kitapta yer vermek mümkün olmamaktadır. Ana dilde “aynı kökten gelen kelimeleri kontrol etme” stratejisi de öğrenenlerin ana dillerinden bağımsız düşünülmemeyeceği için bu stratejiye kitapta yer verilmesi beklenmemektedir.

Saydam (2018) da İstanbul Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe, Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe ve Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe A1 seviyesi ders kitaplarını Karadağ (2013)’ın belirlediği kelime öğrenme stratejilerine göre incelemiştir. Saydam, çalışmasında bütün stratejilerin ders kitaplarında kullanılmadığını tespit etmiştir. Kitaplarda bulunmayan kelime öğrenme stratejilerinin tespit edilmesi ve bu stratejilerin dil öğretimini kolaylaştıracak şekilde etkinliklerle verilmesi gerektiğini düşünmektedir.

5.1.2. Pioneer Elementary Student's Book'taki Kelime Öğrenme Stratejilerine İlişkin Sonuçlar

Pioneer Elementary Student's Book'ta; birinci ünite 8 kez, ikinci ünite 12 kez, üçüncü ünite 10 kez, dördüncü ünite 9 kez, beşinci ünite 10 kez, altıncı ünite 8 kez, yedinci ünite 10 kez, sekizinci ünite 14 kez, dokuzuncu ünite 10 kez, onuncu ünite 13 kez, on birinci ünite 8 kez, on ikinci ünite 9 kez “yeni kelimeyi cümle içinde kullanma” stratejisi kullanılmıştır. Bütün ünitelerde istikrarlı olarak en sık kullanılan bu strateji ile öğrencinin hedef söz varlığını alıcı söz varlığından üretici söz varlığına aktarmak amaçlandığı görülmektedir. Bu stratejinin dışında diğer ünitelerde sık kullanılan stratejileri de ele almak gerekir.

Kitapta yaygın olarak kullanılan stratejiler “ekleri kökleri analiz etme”, “var olan herhangi bir resim veya hareketi analiz etme”, “metinsel bağlamdan anlamı tahmin etme”, “yeni kelimeyi cümle içinde kullanma”, “kelimenin yazılışına çalışma”, “ekleri ve kökleri hatırlama”, “hedef dilde medyayı kullanma”, “kendi kendine kelime testleri yapma” stratejileridir. “Bir kelimenin okunuşuna çalışma” ile “kelimeyi geçen konuşmadan hatırlama stratejilerine yalnızca bir ünite yer verilmediğinden bunların da yaygın olduğu söylenebilir. Yaygın olarak kullanılan bu stratejilerin aynı zamanda kitapta en sık kullanılan stratejiler olduğu görülmektedir.

Pioneer Elementary Student's Book'ta yaygın olarak kullanılan “ekleri kökleri analiz etme” stratejisi, birinci ünite 8 kez, ikinci ünite 2 kez, üçüncü ünite 3, dördüncü ünite 2 kez, beşinci ünite 1 kez, altıncı ünite 2 kez, yedinci ünite 1 kez, sekizinci ünite 2 kez, dokuzuncu ünite 2 kez, onuncu ünite 2 kez, on birinci ünite 1 kez, on ikinci ünite 3 kez kullanılmıştır. Ders kitabında ilk olarak Present Simple çekimli fiillerle cümle kurma öğretildiği için ek kök ayrımı üzerine durulduğu görülmektedir. Çünkü İngilizce “he, she, it” öznel fiil çekimleri ile “I, you, they, we” öznel fiil çekimleri arasında farklar bulunmaktadır. Kitabın ilk ünitelerden itibaren öğrencileri daha çok bağlam üretmeye yönlendirerek hedef söz varlığının pekiştirilmesini amaçladığı söylenebilir.

“Metinsel bağlamdan anlamı tahmin etme” stratejisi birinci ünite 2 kez, ikinci ünite 4 kez, üçüncü ünite 5 kez, dördüncü ünite 5 kez, beşinci ünite 6 kez, altıncı ünite 7 kez, yedinci ünite 10 kez, sekizinci ünite 6 kez, dokuzuncu ünite

8 kez, onuncu ünite 9 kez, on birinci ünite 6 kez, on ikinci ünite 8 kez kullanılmıştır. Özkan ve Nurlu (2019) çalışmalarında, kelimenin anlamını bağlamdan tahmin etmek için öğrencinin o dile ait dil bilgisi farkındalığının ve zengin bir söz varlığına sahip olması gerektiğini ifade etmektedir. Bir dili A1 seviyesinde öğrenen birinin öncelikle temel söz varlığını kazanması gerekmektedir. Bu sebeple öğrencinin ders kitaplarında bulunan metinlerde karşılaştığı yeni kelimelerin anlamını bağlama dayanarak çıkarabilmesi için metinlerin bilinenden bilinmeyene ilkesine uygun olarak dikkatli bir şekilde hazırlanması gerekmektedir. Buna ek olarak bağlam dışı unsurlardan da (resimler, fotoğraflar) yararlanılması mümkündür.

Pioneer Elementary Student's Book'ta resimler, karikatürler, bilet fotoğrafları, kartvizitler, film afişleri gibi pek çok görsel yer verilmiştir. Bu görsellerin kullanımı rastgele değildir. Kitapta özellikle her ünite başlığının atıldığı ilk sayfada temaya ilişkin kavramlar görsellerin üzerine yazılarak eşleştirilmiştir. Öğrencileri “var olan herhangi bir resim veya hareketi analiz etme” stratejisini kullandırmaya yönlendiren bu görseller, yeni kelimelerin anlamlarının tespit edilmesi için etkili olabilecek niteliktedir. Bununla birlikte bu görsellerin bir kısmı otantik olma özelliği de taşımaktadır. Bütün ünitelerde sırasıyla; birinci ünite 9 kez, ikinci ünite 7 kez, üçüncü ünite 7 kez, dördüncü ünite 6 kez, beşinci ünite 5 kez, altıncı ünite 7 kez, yedinci ünite 7 kez, sekizinci ünite 6 kez, dokuzuncu ünite 8 kez, onuncu ünite 5 kez, on birinci ünite 7 kez, on ikinci ünite 6 kez kullanılmıştır. Bu stratejinin yanında bazı ünitelerde “kelimenin anlamına resimli sunumuyla çalışma” stratejisi de kullanılmıştır. Bu strateji üçüncü, beşinci ve altıncı ünitelerde birer kez; dördüncü, yedinci, sekizinci, dokuzuncu ve on birinci ünitelerde ikişer kez bulunmaktadır. Bu strateji de öğrencilerin kitapta daha evvel karşılaştığı kelimelerin anlamına çalışmalarına destek olacak şekilde bulundurulmuştur.

Yabancı bir dilde metin okurken akla gelebilecek ilk kelime öğrenme stratejisi sözlük kullanmak olabilir. Ders kitabının sözlük kullanımı durumuna bakıldığında tek dilli sözlük kullanımını teşvik ettiği görülmektedir. Bir dilin yabancı dil olarak öğretilmesinde A1 seviyesinden başlamak üzere her seviyede hedef dilin kullanılması, öğrenenin hedef dilde düşünmeye ve iletişim kurmaya alışması için önemlidir. Yabancı dil olarak İngilizcenin öğretiminde kullanılabilecek tek dilli sözlükler mevcuttur. Buna

ek olarak ders kitabında da sözlükçelere yer verilmiştir. Altıncı üniteden itibaren ders kitabında yer alan bu sözlükçeler, öğrencinin daha evvel anlamını öğrendiği kelimelerle tanımlanmış hedef kelimelerden örnekler barındırmaktadır.

İngilizcede bir harfin yanına gelen seslerin etkisiyle söylenişi değişebilmektedir. Dolayısıyla İngilizce bir kelimeyi duyulduğu gibi yazmak İngilizceyi yabancı dil olarak öğrenen biri için zorlaşmaktadır. Bu durum, özellikle ana dilinin yazılışında Latin alfabesinden farklı bir alfabeyi kullanan milletlere mensup olan öğrencilerin kelimenin yazılışına ayrıca çalışmalarını gerektirir. Pioneer Elementary Student's Book da bu durumu göz önünde bulundurarak hedef söz varlığının yazılışına çalışılması için “kelimenin yazılışına çalışma” stratejisine yer vermiştir. “Kelimenin yazılışına çalışma” stratejisine birinci ünite 2 kez, ikinci ünite 4 kez, üçüncü ünite 4 kez, dördüncü ünite 4 kez, beşinci ünite 3 kez, altıncı ünite 6 kez, yedinci ünite 7 kez, sekizinci ünite 4 kez, dokuzuncu ünite 4 kez, onuncu ünite 6 kez, on birinci ünite 4 kez, on ikinci ünite 7 kez yer verilmiştir. Buna ek olarak kitapta “kelimenin yazılışına çalışma” stratejisini fidel kartların (telaffuz kartları) desteklediği görülmektedir. Çünkü fidel kartlarda hangi seslerin bir araya gelerek hangi sesi oluşturduğuna dair çıkarımda bulunan öğrenciler zamanla yeni bir kelime duyduklarında nasıl yazılacağına dair bir tahminde bulunabilirler.

“Bir kelimenin okunuşuna çalışma” stratejisi birinci ünite dışında bütün ünitelerde yer almıştır. İkinci ünite 4 kez, üçüncü ünite 1 kez, dördüncü ünite 1 kez, beşinci ünite 4 kez, altıncı ünite 5 kez, yedinci ünite 1 kez, sekizinci ünite 1 kez, dokuzuncu ünite 1 kez, onuncu ve on birinci ünite 4 kez, on ikinci ünite 3 kez kullanılmıştır. Dünya üzerindeki diller sahip oldukları söz varlığı ve dil bilgisi kurallarıyla birbirinden ayrılmakla birlikte dillerin bütün özellikleri de farklı olabilmektedir. Örneğin Türkçenin fonetik yapısı Çinceninkinden farklıdır. Yabancı dil öğrenen birinin ağız, ana dilinde aktif olarak kullandığı sesleri çıkarmaya yatkın olduğu için öğrenenin aksana sahip olması neredeyse kaçınılmazdır ancak bunu en aza indirmek o dili yabancı dil olarak kullanan kişinin kendini anlaşılır bir şekilde ifade etmesini sağlayacağı için önemlidir. Bu sebeple öğrencinin yabancı dildeki kelimelerin vurgu yapısını ve o dilin ezgisini tanıması için “öğrenciye kelimenin okunuşuna çalışma” stratejisini kullanmak faydalı olabilir.

5.1.3. Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı ile Pioneer Elementary Student's Book'taki Kelime Öğrenme Stratejilerinin Karşılaştırılmasına İlişkin Sonuçlar

Türkçe sondan eklemeli, İngilizce ise bükümlü bir dildir. Bu sebeple bu dillerden birini öğrenen öğrencilerin ek-kök farkındalığı kazanması gerekmektedir. Her iki kitap da kelime yapısına dikkat çekmek amacıyla “ekleri kökleri analiz etme” stratejisine yer vermiştir. Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'nda 33 kez Pioneer Elementary Student's Book'ta 29 kez bu stratejinin kullanıldığı görülmektedir. Öğrenenlerin ek kök farkındalığı kazanmalarının yanında dilin matematiğini iyice kavraması için pekiştirme stratejisini kullanması gerekmektedir. “Ekleri kökleri hatırlama” stratejisine Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'nda 14 kez Pioneer Elementary Student's Book'ta 22 kez yer verilmiştir.

Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'nda ve Pioneer Elementary Student's Book'ta görsellere sıkça yer verilmiştir. Bu görsellerin ne amaçla kitapta yer aldıklarını anlamak için “var olan herhangi bir resim veya hareketi analiz etme” stratejisi ile “kelimenin anlamına onun resimli sunumu ile çalışma” stratejisi beraber değerlendirilebilir. Bu iki strateji görselliğe dayanmaktadır ancak aralarındaki fark kelimenin anlamını belirleme veya pekiştirme amaçlı kullanılmalarıdır. “Var olan herhangi bir resim veya hareketi analiz etme” stratejisi olarak ilk kez karşılaşılan kelimelerin anlamını belirlemek için kullanılan bir stratejidir, “kelimenin anlamına onun resimli sunumu ile çalışma” stratejisi ise daha önce anlamı belirlenmiş kelimeyi kalıcı olarak öğrenmeyi sağlamak için kullanılan pekiştirme stratejilerindendir. “Kelimenin anlamına onun resimli sunumu ile çalışma” stratejisi Pioneer Elementary Student's Book'ta 13 kez kullanılmış, Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'nda 18 kez kullanılmıştır.

Yeni bir dil öğrenen kişi bir metni okuduğunda metinde geçen bütün kelimeleri anlamayabilir. Böyle bir durumda anlamadığı her sözcüğe sözlükten bakmak hem vakit hem de enerji kaybı olacağı için bu stratejinin öğrenciler tarafından benimsenmesi gerektiği kadar yabancı dil öğreten ders kitaplarındaki metinlerin de hedef söz varlığının bağlamdan çıkarılmasına hizmet edecek şekilde hazırlanması gerekmektedir. “Metnin bağlamından kelimenin anlamını tahmin etme” stratejisinin de Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'nda 78 kez, Pioneer Elementary Student's Book'ta 76 kez kullanılmak üzere her iki ders kitabında da yaygın ve sık olarak kullanıldığı görülmektedir. Buradan, ders

kitaplarının bu stratejinin kazanılması için uygun olarak düzenlediği sonucuna ulaşılabilir.

“Tek dilli sözlük kullanımı”nın Pioneer Elementary Student’s Book’ta 9 kez kullanılıp Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı’nda ise hiç kullanılmadığı görülmektedir. Yabancı dil öğrenenler A1 seviyesinde hedef dilde yazılmış sözlük kullanamazlar ancak ders kitaplarında öğrenilen kelimelerle tanımlanmış hedef kelimelerin anlamının verilmesi öğrenciyi hedef dili anlamaya başladığını hissettirerek motive edebilir. Baxter (1980)’dan aktaran Turgut (2006), öğrencilerin konuşma becerilerinin gelişmesine katkıda bulunması için tek dilli sözlük kullanmaları gerektiğini ifade etmiştir. Hedef dildeki bir kelimenin tanımına tek dilli bir sözlükten bakarak anlamı bulmaya çalışmak o dilde düşünmeyi gerektirdiği ve hedef dilde düşünmeyi alışkanlık hâline getirmek de o dilde konuşmayı olumlu yönde etkileyeceği için bu düşünceye hak verilebilir.

Grup çalışmalarının amacı hedef dilde iletişim kurma pratiği kazandırmak olduğu için ders kitaplarının öğrenenleri grup çalışmalarına yönlendirmesi faydalı olabilir. “Grup içinde kelimenin anlamına çalışma” stratejisinin Pioneer Elementary Student’s Book’ta da Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı’nda da 12 kez kullanılmasına rağmen Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı’nın grup çalışmalarında zayıf kaldığı söylenebilir. Pioneer Elementary Student’s Book’ta “pair work” veya “group work” adı altında öğrenenlerin etkileşime girmelerine imkân tanıyan, kelimenin anlamını pekiştirmeye yönelik karşılıklı konuşma etkinlikleri bulunmaktadır. Yedi İklim A1 Ders Kitabı ise bu stratejiyi hazır metinlerin seslendirilmesine veya canlandırılmasına dayandırmaktadır. Grup çalışmaları ezbere metin okumaya dayandığı için Yedi İklim A1 Ders Kitabı’nda bu stratejinin öğrencilere kazandırıldığını varsaymak pek mümkün görünmemektedir. Pioneer Elementary Student’s Book’ta ise grup çalışmaları hazır metinlerin okunmasına değil, öğrencilerin karşılıklı iletişim kurmasına bağlıdır.

“Kelimeyi kelimenin iş birliği içinde olduğu kelimelerle ilişkilendirme” stratejisine Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı’nda 7 kez, Pioneer Elementary Student’s Book’ta ise diğer kitaba kıyasla daha yaygın olacak şekilde 21 kez kullanılmıştır.

A1 seviyesinde hedef söz varlığı öğretilirken eş anlam, zıt anlamdan da yararlanıldığı görülmektedir. Pioneer Elementary Student’s Book’ta 1 kez, Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı’nda 2 kez kullanılan “kelimeyi eş ve zıt anlamlarıyla bağlama”

stratejisi, kelimenin anlamını pekiştirme amacıyla kullanılmaktadır. Kelimeler arasında eş anlam-zıt anlam bağlantısı kurmak, öğrencinin kelime derinliğini artıracak için konuşma ve yazma becerilerinin kullanımına dolaylı yoldan katkı sağlayabilir.

“Kelimeyi cümle içinde kullanma” stratejisi her iki ders kitabında da hem yaygın olarak hem de sıklıkla kullanılmıştır. Pioneer Elementary Student’s Book’ta 125 kez, Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı’nda 99 kez kullanılmıştır. Yedi İklim Türkçe Ders kitabındaki metinlerin puntosu Pioneer Elementary Student’s Book’takilere göre daha büyük olmakla birlikte Pioneer Elementary Student’s Book ünite, metin ve etkinlik bakımından Yedi İklim Türkçe Ders kitabına göre daha yoğundur. Kelimeyi cümle içinde kullanma stratejisinin kitaplardaki kullanım sıklığının farklı olması bundan kaynaklanmış olabilir.

“Kelimenin okunuşuna çalışma” stratejisi özellikle A1 seviyesi için en lüzumlu stratejilerden biri olduğu söylenebilir. Çünkü dil yalnızca yazılı bir beceri değildir. Üstelik günlük yaşantılarımızda yazmaktan daha çok konuşarak iletişim kurduğumuzu düşünmek yanlış olmayacaktır. Öğrencinin kelimenin okunuşunu dinleyerek dilin fonetiğini kavraması ve taklit ederek dilin vurgusunu kazanmaya çalışması dili öğrenmenin bir parçasını oluşturmaktadır. Bu sebeple yabancı öğrencinin hedef dildeki söz varlığını sık sık duyması ve sesli olarak tekrar etmesi gerekmektedir. Pioneer Elementary Student’s Book’ta dinleme metinlerinin ses kayıtlarının yanı sıra kelime telaffuzunu içeren ses kayıtlarının ve fidel kartların (telaffuz tablosu) kullanımına da yer verildiği görülmektedir. Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı’nda yalnızca dinleme metinlerine ve dinleme metinlerinin öğrenci tarafından tekrar okunmasına dayanan etkinliklere yer verilmiştir ancak bu kitap, telaffuz öğretimi bakımından diğer kitaba göre daha zayıf kalmıştır. Bu stratejinin kullanımına Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı’nda Pioneer Elementary’dekilerin neredeyse 3/1’i kadar rastlanmaktadır. Dinleme ve konuşma becerisini etkileyen bir diğer strateji olan “kelime listesini kayıttan dinleme” de Pioneer Elementary Student’s Book’ta 15 kez kullanılmış, bu stratejiye Yedi İklim Türkçe A1 ders kitabında yalnızca 2 kez yer verilmiştir.

Bilişsel stratejiler ezbere ve tekrara dayalı stratejiler olarak başka stratejilerle beraber kullanılabilir. Örneğin “sözlü tekrar yapma stratejisi”, “bir kelimenin okunuşuna çalışma” stratejisiyle beraber kullanılabilir. Nitekim “sözlü tekrar yapma”; Yedi İklim

Türkçe A1 Ders Kitabı'nda 13 kez, Pioneer Elementary Student's Book'ta 12 kez kullanılmıştır.

“Kelimenin yazılışına çalışma” stratejisinin tablodaki durumuna bakıldığında her iki ders kitabının da bu stratejiyi öğrenciye kazandırma amacı taşıdığı anlaşılmaktadır. Yedi İklim Türkçe A1 Ders kitabında 47 kez kullanılan strateji Pioneer Elementary Student's Book'ta 55 kez yer almıştır. “Yazılı tekrar yapma” stratejisi bu stratejiyle beraber değerlendirilebilir. Bu strateji öğrenenin, kelimenin yazılışını ezberlemesi için kullanılmaktadır. Yedi İklim Türkçe A1 Ders kitabında 21 kez kullanılan stratejinin Pioneer Elementary Student's Book'ta 6 kez kullanıldığı görülmektedir. İngilizce ders kitabında kelimenin yazılışının mekanik bir şekilde ezberletilmesinden daha çok süreç içinde yavaşça öğrenilmesinin amaçlandığı sonucu çıkarılabilirken Türkçe öğretiminde ezberleme küçümsenemeyecek kadar yer tutmaktadır.

Her iki ders kitabının da son sayfalarda kelime listeleri yer almıştır. Buna ek olarak, Yedi İklim Türkçe ders kitabındaki ünite sonlarında da kelime listeleri bulunmakta, kitap öğrenciden bu listeleri kullanarak bir metin yazmasını veya konuşmasını beklemektedir. Bu sebeple “ders kitabının kelime bölümünü kullanma” stratejisi, Pioneer Elementary Student's Book'ta 6 kez yer alırken Yedi İklim Türkçe ders kitabında 26 kez yer almaktadır.

Öğrencilerin kendi kendine hedef dilde medyayı kullanmaya alışması gerekmektedir ancak A1 seviyesindeki bir öğrencinin söz varlığı kısıtlı olduğu için bu yalnızca ders kitaplarıyla sağlanabilir. Nitekim Yedi İklim Türkçe A1 Ders kitabında 10 kez kullanılan “hedef dilde medyayı kullanma” stratejisi Pioneer Elementary Student's Book'ta 34 kez kullanılmıştır. Bu stratejinin kullanımına yabancılara Türkçe öğretimi ders kitaplarında daha sık yer verilebilir.

“Kendi kendine kelime testleri yapma” stratejisinin kullanılmasına ünite sonu değerlendirmeler imkân tanımıştır. Her iki ders kitabında da yaygın olan bu stratejinin sıklık sayıları da birbirine yakındır. Bu strateji, Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'nda 21 kez, Pioneer Elementary Student's Book'ta 19 kez kullanılmıştır.

5.1.4. Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'ndaki Söz Varlığına İlişkin Sonuçlar

Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'nda söz varlığını oluşturan unsurlardan deyimler, atasözleri, ikilemeler, kalıp sözler, sayılar ve özel isimlerle beraber kelime hazinesi kullanmış; kalıplaşmış sözlere yer verilmemiştir. En sık kullanılan söz varlığı unsuru 16.340 kez kullanılan kelime hazinesidir. Bunu 1.523 kez kullanılan özel isimler, 734 kez kullanılan sayılar, 379 kez kullanılan kalıp sözler, 150 kez kullanılan deyimler, 31 kez kullanılan ikilemeler takip etmektedir. Kitapta en az kullanılan söz varlığı unsuru 2 kez kullanılan atasözleridir.

Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'nda kullanılan farklı söz varlığının toplamda 2.469 tane olduğu belirlenmiştir. Kitaptaki bütün söz varlığının kullanım sıklığı ise toplamda 19.159'dur. Bunlardan 435'ine kitap boyunca yalnızca birer kez yer verilmiştir. Kelimenin kullanım sıklığı kelimenin öğrenciler tarafından kalıcı olarak öğrenilmesini etkilediği için yalnızca bir kez kullanılan kelimelerin diğer kelimelere oranla daha düşük ihtimalle öğrenileceği düşünülebilir.

Crother ve Suppes (1967, 152-174) ikinci dil öğrenme üzerine yapılan deneyleri topladıkları çalışmalarında kelime öğrenme deneylerinde en az altı kez tekrar edilen kelimelerin öğrenildiğini ortaya çıkarmıştır. Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'nda 2.469 farklı söz varlığından 1.698 tanesi kitap boyunca altıdan az tekrar edilmiştir. Dolayısıyla öğrencilerin, bu 771 kelimenin diğer kelimelere göre daha kalıcı bir şekilde öğrenme ihtimalini artırmaktadır.

5.1.5. Pioneer Elementary Student's Book'taki Söz Varlığına İlişkin Sonuçlar

Pioneer Elementary Student's Book'ta sayılara, özel isimlere, diğer kelimelere, deyim ve kalıp sözlere yer verilmiştir ancak kitapta atasözü, kalıplaşmış sözler, ikilemeler bulunmamaktadır. İngilizcede “phrases” olarak tabir edilen kalıp cümleler, kalıp ifadeler ve deyimler tek bir çatı altında toplanarak sayılmıştır. “Air Contioner”, “apartment building”, “corbon dioxide” “comparative form” gibi kelimeler birleşik kelimeler olarak kabul edilmiş; “carry on”, “look at”, “agree with” gibi kalıplaşmış öbekler kelime hazinesi içinde değerlendirilmiştir.

Kitapta en sık kullanılan söz varlığı unsuru 56.996 kez kullanılan kelime hazinesidir. Ayrıca 1366 kez kullanılan özel isimleri ve 1173 kez kullanılan sayıları da

kelime hazinesine eklenebilir. “Phrases” kullanım sıklığının ise 1093 olduğu görülmektedir.

Ders kitabında yer verilen her bir kelimenin kaç kez tekrar edildiği kelimelerin ne kadar kalıcı öğrenileceği hakkında yorum yapmaya yardımcı olacaktır. Pioneer Elementary Student’s Book’ta altıdan az tekrar edilen farklı söz varlığı sayısının 2.320 olduğu görülmektedir. Altı veya altıdan fazla tekrar edilen sayıların öğrenciler tarafında daha iyi öğretildiği varsayıldığında kitapta bulunan toplamda 3.588 farklı söz varlığından 1.268’inin yeteri kadar sıklıkla tekrar edildiği söylenebilir.

Ders kitabında birer kez kullanılan kelimelerin öğrenilme ihtimalinin diğer kelimelere göre daha düşük olduğu söylenebilir. Pioneer Elementary Student’s Book’ta birer kez kullanılan söz varlığı sayısı 890’dır. Bu durumda bu kelimelerin A1 seviyesindeki hedef söz varlığı arasında bulunmadığı düşünülebilir. Ders kitabında bu kelimelerle karşılaşan öğrenciler bu kelimeleri görmezden gelme, öğretmenine/arkadaşına sorma, anlamı bağlamdan çıkarma veya bir sözlüğe bakmak gibi kelime öğrenme stratejilerini kullanabilir.

5.1.6. Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı ile Pioneer Elementary Student’s Book’taki Söz Varlığının Karşılaştırılmasına İlişkin Sonuçlar

Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı, Pioneer Elementary Student’s Book’a göre söz varlığı unsurlarının çeşitliliği açısından daha zengindir. Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı’nda atasözlerine, ikilemelere yer verilmiştir. Pioneer Elementary Student’s Book’ta hiç atasözü ve ikileme kullanılmamıştır. İngilizcede ikileme işlevini gören sözler bulunmadığı için bu, Pioneer Elementary Student’s Book’un bir eksikliği olarak değerlendirilmemelidir ancak Türkçe ders kitabında ikilemelerin varlığı Türkçenin zenginliği olarak görülebilir.

Avrupa Ortak Çerçeve Metni (2013)’nde A1 seviyesi için söz varlığının somut ihtiyaçlarla ilgili basit sözcükler ve deyimlerden oluşması gerektiği ifade edilmiştir. Genellikle figüratif anlam özellikleri taşıyan atasözlerine A1 seviyesindeki ders kitaplarında yer vermek bu tanıma göre uygun düşmeyecektir ancak Türkçe ders kitabında 2 tane atasözü kullanılmıştır, bunlar da mecazi anlamda değildir.

Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı toplamda 2.469 tane farklı söz varlığına sahiptir. Pioneer Elementary Student's Book ise toplamda 3.588 farklı söz varlığı içermektedir. Kullanım sıklıkları karşılaştırıldığında bütün söz varlığı Türkçe ders kitabında 16.340 kez kullanılmış, İngilizce ders kitabında ise toplamda 60.628 kez kullanılmıştır. Farklı söz varlığı sayısının yaklaşık bin kelimelik bir fark olmasına karşın söz varlığının kullanım sıklığı arasındaki fark çok büyük görünmektedir ancak İngilizce ile Türkçe arasında dil bilgisel farklılıklar bulunduğu unutulmamalıdır. Örneğin İngilizcede cümle kurmak için muhakkak özneyi açıkça ifade etmek ve “to be” fiilini kullanılan zamana göre uygun bir şekilde çekimlemek gerekmektedir. Pioneer Elementary Student's Book'ta “I” 1307 kez, “you” 1315 kez, am/is/are ve was/were fiilleri toplamda 10.168 kez kullanılmıştır. Türkçe ders kitabında “ben” (232 kez) ve “sen” (76 kez) kelimelerinin kullanım sıklığının daha az olmasının sebebi ise Türkçede gizli özne kullanma imkânının bulunmasıdır. Türkçede “o” kelimesi canlı-cansız ve cinsiyet fark etmeksizin kullanılmaktadır. İngilizcede “o” kelimesi kadınlar, erkekler ve cansız varlıklar veya hayvanlar için olmak üzere üç farklı kelimedir. Yedi İklim Türkçe'de zamir veya sıfat olarak kullanılan “o” kelimesi toplamda 80 kez kullanılmışken Pioneer Elementary Student's Book'ta zamir görevinde “he/she/it” ve “that” kelimeleri toplamda 1.316 kez kullanılmıştır.

İngilizcede kelimeleri belirtili hâle getirmek için kullanılan “the” (2358 kez) ve “to” (1076 kez) gibi kelimeler Türkçede son ek görevinde kullanıldıkları için kelime olarak kabul edilmemektedir. İngilizcedeki “not” kelimesi de böyledir. Pioneer Elementary Student's Book'ta 843 kez kullanılan “not” kelimesi Türkçede ya “değil” kelimesi yerine ya da olumsuzluk eki olarak kullanılmaktadır. Türkçe ders kitabında “değil” kelimesi 42 kez kullanılmışsa da bu çalışmada eklerin sıklık sayımı yapılmadığı için bu hususta yorum yapmak güçtür.

Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı ile Pioneer Elementary Student's Book'ta ortak olarak kullanılan 1.004 tane söz varlığı tespit edilmiştir. Buradan yola çıkıldığında Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'nda, Pioneer Elementary Student's Book'ta bulunmayan 1465 söz varlığı; Pioneer Elementary Student's Book'ta, Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'nda bulunmayan 2584 söz varlığı olduğu ortaya çıkmaktadır. Ortak söz varlığı arasında özel isimler, sayılar, kalıp sözler bulunmaktadır. Bununla beraber ortak listeye

alınan bazı kelimeleri özellikle açıklamak gerekmektedir. Örneğin İngilizcede “sık” kelimesini karşılayan “sık sık” ikilemesi ortak söz varlığı listesine dâhil edilmiştir. Türkçede “tatil köyü” olarak ifade edilen kavram “İngilizcede “tatil yeri” ile bir tutularak ortak listeye eklenmiştir. Türkçe ders kitabında “görüşürüz” yerine “görüşmek üzere” kullanılmış, İngilizce ders kitabındaki “see you” ile “görüşmek üzere” aynı söz olarak kabul edilerek ortak listeye alınmıştır. Ortak listede sayıların varlığına rastlanmaktadır. “Bir”, “iki”, “üç”, “dört”, “beş”, “altı”, “yedi”, “sekiz”, “dokuz”, “on”, “yirmi”, “kırk” “elli” gibi sayıların yanında “altmış iki”, “altmış beş” gibi ara sayılar da ortak söz varlığı listesine girmiştir. Ayrıca “Bulaşık makinesi”, “çamaşır makinesi”, “telefon” “bilgisayar” gibi günlük hayatta kullanılan elektronik aletler; “mayıs” hariç ay isimleri, “hafta içi”, “hafta sonu” kelimeleriyle beraber haftanın günleri; “gömlek”, “tişört”, “elbise”, “takım elbise”, “ayakkabı” gibi giysi isimleri; “su”, “elma”, “ekmek”, “et”, “tavuk”, “balık”, “pirinç”, “peynir”, “çikolata” gibi yiyecek içecek isimleri; “kuaför”, “mühendis”, “öğretmen”, “doktor”, “dişçi” gibi meslek isimleri; “erkek kardeş”, “anne”, “baba gibi akrabalık bildiren kelimeler; her biri spor dalı ismi olan “tenis”, “basketbol” ve “futbol” kelimeleri; “otobüs”, “taksi”, “uçak”, “metro” gibi ulaşım araçları; kalıp sözlerden “teşekkür ederim”, “affedersiniz”, “nasılsın”, “geçmiş olsun”, “görüşürüz”, “iyi akşamlar”, “iyi geceler”, “iyi yolculuklar” “iyi günler”, “merhaba” ifadeleri ortak söz varlığındadır. Bazı özel isimler de ortak söz varlığı arasında yer almıştır. “Mısır”, “Mısırlı”, “Rusya”, “Türkçe”, “Türkiye” gibi ülke ve millet isimlerine ek olarak “John” da ortak söz varlığı listesindedir, bunun bir tesadüf olduğu düşünülebilir. Çünkü “John” Türkçenin söz varlığında yer alan bir kelime olarak değil, yabancı bir isim olarak ders kitabında yer almıştır.

Yedi İklim Türkçe Ders Kitabı’nda kullanılan söz varlığının, Pioneer Elementary Student’s Book’’la kullanım sıklıkları kıyaslanarak kelimenin kalıcı olarak öğrenilmesi hususunda zayıf kaldığı söylenebilir ancak Yedi İklim Türkçe Ders Kitabı’nda toplam söz varlığı, Pioneer Elementary Student’s Book’takinden azdır. Pioneer Elementary Student’s Book’ta farklı söz varlığının sayısı 3588 iken 1268 farklı söz varlığı altı kez veya altıdan fazla tekrar edilmiştir. Yedi İklim Türkçe Ders Kitabı’nda ise 2.469 farklı söz varlığı bulunmaktadır ve bunlardan 771’i altı kez veya altıdan fazla tekrar edilmiştir. Her iki kitapta da yaklaşık olarak toplam söz varlığının 3/1’inin kalıcı olarak öğrenildiği

düşünülebilir. A1 seviyesinde Türkçe öğrenenlere öğretilmesi istenen hedef söz varlığı listesi belirlenmemişse de kitaptaki mevcut söz varlığı ile İngilizce öğrenenlere öğretilmesi planlanan hedef söz varlığı sayısı arasında farklılıklar bulunduğu görülmektedir.

5.2. Öneriler

Bu başlığın altında bulgulardan elde edilen sonuçlardan yola çıkılarak A1 seviyesinde Türkçe öğretimi ders kitabı hazırlamak isteyenlere ve yabancılara Türkçe öğretimi yapan Türkçe öğretmenlerine öneriler getirilmiştir.

Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'nda Türkçe yazılmış sözlükçeye rastlanmamışken Pioneer Elementary Student's Book'ta İngilizce hazırlanmış sözlükçelere yer verilmiştir. Yabancılara Türkçe öğretimi için hazırlanmış ders kitaplarında A1 seviyesinde bile hedef söz varlığı unsurlarından bir kısmını hedef dilde yazılmış sözlükçeler bulundurulması, öğrencinin tek dilli sözlük kullanımına alışması ve ilerleyen seviyelerde tek dilli sözlük kullanmaktan çekinmemesi için faydalı olabilir. Kitapta sözlükçe yoksa bile öğretmen hedef söz varlığını açıklarken mutlaka öğrencilerin bildiği kelimeleri kullanarak Türkçe açıklamalardan faydalanmalıdır. Bununla birlikte öğrenenlerin yeni kelimelerin anlamını, A1 seviyesinden itibaren bağlamdan çıkarmaya alışmaları faydalı olabilir.

Pioneer Elementary Student's Book'ta grup içinde kelimenin anlamına çalışmalarına yer verilmiştir ancak Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'nda grup çalışmalarına pek yer verilmemiştir. Öğrencilerin birbirleriyle hedef dilde iletişim kurmalarını sağlamak, konuşma becerilerinin gelişimi ve üretici söz varlığının aktif kullanımı için gereklidir.

Kelimeyi şekille ifade etme, peg (çağırışım) yöntemini kullanma, kelimenin anlamını görselleştirme, anahtar kelime yöntemini kullanma, resimli kartlar oluşturma, nesnelerin üzerine hedef dildeki karşılıklarını yazan etiketler yapıştırma, kelime defteri tutma, kelimeleri bir sayfada dağıtarak gruplandırarak çalışma, ana dili öğrenilen dil olan kişilerle iletişim kurma, logi (yerleşim) yöntemini kullanma, kelimenin ilk harfinin altını çizme stratejilerine her iki kitapta da yer verilmemiştir. Ders kitaplarında bu stratejilerin kullanılmasına yönelik etkinlik tavsiyeleri yer alabilir. Bu stratejilerden

(logi) yerleşim tekniği bir oyun olarak öğretilabilir. Ana dili öğrenilen dil olan kişilerle iletişim kurma stratejisini kullanmak her yerde mümkün olmayabilir ama ana dil konuşurlarıyla iletişime geçmek için sosyal ağların kullanımı öğretmenler tarafından teşvik edilebilir.

Yabancılar Türkçe ders kitaplarında fidel kartlara (telaffuz tablosu) yer verilmeli, sadece kelime telaffuzlarının kayıtları alınarak yabancı öğrencilere Türkçenin fonetiği de öğretilmelidir. Ayrıca temel söz varlığının öğrenilmesinde, kelimenin yazılışına ve okunuşuna çalışmaya da ağırlık vermek gerekmektedir.

Çalışmada yabancı dil olarak Türkçenin öğretilmesi için hazırlanan ders kitabı ile yabancı dil olarak İngilizcenin öğretilmesi için hazırlanan ders kitabında ortak söz varlığı bulunduğu tespit edilmiştir. Ortak söz varlığının kıyafetler, yiyecek içecekler, sayılar, milletler, eylemler, ilişki sözleri, günlük hayatta kullanılan araç gereçlerden oluştuğu ortaya çıkmıştır. Bu kavramların insanlığın ortak kavramları olduğu düşünülürse Türkçenin kapsamlı bir sıklık sayımı yapılana kadar bu kelimelerin A1 seviyesindeki ders kitaplarında bulunması gereken hedef söz varlığı olarak kullanılması faydalı olabilir.

Yedi İklim Türkçe A1 Ders Kitabı'nda kullanılan hedef söz varlığı sayısı ve altı kez veya altıdan fazla tekrar edilen söz varlığı sayısı, Pioneer Elementary Student's Book'ta olduğundan daha azdır ancak iki kitapta da altıdan fazla tekrar edilen söz varlığı sayısının kitapta kullanılan toplam söz varlığı sayısına oranları birbirine yakındır. Yabancı dil olarak Türkçenin öğretilmesinde hedef söz varlığı sayısının ne olacağı tartışılmalı, hususiyetle öğretilmesi gereken söz varlığına kitapta en az altı kez yer verilmelidir.

KAYNAKÇA

- Aksan, Doğan. 2005. **Türkçenin Gücü: Türk Dilinin Zenginliklerine Tanıklar.** Ankara: Bilgi Yayınevi.
- _____. 2006. **Anadilimizin Söz Denizinde.** Ankara: Bilgi Yayınevi.
- _____. 2015a. **Her Yönüyle Dil: Ana Çizgileriyle Dilbilim.** Ankara: TDK Yayınları.
- _____. 2015b. **Türkçenin Sözvarlığı.** İstanbul: Bilgi Yayınevi.
- _____. 1982. **Her Yönüyle Dil: Ana Çizgileriyle Dilbilim.** Ankara: TDK Yayınları.
- _____. 2009a. **Her Yönüyle Dil: Ana Çizgileriyle Dilbilim.** Ankara: TDK Yayınları.
- _____. 2009b. **Türkçenin Gücü.** Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Aksoy, Ömer A. 1991. **Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü 1, 2.** İstanbul: İnkılap Kitabevi.
- Akşehirli, Soner. 2008. Edebiyat Öğretiminde Terim Sorunu. Doktora Tezi. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Albayrak, Nurettin. 2009. **Türkiye Türkçesinde Atasözleri.** Kapı Yayınları: İstanbul.
- Alcellat, Nesibe. 2018. Sözcük Öğretimi ile Kültür Aktarımı: Avrupa Ortak Çerçeve Metni'nden Hareketle Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti'nin Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Anşın, Selma Bozkurt. 1994. Yabancı Dil Olarak Fransızcanın Öğretimi ve Dil-Kültür Bağıntısı. Yüksek Lisans Tezi. İÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Arslan, Mustafa, Ergin Adem. 2010. Yabancılar Türkçe Öğretiminde Görsel ve İşitsel Materyallerin Etkin Kullanımı. **Dil Dergisi.** s. 147: 64-86

- Arslan, Nahide. 2016. Yabancılar Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarındaki Kalıp Sözlerin Karşılaştırılmalı İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Atagül, Yasemin Yılmaz. 2015. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Atasözleri ve Deyimlerin Sıklık Analizi. **International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic**. c.10 s.7: 1021-1035.
- Aytan, Talat. 2016. Türk Çocuk Edebiyatı Üzerine Bir Söz Varlığı Çalışması: Atasözleri. **Milli Eğitim Dergisi**. s. 210 Bahar: 425- 445.
- Balkan, Hande. 2019. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Etkileşimli Kelime Duvarı ile Kelime Öğretimi. Yüksek Lisans Tezi. Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Banguoğlu, Tahsin. 2000. **Türkçenin Grameri**. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Baş, Bayram. 2006. 1985-2005 Yılları Arasında Çocuk Edebiyatı Safhasında Yazılmış Tahkiyeli Metinlerin Söz Varlığı Üzerine Bir Çalışma. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Bayram, Meral. 2017. Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitaplarındaki Kalıp Sözler ve Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Kalıp Sözleri Kullanma Düzeyleri. Yüksek Lisans Tezi. Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Beyreli, Latif, Zerrin Çetindağ, Ayşegül Celepoğlu. 2005. **Yazılı ve Sözlü Anlatım**. ed. Latif Beyreli. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Bilgin, Muhittin. 2006. **Anlamdan Anlatıma Türkçemiz**. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Bitir, Tufan. 2017. Bağlam Temelli Kelime Öğretimi Yönteminin Kelime Kazanımına Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bowen, Glenn. 2017. Document Analysis as a Qualitative Research Method. **Qualitative Research Journal**. c.2 s. 9. S. 27-40
- Bulut, Serdar. 2012. Anadolu Ağzlarında Kalıp Sözler ve Kullanım Özellikleri. Yüksek Lisans Tezi. Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Crothers, Edward, Patrick Suppes. 1967. **Experiments in Second-Language Learning**. New York: Academic Press.
- Çalışkan, Nihal. 2009. Kavramsal Anahtar Modeliyle İki Dilli Çocuklara Metafor ve Deyim Öğretimi. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çiftçi, Musa, Zekerya Batur. 2018. **Yabancılar Türkçe Öğretimi El Kitabı**. ed. Mustafa Durmuş, Alparslan Okur. Ankara: Grafiker Yayınları: 367

- Diller için Ortak Çerçeve Metni. 2013. Çev. Milli Eğitim Bakanlığı. Frankfurt: TELC GmbH.
- Erol, Çiğdem. 2007. Türkiye Türkçesinde Kalıp Sözler Üzerine Bir İnceleme. Yüksek Lisans Tezi. İÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Freeman, D. Larsen, Marti Anderson. 2014. **Dil Öğretiminde Teknik ve İlkeler.** çev. Mehrali Calp. Ağrı: Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Yayınları.
- Gökdayı, Hürriyet. 2008. Türkçede Kalıp Sözler. **Bilig Dergisi.** s. 44 Kış: 89-110.
- Gömlüksiz, M. Nuri. 2013. Türkçe Öğretmeni Adaylarının İngilizce Dil Öğrenme Stratejilerine İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi: Fırat Üniversitesi Örneği. **Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi** s. 11. Ocak: 574-601.
- Güner, Mediha, Belet Boyacı. 2015. Türkçe Dersinde Dinlediğini Anlama Becerisinin Geliştirilmesinde Otantik Görev Temelli Otantik Materyallerin Etkisi. **International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic.** Volume 10/11 Summer: 757-772
- Güneş, Kenan. 2019. Yabancılar Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarının Tema ve Tema İçeriğindeki Sözcükler Açısından Karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Gürocak, Fatma Ünveren. 2012. The Use of Kinesics in Vocabulary Teaching at Elementary Level. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Güzel, Abdurrahman, Erol Barın. 2016. **Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi.** Ankara: Akçağ Yayınları.
- Hasekioğlu, Işıl. 2009. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Sözcük Bilgisi Öğretimi: Yeni Hitit Yabancılar için Türkçe A1 Serisinde Sözcük Öğretiminin Değerlendirilmesi ve Sözcük Öğretimi için Uygulama Örnekleri. Yüksek Lisans Tezi. İÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Holme, Randal. 2004. **Mind, Metaphor and Language Teaching.** New York: Palgrave Macmillan.
- İnce, Halide Gamze. 2006. Türkçede Kelime Öğretimi. Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Karaağaç, Günay. 2012. **Türkçenin Dil Bilgisi.** Ankara: Akçağ Yayınları.
- Karadağ, Özay. 2013. **Kelime Öğretimi.** İstanbul: Kriter Yayınevi.

- Karatay, Halit. 2017. **Kelime Öğretimi**. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi. c. 27. s.1: 141-153.
- Karadüz, Adnan. 2004. Sözcük Sıklığı Çalışmalarının Önemi. V. Uluslararası Dil Kurultayı Bildirileri I. 20-26 Eylül 2004. Ankara: TDK Yayınları: 1605-1613.
- Korkmaz, Zeynep. 1992. **Gramer Terimleri Sözlüğü**. Ankara: TDK Yayınları.
- Kövecses, Zoltan. 2002. **Metaphor: A Practical Introduction**. New York: Oxford University Press.
- Kövecses, Zoltan. 2015. **Where Metaphors Come From: Reconsidering Context in Metaphor**. New York: Oxford University Press.
- Kurudayıoğlu, Mehmet. 2005. İlköğretim II. Kademe Öğrencileri İçin Kelime Hazinesi Üzerine Bir Çalışma. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kurudayıoğlu, Mehmet, Özay Karadağ. 2014. Kelime Hazinesi Çalışmaları Açısından Kelime Kavramı Üzerine Bir Değerlendirme. **Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi**. c. 25. s. 2: 293-307.
- Lakoff, George, Mark Johnson. 2015. **Metaforlar: Hayat, Anlam ve Dil**. Çev. Gökhan Yavuz Demir. İstanbul: İthaki Yayınları.
- Marzano, J. R., Debra J. Pickering, Jane E. Pollock. 2008. **Öğrenci Başarısını Artıran Öğretim Stratejileri**. Çev. Sibel Sakacı. İstanbul: SEV Yayıncılık.
- Mustafaoğlu, Rauf. 2018. Yabancı Dil Olarak İngilizce ve Türkçe Öğretimi A1 ve A2 Seviyesi Ders Kitaplarının Söz Varlığı Bakımından Karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi. İÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Nasuh, Yasemin. 2019. Yabancılar Türkçe Öğretimi Kitaplarında Dil Düzeylerine Göre Deyim ve Kalıp Söz Kullanımı. Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Nation, I, S, P. 2013. **Learning Vocabulary in Another Language**. Cambridge: Cambridge University Press.
- Onan, Bilginer. 2016. Söz Varlığı Terminolojisi Üzerine Bir Analiz Çalışması. **Milli Eğitim Dergisi**. s. 210. Bahar: 11-29.
- Oxford, Rebecca, David Croocall. 1990. Vocabulary Learning: A Critical Anlysis of Technics. **Tesl Canada Journal**. c.7 s.2: 9-30.
- Ölker, Gökhan. 2011. Sözlük Türleri ve Sıklık Sözlüğü Üzerine. **Dil Araştırmaları Dergisi**. s.9. Güz: 45-60.
- Özbay, Murat. 2016. **Yabancı Dil Öğretimi**. Ankara: Pegem Akademi.

- Özdemir, Huri. 2013. Ortak Eylem Amaçlı Metotla Yabancı Dil Öğretiminde Otantik Doküman Kullanımı. **International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic**. c. 8 s. 10: 555-560.
- Özkan, Neşe Kara, Muammer Nurlu. 2019. Implementation of Context-based Vocabulary Teaching Method in Turkish Language Instruction for Foreigners. **Journal of Language and Linguistic Studies**. 15(3): 1139-1154
- Porzig, Walter. 1995. **Dil Denen Mucize**. çev. Vural Ülkü. Ankara: TDK Yayınları.
- Schmitt, Norbert. 2000. **Vocabulary in Language Teaching**. Cambridge: Cambridge University Press.
- Tanın, Reyhan. 2004. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Sözcük Bilgisi ve Öğretimi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Temizyürek, Fahri, İlhan Erdem, Mehmet Temizkan. 2014. **Konuşma Eğitimi: Sözlü Anlatım**. Ankara: Pegem Akademi.
- Turgut, Özer. 2006. Yabancı Dil Dersinde Pedagojik Uygulama Açısından Sözcük Öğretimi ve Sözcük Dağarcığını Geliştirme Yöntem ve Tekniklerin Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Vardar, Berke. 2002. **Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü**. İstanbul: Multilingual Yabancı Dil Yayınları.
- Vardar, Berke. 1980. **Dilbilim ve Dilbilgisi Terimleri Sözlüğü**. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Yıldırım, Ali, Hasan Şimşek. 2011. **Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri**. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, Funda U. 2018. **Yabancılar Türkçe Öğretimi El Kitabı**. ed. Mustafa Durmuş, Alparslan Okur. Ankara: Grafiker Yayınları: 362.
- Yurtbaşı, Metin. 1996. **Örnekleriyle Deyimler Sözlüğü**. İstanbul: Özdemir Yayıncılık.
- Yusufoğlu, Sevdâ. 2017. Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Sözcük Bilgisi Öğretiminin Anlam ve Gösterge Paralelliğinden Hareketle Kültürel Aktarıma Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü.
- Zorputan, Remzi. 2019. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kavram Haritalarının Kelime Öğretimi Üzerine Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Zülfikar, Hamza. 1995. **Türkçe Ses Yansımalı Kelimeler**. Ankara: TDK Yayınları.